Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल २०२५
Marathi
मराठी गद्य (साहित्य लेणी) (G03-GE-OE-110)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०६**

१) चक्रधर स्वामी कोणत्या संप्रदायातील होते?
अ) दत्त ब) महानुभाव
क) वीरशैव ड) समर्थ

२) मुकुंदराव पाटील पुढीलपैकी कोणत्या वृत्तपत्राचे संपादक होते?
अ) दीनमित्र ब) सकाळ
क) दर्पण ड) लोकमत

३) 'स्त्री–पुरूष तुलना' हा दीर्घ निबंध कोणत्या वर्षी प्रकाशित झाला?
अ) १८८० ब) १८८१
क) १८८३ ड) १८८२

४) नागनाथ कोतापल्ले यांनी पुढीलपैकी कोणती कथा लिहिली आहे?
अ) दाद ब) सुटका
क) दहा रूपयांची नोट ड) आनंद

५) नीरजा या कवयित्रीच्या साहित्यात प्रामुख्याने कोणता विचार व्यक्त होतो?
अ) ग्रामीणता ब) स्वातंत्र्य
क) समाजवाद ड) स्त्रीवाद

६) 'वयाची अट नाही' ही कथा कोणत्या कथासंग्रहातून घेतली आहे?
अ) बकुळा ब) अस्तित्व
क) गोष्टी माणसांच्या ड) त्रिशंकू

प्र.२ लघुत्तरी प्रश्न (कोणतेही दोन) **०६**

१) म्हाईंभटांनी लीळेतून कोणता संदेश दिला आहे?

२) मुकुंदराव पाटील यांनी शेतकऱ्याच्या परिस्थितीत सुधारणा होण्यासाठी कोणकोणते उपाय सुचविले आहेत ते थोडक्यात लिहा.

३) आ. ह. साळुंखे यांनी भाषा व्यवहारातील लिंगभेद स्पष्ट करताना दिलेल्या उदाहरणातील दोन उदाहरणे थोडक्यात लिहा.

४) दहा रूपयांचे महत्त्व लेखकाच्या अनुभवातून कसे दिसून येते?

प्र.३ लघुत्तरी प्रश्न **०६**

सुधा मूर्ती यांच्या 'वयाची अट नाही' या कथेतून आज्जीची शिक्षणाची तळमळ कशी दिसून येते, ते लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

१) ताराबाई शिंदे यांनी स्त्री पुरूष तुलना करीत असताना मांडलेले विचार सोदाहरण स्पष्ट करा.

किंवा

२) शेतकऱ्यांचे कष्टमय जीवन व त्यातून होणारी आर्थिक ओढाताण 'सुटका' कथेच्या आधारे विशद करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English
English for Competitive Examinations I (G03-GE-OE-104)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) Words like *Smog, Interpol, Brunch, Hinjabi, Hinglish* are examples of ______.
a) Reduplication b) Blending
c) Acronyme d) Compounding

2) ______ is an example of a prefix.
a) Unhappy b) Happiness
c) Quickly d) Manager

3) The word “Notebook” is ______.
a) Affixation b) Compounding
c) Clipping d) Conversion

4) The antonym of “underprivilege” is ______.
a) affluent b) poor
c) miserable d) neglected

5) _____ should be avoided in a précis writing.
a) Clear meaning b) Repetition
c) Conciseness d) Summary

6) _____ defines a précis the best.
a) Lengthiness b) Note Form
c) Brevity d) Dialogue

Q.2 Answer any two out of four of the following. **06**
a) What makes writing precise and effective?
b) How is translation different from interpretation?
c) Define homonyms with suitable examples.
d) Explain the term Acronym.

Q.3 Write Short Notes. (Any One) **06**
a) How do homonyms, homophones, and homographs differ?
b) In what way are compound words formed?

Q.4 A) Write a precise version of the following passages in 100-120 words, eliminating unnecessary details and maintaining the core message. **12**

Life—this grand, mysterious voyage between birth and death-has captivated the minds of philosophers, saints, poets, and thinkers for ages. Like a river flowing restlessly toward the ocean, human life surges forward, seeking meaning beyond mere existence. The question that echoes through the chambers of every thoughtful heart is simple yet profound: *What is the purpose of life?*

Is it wealth, fame, or power? These glittering illusions often mask the emptiness within. True purpose does not lie in outward achievement alone, but in the quiet flowering of the soul. To live a life rich in compassion, courage, and consciousness is to live meaningfully. The purpose of life is not just to exist, but to evolve—to rise above the mundane and touch the divine.

In the symphony of creation, every life has its own music. Some find purpose in serving others, some in creating art, others in seeking truth. No path is too small if walked with sincerity. Purpose is not a destination but a journey—woven with acts of kindness, moments of silence, and sparks of self-discovery.

To live purposefully is to awaken each morning with gratitude, to love without conditions, to fail with grace, and to rise with strength. It is to plant seeds of joy in the gardens of sorrow and to shine light even when surrounded by shadows.

In essence, the purpose of life is to live it fully—to learn, to grow, to give, and to glow. It is to become a better version of oneself with each passing day. When the lamp of life dims, may it leave behind a trail of warmth, wisdom, and wonder.

OR

B) Translate the following passage in Marathi / Hindi language.

In the modern era, education is the cornerstone of progress and development. It is no longer limited to reading and writing but has become a powerful tool for shaping minds, societies, and futures. Education equips individuals with knowledge, critical thinking, and problem-solving skills necessary to face the challenges of a fast-changing world.

In today’s digital age, education bridges the gap between tradition and technology. It promotes innovation, scientific thinking, and global awareness. It also plays a crucial role in promoting values like equality, tolerance, and environmental responsibility.

Beyond academics, education empowers people socially and economically. It opens doors to employment, improves quality of life, and reduces poverty. Educated citizens contribute to nation-building by participating in governance, healthcare, and sustainable development.

Moreover, education fosters creativity, leadership, and lifelong learning. In a world driven by knowledge, education is the key to unlocking human potential and ensuring a brighter, more inclusive future. Thus, its role in the modern era is both vital and transformative.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Hindi
हिंदी साहित्य एवं व्यावहारिक हिंदी (G03-GE-OE-107)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सुबह ९:०० से १०:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) दाई ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक दर्शाते हैं।

प्र.१ निम्नलिखित प्रश्नों के नीचे दिए गए पर्यायों में से सही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। ०६

१) 'कफन' कहानी के लेखक ––– हैं।
अ) प्रेमचंद ब) रामवृक्ष बेनीपुरी
क) जयशंकर प्रसाद ड) महादेवी वर्मा

२) 'मंगर के लिए ये बैल, बैल नहीं साक्षात ––– थे।'
अ) शिवशंकर ब) नीलकंठ
क) महादेव ड) पार्वतीनंदन

३) 'कुंडा बीनते बच्चे' अनामिका की ––– कविता है।
अ) यथार्थवादी ब) पूंजीवादी
क) साम्यवादी ड) मार्क्सवादी

४) 'दबे पैरों से उजाला आ रहा है' यह ––– है।
अ) नाटक ब) कहानी
क) गीत ड) फिल्म

५) वृत्तांत लेखन को समाचार लेखन या ––– भी कहा जाता है।
अ) रिपोर्ताज ब) चतुर्थस्तंभ
क) साक्षात्कार ड) आवेदनपत्र

६) लेखन कौशल्य की आधुनिकतम विधा ––– है।
अ) कहानी ब) उपन्यास
क) निबंध ड) फिल्म

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **०६**

१) 'मंगर' का चित्रण कीजिए।
२) 'दबे पैरों से उजाला आ रहा है' गीत का उद्देश्य लिखिए।
३) साक्षात्कार लेखन किसे कहते हैं?
४) फिल्म समीक्षा किसे कहते हैं?

प्र.३ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो पर टिप्पणियाँ लिखिए। **०६**

१) 'कफन' कहानी का घीसू।
२) 'देवदास' फिल्म की समीक्षा।
३) 'संजीव का साक्षात्कार'।
४) 'कुडा बीनते बच्चे' कविता में चित्रित समस्या।

प्र.४ निम्नलिखित प्रश्नों में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए। १२

१) 'कफन' कहानी की कथावस्तु लिखिए।

अथवा

२) वृत्तांत लेखन किसे कहते हैं? यह बताकर महाविद्यालय में आयोजित 'छत्रपती शिवाजी महाराज जयंती' का वृत्तांत लिखिए।

SLR-VA-504

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
History
History of Social & Religious Reforms in India (G03-GE-OE-108)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) आधुनिक भारताचे ––– यांना जनक म्हणतात.
अ) पंडित नेहरू ब) न्यायमूर्ती रानडे
क) राजाराम मोहन रॉय ड) महात्मा गांधी

२) ब्राम्हो समाजाची स्थापना ––– यांनी केली.
अ) स्वामी दयानंद सरस्वती ब) राजा राममोहन रॉय
क) महात्मा फुले ड) स्वामी विवेकानंद

३) प्रार्थना समाजाची स्थापना ––– यांनी केली.
अ) आत्माराम पांडुरंग ब) महात्मा फुले
क) लोकमान्य टिळक ड) आचार्य आगरकर

४) प्रार्थना समाजाच्या कार्याला ––– यांच्यामुळे गती प्राप्त झाली.
अ) लोकहितवादी ब) महात्मा फुले
क) न्यायमूर्ती रानडे ड) आचार्य बाळशास्त्री जांभेकर

५) भारतात इंग्रजी शिक्षणाची सुरूवात ––– पासून झाली.
अ) १८१३ ब) १८२१
क) १८३५ ड) १८५१

६) १९ व्या शतकातील महाराष्ट्रात स्त्रियांचा दर्जा ––– होता.
अ) श्रेष्ठ ब) प्रथम
क) कनिष्ठ ड) अव्वल

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

१) ब्राम्हो समाजाची कोणतीही चार तत्त्वे लिहा.
२) प्रार्थना समाजाचे तत्त्वज्ञान सांगा.
३) सतीप्रथा म्हणजे काय?
४) अस्पृश्यतेबद्दल माहिती लिहा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

राजाराम मोहन रॉय यांच्या कार्याविषयी माहिती लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) समाजसुधारणा व धर्मसुधारणा चळवळीची सविस्तर कारणे लिहा.
ब) प्रार्थना समाजाच्या कार्याविषयी सविस्तर माहिती लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
History
History of Social & Religious Reforms in India (G03-GE-OE-108)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) _____ is called father of modern India.
a) Pandit Nehru b) Justice Ranade
c) Rajaram Mohan Roy d) Mahatma Gandhi

2) Brahmo Samaj was founded by _____.
a) Swami Dayanand Saraswati
b) Rajaram Mohan Roy
c) Mahatma Phule
d) Swami Vivekananda

3) Prarthana Samaj was founded by _____.
a) Atmaram Pandurang b) Mahatma Phule
c) Lokmanya Tilak d) Acharya Agarkar

4) The work of Prathana Samaj gained Momentum due to the work of _____.
a) Lokhitwadi b) Mahatma Phule
c) Justice Ranade d) Acharya Balshastri Jambhekar

5) English education in India started from _____.
a) 1813 b) 1821
c) 1835 d) 1851

6) In the 19th century, the status of women in Maharashtra was _____.
a) Superior b) First
c) Inferior d) Supreme

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Write any four principles of Brahmo Samaj.
b) Explain the philosophy of Prarthana Samaj.
c) What is Sati Practice?
d) Write information about Untouchability.

Q.3 Write short answer. **06**

Write information about the work of Rajaram Mohan Roy.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Write the reasons for social reform and religious reform movement in detail.

b) Write detailed information about the work of Prarthana Samaj.

SLR-VA-505

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Political Science
Indian Political System (G03-GE-OE-116)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) भारताच्या राष्ट्रपतीची निवड ——— कडून होते.
अ) लोकसभा
ब) राज्यसभा
क) प्रत्यक्ष
ड) लोकसभा, राज्यसभा आणि घटकराज्य विधानसभेतील निवडून आलेले सदस्य

२) मंत्रीमंडळ सामूहिकरित्या ——— हा जबाबदार राहते.
अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती
क) उपराष्ट्रपती ड) लोकसभा

३) सध्या ——— भारताचे राष्ट्रपती आहेत.
अ) द्रोपदी मुर्मू ब) राहुल गांधी
क) नरेंद्र मोदी ड) अमित शाह

४) ——— हे सध्या भारताचे पंतप्रधान आहेत.
अ) द्रोपदी मुर्मू ब) राहुल गांधी
क) नरेंद्र मोदी ड) अमित शाह

५) सध्या ——— हे भारताचे उपराष्ट्रपती आहेत.
अ) ओम बिर्ला ब) जगदीप धनखड
क) अमित शाह ड) नरेंद्र शाह

६) सध्या ——— हे लोकसभेचे सभापती आहेत.
अ) ओम बिर्ला ब) जगदीप धनखड
क) अमित शाह ड) नरेंद्र शाह

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

१) राज्यसभेची रचना स्पष्ट करा.
२) लोकसभेची रचना स्पष्ट करा.
३) मंत्रिमंडळाची वैशिष्टये स्पष्ट करा.
४) लोकसभेच्या सभापतीची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा. **०६**

राष्ट्रपतीचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) लोकसभेचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.
ब) भारताच्या राजकीय व्यवस्थेमधील भारताच्या पंतप्रधानांची भूमिका लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Political Science
Indian Political System (G03-GE-OE-116)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) The president of India elected by _____.
a) Loksabha
b) Rajyasabha
c) Directly People
d) The elected members of Loksabha, Rajyasabha and State Legislative Assembly

2) The council of ministers is collectively responsible to _____.
a) Prime Minister b) President
c) Vice President d) Loksabha

3) _____ is the current president of India.
a) Draupadi Murmu b) Rahul Gandhi
c) Narendra Modi d) Amit Shah

4) _____ is the current Prime Minister of India.
a) Draupadi Murmu b) Rahul Gandhi
c) Narendra Modi d) Amit Shah

5) _____ is the current Vice-President of India.
a) Om Birala b) Jagdip Dhankhad
c) Amit Shaha d) Narendra Modi

6) _____ is the current speaker of Loksabha.
a) Om Birala b) Jagdip Dhankhad
c) Amit Shaha d) Narendra Modi

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) **06**

a) Explain the composition of Rajyasabha.
b) Explain the composition of Loksabha.
c) Explain the characteristics of ministry.
d) Write the role speaker of Loksabha.

Q.3 Write Short Note. **06**

Explain the power and functions of President.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the power and functions of Loksabha.

b) Write the role of Prime Minister of India in an Indian Political System.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Economics
Introduction To Economics - I (G03-GE-OE-102)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) बाजारपेठेचे पूर्ण ज्ञान असणे हे अर्थशास्त्राचे ——— आहे.
अ) व्याख्या ब) मुलभूत गृहितक
क) अडथळे ड) वरीलपैकी नाही

२) अर्थशास्त्र हे राष्ट्रीय संपत्तीचे स्वरूप व निर्मितीच्या कारणांशी संबंधित आहे ही व्याख्या ——— यांनी केली.
अ) ॲडम स्मिथ ब) मार्शल
क) जे. बी. से. ड) वरीलपैकी नाही

३) ——— हा भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील प्रश्न आहे.
अ) तुटीचा अर्थभरणा ब) महागाई
क) बेरोजगारी ड) वरीलपैकी सर्व

४) वैयक्तिक वेतन, रोजगार, किंमत यांचा अभ्यास ——— अर्थशास्त्रात केला जातो.
अ) सूक्ष्म ब) स्थूल
क) शेतीचे ड) वरीलपैकी नाही

५) सूक्ष्म अर्थशास्त्राच्या अभ्यासावरून संपूर्ण अर्थव्यवस्थेचा अंदाज येत नाही ही सूक्ष्म अर्थशास्त्राची ——— आहे.
अ) व्याप्ती ब) मर्यादा
क) महत्त्व ड) वरीलपैकी नाही

६) अर्थव्यवस्थेतील एकूण रोजगार, राष्ट्रीय उत्पन्न, आर्थिक वाढ यांचा अभ्यास ——— अर्थशास्त्रात केला जातो.
अ) स्थूल ब) सूक्ष्म
क) उद्योगाच्या ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

१) सूक्ष्म अर्थशास्त्राची व्याख्या लिहा.
२) अर्थशास्त्र विश्लेषनाची काही निवडक गृहितके लिहा.
३) मागणीवर परिणाम करणारे घटक लिहा.
४) पुरवठयाचा नियम थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

स्थूल अर्थशास्त्राचे महत्त्व सांगा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) भारतीय अर्थव्यवस्थेपुढील आर्थिक प्रश्न सविस्तर लिहा.
ब) सूक्ष्म अर्थशास्त्राचे महत्त्व व मर्यादा सविस्तर लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Economics
Introduction To Economics - I (G03-GE-OE-102)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) Complete knowledge of market is _____ of Economics.
a) definition b) basic hypothesis
c) barrier d) none of the above

2) Economics is related to nature and production of national wealth, this definition of economics is given by _____.
a) Adam Smith b) Marshal
c) J. B. Say d) None of the above

3) _____ is the question/s before Indian economy.
a) Deficit financing b) Inflation
c) Unemployment d) All of the above

4) Personal wages, employment, price are studied in _____ Economics.
a) Micro b) Macro
c) Farming d) None of the above

5) By studying micro economics we can not guess about the whole economy, this is ____ of micro economics.
a) Scope b) Limitation
c) Importance d) None of the above

6) Total employment, National Income, growth in economy is studied in ______ Economics.
a) Macro b) Micro
c) Industries d) None of the above

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Give definition of Micro Economics.
b) Give some hypothesis of Economic Analysis.
c) Write factors affecting demand.
d) Explain in short rule of Supply.

Q.3 Write short answer. **06**

Write a short note on importance of Macro Economics.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain Economic problems before Indian economy.

b) Write a note on importance and limitations of Micro economics.

SLR-VA-507

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
KANNADA
Scientific Articles (G03-GE-OE-109)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಗುರುತಿಸಿರಿ. **೦೬**

೧) ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಗ್ರಹಗಳು – ಭಾಗಗಳು.
 ೧) ಚಂದ್ರನ ೨) ಸೂರ್ಯನ
 ೩) ಜಲದ ೪) ಮರದ

೨) 'ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಲೇಖನಗಳ ಸಂಗ್ರಹ' ಪುಸ್ತಕದ ಸಂಪಾದಕರು –
 ೧) ಡಾ. ಬಿರಾದಾರ ೨) ಡಾ. ಪಂಚಾಳ
 ೩) ಡಾ. ಮಹೇಶ ೪) ಡಾ. ರಣಧೀರ

೩) ನಮ್ಮ ಸುತ್ತಲಿನ – ದಲ್ಲೇ ಲಕ್ಷಾಂತರ ಪವಾಡಗಳು ವರ್ಷವಿಡೀ ನಡೆಯುತ್ತಿರುತ್ತವೆ.
 ೧) ನಿಸರ್ಗ ೨) ದೇಶ
 ೩) ರಾಜ್ಯ ೪) ವರ್ಗ

೪) ಸ್ವ ವೈದ್ಯ ಜೀವಕ್ಕೆ –
 ೧) ಉಪಾಯ ೨) ಲಾಭ
 ೩) ಅಪಾಯ ೪) ವರ

೫) ಅಗಸ್ತ್ಯ ನಕ್ಷತ್ರಕ್ಕೆ – ಎಂಬ ಹೆಸರು ಇದೆ.
 ೧) ಪಲ್ಲಿ ೨) ಮೀನು
 ೩) ಆಮೆ ೪) ಪಲ್ಲಿಮೀನು

೬) – ಗೀಳು ವಿಜ್ಞಾನ ಮನೋಧರ್ಮದ ಪ್ರಮುಖ ಲಕ್ಷಣ
 ೧) ಅಸತ್ಯದ ೨) ಸತ್ಯದ
 ೩) ಮೋಸದ ೪) ಕೀಳು

ಪ್ರ.೨ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಎರಡಕ್ಕೆ) **೦೬**

೧) ಗಣಪನ ವಿಗ್ರಹ ಹಾಲು ಕುಡಿದ ಸುದ್ದಿ ಯಾವ ಯಾವ ಊರುಗಳಲ್ಲಿ ಹಬ್ಬಿತ್ತು?
೨) ಸೃಷ್ಟಿಯ ರಹಸ್ಯಗಳು ಯಾವುವು?
೩) ಯಾವ ಯಾವ ದೇಶದ ನಾವಿಕರು ಒಂದೇ ತರಹದ ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಂಡಿದ್ದರು?
೪) ಸಾವಿತ್ರಿಯವರ ಸಮಸ್ಯೆ ಏನಿತ್ತು?

ಪ್ರ.೩ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಒಂದಕ್ಕೆ) **೦೬**

೧) ಶಿಕ್ಷಣಕ್ರಮದ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶ

೨) ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೌಲ್ಯಗಳು

ಪ್ರ.೪ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. **೧೨**

ಸ್ವ ವೈದ್ಯ ಇದು ಸರಿ ಅಥವಾ ತಪ್ಪು ವಿವರಿಸಿರಿ.

ಅಥವಾ

ಜ್ಯೋತಿಷ್ಯ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣವೋ ಅಥವಾ ಅರ್ಥರಹಿತವೋ? ಚರ್ಚಿಸಿರಿ.

SLR-VA-508

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
URDU
Forms of Urdu Poetry

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

سوال نمبر.1. صحیح متبادل الفاظ کا استعمال کر کے جوابات لکھیے۔ **06**

1) فانیؔ بدایونی کو کیا کہا جاتا ہے؟
A) قنوطیت کا امام۔ B) اخلاقیات کا امام۔
C) سیاست کا امام۔ D) عمرانیات کا امام۔

2) کس شاعر کی شاعری کا اہم پہلو جمالیاتی شعور ہے؟
A) جگرؔ مرادآبادی۔ B) حسرتؔ موہانی۔
C) فراقؔ گورکھپوری۔ D) میر انیسؔ۔

3) میر انیسؔ کا اصل نام بتایئے؟
A) میر ببر علی۔ B) میر جعفر علی۔
C) فضل الحسن۔ D) میر جلال الدین۔

4) کس شاعر نے اردو شاعری کا دامن حسین تراکیب سے بھر دیا ہے؟
A) یگانہؔ چنگیزی۔ B) میر انیسؔ۔
C) فانیؔ بدایونی۔ D) فراقؔ گورکھپوری۔

5) فراقؔ گورکھپوری کا اصل نام کیا تھا؟
A) دھنپت رائے۔ B) گوپال کرشن۔
C) رگھوپتی سہائے۔ D) برج سہائے۔

6)مہربانی کو محبت نہیں کہتے اے ۔۔۔۔۔۔۔۔

مذکورہ بالا مصرعہ مکمل کیجیے۔

A) محبوب۔ B) دوست۔

C) یار من۔ D) عاشق۔

سوال نمبر.2. مندرجہ ذیل اشعار کی تشریح کیجیے۔ (کوئی دو) 06

1) زندگی بھی تو پشیماں ہے یہاں لا کے مجھے ڈھونڈھتی ہے کوئی حیلہ مرے مر جانے کا

2) غم نے دیکھا ہے کبھی گھر کو بدلتے ہوئے رنگ آؤ دیکھو تماشا مرے غم خانے کا

3) مدتیں گزریں تیری یاد بھی آئی نہ ہمیں اور ہم بھول گئے ہیں تجھے ایسا بھی نہیں

4) یوں تو ہنگامے اٹھاتے نہیں دیوانۂ عشق مگر اے دوست کچھ ایسوں کا ٹھکانہ بھی نہیں

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔ 06

اُردو میں غزل گوئی کا آغاز وارتقاء کا مفصل جائزہ لیجیے؟

سوال نمبر4 مندرجہ ذیل سوال کا مفصل جواب لکھیے۔ (کوئی ایک) 12

1) مرثیہ "جب قطع مسافت شب آفتاب نے" کا خلاصہ لکھیے؟

2) مولانا حالی کا تحریر کردہ شخصی مرثیہ "مرثیہ غالب" کا خلاصہ قلمبند کیجیے؟

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
PERSIAN
Study of Persian Gazal

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

06 **سوال نمبر.1.** صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوبی پرچے میں لکھیے۔

1) غزل کا پہلا شعر ۔۔۔۔۔۔ کہلاتا ہے؟

A) مطلع۔ B) مقطع۔

C) حسن مطلع۔ D) بیت۔

2) علامہ اقبال نے ابتدائی تعلیم ۔۔۔۔۔ میں حاصل کی۔

A) دہلی۔ B) پنجاب۔

C) آگرہ۔ D) سیالکوٹ۔

3) اسرار خودی علامہ اقبال کا ۔۔۔۔۔۔ کلام ہے۔

A) اردو۔ B) فارسی۔

C) ترکی۔ D) عربی۔

4) علامہ اقبال ۔۔۔۔۔۔ یونیورسٹی سے پی ایچ ڈی کی ہے۔

A) آکسفورڈ۔ B) میونخ۔

C) قراقرم۔ D) قاہرہ۔

5) علامہ اقبال ۔۔۔۔۔۔ شاعر کو اپنا روحانی استاد مانتے تھے۔

A) سعدی شیرازی۔ B) مولانا روم۔

C) شبلی نعمانی۔ D) امیر خسرو۔

6) علامہ اقبال کو ۔۔۔۔۔۔ کہا جاتا ہے۔

A)شاعر مغرب۔ B)شاعر مشرق۔

C)شاعر دکن۔ D)شاعر ہند۔

سوال نمبر.2. **مختصر جواب / نوٹ لکھیے۔(کوئی دو)** 06

1)علامہ اقبال کی فارسی تصانیف کے نام لکھیے۔

2)علامہ اقبال کو شاعر مشرق کیوں کہا جاتا ہے؟

3)علامہ اقبال کی تعلیم و تربیت کے متعلق آپ کیا جانتے ہیں۔

4)زبور عجم پر مختصر نوٹ لکھیے۔

سوال نمبر.3 **مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات / نوٹ لکھیے۔** 06

علامہ اقبال کی غزل گوئی کی خصوصیات کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر4 **مفصل جواب لکھیے / مع حوالہ تشریح کیجیے۔(کوئی ایک)** 12

1)علامہ اقبال کی حیات اور خدمات پر مفصل نوٹ لکھیے۔

2) درون سینۂ ما سوز آرزو کجاست؟ = سبو زماست ولی بادہ در سبو ز کجاست؟
گرفتم اینکہ جہان خاک وما کف خاکیم = بہ ذرہ ذرہ مادرو جستجوز کجاست؟
نگاہ ما بہ گریبان کہکشان افتد = جنون ما ز کجا شور ہای وہوز کجاست؟
غزل سرای ونواہای رفتہ باز آور = بہ این فسردہ دلان حرف دل نواز آور
کنشت و کعبہ وبتخانہ و کلیسارا = ہزار فتنہ ازآن چشم نیم باز آور
زبادہ ئی کہ بخاک من آتشی آمیخت = پیالہ ئی بجوانان نونیاز آور

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Sanskrit
योगपरिचयः (G03-GE-OE-119)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्यायं चित्वा वाक्य पुर्नलिखत। **०६**
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१) पतंजलींचे योगदर्शन ––– पादांमध्ये विभाजित आहे.
अ) दोन ब) चार
क) एक ड) सहा

२) योग ––– वृत्तिनिरोधः।
अ) मन ब) चित्त
क) बुद्धी ड) मोक्ष

३) शौच, संतोष इ. ––– आहेत.
अ) यम ब) आसन
क) नियम ड) प्राणायाम

४) ––– अभ्यास योगेन सुस्वास्थ्य लभतेधृवम्।
अ) प्राणायाम ब) आसन
क) धारणा ड) ध्यान

५) ––– यालाच नाडीशुद्धी प्राणायाम म्हणतात.
अ) अनुलोमविलोम ब) उज्जाई
क) भस्त्रिका ड) भ्रामरी

६) जैनदर्शनानुसार ––– हे पहिले योगी होते.
अ) बाहुबली ब) ऋषभदेव
क) शांती सागर ड) पार्श्वनाथ

प्र.२ टिप्पणी लिखत। (कोऽपि 2) **०६**
टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन)

१) प्राणायाम
२) प्रमाणश्चविपर्ययो विकल्पसंज्ञकस्तथा निद्रास्मृतीच वस्तुतः पञ्चैताश्चित्त वृत्तयः।
३) अपरिग्रहस्थैर्य जन्मकथंता संबोधः।
४) ध्यान

प्र.३ टिप्पणी लिखत। **०६**
आसनम्।

प्र.४ एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत। (कोऽपि 1) **१२**
एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा.

अ) जैनदर्शन–योग सामान्य परिचय लिहा.
ब) शौचसंतोषतपःस्वाध्येश्वरप्रणिधानानि नियमाः स्पष्टिकुरू।

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
A.I.H.C.A.
Introduction to Archaeology (G03-GE-OE-101)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभागाचे पहिले महानिदेशक म्हणून कोणाला ओळखले जाते?
अ) अलेक्झांडर कनिंगहॅम ब) जेम्स प्रिन्सेप
क) जॉन मार्शल ड) विल्यम जोन्स

२) 'एशियाटिक रिसर्चेस' या मासिकाची सुरूवात ——— वर्षी झाली.
अ) १८४० ब) १७८८
क) १८०० ड) १७००

३) 'पुरातत्त्वविद्या' या पुस्तकाचे लेखक ——— आहेत.
अ) गो. बं. देगलूरकर ब) बी. बी. लाल
क) डी. डी. कोसंबी ड) एस. बी. देव

४) प्राचीन शहर 'प्रतिष्ठाण' म्हणजे ———.
अ) सोपारा ब) परभणी
क) पुणे ड) पैठण

५) ——— या लिपीचे वाचन जेम्स प्रिन्सेप यांनी केले.
अ) ब्राह्मी ब) शारदा
क) नागरी ड) कुटील

६) भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभागाची स्थापना ——— या वर्षी झाली.
अ) १८५७ ब) १८६१
क) १८६५ ड) १८६८

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

१) पुरातत्त्वशास्त्राच्या व्याख्या.
२) पुरातत्त्वीय स्त्रोत
३) पुरातत्त्वशास्त्राची व्याप्ती
४) जॉन मार्शल यांचे योगदान

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

'रॉयल एशियाटिक सोसायटी' या संस्थेविषयी थोडक्यात माहिती द्या.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) स्वातंत्र्यपूर्व कालखंडातील पुरातत्त्वशास्त्राचा विकास स्पष्ट करा.
ब) भारतीय पुरातत्त्व सर्वेक्षण विभागाची ध्येय व उद्दिष्ट्ये स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
A.I.H.C.A.
Introduction to Archaeology (G03-GE-OE-101)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

1) Who was the first Director General of Archaeological Survey of India?
a) Alexander Cunningham b) James Princeps
c) John Marshall d) William Jones

2) Asiatic Researches journal was started in _____.
a) 1840 b) 1788
c) 1800 d) 1700

3) ______ is the author of book ‘PuratatvaVidya.
a) G.B. Deglurkar b) B.B. Lal
c) D.D. Kosambi d) S.B. Deo

4) The ancient city ‘Pratishthana’ means ______.
a) Sopara b) Parbhani
c) Pune d) Paithan

5) _____ script was deciphered by James Princeps.
a) Brahmi b) Sharda
c) Nagari d) Kutila

6) Archaeological Survey of India was established in _____.
a) 1857 b) 1861
c) 1865 d) 1868

Q.2 Write short answers. (Any Two) 06
a) Definitions of archaeology
b) Archaeological sources
c) Scope of Archaeology
d) Contribution of John Marshall

Q.3 Write short answer. 06
Write in brief about Royal Asiatic Society.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the development of Archaeology in India before independence.

b) Describe the aims & objectives of Archaeological Survey of India.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
Philosophy
Foundation of Scientific Method - I (G03-GE-OE-114)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) ——— हे निश्चित आणि स्पष्ट असते.
अ) विज्ञान ब) व्यावहारिक ज्ञान
क) अंधश्रद्धा ड) यापैकी नाही

२) भविष्य कथन हे ——— चे एक वैशिष्ट्य आहे.
अ) निगामी तर्कशास्त्र ब) गणित
क) विज्ञान ड) यापैकी नाही

३) ——— मध्ये भक्ती आणि पूजा यांना मध्यवर्ती स्थान आहे.
अ) तत्त्वज्ञान ब) विज्ञान
क) गणित शास्त्र ड) धर्म

४) पूर्वगृहितके ——— असतात.
अ) सिद्ध ब) असिद्ध
क) संभाव्य ड) यापैकी नाही

५) 'अदृश्य घटना दृश्य घटनांप्रमाणे असतात' हे ——— चे तत्त्व होय.
अ) निरीक्षण ब) प्रयोग
क) निसर्ग समरूपता ड) कारणिकता

६) कारणिक संबंध ——— असते.
अ) अस्थिर ब) स्थिर
क) अनिश्चित ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) व्यावहारिक (लौकिक) ज्ञान आणि विज्ञान यातील फरक स्पष्ट करा.
२) वस्तुनिष्ठ शास्त्राचा अभ्यास विषय स्पष्ट करा.
३) सामाजिक शास्त्राचे स्वरूप स्पष्ट करा.
४) विज्ञानाची पूर्वगृहितके म्हणजे काय?

प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. **०६**

विज्ञान आणि तत्त्वज्ञान यातील फरक

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

१) शास्त्रीय कारणिक संबंधाची तत्त्वे स्पष्ट करा.
२) अनुभववादाची तत्त्वे स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Philosophy
Foundation of Scientific Method - I (G03-GE-OE-114)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) ______ is definite and clear.
a) Science b) Common sense
c) Superstition d) None of these

2) Predictability is a characteristic of _____.
a) Deductive logic b) Mathematics
c) Science d) None of these

3) Devotion and worship have a central place in _____.
a) Philosophy b) Science
c) Mathematics d) Religion

4) Presuppositions are _____.
a) Proved b) Unproved
c) Probable d) None of these

5) ‘Unknown things are like known things’ is the principle of _____.
a) Observation b) Experiment
c) Uniformity of nature d) Causation

6) Causal relation is _____.
a) Variable b) Invariable
c) Indefinite d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Distinguish between common sense and science.
b) Explain the subject matter of positive science.
c) Explain the nature of social science.
d) What is presupposition of science?

Q.3 Write Short Note. **06**

Distinction between science and philosophy.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the principles of scientific causal relation.

b) Explain the principles of empiricism.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल - २०२५
Psychology
Child Psychology Course (G03-GE-OE-118)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) बालमानसशास्त्र ही ——— ची विद्याशाखा आहे.
अ) भूगोल ब) मानसशास्त्र
क) अर्थशास्त्र ड) इतिहास

२) बालकांच्या विकास प्रक्रियेत जैविक आणि ——— घटकांचे योगदान असते.
अ) आनुवांशिक ब) सामाजिक
क) पर्यावरणीय ड) सांस्कृतिक

३) आकार, रचना आकृतीबंध यांच्यातील पूरक व्यक्तीमधील कार्यात्मक बदलांना ——— संज्ञा वापरतात.
अ) अध्ययन ब) विकास
क) वाढ ड) परिपक्वता

४) संशोधक ज्या परिवर्त्याची हाताळणी करतो त्याला ——— परिवर्तक असे म्हणतात.
अ) अवलंबी ब) स्वतंत्र
क) स्थिर ड) गुणविशेष

५) बालकांच्या विकासाचा जन्मपुर्व कालखंड प्रारंभ गर्भधारणा ते ——— मानला जातो.
अ) अर्भकावस्था ब) किशोरावस्था
क) जन्म ड) पुर्वबाल्यावस्था

६) मानसिक अभिक्षमता, अध्ययन, स्मरण, भाषा, विचार, नैतिक, तार्कीकता आणि सृजनशीलतेमधील परिवर्तन आणि स्थैर्य संघटनाला ——— विकास असे म्हणतात.
अ) शारीरिक ब) सामाजिक
क) बोधनात्मक ड) वर्तन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

अ) बालकांचे मानसशास्त्र म्हणजे काय?
ब) मानसशास्त्र म्हणजे काय?
क) नैसर्गिक निरिक्षण म्हणजे काय?
ड) आनुवंश/वंशदाय म्हणजे काय?

प्र.३ टीपा लिहा. **०६**

विकासाची सामान्य तत्वे.

प्र.४ दिर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक) **१२**

अ) बाल मानसशास्त्राच्या अभ्यास पद्धती स्पष्ट करा.

किंवा

ब) वाढ आणि विकासातील भेदन/फरक वर्णन करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Psychology
Child Psychology Course (G03-GE-OE-118)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) Child Psychology is the branch of _____.
a) Geography b) Psychology
c) Economics d) History

2) The biological and _____ factors contribute to child development.
a) Genetic b) Social
c) Environmental d) Cultural

3) The Term _____ implies changes in Shape, Form and to Improve the functioning of an individual.
a) Learning b) Development
c) Growth d) Maturation

4) The Variable that is manipulated by the researcher is called _____ variable.
a) Dependent b) Independent
c) Constant d) Trait

5) The Prenatal Period of child development starting from conception to _____.
a) Infancy b) Adolescent
c) birth d) Early Childhood

6) The change and stability in mental ability, learning, memory, language, thinking, moral reasoning and creativity constitute _____ development.
a) Physical b) Social
c) Cognitive d) Behavior

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) **06**

a) What is Child Psychology?
b) What is Psychology?
c) What is Naturalistic observation?
d) What is Heredity?

Q.3 Write Short Notes. **06**

Principles of development

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the research methods of Child Psychology.

OR

b) Describe difference between growth and development.

SLR-VA-515

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Sociology
Rural Society in India (G03-GE-OE-120)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) खेडयामध्ये व्यावसायिक विशेषीकरणाचा प्रभाव ———.
अ) कमी असतो ब) लोकावर असतो
क) अधिक असतो ड) कमी नसतो

२) ग्रामीण समाजात ——— समूह असतात.
अ) प्राथमिक ब) दुय्यम
क) कृत्रिम ड) औपचारिक

३) ग्रामीण समाजाच्या दारिद्रयाच्या समस्येचे खालील कारण कोणते आहे?
अ) अज्ञान ब) आर्थिक दुरावस्था
क) कुटुंबाची अस्थिरता ड) वरील सर्व

४) ग्रामीण भागात कर्जबाजारीपणामुळे ——— आत्महत्या होण्याचे प्रमाण अधिक आहे.
अ) व्यापारी ब) उद्योगपती
क) शेतकरी ड) पुढारी

५) भूमिहीन कामगाराना सामाजिक व ——— सुरक्षा नसते.
अ) कौटुंबिक ब) धार्मिक
क) सांस्कृतिक ड) आर्थिक

६) स्वातंत्र्यानंतर खेडी सामाजिक ——— च्या प्रवाहात आली आहेत.
अ) परिवर्तन ब) शेती
क) परंपरा ड) गृहउद्योग

प्र.२ खालील कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

अ) ग्रामीण समाजाची संरचना सांगा.
ब) ग्रामीण दारिद्रयाची कारणे स्पष्ट करा.
क) शेतकऱ्याच्या आत्महत्या थांबविण्यासाठी उपाय सांगा.
ड) भूमिहीन कामगाराच्या समस्यावर उपाय सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

शेतकरी कर्जबाजारी का होत आहे याची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. **१२**

अ) ग्रामीण समाजातील शिक्षणाच्या गळतीवर उपाय सांगा.
ब) ग्रामीण समाजातील परिवर्तन स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Sociology
Rural Society in India (G03-GE-OE-120)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) The effect of occupational specialization is _______ in villages.
a) less b) on people
c) more d) not less

2) In rural society there are _____ groups.
a) Primary b) Secondary
c) Artificial d) Formal

3) Which of the following is the cause of poverty problem in rural society?
a) Ignorance b) Financial distress
c) Family instability d) All of the above

4) Due to indebtedness in rural areas, the rate of _____ suicide is high.
a) Traders b) Industrialists
c) Farmers d) Leaders

5) Landless laborers have no social and _____ security.
a) Family b) Religious
c) Cultural d) Economic

6) After independence, villages have come under the influence of _____.
a) Change b) Agriculture
c) Tradition d) Home industries

Q.2 Write short answers to any TWO of the following questions. **06**

a) State the structure of rural society.
b) Explain the causes of rural poverty.
c) State the solution to stop farmer's suicide.
d) Give a Remedies on the problem of landless labour.

Q.3 Write a short answer to the following question. **06**

Explain the reasons why farmers are indebted.

Q.4 Write a detailed answer to ONE of the following questions. **12**

a) Explain the drop out of education in rural society.

b) Explain the changes in rural society.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Geography
Physical Geography of Maharashtra (G03-GE-OE-105)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) नकाशा व स्टेन्सिलच्या वापरास परवानगी आहे.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) महाराष्ट्र राज्याला ——— किलोमीटर लांबीचा समुद्रकिनारा लाभलेला आहे.
अ) ७२० ब) ८००
क) ६५० ड) ७००

२) ——— हे महाराष्ट्रातील सर्वात उंच शिखर आहे.
अ) महाबळेश्वर ब) कळसुबाई
क) साल्हेर ड) भीमाशंकर

३) महाराष्ट्रात ——— ही सर्वात लांब नदी आहे.
अ) भीमा ब) तापी
क) पूर्णा ड) गोदावरी

४) महाराष्ट्रात जून ते सप्टेंबर ह्या कालावधीत ——— हा ऋतू असतो.
अ) उन्हाळा ब) शरद
क) पावसाळा ड) हिवाळा

५) महाराष्ट्रात सर्वात जास्त क्षेत्र ——— या मृदेचे आहे.
अ) जांभी ब) गाळाची
क) रेगूर ड) तांबडी

६) महाराष्ट्रात दगडी कोळशाचे सर्वात जास्त साठे ——— या जिल्ह्यात आहेत.
अ) चंद्रपूर ब) गोंदिया
क) नागपूर ड) यवतमाळ

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

अ) कोकण किनारपट्टी बद्दल थोडक्यात माहिती लिहा.
ब) महाराष्ट्रातील पावसाळा या ऋतूवर माहिती लिहा.
क) मृदा संवर्धन स्पष्ट करा.
ड) बॉक्साईटचे महत्व सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा./टिपा लिहा. **०६**

महाराष्ट्रातील पर्जन्याचे वितरण स्पष्ट करा.

प्र.४ खलीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१२**

अ) महाराष्ट्राचे प्राकृतिक विभाग सांगून कोणत्याही एकाची सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

ब) महाराष्ट्रातील मृदेच्या धूपेची कारणे व उपाय स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Geography
Physical Geography of Maharashtra (G03-GE-OE-105)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of Maps and stencil is allowed.

Q.1 Choose the correct alternative and fill in the blanks. **06**

1) _____ Km. length of coastline is blessed with the state of Maharashtra.
a) 720 b) 800
c) 650 d) 700

2) _____ is the highest peak in Maharashtra.
a) Mahabaleshwar b) Kalasubai
c) Salher d) Bhimashankar

3) _____ river is the longest river in Maharashtra.
a) Bhima b) Tapi
c) Purna d) Godavari

4) June to September is the period of _____ season in Maharashtra.
a) Summer b) Sharad
c) Monsoon d) Winter

5) The largest area in Maharashtra is under _____ soil.
a) Laterite b) Alluvial
c) Regur d) Red

6) The largest reservoirs of coal in Maharashtra is found in _____ district.
a) Chandrapur b) Gondiya
c) Nagpur d) Yawatmal

Q.2 Write a short answer. (Any Two) **06**

a) Write short about Konkan Coastal region.
b) Write information on Monsoon season in Maharashtra.
c) Explain soil conservation.
d) State the importance of Bauxite.

Q.3 Write short answer/ short note. **06**

Explain the distribution of Rainfall in Maharashtra.

Q.4 Write the detail answer of the following. (Any One) **12**

a) State the Physical Division of Maharashtra and write detailed about any one division.

OR

b) State the causes and solutions of soil degradation in Maharashtra.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Geography
Science Technology and Development (STD) (G03-GE-OE-106)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ — कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृती काढा.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) वैज्ञानिक सत्य हे ––– असते.
- अ) व्यक्तिनिष्ठ
- ब) परंपरानिष्ठ
- क) वस्तुनिष्ठ
- ड) यापैकी नाही

२) ––– हे मिसाईल मॅन म्हणून ओळखले जातात.
- अ) अब्दुल कलाम
- ब) नारळीकर
- क) होमी भाभा
- ड) आर्यभट्ट

३) देवाला नवस बोलणे ही ––– आहे.
- अ) ज्ञान
- ब) तंत्रज्ञान
- क) विज्ञान
- ड) अंधश्रद्धा

४) दूरदर्शन हे ––– चे उत्तम उदाहरण आहे.
- अ) विज्ञान
- ब) तंत्रज्ञान
- क) ज्ञान
- ड) अंधश्रद्धा

५) 'रामन परिणाम' ––– यांनी शोधला.
- अ) सी व्ही रामन
- ब) होमी भाभा
- क) अब्दुल कलाम
- ड) नारळीकर

६) ––– ही वैज्ञानिक अभ्यास पद्धतीतील पहिली पायरी आहे.
- अ) प्रयोग
- ब) सिद्धांत
- क) निरीक्षण
- ड) समस्या सूत्रण

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **०६**

१) तंत्रज्ञानाचा विकास
२) अंधश्रद्धा
३) रामन परिणाम
४) वैज्ञानिक दृष्टीकोन

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

वैज्ञानिक अभ्यास पद्धतीतील मुलभूत संकल्पना लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाची व्याख्या, स्वरूप आणि व्याप्ती लिहा.

किंवा

२) होमी भाभा यांचे वैज्ञानिक कार्य विशद करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Geography
Science Technology and Development (STD) (G03-GE-OE-106)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 Fill in the blanks with correct alternatives. **06**

1) Scientific truth is _____.
a) Subjective b) Traditional
c) Objective d) None of these

2) _____ is known as Missile Man.
a) Abdul Kalam b) Naralikar
c) Homi Bhabha d) Aryabhatta

3) To make a vow to a god is _____.
a) Knowledge b) Technology
c) Science d) Superstition

4) Television is a best example of _____.
a) Science b) Technology
c) Knowledge d) Superstition

5) _____searched the Raman Effect.
a) C V Raman b) Homi Bhabha
c) Abdul Kalam d) Naralikar

6) _____ is a first stage in scientific study method.
a) Experiment b) Result
c) Observation d) Desire of problem

Q.2 Write Short notes. (Any Two) **06**
a) Development of Technology
b) Superstitions
c) Raman Effect
d) Scientific Approach

Q.3 Answer of the following question. **06**
Write Fundamental concepts in Scientific thinking.

Q.4 Answer of the following question. (Any One) **12**

a) Write definition, nature and scope of science and technology.

OR

b) Explain the Scientific work of Homi Bhabha.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Music
Introduction to Sugam Sangeet Paper - I (G03-GE-OE-111)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून लिहा. **०४**

१) भक्तीरस प्रधान रचना म्हणजे ––– आहे.
अ) भक्तीगीत ब) ख्याल
क) बडबडगीते ड) बालगीत

२) ताल दादरा ––– मात्रांचा आहे.
अ) पाच ब) चार
क) सहा ड) दोन

३) सुगम संगीताचे प्रमुख वैशिष्ट्य म्हणजे ––– होय.
अ) शब्द प्रधानता ब) आघात
क) दादरा ड) आरोह

४) ––– म्हणजे माणसाच्या मनातील भावभावना गीताद्वारे व्यक्त करणे होय.
अ) ओव्या ब) भावगीत
क) नाद ड) लय

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **०४**

१) भक्तीगीत, अभंग यापैकी एका गीत प्रकाराची माहिती लिहा.
२) समूहगीत, भावगीत या गीत प्रकारापैकी एका गीत प्रकाराची माहिती लिहा.
३) अभ्यासक्रमातील खालीलपैकी कोणत्याही एका तालाची शास्त्रीय माहिती लिहा.
केरवा, दादरा

प्र.३ व्याख्या लिहा. (कोणत्याही तीन) **०३**

१) सप्तक
२) ताल
३) अवरोह
४) स्वर

५) ताल
६) राग
७) संगीत

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **0४**

१) सुगम संगीत म्हणजे काय ते सांगून सुगम संगीतातील काव्य व शब्द याचे महत्व लिहा.

२) सुगम संगीतात कोणकोणते गीत प्रकार येतात ते सांगून आपल्या आवडत्या कोणत्याही पाच गायक व पाच संगीतकारांची नावे द्या.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
NCC
Military Science (National cadet crop) (G03-GE-OE-122)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: १५

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) भारतात एकूण ——— एन. सी. सी. डायरेक्टर आहेत.
अ) १७ ब) १६
क) १५ ड) १४

२) वर्ड ऑफ कमांडचे ——— भाग आहेत.
अ) १ ब) २
क) ३ ड) ४

३) महाराष्ट्र डायरेक्टर चे मुख्यालय ——— या ठिकाणी आहे.
अ) पुणे ब) कोल्हापूर
क) मुंबई ड) नागपूर

४) एन.सी.सी. झेंडयामधील तांबडा रंग ——— दर्शवितो.
अ) बी. एस्. एफ्. ब) एअर–फोर्स
क) नेव्ही ड) आर्मी

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **०४**

१) एस. डी. व एस. डब्ल्यू चे फुल फॉर्मस् लिहा.
२) ड्रीलची व्याख्या लिहा.
३) युद्धभूमी आणि चर्च यांची सांकेतिक चिन्हे काढा.
४) ड्रीलचे उद्देश लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नावर टीप लिहा. **०३**

एन. सी. सी. ची उद्दिष्टये सविस्तर लिहा.

प्र.४ एन. सी. सी. कॅडेटची कर्तव्ये लिहा. **०४**

किंवा

आदर्श कॅम्पसाईटची वैशिष्टये सविस्तर लिहा.

SLR-VA-519

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
NCC
Military Science (National cadet crop) (G03-GE-OE-122)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:00 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **04**

1) There are _____ NCC directorates in India.
a) 17 b) 16
c) 15 d) 14

2) A Word of command consists of _____ parts.
a) 1 b) 2
c) 3 d) 4

3) Head-quarter of Maharashtra NCC directorate is at _____.
a) Pune b) Kolhapur
c) Mumbai d) Nagpur

4) A red colour in N.C.C. flag shows for _____.
a) B.S.F. b) Air-force
c) Navy d) Army

Q.2 Attempt any TWO of the following questions. **04**

a) Write down the full forms of SD and SW.
b) Write the definition of drill.
c) Draw the conventional signs for Battel field and Church.
d) Write down the aims of drill.

Q.3 Write Short Note. **03**

Write the objectives of NCC in detail.

Q.4 Write the duties of NCC cadet. **04**

OR

Describe the characteristics of an ideal campsite.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
NSS
Introduction to NSS I (Introduction and Social Reformers)
(G03-GE-OE-123)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ — कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) आनंदवनाची स्थापना ——— यांनी केली.
   अ) म. गांधी ब) मदर तेरेसा
   क) बाबा आमटे ड) विनोबा भावे

२) शाहु महाराज ——— साली कोल्हापूरचे राजे झाले.
   अ) १८९४ ब) १८८०
   क) १८९० ड) १८९२

३) ——— हे स्वातंत्र्योत्तर काळातील समाजकार्यातील महत्त्वाचे वैशिष्टये होते.
   अ) समाजाचा विरोध ब) स्वःप्रेरणेने कार्य
   क) समाजकार्याचे प्रशिक्षण ड) निःस्वार्थ भावना

४) ——— यांनी दांडी यात्रेचे प्रतिनिधित्व केले.
   अ) महात्मा गांधी ब) राजा राममोहन रॉय
   क) स्वामी विवेकानंद ड) मदर तेरेसा

५) महात्मा फुले यांचे मूळ आडनाव ——— होते.
   अ) माळी ब) काळे
   क) फुलारी ड) गोऱ्हे

६) स्वामी विवेकानंदानी अमेरिकेतील ——— येथे व्याख्यान दिले.
   अ) न्यूयॉर्क ब) शिकागो
   क) डेट्रॉईट ड) कॅलिफोर्निया

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) बाबा आमटेंनी कुष्ठरोग्यांसाठी केलेले कार्य सांगा.
२) संत गाडगे बाबा यांचे चार सामाजिक कार्य सांगा.
३) महात्मा गांधी यांचे जीवनपरिचय लिहा.
४) समाज सेवेचे स्वरूप सांगा.
५) शाहू महाराजांनी महिलांसाठी केलेल्या सुधारणा सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) महात्मा फुले यांचे शैक्षणिक कार्य लिहा.
२) स्वातंत्र्यापूर्व काळातील केलेल्या समाजकार्याची वैशिष्टये लिहा.
३) महात्मा गांधी यांचे सामाजिक कार्य लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **०६**

१) शाहू महाराजांचे सामाजिक कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

२) समाज सेवेचा इतिहास स्पष्ट करा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **०६**

स्वामी विवेकानंदचे सामाजिक कार्य स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
NSS
Introduction to NSS I (Introduction and Social Reformers)
(G03-GE-OE-123)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks with appropriate words those are given below. **06**

1) Anandvan was setup by _____.
a) Mahatma Gandhi b) Mother Teresa
c) Baba Amate d) Vinobha Bhave

2) Shahu Maharaj becomes the King of Kolhapur in the year _____.
a) 1894 b) 1880
c) 1890 d) 1892

3) _____ was the major characteristics of Social work after independence.
a) Opposition from society b) Spontaneous work
c) Social work Training d) Selfless social work

4) _____ represented the Dandi Yatra.
a) Mahatma Gandhi b) Raja Rammohan Roy
c) Swami Vivekanand d) Mother Teresa

5) Mahatma Phule’s original surname is “_____”
a) Mali b) Kale
c) Fulari d) Gorhe

6) Swami Vivekanand gave speech _____ in America.
a) New York b) Chicago
c) Detroit d) California

Q.2 Write answer of the following questions. (any THREE of five) **06**

a) State the work done by Baba Aamte for lepers.
b) State the four social work of Sant Gadage Baba.
c) Write the introduction to life of Mahatma Gandhi.
d) State the nature of Social Service.
e) State the reforms made by Shahu Maharaj for women.

Q.3 Write Short answers to questions. (any TWO of three) 06

a) Write the Education work of Mahatma Phule.
b) Write the characteristics of Social work in pre-independent.
c) Write the Social work of Mahatma Gandhi.

Q.4 Write answers to broad questions. (any ONE of two) 06

a) Explain the Social work of Shahu Maharaj.

OR

b) Explain the History of Indian Social Service.

Q.5 Write answer to broad question. 06

Explain the social work of Swami Vivekanand.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल - २०२५
Physical Education
Principles of Physical Education & Sports (G03-GE-OE-115)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ — कमाल गुण: **१५**

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०३**

१) शारीरिक प्रशिक्षणामुळे व्यक्ती मध्ये ––– हा हेतू साध्य होतो.
अ) शक्ती   ब) स्फूर्ती
क) शिस्त   ड) वरील सर्व

२) जिमनॅस्टिक्स मध्ये ––– हा प्रकार नाही.
अ) वजन उचलणे   ब) तोल सांभाळणे
क) चपल्या   ड) लवचिकता

३) मैदान स्पर्धेतील हा क्रीडा प्रकार आहे.
अ) फेकणे   ब) धावणे
क) उड्या मारणे   ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०३**

अ) शारीरिक शिक्षणाची व्याख्या लिहा.
ब) खेळ आणि क्रीडा यांच्यातील क्रीडा प्रकार लिहा.
क) शरीर संवर्धनामुळे मानवी शरीरावर कोणता परिणाम होतो?
ड) शारीरिक शिक्षणाची दोन तत्वे लिहा.

प्र.३ टिप लिहा. **०३**

मानसिक विकास

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **०६**

अ) सामाजिक विकास म्हणजे काय उदाहरण देऊन सविस्तर लिहा.
ब) मनोरंजनाचे प्रकार आणि पद्धती सविस्तर लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Physical Education
Principles of Physical Education & Sports (G03-GE-OE-115)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **03**

1) Physical training helps in achieving the following objectives in a person:
a) Strength b) Inspiration
c) Discipline d) All of the above

2) Gymnastics does not have this type of _____.
a) Weight lifting b) Balance
c) Agility d) Flexibility

3) This is a type of field competition sport.
a) Throwing b) Running
c) Jumping d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Three) **03**
a) Write a definition of physical education.
b) Write the types of sports between games and sports.
c) What effect does physical education have on the human body?
d) Write two principles of physical education.

Q.3 Write Short Answer / Short Note. **03**
Mental development

Q.4 Write the detail answer. (Any One) **06**
a) Write in detail what is social development with examples.
b) Write in detail about the types and methods of entertainment.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र - I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Education
History of Indian Education - I (G03-GE-OE-103)

वार, दिनांक : बुधवार, ३०-०४-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) वैदिक शिक्षण व्यवस्थेला ––– संबोधले जाते.
अ) विद्यालय ब) विद्यापीठ
क) आश्रम ड) गुरूकुल

२) पूर्व वैदिक काळातील शिक्षणाचे महत्त्वाचे ध्येय म्हणून ––– ला विशेष महत्त्व होते.
अ) आत्मसंयमन ब) आत्मसाक्षात्कार
क) स्वयंशिस्त ड) शारीरिक विकास

३) ब्राम्हणकालीन शिक्षणात शिष्याच्या शिक्षणाची सुरूवात ––– संस्कारानंतर होत असे.
अ) पब्बजा ब) उपसंपदा
क) उपनयन ड) समावर्तन

४) बौद्धकालीन प्राथमिक शिक्षणात ––– हे महत्त्वाचे ध्येय होते.
अ) निर्वाण प्राप्ती
ब) व्यावसायिक व तांत्रिक शिक्षण
क) लेखन वाचन व गणिती कौशल्य विकसन
ड) यापैकी नाही

५) जातीचा विचार न करता गुणांचा विचार करून ––– शिक्षण पद्धतीत प्रवेश दिला जात असे.
अ) पूर्व वैदिक ब) ब्राम्हण
क) बौद्ध ड) इस्लामिक

६) बौद्ध काळातील शिक्षणाने ––– शिक्षणाकडे दुर्लक्ष केले होते.
अ) धार्मिक ब) वैद्यकीय
क) लष्करी ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

अ) ब्राम्हण काळातील शिक्षणाची कोणतेही तीन तत्त्वे लिहा.
ब) ब्राम्हाणिक शिक्षणातील शिक्षकाची भूमिका स्पष्ट करा.
क) बौद्ध काळातील शिक्षणातील सिद्धीविहाराकाची कर्तव्ये लिहा.
ड) बौद्ध काळातील शिक्षणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.३ टीपा लिहा. **०६**

पूर्व वैदिक काळातील शिक्षणाची ध्येये स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१२**

अ) बौद्ध काळातील शिक्षणाची ध्येये आणि अध्यापन पद्धती स्पष्ट करा.
ब) पूर्व वैदिक काळातील शिक्षणाची वैशिष्ट्ये वर्णन करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Education
History of Indian Education - I (G03-GE-OE-103)

Day & Date: Wednesday, 30-April-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) The Vedic education system is supposed as _____.
- a) Vidyalaya b) University
- c) Ashram d) Gurukul

2) There was special importance to the _____ objective of education in Pre-Vedic Era.
- a) Self-control b) Self-expression
- c) Self-discipline d) Physical development

3) The education of student was started after _____ sanskar in Brahmanic era.
- a) Pabbaja b) Upsampada
- c) Upanayana d) Samavartan

4) In Buddhist primary education _____ was the main aim.
- a) Nirvana
- b) Vocational and Technical Education
- c) Developing reading, writing and arithmetic skills
- d) None of these

5) In _____ education system admission was not given on caste basis but on qualities of students.
- a) Pre-Vedic b) Brahmanic
- c) Buddhist d) Islamic

6) _____ education was neglected in Buddhist period education.
- a) Religious b) Medical
- c) Military d) None of these

Q.2 Answer the following questions in short. (Any Two) **06**

a) Write any three principles of education in Brahmanic period.
b) Explain the role of teacher in Brahmanic education.
c) Write down the role of ‘Sidhhiviharak’ in Buddhist period.
d) Explain the types of education in Buddhist period.

Q.3 Write Short Notes. **06**

Explain the aims of education in Pre-Vedic Period.

Q.4 Answer the following question in detail (Any One) **12**

a) Explain in detail the aims and methods of teaching in Buddhist education.

b) Describe the characteristics of education in Pre-Vedic period.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester – I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
AEC English
English for Communication (ENG-101)

Day & Date: Friday, 02-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct answer and rewrite the following sentences. **06**

1) _____ words are generally not used in verbal communication.
a) Technical b) Simple
c) Difficult d) Local

2) _____ decodes the message in communication cycle.
a) Chanel b) Receiver
c) Buyer d) Sender

3) _____ is the first step in the communication cycle.
a) Encoding b) Decoding
c) Feedback d) Chanel

4) _____ are conversations with purpose.
a) Group discussions b) Interviews
c) Debating d) Gathering

5) _____ is important in a group discussion.
a) Emotional stability b) Hostility
c) Ignorance d) Aggressiveness

6) We should be assertive in _____.
a) group discussion b) interview
c) writing d) replying

Q.2 Answer the questions in brief. (Any Two) **06**
a) What is the importance of communication?
b) What does mean by group discussion?
c) What are the ‘do’s of an interview?
d) What does mean by verbal communication?

Q.3 Write Short answers. (Any One) **06**
a) Comment on the 7C’s of communication.
b) Comment on the common barriers to communication.

Q.4	**a)**	Write a script of an interview for the post of Assistant Professor in English in P. A. H. Solapur University, Solapur.	**12**
		OR	
	b)	Write a script of a group discussion on the present examination systems and its merits and demerits.	

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
IKS
Indian Knowledge System/ General IKS (G03-IKS)

वार, दिनांक : शनिवार, ०३-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) पौराणिक संदर्भानुसार भारतवर्ष हे ––– द्वीप मध्ये (खंडामध्ये) समाविष्ट होते.
अ) जंबू ब) शाक
क) पुष्कर ड) प्लक्ष

२) वैदिक शिक्षण पद्धतीमध्ये कोणत्या संस्कारानंतर विद्यार्थी गुरूकुलात राहून शिक्षण घेत होते.
अ) अक्षरारंभ ब) समवर्तन
क) उपनयन ड) यापैकी नाही

३) पाणिनी, कौटिल्य, जिवक या श्रेष्ठ गुरूंनी कोणत्या विद्यापीठात ज्ञानदानाचे कार्य केले?
अ) नालंदा ब) तक्षशिला
क) विक्रमशिला ड) नादिया

४) ––– हा सर्वात प्राचीन वेदग्रंथ आहे.
अ) ऋग्वेद ब) सामवेद
क) यजुर्वेद ड) अथर्ववेद

५) ––– हे बौद्ध धर्माचे संस्थापक आहेत.
अ) आनंद ब) वर्धमान महावीर
क) नागसेन ड) गौतम बुद्ध

६) हिंदू धार्मिक विचारांमध्ये धर्म, अर्थ, काम आणि मोक्ष यांना ––– म्हटले जाते.
अ) चार आश्रम ब) चार पुरूषार्थ
क) चार वर्ण ड) चार ऋण

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

अ) भारतवर्ष संकल्पना स्पष्ट करा.
ब) प्राचीन बौद्ध शिक्षण पद्धतीची वैशिष्ट्ये सांगा.
क) प्राचीन भारतीय आदिकाव्यांची (महाकाव्यांची) माहिती द्या.
ड) जैन धर्मातील पंचशील तत्वे सांगा.

प्र.३ टीप लिहा. **०६**

नालंदा विद्यापीठ

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) भारतीय ज्ञान प्रणालीचे विविध घटक सांगून कार्यपद्धती स्पष्ट करा.
ब) प्राचीन गुरूकुल शिक्षण पद्धतीची सविस्तर माहिती द्या.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
IKS
Indian Knowledge System/ General IKS (G03-IKS)

Day & Date: Saturday, 03-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) According to mythological context Bharatvarsha is included in the _____ content.
a) Jambu b) Shak
c) Pushkar d) Plaksha

2) In the Vedic education system, after which sanskar did the students stay in the Gurukula and study.
a) Akshararambh b) Samavartan
c) Upanayana d) None of these

3) Panini, Kautilya, Jivaka the great teachers did their work in which university?
a) Nalanda b) Takshshila
c) Vikramshila d) Nadia

4) _____ is the oldest Vedic text.
a) Rigveda b) Samaveda
c) Yajurveda d) Atharvaveda

5) _____ is the founder of Buddhism.
a) Anand b) Vardhaman Mahavir
c) Nagasen d) Gautama Buddha

6) In Hindu religious thought. Dharma, Artha, Kama and Moksha are called _____.
a) Four Ashrams b) Four Purusharthas
c) Four Varnas d) Four Rinas

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Explain the concept of Bharatvarsha.
b) State the characteristics of ancient Buddhist education system.
c) Give information about ancient Indian epics.
d) State the Panchashil principles of Jainism.

Q.3 Write Short Notes. **06**

Nalanda University

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the methodology of Indian knowledge system by mentioning various components.

b) Give a detailed account of the ancient Gurukul education system.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
VES
Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy (ICD-101)

वार, दिनांक : सोमवार, ०५-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) भारतात ––– प्रकारचे शासन आहे.
अ) राजेशाही ब) हुकूमशाही
क) साम्यवादी ड) लोकशाही

२) ––– या शब्दाचा अर्थ भारत कोणत्याही बाह्य नियंत्रणापासून मुक्त आहे.
अ) सार्वभौम ब) लोकशाही
क) धर्मनिरपेक्ष ड) न्याय

३) भारतीय संविधानाच्या कलम ––– नुसार निर्वाचण आयोगाची तरतूद करण्यात आली आहे.
अ) ३२४ ब) ३२५
क) ३२६ ड) ३२७

४) भारतीय संविधानाच्या ––– या विभागात सहा प्रकारचे मूलभूत अधिकार आढळतात.
अ) विभाग १ ब) विभाग ३
क) विभाग २ ड) विभाग ४

५) भारतीय संविधान ––– स्वरूपाचे आहे.
अ) लिखीत ब) ताठर
क) लवचिक ड) अलिखित

६) भारतात निवडणूकांचे संचलन ––– करते.
अ) निवडणूक आयोग ब) राष्ट्रपती
क) पंतप्रधान ड) वित्त मंत्री

प्र.२ खालीलपैकी प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) सुशासन म्हणजे काय?
२) इव्हीएम म्हणजे काय?
३) न्याय म्हणजे काय?
४) भारतीय नागरिकांची तीन मूलभूत कर्तव्ये सांगा?

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

भारतीय संविधानाचा सरनामा स्पष्ट करा?

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **१२**

अ) भारतीय नागरिकांचे मूलभूत अधिकार स्पष्ट करा.
ब) भारतीय संविधानाची वैशिष्ट्ये सांगा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
VES
Constitution of India/ Indian Constitution and Democracy (ICD-101)

Day & Date: Monday, 05-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

1) There are _____ types of governments in India.
a) Monarchy b) Dictatorship
c) Communist d) Democracy

2) _____ The word means India is free from any external control.
a) Sovereign b) Democratic
c) Secular d) Justice

3) The Election Commission has been provided for under Article _____ of the Constitution of India.
a) 324 b) 325
c) 326 d) 327

4) What six broad categories of fundamental rights can you find in the _____ part of the Constitution?
a) Part I b) Part III
c) Part II d) Part IV

5) Constitution of India _____ is.
a) written b) rigid
c) flexible d) unwritten

6) _____ Conducts elections in India.
a) Election Commission b) President
c) Prime Minister d) Finance Minister

Q.2 Write short answers. (Any Two) 06

a) What is good governance?
b) What is EVM?
c) What is justice?
d) Name three fundamental duties of Indian citizens?

Q.3 Write short answer. **06**

Explain the preamble of the Indian Constitution.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Explain the fundamental rights of Indian citizens?

b) State the features of the Indian Constitution.

SLR-VA-526

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Marathi – I
अक्षरवेल (G03-0109)

वार, दिनांक : मंगळवार, ०६-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. (प्रत्येकी एक गुण) **१२**

१) 'भारतीय मातृसत्ताक परंपरा' या पाठाचे लेखन कोणी केले आहे?
अ) स. रा. गाडगीळ ब) गंगाधर गाडगीळ
क) विठ्ठल गाडगीळ ड) रोमिला थापर

२) लाहोर कॉंग्रेसमध्ये कोणता दिवस स्वातंत्र्यदिन म्हणून साजरा करण्याचा आदेश कॉंग्रेसने दिला?
अ) २६ जानेवारी १९३० ब) २६ जानेवारी १९४२
क) १५ ऑगस्ट १९४५ ड) २६ जानेवारी १९५०

३) छत्रपती शिवाजी महाराजांनी पत्र क्रमांक ५४ हे पत्र कोणाला उद्देशून लिहिले आहे?
अ) तानाजी मालुसरे ब) जीवा महाल
क) रामाजी अनंत सुबेदार ड) संत तुकाराम महाराज

४) कोणत्या राजाच्या काळात कामपिल्य राष्ट्रात बेबंदशाही माजून राहिली होती?
अ) राजा हाल ब) गुप्त
क) राजा पांचाल ड) सम्राट अशोक

५) रा. रं. बोराडे यांच्या "अभ्यास" कथेतील खोडकर मुलाचे नाव काय आहे?
अ) सरसी ब) बायडी
क) बनश्या ड) सोन्या

६) धनंजय, सुलक्षण आणि तुलसी हया व्यक्तिरेखा खालीलपैकी कोणत्या कथेतील आहेत?
अ) अभ्यास ब) अशोकाचा धम्म
क) हरणगावला आम्ही पोचतो ड) आनंद

७) 'हरणगावला आम्ही पोचतो' ही कथा चिं. वि. जोशींच्या कोणत्या कथासंग्रहातून घेतली आहे?
   अ) एरंडयाचे गुऱ्हाळ ब) थोडे कडू थोडे गोड
   क) आमचा पण गाव ड) बोरी बाभळी

८) 'खलमैत्री ती जशी काढली पाण्यावरती रेघ। सज्जनस्नेह परि कोरियला आलेख' हया काव्यओळी कोणत्या गाथेतील आहेत?
   अ) नांगऱ्याचे बळ ब) मैत्री
   क) सूर्यास्त ड) पीकपाहणी

९) 'वामांगी' या कवितेचे कवी कोण?
   अ) ना. धों. महानोर ब) दि. पु. चित्रे
   क) नागराज मंजुळे ड) अरूण कोलटकर

१०) विंदा करंदीकरांच्या कोणत्या काव्यसंग्रहास ज्ञानपीठ पुरस्कार मिळाला?
   अ) स्वेदगंगा ब) जातक
   क) धृपद ड) अष्टदर्शने

११) जीवघेणा प्रश्न घेऊन चव्हाटयावर थांबून इज्जतदारांना खुणावणारी बहिष्कृत आणि बेअब्रू कविता कोणाची आहे?
   अ) प्रियदर्शन ब) अरूण कोलटकर
   क) अनुराधा पाटील ड) नागराज मंजुळे

१२) 'बिनतक्रार निभावलेला' ही कविता ——— या कवियत्रीची आहे.
   अ) अरूणा ढेरे ब) अनुराधा पाटील
   क) शांता शेळके ड) इंदिरा संत

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) 'भारतीय मातृसत्ताक परंपरा' या पाठातून स. रा. गाडगीळांनी कोणत्या विषयाचे विवेचन केले आहे?
२) अशोकाच्या धम्माचे धोरण कोणत्या कारणामुळे यशस्वी झाले नाही?
३) कोणास शेत करण्यास द्यावे याविषयी छत्रपती शिवाजी महाराज सुबेदाराला कोणता सल्ला दिला?
४) 'काहीच नष्ट होत नसतं' या विजय चोरमारे अनुवादित कवितेतून कोणता विचार व्यक्त झाला आहे?
५) संत तुकारामांनी 'मऊ मेणाहुनि आम्ही' या कवितेतून संताच्या कोणत्या गुण स्वभावाचे दर्शन घडविले आहे?
६) 'तिची कहाणी' या कवितेतून ना. धों. महानोर यांनी काबाड कष्ट करणाऱ्या स्त्रीचे वर्णन कसे केले आहे?

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२

१) गाईचे दुध काढणाऱ्या मनुष्याने पुरोहीतापुढे राजा पांचाल विषयी कोणती तक्रार केली?

२) रा. रं. बोराडे यांच्या "अभ्यास" कथेतील सोन्याचा खोडकरपणा स्पष्ट करा?

३) नागराज मंजुळे यांच्या "माझी कविता" या कवितेतून कोणता विषय मांडला आहे?

४) भालचंद्र नेमाडे यांच्या 'आजी' या कवितेतून आजीविषयीची कोणती भावना व्यक्त केली आहे?

प्र.४ खालील पैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

१) 'स्वातंत्र्याचा पहिला दिवस' या लेखातून यशवंतराव चव्हाणानी कोणत्या आठवणीना उजाळा दिला आहे?

२) 'तिची कहाणी' या कवितेचे आशय सौंदर्य स्पष्ट करा.

प्र.५ आनंद या कथेतून दासरी व्यंकटरमण्णा यांनी आनंदाचे स्वरूप कसे विशद केले आहे, ते तुमच्या शब्दात लिहा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English
Introduction to Literature I (G03-0104)

Day & Date: Wednesday, 07-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **12**

1) Who is credited with introducing the sonnet form into English literature?
a) Sir Thomas Wyatt b) John Donne
c) Christopher Marlowe d) Ben Jonson

2) The term ‘lyric’ comes from the Greek word _____.
a) lyre b) lier
c) lawyer d) layer

3) The sonnet is poem of _____ lines.
a) twelve b) fourteen
c) sixteen d) eighteen

4) The righteous shall flourish as the palm tree. Identify the figure of speech used in the following sentences.
a) Simile b) Metaphor
c) Personification d) Imagery

5) Pride goeth forth on horseback grand and gay. Identify the figure of speech used in the following sentences.
a) Simile b) Metaphor
c) Personification d) Imagery

6) He was a lion on the football field. Identify the figure of speech used in the following sentences.
a) Simile b) Metaphor
c) Personification d) Imagery

7) What type of the poem ‘How Do I Love Thee’ is _____?
a) prose b) ballad
c) sonnet d) ode

8) In the poem death is in the form of a _____.
a) horse b) school children
c) carriage d) gentleman

9) The conflict is the _____ of One Act Play.
a) plot b) moral
c) soul d) setting

10) The king ordered to the servant to cut the _____ of beggar.
a) tongue b) hand
c) leg d) nose

11) In the play 'The Game' youth is a _____.
a) leader b) poet
c) novelist d) actor

12) The gentleman was dreamed and saw _____ in Dancer's hand.
a) knife b) pistol
c) sword d) stick

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Sonnet
2) Lyric
3) Simile
4) Metaphor
5) Personification
6) Symbols

Q.3 Write Short answers. (Any Two) **12**
1) Dramatic monologue
2) Definition of One Act Play
3) Conflict
4) Plot

Q.4 a) Critically appreciate the major themes and structure of Elizabeth Browning's How Do I Love Thee? **12**

OR

b) What is the main theme of the poem "Because I could not stop for Death"?

Q.5 Write a detail note on the one act play "The Beggar and The King". **12**

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English
Introduction to Linguistics - I (G03-0120)

Day & Date: Thursday, 08-May-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Rewrite the following sentences by choosing the correct alternative. **12**

1) _____ is a branch of linguistics that studies how languages or dialects" systematically organize their sounds.
a) Morphology b) Syntax
c) Phonology d) Pragmatics

2) _____ is a subfield of linguistics and semiotics that studies how context contributes to meaning.
a) Morphology b) Syntax
c) Semantics d) Pragmatics

3) _____ is the scientific study of language.
a) Linguistics b) Acrobatics
c) Psycholinguistics d) Criticism

4) _____ is the most active speech organ.
a) Hard palate b) Soft palate
c) Lip d) Tongue

5) Animal communication system is _____.
a) culturally transmitted b) symbolic
c) instinctive d) non-instinctive

6) There are _____ speech sounds in English.
a) 44 b) 20
c) 24 d) 12

7) /n/ is _____ consonant.
a) fricative b) affricate
c) nasal d) lateral

8) Smallest meaningless sound unit of language is called _____.
a) phoneme b) morpheme
c) zero morpheme d) bond morpheme

9) There are _____ Vowels in English language.
- a) 12
- b) 10
- c) 25
- d) 20

10) The correct stress marked word is _____.
- a) 'beginning
- b) be'ginning
- c) begi'nning
- d) begin'ing

11) Language is not _____.
- a) instinctive
- b) symbolic
- c) 'Non-instinctive'
- d) modifiable

12) _____ is not a speech organ.
- a) tongue
- b) chin
- c) lip
- d) palate

Q.2 Attempt the following as directed: (Any Four) **12**

1) Give three term labels of the following:
- a) /k/
- b) /f/
- c) /m/

2) Give the CV structure of the following:
- a) room
- b) dustbin
- c) cat

3) Give minimal pairs of the following:
- a) /p/, /b/
- b) /k/, /s/
- c) /f/, /d/

4) Transcribe the following words phonemically:
- a) apple
- b) attractive
- c) fulfil

5) Write the following words into conventional English:
- a) /dɪg/
- b) /kləʊz/
- c) /freɪnd/

6) Mark intonation for the following:
- a) Good morning!
- b) It was a nice show.
- c) Don't be rude.

Q.3 Write short notes on (Any Two) **12**

a) Speech organs: lips and tongue
b) Role of vocal cords in speech production
c) Passive articulators
d) Phonetics and phonology

Q.4 Write the following (Any One) **12**

a) What are the general characteristics of human language?

OR

b) What is the difference between animal and human communication system?

Q.5 What are the branches of linguistics? Describe each in short. **12**

SLR-VA-529

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Hindi
आधुनिक हिंदी काव्य (G03-0106)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०९-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
समयः दोपहर १२:०० से ०२:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य है।
२) दाएँ ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक है।

प्र.१ निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। १२

१) जयप्रकाश नारायण ने अपनी शोध की मंजिले ––– को कहा है।
अ) सुख ब) विफलता
क) सदाचार ड) सफलता

२) कवि दुष्यंतकुमार द्वारा लिखित 'हो गयी हैं पीर पर्वत सी पिघलनी चाहिए' ––– साहित्य है।
अ) दोहा ब) उपन्यास
क) कहानी ड) गजल

३) गोताखोर सिंधु में डुबकियाँ लगाकार ––– की तलाश करता है।
अ) मोतियों ब) मछली
क) मनुष्य ड) नाविक

४) निराला का पूरा नाम ––– है।
अ) वैद्यनाथ मिश्र ब) सूर्यकांत त्रिपाठी
क) ओमप्रकाश वाल्मिकी ड) सच्चितानंद हीरानंद

५) कवि नीरज अपने प्रिय से कहते हैं, 'तुम ––– बनकर जग का तम दूर करो मैं होली बनकर बिछड़े हृदय मिलाऊँगा'।
अ) दीवाली ब) मानव
क) पराग ड) परिमल

६) 'सच न बोलना' कविता के कवि ––– है।
अ) अयोध्यासिंह उपाध्याय ब) अज्ञेय
क) नागार्जुन ड) हरिवंशराय बच्चन

७) कवि प्रदीप --- इस लोकप्रिय गीत के कवि तथा गीतकार है।
अ) मेरे तो गिरिधर गोपाल ब) ऐ मेरे वतन के लोगों
क) जो बीत गयी सो बात गयी ड) हो गयी हैं पीर पर्वत सी

८) कवि नरेंद्र शर्मा हमें --- न बनने का संदेश देते है।
अ) कातिल ब) कायर
क) विघटक ड) देशद्रोही

९) बगीचे के मुरझाए हुए फूलों पर ---- कभी शोक नहीं मनाता है?
अ) मधुशाला ब) मधुबन
क) अंबर ड) कम्युनिस्ट

१0) आज का काम आज ही करनेवाला व्यक्ति जो कभी समय नहीं गवाता वह --- कहलाता हैं।
अ) गद्दार ब) आलसी
क) कर्मवीर ड) देशद्रोही

११) कवि अनामिका की --- कविता में स्त्री विमर्श का वर्णन किया है?
अ) वह तोड़ती पत्थर ब) कर्मवीर
क) बेजगह ड) सच न बोलना

१२) देशप्रेम की अद्भुत मिसाल देनेवाली हरिओम पवार की कविता --- पर लिखी हुई हैं।
अ) राजीव गांधी ब) पंडित जवाहरलाल नेहरू
क) इंदिरा गांधी ड) महात्मा गांधी

प्र.२ निम्नलिखित में से किन्ही चार प्रश्नों के उत्तर दो या तीन वाक्यों में लिखिए। १२

१) 'कायर मत बन' कविता के द्वारा कवि नरेंद्र शर्मा ने हमें कौनसी प्रेरणा दी है?
२) 'वह तोडती पत्थर' कविता में चित्रित मजदूर स्त्री की विवशता संक्षेप में लिखिए।
३) कवि अनामिका ने 'बेजगह' में पहली कक्षा के कौनसे पाठ का उदाहरण दिया हैं।
४) जयप्रकाश नारायण की दृष्टि से शोध की मंजिले कौनसी हैं?
५) 'हो गयी हैं पीर पर्वत सी' गजल में पाठकों को क्या संदेश मिलता है?
६) 'तुम दीवाली बनकर ..' कविता के कवि नीरज के दो मानवतावादी विचारों को लिखिए।

प्र.३ निम्नलिखित में से किन्ही दो पर टिप्पणियाँ लिखिए। १२

१) 'कभी धूप कभी छावँ' का उद्देश।

२) 'कोशिश' करनेवालों की हार नहीं होती' की प्रेरणा।

३) 'बेजगह' में व्यक्त स्त्री विमर्श।

४) 'सच न बोलना' में अभिव्यक्त समस्याएं।

प्र.४ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही एक प्रश्न का उत्तर विस्तार सें लिखिए। १२

अ) 'कर्मवीर' कविता द्वारा कवि हमें क्या संदेश देना चाहता है? उदाहरण के साथ स्पष्ट कीजिए।

अथवा

ब) कवि हरिओम पवार ने 'इंदिरा गांधी की मृत्यु पर' इस कविता में स्वर्गीय इंदिरा गांधी के बारे में क्या बातें कही हैं?

प्र.५ हरिवंशराय बच्चन लिखित 'जो बीत गई सो बात गयी' कविता में चित्रित भावों को उदाहरण के साथ स्पष्ट कीजिए। १२

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
History
Chhatrapati Shivaji Maharaj and His Times (1630 to 1680) (G03-0107)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) इ.स ———सालच्या तालीकोटच्या लढाईने विजयनगर साम्राज्याचा शेवट झाला.
अ) १५६० ब) १५६५
क) १५७० ड) १५७५

२) ——— यानी इंदापूरचा परगणा मालोजीराजांना जहागीरी म्हणून दिला होता.
अ) मोगल ब) आदिलशाही
क) निजामशाही ड) इमादशाह

३) ———— लढाईने शहाजीराजांचा राजकीय उदय झाला.
अ) कन्हेरी ब) भातवडी
क) खेड ड) विजापूर

४) ——— हा किल्ला छत्रपती शिवाजी महाराजांचे जन्मस्थळ आहे.
अ) प्रतापगड ब) सिंहगड
क) शिवनेरी ड) पुरंदर

५) शिवरायांनी ——— किल्ला जिंकून स्वराज्याचे तोरण बांधले होते.
अ) रायगड ब) पन्हाळा
क) तोरणा ड) सिंहगड

६) शिवरायांनी ——— चा पराभव करून जावळी ताब्यात घेतली.
अ) चंद्रराव मोरे ब) बजाजी नाईक
क) रंभाजी नाईक ड) चिमणाजी मोरे

७) शिवराय व आदिलशाही सरदार अफजलखान यांच्यात ——— गडाच्या पायथ्याला भेट झाली.
   अ) प्रतापगड   ब) रायगड
   क) तोरणा   ड) पन्हाळा

८) शिवरायांनी लाल महालात शिरून मोगल सरदार ——— याच्यावर हल्ला केला.
   अ) मुकरबखान   ब) इनायतखान
   क) शेख निजाम   ड) शाहिस्तेखान

९) शिवरायांच्या सूरतेवरील आक्रमणावेळी सुरतेच्या संरक्षणाची जबाबदारी ——— याच्यावर होती.
   अ) अमीर अली   ब) रणदुल्लाखान
   क) शेख निजाम   ड) इनायतखान

१०) ———— साली रायगड किल्ल्यावर शिवरायांचा राज्यभिषेक झाला.
   अ) १६७२   ब) १६७३
   क) १६७४   ड) १६७५

११) छत्रपती शिवाजी महाराजांचे बंधू व्यंकोजीराजे ———— येथे कारभार पाहत होते.
   अ) वेलोर   ब) तंजावर
   क) जिंजी   ड) श्रीरंगपट्टणम

१२) शिवरायांना कर्नाटक मोहिमेवेळी ———— चे प्रधान मादण्णा व आकण्णा यांनी मदत केली.
   अ) आदिलशाही   ब) निजामशाही
   क) कुतुबशाही   ड) मोगलशाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) मराठा सत्तेच्या उदयापुर्वीची राजकीय पार्श्वभूमी सांगा.
२) शहाजीराजांचा निजामशाहीच्या रक्षणासाठीचे कार्याची माहिती लिहा.
३) छत्रपती शिवाजी महाराजांचा शाहिस्तेखानावरील छाप्याचे परिणाम सांगा.
४) पहिल्या सूरत लूटीची कारणे सांगा.
५) मिर्झा राजा जयसिंगाच्या मोहिमेची कारणे सांगा.
६) शिवरायांच्या आग्रा भेटीची कारणे लिहा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) राजमाता जिजाऊ
२) पन्हाळयाचा वेढा
३) पुरंदरचा तह
४) शिवरायांच्या राज्यभिषेकाची कारणे.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२

१) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या जावळीवरील स्वारीची माहिती सांगा.

किंवा

२) छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या कर्नाटक मोहिमेची कारणे सांगा.

प्र.५ छत्रपती शिवाजी महाराज आणि अफजलखान भेटीच्या प्रसंगाचे वर्णन करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
History
Chhatrapati Shivaji Maharaj and His Times (1630 to 1680) (G03-0107)

Day & Date: Saturday, 10-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) Vijayanagara Empire was ended in _____ in the Battle of Talikot.
a) 1560 b) 1565
c) 1570 d) 1575

2) _____ gave Indapur Pargana to Malojiraje as Jagiri.
a) Mughal b) Adilshahi
c) Nizamshahi d) Imadshah

3) _____ battle marked the political rise of Shahajiraje.
a) Kanheri b) Bhatwadi
c) Khed d) Bijapur

4) ____ fort is the birthplace of Chhatrapati Shivaji Maharaj.
a) Pratapgad b) Sinhagad
c) Shivneri d) Purandar

5) Shivaraya had conquered the fort of _____ and built the pylon of Swarajya.
a) Raigad b) Panhala
c) Torna d) Sinhagad

6) Shivraya defeated____ and captured Jawli.
a) Chandrarao More b) Bajaji Naik
c) Rambhaji Naik d) Chimanaji More

7) Shivaray and Adilshahi Sardar Afzal Khan met at the foot of the _____ fort.
a) Pratapgad b) Raigad
c) Torna d) Panhala

8) Shivaray entered the Lal Mahal and attacked the Mughal Sardar _____.
a) Mukarbakhan b) Inayat Khan
c) Sheikh Nizam d) Shahiste Khan

9) During Shiva Raya's attack on Surat, the responsibility of protecting Surat was on ____.

a) Ameer Ali b) Randullah Khan
c) Sheikh Nizam d) Inayat Khan

10) In the year _____ Shivaraya was crowned at Raigad fort.

a) 1672 b) 1673
c) 1674 d) 1675

11) Chhatrapati Shivaji Maharaj's brother Venkojiraje was ruling at _____.

a) Vellore b) Thanjavur
c) Jinji d) Srirangapatnam

12) Shivaraya was assisted by Madanna and Akanna, chiefs of _______ during the Karnataka campaign.

a) Adil Shahi b) Nizam Shahi
c) Qutb Shahi d) Mughal Shahi

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) State the political background before the rise of Maratha power.
2) Write the details of Shahjiraje's work to protect the Nizamshahi.
3) State the results of Chhatrapati Shivaji Maharaj's raid on Shahistekhan.
4) Give the reasons for the first Surat Looti.
5) State the reasons for Mirza Raja Jaisingh's expansion.
6) State the reasons for Shivraya's visit to Agra.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**

1) Rajmata Jijau
2) Siege of Panhalaya
3) Treaty of Purandar
4) Reasons for Shivaraya's coronation

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

a) Tell the information about Chhatrapati Shivaji Maharaj's raid on Jawli.

OR

b) State the reasons for Chhatrapati Shivaji Maharaj's campaign in Karnataka.

Q.5 Describe the occasion of the meeting between Chhatrapati Shivaji Maharaj and Afzal Khan. **12**

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Political Science
Indian Government & Politics (G03-0114)

वार, दिनांक : मंगळवार, १३-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) कलम ––– हे भारतीय राज्यघटनेचा आत्मा किंवा ह्यदय म्हणून ओळखले जाते.
अ) २८ ब) ३१
क) ३२ ड) ५१

२) सर्वोच्य न्यायालयाच्या सरन्यायाधीशाची नेमणूक ––– करतात.
अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती
क) उपराष्ट्रपती ड) मंत्रीमंडळ

३) भारतीय राज्यघटनेतील मुलभूत कर्तव्ये ––– या कलमात समाविष्ट करण्यात आलेली आहेत.
अ) कलम–५१ (क) ब) कलम–३२
क) कलम–५० ड) कलम–५४

४) सरनाम्यामध्ये ४२ व्या घटनादुरूस्तीने ––– हे शब्द समाविष्ट करण्यात आले.
अ) सार्वभौम – लोकशाही ब) धर्मनिरपेक्ष – समाजवादी
क) सार्वभौम – समाजवादी ड) धर्मनिरपेक्ष – लोकशाही

५) भारतीय संसदेमधील ––– हे कनिष्ठ सभागृह म्हणून ओळखले जाते.
अ) लोकसभा ब) राज्यसभा
क) विधानसभा ड) यापैकी नाही

६) राज्यसभेवर राष्ट्रपती ––– सदस्य नियुक्त करतात.
अ) १० ब) १२
क) १४ ड) १८

७) समानतेचा अधिकार राज्यघटनेत ––– मध्ये स्पष्ट करण्यात आला आहे.
अ) कलम १४ ते १८ ब) कलम २३ ते २४
क) कलम २५ ते २८ ड) कलम १९ ते २२

८) ––– हे मसुदा समितीचे प्रमुख होते.

अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) डॉ. राजेंद्र प्रसाद

क) महात्मा गांधी ड) यापैकी नाही

९) भारतीय संसद ही ––– आहे.

अ) एकगृहात्मक ब) द्विगृहात्मक

क) त्रिगृहात्मक ड) यापैकी नाही

१०) भारताचे सर्वोच्च न्यायालय ––– येथे आहे.

अ) मुंबई ब) चेन्नई

क) बेंगलोर ड) दिल्ली

११) भारताने 'संसदीय शासनपद्धत' ही संकल्पना ––– या देशाच्या राज्यघटनेतून घेतलेली आहे.

अ) अमेरिका ब) कॅनडा

क) ऑस्ट्रेलिया ड) इंग्लंड

१२) सर्वोच्च न्यायालयाचे न्यायाधीश ––– वर्षे वयापर्यंत पदावर कार्यरत राहू शकतात.

अ) ५८ ब) ६०

क) ६२ ड) ६५

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) **१२**

१) राज्यसभेची रचना.

२) सामूहिक जबाबदारीचे तत्व म्हणजे काय?

३) संसदीय शासनपद्धत.

४) सरनामा म्हणजे काय?

५) न्यायालयीन सक्रियता म्हणजे काय?

६) सांस्कृतिक व शैक्षणिक अधिकार.

प्र.३ टिपा लिहा (कोणत्याही दोन) **१२**

१) मूलभूत कर्तव्ये

२) घटनात्मक उपाययोजनेचा अधिकार

३) मंत्रिमंडळाची वैशिष्टे लिहा.

४) स्वातंत्र्याचा अधिकार

प्र.४ खालीलपैकी प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (कोणताही एका) १२

१) भारतीय सर्वोच्य न्यायालयाची रचना, अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

२) भारताच्या राष्ट्रपतींचे अधिकार व कार्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा १२

भारतीय राज्यघटनेची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

SLAR-VA-531

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Political Science
Indian Government & Politics (G03-0114)

Day & Date: Tuesday, 13-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternatives given below. **12**

1) _____ Article is known as Heart and soul of the Indian Constitution.
a) 28 b) 31
c) 32 d) 51

2) The chief Justice of Supreme Court is appointed by _____.
a) Prime Minister b) President
c) Vice-President d) Ministry

3) Which Article of the Constitution of India deals with the fundamental Duties?
a) Article - 51 (C) b) Article - 32
c) Article - 50 d) Article - 54

4) _____ phrase were added in preamble by the 42th amendment.
a) Sovereign – democratic b) Secular – socialist
c) Sovereign – socialist d) Secular – democratic

5) In the parliament of India Lower House is known as _____.
a) Lok Sabha b) Rajya Sabha
c) Vidhan Sabha d) None of above

6) How many members are nominated by the President to Rajya Sabha?
a) 10 b) 12
c) 14 d) 18

7) In which Article Right to Equality mentioned in Constitution?
a) Article 14 to 18 b) Article 23 to 24
c) Article 25 to 28 d) Article 19 to 22

8) _____ was the chairman of Drafting Committee.
a) Dr. Babasaheb Ambedkar b) Dr. Rajendra Prasad
c) Mahatma Gandhi d) None of above

9) The Indian Parliament is _____.
a) Unicameral b) Bicameral
c) Tricameral d) None of above

10) In _____ is the supreme court of India.
a) Mumbai b) Chennai
c) Bangalore d) Delhi

11) India has borrowed the concept a ‘Parliamentary system of Government’ from the Constitution of _____.
a) United states of America b) Canada
c) Australia d) England

12) A Supreme Court Judge remains in the office till he attains the age of ___.
a) 58 b) 60
c) 62 d) 65

Q.2 Write short answers (Any Four) **12**
1) Composition of Rajya Sabha.
2) What is meant by collective responsibility?
3) Parliamentary system of government.
4) What is Preamble?
5) What is Judicial Activism?
6) Cultural and Educational Right

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Fundamental duties
2) Right to constitutional remedies
3) Write the characteristics of cabinet.
4) Right to freedom

Q.4 Answer the following questions (Any One) **12**
a) Explain the structure, power and functions of Supreme Court in India.

OR

b) Explain the power and functions of the President of India.

Q.5 Answer the following question. **12**
Explain the features of Indian constitution.

SLR-VA-532

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Economics
Indian Economy – I (G03-0102)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) भारताचे भौगोलिक क्षेत्र एकूण जागतिक भौगोलिक क्षेत्रापैकी ––– % आहे.
अ) ३□९ ब) २□४
क) ५□२ ड) १□८

२) जेव्हा पैशाचा पुरवठा वाढतो तेव्हा पैशाचे मूल्य –––.
अ) वाढते ब) घटते
क) स्थिर ड) वरील सर्व

३) भारतात राष्ट्रीय लोकसंख्या आयोगाची स्थापना ––– साली करण्यात आली.
अ) ११ मे १९५० ब) ११ मे १९८५
क) ११ मे २००० ड) ११ मे २०१५

४) भारतात कृषी क्षेत्रात ––– बेरोजगारी आढळते.
अ) चक्रीय ब) घर्षणजन्य
क) प्रच्छन्न ड) यापैकी नाही

५) ––– हे भारतातील दारिद्र्याचे कारण आहे.
अ) कमी भांडवल ब) जास्त लोकसंख्या
क) कमी शिक्षण ड) वरील सर्व

६) भारतात ––– यांनी सर्वप्रथम दारिद्र्याची संकल्पना मांडली.
अ) डॉ. मनमोहन सिंग ब) डी. राजा
क) दादाभाई नौरोजी ड) एम. एस. स्वामीनाथन

७) ––– पैसा हे महागाईचे कारण आहे.
अ) काळा पैसा ब) पांढरा पैसा
क) कायदेशीर पैसा ड) वरीलपैकी काहीही नाही

८) लोकसंख्येच्या जलद वाढीचा परिणाम म्हणून वस्तू आणि सेवांच्या किमती –––.
   अ) घटते ब) वाढते
   क) स्थिर ड) वरील सर्व

९) महाराष्ट्रात रोजगार हमी योजना ––– साली सुरू झाली.
   अ) १९७२-७३ ब) १९८५-८६
   क) १९९७-९८ ड) २०१२-१३

१०) भारत सरकारने ––– वर्षी राष्ट्रीय बियाणे महामंडळाची स्थापना केली आहे.
   अ) १९५१ ब) १९५६
   क) १९६३ ड) १९७५

११) ––– उत्पादकता ही भारतीय शेतीची समस्या आहे.
   अ) मध्यम ब) अल्प
   क) जास्त ड) यापैकी नाही

१२) ––– हे भारतीय हरित क्रांतीचे जनक आहेत.
   अ) डॉ. एम.एस. स्वामिनाथन ब) राजा चेल्लया
   क) डॉ. राजन ड) डी. गाडगीळ

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) बेरोजगारीचे प्रकार सांगा.
२) हरित क्रांतीची कोणतीही तीन वैशिष्ट्ये सांगा.
३) दारिद्र्यरेषेची संकल्पना स्पष्ट करा.
४) वाढत्या किमतींच्या समस्येचे निराकरण करण्यासाठी राजकोषीय उपाय सांगा.
५) सेंद्रिय शेतीचे फायदे सांगा.
६) मृत्यू दर काय आहे? भारतातील मृत्यूदर कमी होण्याची कारणे सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) चलनवाढीचा अर्थ स्पष्ट करा आणि चलनवाढीची तीन कारणे लिहा.
२) भारतातील उच्च जन्मदराची कारणे सांगा.
३) लोकसंख्या धोरण–२००० ची वैशिष्ट्ये सांगा.
४) अल्प कृषी उत्पादकतेची कारणे द्या.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२

१) भारतातील दारिद्‌याच्या कारणांची सविस्तर चर्चा करा.

किंवा

२) बेरोजगारी म्हणजे काय? भारतातील बेरोजगारीची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.५ भारतीय अर्थव्यवस्थेतील शेतीचे महत्व स्पष्ट करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Economics
Indian Economy – I (G03-0102)

Day & Date: Wednesday, 14-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

1) India's geographical area is _____% in out of total world geographical area.
a) 3.9 b) 2.4
c) 5.2 d) 1.8

2) When supply of money increase, value of money will _____.
a) Increases b) Decreases
c) Stable d) All the above

3) In India, the National commission on population established in the year _____.
a) 11th May 1950 b) 11th May 1985
c) 11th May 2000 d) 11th May 2015

4) In India _____ Unemployment occurs in the field of agriculture.
a) Cyclical b) Frictional
c) Disguised d) None of these

5) _____ is the reason of poverty of India.
a) Low capital b) Over population
c) Low education d) All of these

6) In India _____ has firstly introduced the concept of poverty.
a) Dr. Manmohan Singh b) D. Raja
c) Dadabhai Nauroji d) M. S. Swaminathan

7) _____ money is cause of Inflation.
a) Black money b) White money
c) Legal money d) None of above

8) As a result of rapid growth of population, prices of goods and services _____.
a) Decreases b) Increases
c) Stable d) All the above

9) In Maharashtra, Employment Guarantee scheme was started in the _____ year.

a) 1972-73 b) 1985-86
c) 1997-98 d) 2012-13

10) The Government of India has established National Seed Corporation in the _____ year.

a) 1951 b) 1956
c) 1963 d) 1975

11) _____ productivity is the problem of Indian agriculture.

a) Medium b) Low
c) Over d) None of these

12) _____ is the father of Indian green revolution.

a) Dr. M.S Swaminathan b) Raja Chellaya
c) Dr. Rajan d) D. Gadgil

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) State the types of unemployment.
2) State any three features of green revolution.
3) Explain the concept of Poverty line.
4) State Fiscal measure to solve problem of rising prices.
5) State the merits of Organic farming.
6) What is death rate? State the causes of diminishing death rate of India.

Q.3 Write short answer/Notes. (Any Two) **12**

1) Explain the meaning of inflation and writes down three reasons of inflation.
2) State the causes of high birth rate in India.
3) State the features of Population Policy-2000.
4) Give reasons of low agricultural productivity.

Q.4 Write the detail answer. (Any One) **12**

a) Discuss causes of poverty in India in detail.

OR

b) What is unemployment? Explain the causes of unemployment in India.

Q.5 Explain the importance of agriculture in Indian Economy. **12**

SLR-VA-533

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
KANNADA
Modern Poetry and Short Story

Day & Date: Thursday, 15-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಕೆಳಗಿನ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ **೧೨**

೧) ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಒಬ್ಬ –
೧) ಪ್ರಕೃತಿ ಕವಿ ೨) ಸಮನ್ವಯ ಕವಿ
೩) ಧಾರ್ಮಿಕ ಕವಿ ೪) ದಲಿತ ಕವಿ

೨) ಚನ್ನವೀರ ಕಣವಿ –
೧) ನವೋದಯ ಕವಿ ೨) ಬಂಡಾಯ ಕವಿ
೩) ಹಳಗನ್ನಡ ಕವಿ ೪) ಸಮನ್ವಯ ಕವಿ

೩) ಚಂದ್ರಶೇಖರ ಪಾಟೀಲ ಅವರ ಕಾವ್ಯನಾಮ –
೧) ಕುವೆಂಪು ೨) ಚಂಪಾ
೩) ಅಂಬಿಕಾತನಯ ದತ್ತ ೪) ಶ್ರೀನಿವಾಸ

೪) ನಾ ಬರಿ ಭ್ರೂಣವಲ್ಲ ಕವಿತೆಯ ಕವಯಿತ್ರಿ –
೧) ವಿಜಯಶ್ರೀ ಸಬರದ ೨) ವೈದೇಹಿ
೩) ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ೪) ಸರಸ್ವತಿ ಚಿಮ್ಮಲಗಿ

೫) ಆಧುನಿಕ ಕಾವ್ಯ ಸಂಗ್ರಹದ ಸಂಪಾದಕರು –
೧) ಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಪಂಚಾಳ ೨) ದೇವನೂರು ಮಹಾದೇವ
೩) ಚಿತ್ಕಳಾ ಮಠಪತಿ ೪) ನೀಲಾಂಬಿಕಾ ಪಾಟೀಲ

೬) ಜಗವ ತೂಗುವವಳು –
೧) ದೇವಿ ೨) ಲಕ್ಷ್ಮೀ
೩) ನಾರಿ ೪) ಪೋಚಮ್ಮ

೭) ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಕಥೆಗಳು ಸಂಕಲನದ ಸಂಪಾದಕರು –
೧) ರೋಳೆಕರ್ ನಾರಾಯಣ ೨) ರಮೇಶ ಮೂಲಗೆ
೩) ಮಹಾದೇವ ಬಡಿಗೇರ ೪) ಕೆ. ನರಸಿಂಹಮೂರ್ತಿ

೮) ಮುಕ್ಕಣ್ಣ ಇದೊಂದು –
೧) ಮನುಷ್ಯ ೨) ದೇವರು
೩) ಪಕ್ಷಿ ೪) ಎತ್ತು

೯) ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ----

೧) ಬಂದಿತು　　೨) ಹೋಗಿತ್ತು
೩) ಬಂದಿಲ್ಲ　　೪) ಬತ್ತಿತ್ತು

೧೦) ಇದು ಗಿರಿಜಾ ಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ ಕತೆಯ ಪಾತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು –

೧) ದ್ಯಾಮ　　೨) ಕೆಂಚಿ
೩) ರಂಗಮ್ಮ　　೪) ಸಿದ್ಧರಾಮ

೧೧) ಗಿರಿಜಾ ಕಂಡ ಸಿನಿಮಾ ಕತೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರಿ ಬೆಲೆಯ ರೇಷ್ಮೆ ಸೀರೆ ಉಟ್ಟವಳು –

೧) ರಂಗಮ್ಮ　　೨) ಸೀತಮ್ಮ
೩) ದೇವಮ್ಮ　　೪) ಸುಂದರಮ್ಮ

೧೨) ಇವಳು ಕಣ್ಣಿದ್ದು ಕುರುಡಿ –

೧) ದೇವಮ್ಮ　　೨) ಗಿರಿಜಾ
೩) ಪಾರೂ　　೪) ದ್ಯಾಮಿ

ಪ್ರ.೨ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ **೧೨**

೧) ಕೊಚ್ಚೆ ಎಳಿತೀಯೇನು? ಕೊಚ್ಚೆ ಕಳ್ಳಭಡವ
೨) ರ್ರೀ --- ಸ್ವಲ್ಪ ನೀರು --- ಬಿಡ್ರೀ
೩) ಹೌದು ಕಣ್ಣಿದ್ದೂ ಕುರುಡಿ ನೀನು
೪) ಆದರು ಬರದೋ ಯಮನಿಗೆ ಕರುಣಾ
೫) ಕೋಟೆಗೋಡೆಗೆ ನಮ್ಮ ಹಣಗಳೇ ಮೆಟ್ಟಲು
೬) ದೇವೇಂದ್ರನಾ ಕುದುರೆ ಸಮನಲ್ಲ

ಪ್ರ.೩ ಎರಡಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ **೧೨**

೧) ಚಿಕ್ಕ ಲಾಲಬಾಗ
೨) ದ್ಯಾಮ–ಕೆಂಚಿ ಕತೆಯ ಟಿಕೇಟ್ ಕಲೆಕ್ಟರ್
೩) ಮಾಲತಿ ಪಟ್ಟಣಶೆಟ್ಟಿ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ ಸಂವೇದನೆ
೪) ಅಡಿಗರ ಕವಿತೆಗಳ ಹೊಸನಾಡು ಕಟ್ಟುವ ಹುಮ್ಮಸ್ಸು

ಪ್ರ.೪ ಒಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಂಧರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ – **೧೨**

೧) ನಲ್ಲಿಯಲ್ಲಿ ನೀರು ಬಂದಿತು ಕತೆಯ ಸ್ವಾರಸ್ಯವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ
೨) ಸಿದ್ಧಲಿಂಗಯ್ಯ ಅವರ ಕವಿತೆಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಬಂಡಾಯದ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ಪ್ರ.೫ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. **೧೨**

ನಿಮಗೆ ಪಠ್ಯಕ್ಕಿರುವ ಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ದೇಶದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

SLR-VA-534

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Education
Philosophical Foundation of Education (G03-0103)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) ––– ही तत्वज्ञानाची सर्वात जुनी शाखा आहे.
अ) भारतीय अध्यात्मवाद ब) आदर्शवाद
क) निसर्गवाद ड) कार्यवाद

२) शिक्षण म्हणजे आत्मसाक्षात्कार असे ––– यांनी म्हटले आहे.
अ) शंकराचार्य ब) महात्मा गांधी
क) रवींद्रनाथ टागोर ड) स्वामी विवेकानंद

३) 'तत्वज्ञान आाणि शिक्षण या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत' असे ––– यांनी म्हटले आहे.
अ) जॉन ड्युई ब) जॉन ॲडम्स
क) फिष्टे ड) पर्सिनन

४) प्राथमिक शिक्षणात '3R' या उद्दिष्टांना महत्व आहे असे ––– यांनी म्हटले आहे.
अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. जे. पी. नाईक
क) डॉ. कोठारी ड) स्वामी विवेकानंद

५) कोणत्याही संस्कृतीमध्ये ––– हा प्रथम क्रमांकाचा घटक आहे.
अ) संपत्ती ब) धर्म
क) ज्ञान ड) अनुवंश

६) प्रभावी, परिणामकारक व सचेतन अध्ययनासाठी ––– आवश्यक आहे.
अ) ज्ञान ब) अभिरूची
क) कौशल्य ड) रसग्रहण

७) शिस्त राखण्याचा ––– हा जुना व पारंपारीक प्रकार आहे.
   अ) बंधनमुक्त   ब) व्यक्तिप्रभाव
   क) कायद्याची शिस्त   ड) दडपशाही

८) 'शिस्त' हा शब्द ––– भाषेतून आला आहे.
   अ) फारशी   ब) संस्कृत
   क) पाली   ड) अर्धमागधी

९) स्वातंत्र्यातून शिस्त राखणे हा ––– शिस्तीचा मूळ हेतू आहे.
   अ) दडपशाही   ब) व्यक्तिप्रभाव
   क) बंधनमुक्त   ड) शारीरिक

१०) महात्मा गांधी यांचा जन्म ––– या गावी झाला.
   अ) अहमदाबाद   ब) सूरत
   क) पोरबंदर   ड) साबरमती

११) रयत शिक्षण संस्थेची स्थापना ––– साली झाली.
   अ) १९१९   ब) १९०९
   क) १९२४   ड) १९३५

१२) ––– यांना महाराष्ट्राचे 'मार्टिन ल्युथर' म्हणून ओळखले जाते.
   अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर   ब) कर्मवीर भाऊराव पाटील
   क) विनोबा भावे   ड) महात्मा फुले

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) मानवी जीवनातील तत्वज्ञानाचे महत्त्व सांगा.
२) दडपशाही शिस्तीचे दोष कोणते?
३) कर्मवीर भाऊराव पाटील यांचे शैक्षणिक प्रयोग लिहा.
४) शिक्षणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
५) माध्यमिक शिक्षणाची उद्दिष्टे लिहा.
६) मुलोद्योगी शिक्षणाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) शिक्षण प्रक्रियेची वैशिष्ट्ये
२) संस्कृतीची वैशिष्ट्ये
३) शिस्तीचे प्रकार.
४) महात्मा फुले यांचे स्त्री शिक्षण विषयक कार्य.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) प्राथमिक शिक्षणाची उद्दिष्टे सांगून प्राथमिक शिक्षणाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) कर्मवीर भाऊराव पाटील यांनी बहुजन समाजाच्या शिक्षणासाठी कोणती तत्वे आचरणात आणली?

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२

विद्यार्थ्यांच्या बेशिस्तीची शाळा आणि महाविद्यालयाशी निगडीत कारणे सांगून त्यावर उपाय सुचवा.

SLR-VA-534

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Education
Philosophical Foundation of Education (G03-0103)

Day & Date: Thursday, 15-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) _____ is the very old branch of Philosophy.
a) Indian Spiritualism b) Idealism
c) Naturalism d) Pragmatism

2) 'Education is the realization of self' is said by _____.
a) Shankaracharya b) Mahatma Gandhi
c) Rabindranath Tagore d) Swami Vivekanand

3) 'Philosophy and Education are the two sides of same coin' is said by ___.
a) John Dewey b) John Adams
c) Fishte d) Sir Persinan

4) '3R' are the important objectives in primary education is said by _____.
a) Mahatma Gandhi b) Dr. J.P. Naik
c) Dr. Kothari d) Swami Vivekanand

5) _____ is the first element any culture.
a) Property b) Religion
c) Knowledge d) Heredity

6) For effective and live learning _____ is necessary.
a) Knowledge b) Interest
c) Skills d) Appreciation

7) _____ is very old and traditional method of maintaining discipline.
a) Emancipation b) Impression
c) Discipline by rule d) Repression

8) The word 'Discipline' is taken from _____ language.
a) Pharasi b) Sanskrit
c) Pali d) Ardhmagadhi

9) Discipline maintained by freedom is _____ type of discipline.
a) Repression b) Impression
c) Emancipation d) Physical

10) Mahatma Gandhi was born in the village of _____.
a) Ahmedabad b) Surat
c) Porbandar d) Sabarmati

11) 'Rayat Shikshan Sanstha' was established in the year _____.
a) 1919 b) 1909
c) 1924 d) 1935

12) _____ is known as the 'Martin Luther' of Maharashtra.
a) Dr. Babasaheb Ambedkar b) Karmaveer Bhaurao Patil
c) Vinoba Bhave d) Mahatma Phule

Q.2 Answers the following questions in short. (Any Four) 12
1) State the importance of Philosophy in human life.
2) Write are the important demerits of discipline by repression.
3) Write the educational experiments of Karmaveer Bhaurao Patil.
4) Explain the types of education.
5) Write the objectives of secondary education.
6) Explain the characteristics of Basic education system.

Q.3 Write short notes. (Any Two) 12
1) Characteristics of Education
2) Characteristics of Culture
3) Types of discipline
4) Mahatma Phule's work about Women education

Q.4 Answer the following questions in detail. (Any One) 12
a) Explain the importance and objectives of primary education.
b) What are the basic principles of education of masses practiced by Karmaveer Bhaurao Patil?

Q.5 Answer the following question in detail. 12
State the school and college related causes of student's indiscipline and suggest remedies on it.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: April/May-2025
URDU
Study of Urdu Gazal (G03-0119)

Day & Date: Friday, 16-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

12 **سوال نمبر.1. صحیح متبادل الفاظ کا استعمال کر کے جوابات لکھیئے۔**

1) "خدائے سخن" کس شاعر کو کہا جاتا ہے؟
A) مرزا غالبؔ۔ B) علامہ اقبالؔ۔
C) محمد رفیع سوداؔ۔ D) میر تقی میرؔ۔

2) "قنوطیت کا امام" کس کو کہا جاتا ہے؟
A) میر تقی میرؔ۔ B) حسرتؔ موہانی۔
C) میر انیسؔ۔ D) جوشؔ ملیح آبادی۔

3) میر تقی میرؔ آگرہ میں پیدا ہوئے لیکن وفات کہاں پائی؟
A) لکھنؤ۔ B) دہلی۔
C) کشمیر۔ D) پاکستان۔

4) میر تقی میرؔ نے اپنی شاعری کو کس کا مجموعہ قرار دیا تھا؟
A) یاسیت۔ B) ناموس عشق۔
C) درد و غم۔ D) حُسن و عشق۔

5) میر تقی میرؔ کے کتنے دیوان ہیں؟
A) سات۔ B) دس۔
C) پانچ۔ D) چار۔

6) 'اردوئے معلیٰ' یہ رسالہ کس نے جاری کیا تھا؟
A) سر سید احمد خان۔ B) حسرتؔ موہانی۔
C) میر تقی میرؔ۔ D) نواب شیفتہؔ۔

7)صنف غزل کا ہر شعر معنوی اعتبار سے کیا ہوتا ہے؟

A)پیچیدہ۔ B) مسلسل۔

C) بے ربط۔ D)جداگانا۔

8)صنف غزل کی ہئیت اور کس صنف میں استعمال ہوتا ہے؟

A)مثنوی۔ B)مرثیہ۔

C) قصیدہ۔ D)سانیٹ۔

9)جدید اردو غزل کو سمت و رفتار کس نے عطا کی؟

A)علامہ اقبالؔ۔ B)جان نثار اخترؔ۔

C)مولانا حالیؔ۔ D)مولانا حسرتؔ موہانی۔

10)"غزل اردو شاعری کی آبرو ہے" یہ کس نے کہا ہے؟

A)کلیم الدین احمد۔ B)رشید احمد صدیقی۔

C)احتشام حسین۔ D)شبلی نعمانی۔

11)اردو غزل کا بادشاہ کس شاعر کو کہا جاتا ہے؟

A)مرزا غالبؔ۔ B)علامہ اقبالؔ۔

C)میر تقی میرؔ۔ D)مولانا حسرتؔ موہانی۔

12)غزل کے احیائے نو کے لیے کون مشہور ہے؟

A)میر تقی میرؔ۔ B)مولانی حسرتؔ موہانی۔

C)فیض احمد فیضؔ۔ D)ناصر کاظمیؔ۔

سوال نمبر.2. مندرجہ ذیل اشعار کی تشریح کیجیے۔(کوئی چار) **12**

1)نازکی اس کے لب کی کیا کہیئے۔ پنکھڑی اک گلاب کی سی ہے

2)میں جو بولا، کہا کہ یہ آواز اسی خانہ خراب کی سی ہے

3)گور کس دل جلے کی ہے فلک شعلہ اک صبح یاں سے اُٹھتا ہے

4)آگیا وصل کی شب میں بھی کبھی ذکر فراق وہ ترا رو رو کے مجھ کو بھی رلانا یاد ہے

5)شوق میں مہندی کے وہ بے دست وپاہوناترا   اور مر اوہ چھیڑ ناوہ گدگدانایاد ہے

6)وہ چپ ہو گئے مجھ سے کیا کہتے کہتے   کہ دل رہ گیامدعا کہتے کہتے

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔(کوئی دو) 12

1)صنف غزل کی تعریف بیان کیجیے؟

2) صنف غزل کی ہیئت پر مختصر روشنی ڈالیۓ؟

3)میر تقی میرؔ کو شہنشاہ غزل کیوں کہا جاتا ہے؟

4)مولانا حسرتؔ موہانی کے بارے میں آپ کیا جانتے ہیں؟

سوال نمبر.4. مندرجہ ذیل سوال کا مفصل جواب لکھیے۔(کوئی ایک) 12

1)اردو غزل گوئی کا آغاز وارتقاء کا مفصل جائزہ لیجیۓ؟

2)مولانا حسرتؔ موہانی کی غزل گوئی پر مفصل نوٹ لکھیۓ؟

سوال نمبر.5 میر تقی میرؔ کی حیات اور شخصیت کا مفصل جائزہ لیجیۓ؟ 12

SLR-VA-536

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Persian
Study of Persian Prose & Poetry (G03-0111)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

12 **سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیے۔**

1) بادشاہ نے اہل ایمان مدد کا دار مدار کے بارے میں کس سے پوچھا؟

A) عالم۔ B) فقیر۔
C) مفتی۔ D) درویش۔

2) حرب کے معنی کیا ہیں؟

A) مدد۔ B) جنگ۔
C) ہار۔ D) جیت۔

3) نصرت اہل ایمان، کس کتاب سے ماخوذ ہے؟

A) اخلاق محسنی۔ B) قابوس نامہ۔
C) گلستان سعدی۔ D) انوار سہیلی۔

4) قصیدہ کس زبان کا لفظ ہے؟

A) ترکی۔ B) فارسی۔
C عربی۔ D) سنسکرت۔

5) نظم 'دو قطرہ خون' کے شاعر کا نام کیا ہے؟

A) ملک الشعرا بہار۔ B) ایرج مرزا۔
C) مرزا غالب۔ D) عرفی شیرازی۔

6) عرفی شیرازی کے قصیدہ کا نام کیا ہے؟

A) در مدح امیر کبیر مرزا تقی خان۔ B) دربیان عزت نفس۔
C) در مدح سلطان سنجر بن ملک شاہ۔ D) در مدح دستور الوزرا خواجہ احمد۔

7)پروین اعتصامی کی پیدائش کہاں ہوئی ؟

A)مشہدا۔ B)صفہان۔

C) لاہور۔ D)تبریز۔

8)عرفی شیرازی کا تعلق کس سلطنت سے تھا؟

A)بہمنی۔ B)عادل شاہی۔

C) قطب شاہی۔ D)مغلیہ۔

9)پروین اعتصامی کی نظم کا عنوان کیا ہے ؟

A)ضلال ودلال۔ B)شاخ بی بر۔

C)تنازع وبقا۔ D)عفت۔

10)در تدبیر حاجی بابابرای تحصیل پنجاہ اشرفی عثمان آقا، یہ سرگزشت حاجی بابااصفہانی کے کس گفتار کا عنوان ہے ؟

A)اول۔ B)دوم۔

C)سوم۔ D)چہارم۔

11)حاجی باباکہاں کارہنے والا تھا؟

A)تبریز۔ B)مشہد۔

C)پنجاب۔ D)اصفہان۔

12)اگر نبودز۔۔۔۔۔۔۔وسکون آستری اگر کہ بد منشی راکشند بر سر دارر

A)صبر۔ B)جبر۔

C)دلبر۔ D)قبر۔

سوال نمبر.2. مختصر جواب / نوٹ لکھیۓ۔(کوئی چار) **12**

1)اخلاق محسنی کا تعارف بیان کیجیۓ۔

2)نصرت اہل ایمان کا موضوع لکھیۓ۔

3)حاجی شیخ احمد کرمانی کا تعارف بیان کیجیۓ۔

4)نظم شاخ بی بر کا موضوع لکھیۓ۔

5) عرفی شیرازی کا تعارف بیان کیجیے۔

6) نظم کی تعریف بیان کیجیے۔

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات / نوٹ لکھیے۔ (کوئی دو) **12**

1) سرگزشت حاجی بابا اصفہانی کی گفتار چہارم کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

2) عرفی شیرازی کی ادبی خدمات کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

3) قصیدہ در عزت نفس کا خلاصہ اپنے الفاظ میں لکھیے۔

4) پروین اعتصامی کی نظم نگاری کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر.4 **مفصل جواب لکھیے / مع حوالہ اشعار کی تشریح کیجیے۔ (کوئی ایک)** **12**

(الف) نظم دو قطرہ خون کا تنقیدی جائزہ لیجیے۔

(ب) آن قصہ شندیدس، در باغ یکی روز — از جور تبر زار بنالید سپیدار

کز من نہ دیگر بیخ و بنی ماند نہ شاخی — از تیشہ بیزم شکن دارہ نجار

این با کہ توان گفت کہ در عین بلندی — دست قدرم کرد بنا گاہ نگونسار

گفتش تبر آہستہ کہ جرم تو همین بس — کاین موسم حصل بود و نیست ترا بار

تا شام نیفتاد صدای تبر از گوش — شد تو دہد رآن باغ سحر ہیمہ بسیار

دھقان چو تور خود از آن ہیمہ بر فروخت — بگریست سپیدار چنین گفت دگر بار

سوال نمبر.5 ترجمہ کیجیے۔ **12**

آوردہ اند کہ روزی پادشاھی از علی پرسید کہ نصرت اھل ایمان در چند چیز است؟ گفت: در دو چیز یکی در ادای نماز و یکی توکل بر کرم کارساز، پادشاہ بنامی کار خود بر این دو چیز نھاد؛ و این دو خصلت را عادت کرد، ناگاہ اور دشمنی پدید آمد و بالشکر گران روی بہ دارالملک دی آورد، او نیز با سپاھی کہ داشت متوجہ خصم شد، چون نزدیک یکدیگر رسیدند مہم بر حرب قرار گرفت، شبی کہ روز آن مصاف مقرر بود آن پادشاھمہ شب نمازی کرد۔ یکی از ارکان دولت گفت: این زمان بیاسامی کہ فردا روز مصاف است۔ گفت من امشت کار خدا میکنم و فردا کار کار خدا است ھرچہ خواھد کند۔ مرا بہ آن ھیچ کار نیست؛ و در آن ھیچ گونہ اختیاری نہ، گفت: پس تھیہ اسباب حرب کن و معرکئہ قتال را آمدہ باش، گفت: زرہ توکل پوشیدہ ام و کار خو بہ وکیل لطف حق باز گزاستہ۔

ماکار خویش را بہ خداوند کارشاز

بگزاشتیم تا کرم او چہ ھا کند

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sanskrit
संस्कृतविहारः (G03-0117)

वार, दिनांक : सोमवार, १९-०५-२०२५ **कमाल गुण : ६०**
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकचा उत्तर प्रश्नपत्रिकेत लिहावीत.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत । **१२**

१) उपनिषदपरनाम ––– इति अस्ति।
अ) वेदान्तः ब) मीमांसा
क) न्यायः ड) व्याकरणम्

२) ––– सम्पन्नता।
अ) क्रियया ब) विद्यया
क) शास्त्रेण ड) जीवनेन

३) ––– बहु कुर्वीत।
अ) ज्ञानम् ब) अध्ययनम्
क) कर्तव्यम् ड) अन्नम्

४) पञ्चचन्त्ररचयिता –––– ।
अ) विष्णु शर्मा ब) लौगाक्षि भास्कर
क) शबरमुनि ड) केशव मिश्र

५) उपनिपातः इत्युक्ते –––– ।
अ) धारणा ब) विद्या
क) आपत्तिः ड) धृतिः

६) द्रव्यगुणकर्मणा ––– कारणं सामान्यम्।
अ) द्रव्य ब) असामान्य
क) गुण ड) कर्म

७) कार्यविरोधी –––।
   अ) कर्म   ब) कारणम्
   क) समवायः   ड) संयोगः

८) आयुः वेदयति सः ––– ।
   अ) आयुधः   ब) आयुर्वेदः
   क) आयुष्यम्   ड) किमपि न

९) "रामः फलं खादति" अत्र **रामः** ––– अस्ति।
   अ) कर्ता   ब) कर्म
   क) क्रिया   ड) वाक्यम्

१०) अनुस्वारस्य स्थानं ––– ।
   अ) नासिका   ब) कण्ठः
   क) मूर्धा   ड) हस्त

११) मुखं ––– स्मृतम्।
   अ) व्याकरणम्   ब) दर्शनम्
   क) शिक्षा   ड) निरूक्तम्

१२) गङ्गास्तोत्रम् ––– रचितमस्ति।
   अ) भर्तृहरिणा   ब) कौंडभट्टेन
   क) आद्यशङ्कराचार्येण   ड) मम्मटाचार्येण

प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवलाः ४) १२
टिपा लिहा (फक्त ४)
१) कर्मणिप्रयोगः
२) अग्निभय
३) महर्षिकणादः
४) ब्राम्हमुहूर्तः
५) कार्यकारणभावः
६) पञ्चतन्त्रकथायां ५ तन्त्राः

प्र.३ ससन्दर्भम् स्पष्टीकुरूत। (केवलाः २) १२
संदर्भासह स्पष्टीकरण करा (फक्त २)
१) अन्न ब्रह्मेति व्यजानात्
२) गङ्गे दर्शय ते रूपं मुक्तिदं मुनिचिन्तितम्
३) वाग्भूषणं भूषणं
४) उर्जा पिण्डस्य अनुपातिकम्

प्र.४ १) आयुर्वेदानुसारेण दिनचर्यां वर्णयत १२
(आयुर्वेदानुसार दिनचर्या वर्णन करा.)

वा

२) क्षपणककथां विस्तरेण लिखत
(क्षपणककथा विस्ताराने लिहा)

प्र.५ भौतिकशास्त्रस्य प्राक्काले उपयोजनं वर्णयित्वा आधुनिककाले तस्य महत्ता लिखत १२
(भौतिकशास्त्राचे प्राचीन काळातील उपयोजन स्पष्ट करून सध्याच्या काळातील महत्व लिहा.)

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
AIHCA - I
History of Ancient India up to 6th Century B.C. (Culture & Civilization)
(G03-0101)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ३०-०५-२०२५ — कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) ––– या ठिकाणी नवाश्मयुगीन मानवाने भूअंतर्गत घरांची निर्मिती केली होती.
अ) पंजाब — ब) राजस्थान
क) काश्मीर — ड) उत्तर प्रदेश

२) ––– लिपीचा वापर हडप्पा संस्कृतीतील लोकांनी केला होता असे मानण्यात येते.
अ) चित्र — ब) खरोष्टी
क) देवनागरी — ड) ब्राह्मी

३) ––– हा पुराश्म युगीन मानवाचा मुख्य व्यवसाय होता.
अ) शेती — ब) पशुपालन
क) मासेमारी — ड) शिकार

४) ऋग्वेदामध्ये ––– या देवतेचा ''पुरंदर'' असा उल्लेख आढळतो.
अ) अग्नी — ब) वरूण
क) इंद्र — ड) सोम

५) सिंधू संस्कृतीच्या काळाला ––– युग असेही म्हटले जाते.
अ) ताम्र — ब) चांदी
क) लोह — ड) कांस्य

६) मेगॅस्थेनिसने ––– ग्रंथाची रचना केली.
अ) इंडिका — ब) अर्थशास्त्र
क) मेघदूत — ड) महाभाष्य

७) संयुक्त हत्यारे (composite-tools) हे ––– काळाची वैशिष्ठय आहेत.
अ) नवाश्म ब) लोहयुग
क) पुराशम ड) मध्याश्म

८) सिंधू संस्कृतीतील ––– या नगरातून नर्तकीची मूर्ती प्राप्त झाली आहे.
अ) लोथल ब) मोहेंजोदडो
क) कालिबंगन क) हडप्पा

९) ऋग्वेदात ––– सूक्ते आहेत.
अ) १००० ब) १०१८
क) १०२८ ड) १०५०

१०) प्राचीन भारतात अर्थशास्त्र या ग्रंथाची रचना ––– यांनी केली.
अ) कौठील्य ब) पतंजली
क) पाणिनी ड) मेगॅस्थेनिस

११) भीमबेटका हे मध्याश्म युगीन ठिकाण ––– साठी प्रसिद्ध आहे.
अ) वास्तुकला ब) मूर्तिकला
क) चित्रकला ड) हस्तकला

१२) सिंधू संस्कृतीतील ––– या ठिकाणी जहाज गोदी सापडले आहे.
अ) धौलवीरा ब) कालिबंगन
क) राखीगढी ड) लोथल

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) **१२**

१) परकीय प्रवास वर्णने.
२) मध्याश्म युगाबद्दल माहिती लिहा.
३) मोहेंजोदडो बद्दल माहिती लिहा.
४) वैदिक काळातील स्त्रियांची स्थिती.
५) नवाश्म युगीन संस्कृती बद्दल लिहा.
६) सिंधू संस्कृतीतील कृषी व्यवस्था.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन) **१२**

१) सिंधू संस्कृतीतील उद्योग आणि व्यापाराबद्दल माहिती सांगा.
२) धार्मिक साहित्याचे महत्त्व स्पष्ट करा.
३) पाषाणयुगातील सामाजिक जीवनाची चर्चा करा.
४) सिंधू संस्कृतीतील धार्मिक प्रथेची माहिती सांगा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) वैदिक आर्यांच्या सामाजिक आणि राजकीय जीवनावर एक निबंध लिहा.

किंवा

२) सिंधू संस्कृती मधील नगर रचनेची ठळक वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.

प्र.५ सविस्तर उत्तर लिहा. १२

प्राचीन भारतीय इतिहासाच्या अभ्यासासाठी पुरातत्वीय साधनांचे महत्त्व स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AIHCA - I
History of Ancient India up to 6th Century B.C. (Culture & Civilization)
(G03-0101)

Day & Date: Friday, 30-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) Neolithic man built underground houses at _____.
a) Punjab b) Rajasthan
c) Kashmir d) Uttar Pradesh

2) The _____ script is believed to have been used by people in the Harappan culture.
a) Pictographic b) Kharoshti
c) Devanagri d) Brahmi

3) _____ was the main occupation of prehistoric man.
a) Agriculture b) Animal Husbandry
c) Fishing d) Hunting

4) In the Rig Veda, the deity _____ is mentioned as "Purandar"
a) Agni b) Varun
c) Indra d) Soma

5) The period of Indus culture is also called _____ age.
a) Copper b) Silver
c) Iron d) Bronze

6) Megasthenes composed the _____.
a) Indica b) Arthashastra
c) Meghdoot d) Mahabhashya

7) Composite-tools are a feature of _____ age.
a) Neolithic b) Iron Age
c) Palolithic d) Mesolithic

8) The statue of a dancing girl has found in the _____ city of Indus Valley Civilization.
a) Lothal b) Mohenjo-Daro
c) Kalibangan d) Harappa

9) In Rigveda there are _____ Rhyms.
a) 1000 b) 1018
c) 1028 d) 1050

10) In ancient India Arthashastra was composed by _____.
a) Kauthilya b) Patanjali
c) Panini d) Megasthenes

11) Bhimbetka is a mesolithic site famous for _____.
a) Architecture b) Sculpture
c) Painting d) Handicrafts

12) In the Indus Valley Civilization the dockyard is found at _____.
a) Dhaulveera b) Kalibangan
c) Rakhigadhi d) Lothal

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Foreign Traveller's accounts.
2) Write information about Mesolithic period.
3) Write information about Mohenjo-Daro.
4) Position of the women during the Vedic Age.
5) Discuss the Neolithic Culture.
6) Agricultural system in Indus civilization.

Q.3 Write short answers. (Any Two) **12**
1) Give the information about industry and trade in Indus civilization.
2) Explain the importance of religious literature.
3) Discuss the Social life in stone age.
4) Explain the religious practices of Indus civilization.

Q.4 Write the detail answer. (Any One) **12**
a) Write an essay on the Social and Political life of the Vedic Aryans.

OR

b) Explain the salient features of town planning in Indus Civilization.

Q.5 Write the detail answer. **12**
Discuss the importance of the archaeological sources for the study of Ancient Indian history.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
PHILOSOPHY
Introduction to philosophy (G03-0112)

वार, दिनांक : गुरूवार, २२-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) ––– अंतिम सत्याचा शोध घेते.
अ) तत्वज्ञान ब) गणित
क) इतिहास ड) यापैकी नाही

२) खालीलपैकी विसंगत शाखा ओळखा.
अ) वस्तुमिमांसा ब) ज्ञानमीमांसा
क) नितिमीमांसा ड) राज्यशास्त्र

३) खालीलपैकी विसंगत ज्ञान प्रमाण ओळखा.
अ) उपमान ब) आप्तवचन
क) अनुमान ड) धर्म

४) खालीलपैकी योग्य जोडी ओळखा.
अ) धर्माचे तत्वज्ञान – ज्ञान
ब) राजकीय तत्वज्ञान – सामाजिक आदर्श
क) सौंदर्यशास्त्र – सौंदर्य
ड) ज्ञानशास्त्र – राजकीय विचार

५) धार्मिक आदर्शांचा अभ्यास ––– तत्वज्ञानात केला जातो.
अ) नैतिक ब) ऐतिहासिक
क) आर्थिक ड) धर्म

६) प्रमा आणि अप्रमा हे ––– चे प्रकार होत.
अ) भ्रम ब) ज्ञान
क) बुद्धि ड) यापैकी नाही

७) उपमान ––– ज्ञानाचा एक प्रकार आहे.
अ) असत्य ब) अप्रत्यक्ष
क) प्रत्यक्ष ड) यापैकी नाही

८) ––– हा ईश्वर अस्तित्वाचा एक युक्तिवाद आहे.
अ) अशास्त्रीय ब) लौकिक
क) अकारणिकता ड) सत्ताशास्त्रीय

९) चर्वाकाच्या दृष्टीने केवळ ––– अनुभूती हेच सत्य ज्ञान होय.
अ) संदिग्ध ब) प्रत्यक्ष
क) अप्रत्यक्ष ड) बौद्धिक

१०) चार्वाक ––– दर्शन आहे.
अ) चैतन्यवादी ब) जडवादी
क) बुद्धिवादी ड) यापैकी नाही

११) 'सर्व वस्तू व घटना परिवर्तनशील असतात' यालाच ––– असे म्हणतात.
अ) क्षणिकवाद ब) मायावाद
क) मुक्तीवाद ड) यापैकी नाही

१२) ऋणाचे ––– प्रकार आहेत.
अ) तीन ब) चार
क) पाच ड) सहा

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
१) तत्वज्ञान म्हणजे काय?
२) तत्वज्ञान आणि विज्ञान यातील संबंध स्पष्ट करा.
३) प्रत्यक्ष ज्ञान म्हणजे काय?
४) द्वैतवाद म्हणजे काय?
५) ऋत आणि ऋण संकल्पना स्पष्ट करा.
६) प्राप्तव्यवाद म्हणजे काय?

प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
१) ज्ञानमिमांसेचा अभ्यासविषय.
२) नितिशास्त्राच्या अभ्यासाचे महत्व.
३) सामाजिक तत्वाज्ञानाचा अभ्यासविषय.
४) सौंदर्यशास्त्राचा अभ्यासविषय.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

१) तत्वज्ञानातील समस्या स्पष्ट करा.

किंवा

२) 'तत्वज्ञान हे सर्व विज्ञानाचे स्त्रोत आहे', स्पष्ट करा.

प्र.५ बौद्ध दर्शनाची विचारसरणी स्पष्ट करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
PHILOSOPHY
Introduction to philosophy (G03-0112)

Day & Date: Thursday, 22-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks. **12**

1) _____ as a search for Ultimate reality.
a) Philosophy b) Mathematics
c) History d) None of these

2) Identify the inconsistent branch of philosophy from the following.
a) Metaphysics b) Epistemology
c) Ethics d) Political science

3) Identify the inconsistent mean of knowledge from the following.
a) Comparison b) Verbal testimony
c) Conference d) Religion

4) Identify correct pair of the following.
a) Religion philosophy – knowledge
b) Political philosophy-Social ideals
c) Aesthetics – Beauty
d) Epistemology - Political thoughts

5) Religious norms are studied in _____ philosophy.
a) Moral b) Historical
c) Economical d) Religion

6) Valid and invalid are types of _____.
a) Illusion b) Knowledge
c) Reason d) None of these

7) Comparison is a kind of _____knowledge.
a) False b) Indirect
c) Direct d) None of these

8) _____ is one of the arguments for existence of God.
a) Non scientific b) Popular
c) Non causal d) Ontological

9) According to Charvaka only _____ experience is true knowledge.
- a) Vague
- b) Direct
- c) Indirect
- d) Rational

10) Charvaka is _____ Darsana.
- a) idealistic
- b) Materialistic
- c) Rationalistic
- d) None of these

11) 'All matters and events are changeable' is called _____.
- a) Momentariness
- b) Mayavada
- c) Muktivada
- d) None of these

12) There are _____ kinds of rhina.
- a) Three
- b) Four
- c) Five
- d) Six

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) What is philosophy?
2) Explain relation between Philosophy and science.
3) What is direct knowledge?
4) What is Dualism?
5) Explain the concepts of Rta and Rna.
6) What is Teleology?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**

1) Subject matter of Epistemology.
2) Importance of study of Ethics.
3) Subject matter of social philosophy.
4) Subject matter of Aesthetics.

Q.4 Answer any one of the following questions. **12**

a) Explain the problems of philosophy

OR

b) Explain Philosophy as the source of all sciences.

Q.5 Answer the following question. **12**

Explain Bouddha darshana's ideology.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
PSYCHOLOGY
Modern General Psychology (G03-0116)

वार, दिनांक :शुक्रवार, २३-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:30

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) मानसशास्त्र म्हणजे ––– चा शास्त्रीय अभ्यास होय.
अ) मन ब) आत्मा
क) वर्तन ड) वरील सर्व

२) ––– हा वर्तनवादाचा जनक होता.
अ) फ्राईड ब) वॅटसन
क) जेम्स ड) यापैकी नाही

३) किनारी यंत्रणा ––– शी संबंधित आहे.
अ) वेदन ब) संवेदन
क) भावना ड) विचार प्रक्रिया

४) पहिल्या मानसशास्त्र प्रयोग शाळेची स्थापना ––– मध्ये लिपझिग विद्यापिठात झाली.
अ) १८७७ ब) १८७८
क) १८७९ ड) १८८०

५) ––– यांनी डी–ॲनिमा हा ग्रंथ लिहिला.
अ) सॉक्रेटिस ब) प्लेटो
क) ॲरिस्टॉटल ड) यापैकी नाही

६) निद्रेच्या ––– अवस्था आहेत.
अ) २ ब) ३
क) ४ ड) ५

७) स्वप्न हा ——— मनाचा राजमार्ग आहे.

अ) बोधावस्था	ब) पूर्व बोधावस्था
क) अबोध	ड) यापैकी नाही

८) स्वप्न अवस्थेत मेंदूत ——— लहरी असतात.

अ) अल्फा	ब) बीटा
क) थिटा	ड) डेल्टा

९) ——— या ग्रंथीस प्रधान ग्रंथी असे म्हणतात.

अ) मस्तिष्क	ब) कंठस्थ
क) उपकंठस्थ	ड) स्वादुपिंड

१०) इन्सुलिन हे संप्रेरक ——— ग्रंथीतून स्त्रवते.

अ) कंठस्थ	ब) वृक्कस्थ
क) स्वादुपिंड	ड) पीनिअल

११) भूक प्रेरणेचे नियंत्रण ——— द्वारे होते.

अ) श्चेतक	ब) अधःश्चेतक
क) हिप्पो कॅम्पस	ड) यापैकी नाही

१२) ——— यांनी प्रभुत्व प्रेरणेचा अभ्यास केला.

अ) डेव्हिड विंटर	ब) सिग्मंड फ्राईड
क) कार्ल युंग	ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) मानसशास्त्राची व्याख्या करा.
२) बोधावस्था म्हणजे काय?
३) जीवन वृत्तांत अभ्यास पद्धती म्हणजे काय?
४) मज्जा पेशीचे प्रकार सांगा.
५) दिवास्वप्न म्हणजे काय?
६) प्रेरणा म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) झोपेच्या अवस्था
२) भूक प्रेरणा
३) मज्जा पेशीची रचना
४) नैसर्गिक निरीक्षण

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

१) अंतःस्त्रावी ग्रंथी स्पष्ट करा.

किंवा

२) निद्रा विकृती स्पष्ट करा.

प्र.५ मानसशास्त्राच्या शाखा किंवा उपक्षेत्रे स्पष्ट करा. १२

SLR-VA-541

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
PSYCHOLOGY
Modern General Psychology (G03-0116)

Day & Date: Friday, 23-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks. **12**

1) Psychology is the scientific study of _____.
a) Mind b) Soul
c) Behaviour d) All the above

2) _____ was the founder of behaviourism.
a) Freud b) Watson
c) James d) None of these

3) Limbic system is related _____.
a) Sensation b) Perception
c) Emotion d) Thoughts

4) First psychology laboratory was established in _____ at Leipzig university.
a) 1877 b) 1878
c) 1879 d) 1880

5) _____ wrote the book D-Anima.
a) Socrates b) Plato
c) Aristotle d) None of these

6) There are ______ stages of sleep.
a) 2 b) 3
c) 4 d) 5

7) Dream is the royal road for ______ mind.
a) Conscious b) Preconsciousness
c) Unconscious d) None of this

8) During Dreams _____ waves are in brain.
a) Alpha b) Beta
c) Theeta d) Delta

9) _____ gland is called master gland.
a) Pituitary b) Thyroid
c) Parathyroid d) Pancreas

10) Insulin hormone is secreted by _____ gland.
a) Thyroid b) Adrenal
c) Pancreas d) Pineal

11) Hunger need is controlled by _____.
a) Thalamus b) Hypothalamus
c) Hippo campus d) None of these

12) _____ studied the power motivation.
a) David winter b) Sigmund Freud.
c) Carl Jung d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Define psychology.
2) What is consciousness?
3) What is case study method?
4) State types of neurons.
5) What is day dreaming?
6) What is motivation?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Stages of sleep
2) Hunger motivation
3) Structure of neurons
4) Naturalist observation

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **12**
a) Explain endocrine glands.

OR

b) Explain sleep disorders.

Q.5 Answer the following question. **12**
Explain subfields or branches of psychology.

Seat No.	

Set | **P** |

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Sociology
Introduction to Sociology (G03-0118)

वार, दिनांक : शनिवार, २४-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **१२**

१) ––– हे समाजशास्त्राचे जनक आहे.
अ) इरावती कर्वे ब) ऑगस्ट कॉम्ट
क) जी. एस. घुर्ये ड) दुर्खीम

२) मानवी समाज हे एक ––– संबंधाचे जाळे आहे.
अ) व्यक्तिगत ब) सामाजिक
क) आर्थिक ड) सांस्कृतिक

३) अर्जित दर्जा ––– मुळे मिळतो.
अ) स्वकष्टाने ब) पैशाने
क) व्यवसायाने ड) जातीने

४) 'मनुष्य हा समाजशील प्राणी आहे' असे ––– यानी म्हटले?
अ) प्लेटो ब) अरिस्टॉटल
क) रूसो ड) मर्टन

५) ––– हे भारतीय समाजशास्त्राचे जनक आहे.
अ) इरावती कर्वे ब) ऑगस्ट कॉम
क) जी. एस. घुर्ये ड) दुर्खीम

६) समाजशास्त्र हे मानवी समाजाचा ––– पद्धतीने अभ्यास करणारे शास्त्र आहे.
अ) वैज्ञानिक ब) वंशिक
क) आध्यात्मिक ड) ऐतिहासिक

७) सामाजिक भूमिका पार पाडण्याचे शिक्षण म्हणजे ––– होय.
अ) संस्कृतीकरण ब) पाश्चिमातीकरण
क) आधुनिकीकरण ड) सामाजिककरण

८) ––– भूप्रदेश हे समुदायाचे वैशिष्ट्य आहे.
   अ) बदलता   ब) लहान
   क) मोठा   ड) विशिष्ट

९) स्वसमूहकेंद्रितता ही संकल्पना सर्वप्रथम ––– यांनी मांडली.
   अ) प्लेटो   ब) विल्यम समनेर
   क) दुर्खीम   ड) रूसो

१0) ––– म्हणजे मानवाने सामान्य हिताच्या पूर्तीसाठी केलेली संघटना होय.
   अ) मंडळ   ब) समुदाय
   क) भूमिका   ड) यापैकी नाही

११) ––– हा भौतिक संस्कृतीचा घटक आहे.
   अ) श्रद्धा   ब) विश्वास
   क) ज्ञान   ड) संगणक

१२) ––– हे सामाजिकरण्याचे औपचारिक साधन आहे.
   अ) शेजार   ब) कुटुंब
   क) शाळा   ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) सामाजिक संरचनेचे मूलभूत घटक कोणते?
२) सामाजिकरण्याची साधने सांगा?
३) समाजशास्त्राची वैशिष्ट्य सांगा?
४) समुदायाची वैशिष्ट्य सांगा?
५) मंडळ म्हणजे काय?
६) स्वसमूहकेंद्रितता म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) समाजशास्त्राचा उगम आणि विकास.
२) समाजाची वैशिष्ट्य
३) सामाजिकरणाच्या अवस्था.
४) मंडळाची वैशिष्ट्य

प्र.४ खालीलपैकी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) सामाजिकरणाच्या व्याख्या सांगून सामाजिकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) समाजशास्त्राचा अर्थ सांगून समाजशास्त्राचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.५ संस्कृतीच्या व्याख्या सांगून संस्कृतीचे वैशिष्ट्य स्पष्ट करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Introduction to Sociology (G03-0118)

Day & Date: Saturday, 24-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks. **12**

1) Who is known for father of sociology?
a) Irawati Karve b) August comte
c) G.S.Ghure d) Durkhim

2) Human society is basically a web of _____ relationship.
a) Individual b) Social
c) Economic d) Cultural

3) The achieved status is received due to
a) Self- efforts b) Money
c) Occupation d) Cast

4) Who said/ man is a social animal'?
a) Pleto b) Aristotle
c) Ruso d) Martton

5) _____ is the Father of Indian sociology.
a) Irawati Karve b) August comte
c) G.S.Ghure d) Durkhim

6) Sociology is the _____ study of human society.
a) Scientific b) Racial
c) Mythical d) Historical

7) ____ is Learning that enables the learner to perform social role.

a) Sanskritization b) Westernization
c) Modernisation d) Socialization

8) _____ territory is the characteristic feature of the community.
a) Changing b) Small
c) Large d) Specific

9) The concept of ethnocentrism was first introduced by _____
a) Pleto b) Villem Samnar
c) Durkhim d) Ruso

10) _____ is a group organized for the persuit of an interest or group of interest in common.
a) association b) community
c) role d) None of these

11) _____ is element of material culture.
a) Shradha b) Faith
c) Knowledge d) Computer

12) _____ formal means of socialization.
a) Neighbourhood b) family
c) school d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) What are the basic elements of social structure?
2) What are the agency of socialization?
3) Explain the Characteristics of sociology.
4) Which are the characteristics of community.
5) What is meant by association.
6) What is meant by Ethnocentrism?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Origin and development of sociology.
2) Characteristics of society.
3) Stages of socialization.
4) Characteristics of association.

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **12**
a) Define socialization and explain the importance of socialization?

OR

b) Explain the meaning of sociology and explain it importance?

Q.5 Define culture and explain its characteristics? **12**

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
GEOGRAPHY
Geomorphology (G03-0105)

वार, दिनांक :सोमवार, २६-०५-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) भूरूपशास्त्र ही ––– भूगोलाची शाखा आहे.
अ) मानवी ब) प्राकृतिक
क) आर्थिक ड) राजकीय

२) खंडवहन सिद्धांत ––– शास्त्रज्ञाने मांडला.
अ) वेगनर ब) रॅटझेल
क) ब्लाश ड) डेविस

३) ––– यांना भुरूपशास्त्राचे जनक असे म्हणतात.
अ) रॅटझेल ब) जेम्स हटन
क) रिटर ड) हम्बोल्ट

४) निर्मितीनुसार खडकाचे ––– प्रमुख प्रकार पडतात.
अ) ५ ब) ३
क) ४ ड) ६

५) पृथ्वीची सरासरी घनता ––– ग्रॅम / घन. से.मी. आहे.
अ) ४□५ ब) ५□५
क) ६□५ ड) ७□५

६) भूपृष्ठाच्या क्षितिज समांतर हालचालींनाच ––– निर्माणकारी हालचाली म्हणतात.
अ) पर्वत ब) सागर
क) पठार ड) मैदान

७) भूकंपाची तीव्रता ––– स्केलमध्ये मोजली जाते.
अ) सेंटिमिटर ब) किलोमीटर
क) रिष्टर ड) मिलिमीटर

८) वनस्पती व प्राणी यांच्यामुळे ––– विदारण घडून येते.
   अ) प्राकृतिक ब) जैविक
   क) रासायनिक ड) तात्पुरते

९) भुछत्र खडक ––– च्या घर्षणकार्यामुळे निर्माण होतात.
   अ) वारा ब) नदी
   क) भूमिगत पाणी ड) हिमनदी

१०) व्ही आकाराच्या दरीची निर्मिती नदीच्या ––– कार्यामुळे होते.
   अ) खनन ब) वहन
   क) संचयन ड) यापैकी नाही

११) क्षरणचक्राची संकल्पना ––– यांनी मांडली.
   अ) डेव्हिस ब) वेगनर
   क) रिटर ड) शार्प

१२) आखात व भूशीर हे भूमिस्वरूप ––– शी संबंधीत आहे.
   अ) वारा ब) नदी
   क) सागरी लाटा ड) हिमनदी

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) भुरूपशास्त्राचे महत्व
२) अग्निजन्य खडक
३) भूकंपाची कारणे
४) भुछत्र खडक
५) यू आकाराची दरी
६) हिमोढ

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उतरे/टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) घड्यांचे/वळयांचे प्रकार
२) वेगनरचा भूखंडवहन सिद्धांत
३) स्तरीत खडक
४) हिमनदीच्या खनन कार्यामुळे निर्माण होणारी भुस्वरूपे

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

१) नदीच्या खनन व संचयन कार्यामुळे निर्माण होणारी भुस्वरूपे सांगा.

किंवा

२) विदारण म्हणजे काय? विदारणाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.५ भूरूप शास्त्राची व्याख्या सांगून स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
GEOGRAPHY
Geomorphology (G03-0105)

Day & Date: Monday, 26-05-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

1) Geomorphology' is the branch of _____ Geography.
a) Human b) Physical
c) Economic d) Political

2) _____ introduced the theory of continental drift.
a) A. Wegner b) Ratzel
c) Blash d) Devis

3) _____ is known as Father of Geomorphology.
a) Ratzel b) Jems Hattun
c) Ritter d) Humboldt

4) According to origin there are _____ main types of rocks.
a) 5 b) 3
c) 4 d) 6

5) The average density of the earth is _____ gm/cm3.
a) 4.5 b) 5.5
c) 6.5 d) 7.5

6) Orogenic forces are also known as _____ making forces.
a) mountain b) ocean
c) plateau d) plain

7) The intensity of earthquake is measured in _____ scale.
a) Centimeter b) Kilometer
c) Richter d) Milimeter

8) _____ weathering is caused due to vegetation and animal.
a) Physical b) Biological
c) Chemical d) Temporary

9) 'Mushroom rock' is a product of erosional work of _____.
a) wind b) river
c) groundwater d) glacier

10) V shaped valley is formed to the _____ work of river.

a) erosional b) transportation
c) depositional d) none of above

11) The concept of cycle of erosion proposed by _____.

a) Davis b) Wegner
c) Ritter d) Sharpe

12) Bays and headlands landform is related to _____.

a) wind b) river
c) sea wave d) glacier

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Importance of Geomorphology
2) Ignius rock
3) Causes of earthquake
4) Mushroom rock
5) U shaped valley
6) Moraines

Q.3 Write short answers/short notes. (Any Two) **12**

1) Types of Folding
2) Wegners continental drift theory
3) Sedimentary rock
4) Erosional landforms of Glacier

Q.4 Answer any one of the following questions. **12**

a) State the erosional and depositional landforms of the River.

OR

b) What is weathering? Explain the types of weathering.

Q.5 Define Geomorphology and explain the nature & scope of Geomorphology. **12**

SLR-VA-544

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Music - Fundamental Study of Indian Music

वार, दिनांक :मंगळवार, २७-०५-२०२५ कमाल गुण : ३०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ रिकाम्या जागा भरा. **०६**

१) स्वरांच्या उतरत्या क्रमाला ––– म्हणतात.
अ) आरोह ब) अवरोह
क) ध्वनी ड) आवाज

२) संगीत म्हणजे ––– या तीन कलांचा अविष्कार होय.
अ) परंपरा ब) संगीत
क) गायन, वादन, नृत्य ड) शिक्षण

३) केरवा तालाच्या ––– मात्रा आहेत.
अ) चार ब) पाच
क) काव्य ड) गणित

४) संगीतात ––– हा तीव्र स्वर आहे.
अ) प ब) सा
क) म ड) ध

५) तालामध्ये सम दर्शविण्यासाठी ––– चिन्ह वापरतात.
अ) × ब) Δ
क) % ड) |

६) भूप रागात ––– हे दोन स्वर वर्ज्य आहेत.
अ) सा रे ब) ग नि
क) म नि ड) म प

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही तीन) **०६**

१) ताल, दादरा, केरवा यापैकी कोणत्याही एका तालाची शास्त्रीय माहिती लिहा.
२) अलंकार म्हणजे काय ते उदाहरणासह लिहा.
३) ताल म्हणजे काय ते सांगून दोन ताल वाद्यांची नावे लिहा.
४) राग भैरवची शास्त्रीय माहिती लिहा.

प्र.३ व्याख्या लिहा. (कोणत्याही तीन) **०६**

१) खंड
२) खाली
३) आरोह
४) ध्वनी
५) जाती
६) गानसमय
७) राग
८) ताल
९) मात्रा

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) १२

१) पंडित वि. ना. भातखंडे यांचे सांगीतिक योगदान स्पष्ट करा.

किंवा

२) भातखंडे स्वरलेखन पद्धतीतील ताल, सप्तक याची चिन्हे लिहा.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
(N.C.C.)
Military Science (G03-0121)

वार, दिनांक :बुधवार, २८-०५-२०२५ कमाल गुण : ३०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ——— हे नवीन निर्माण झालेले एन. सी. सी डायरेक्टरेट आहे.
अ) उत्तरांचल ब) महाराष्ट्र
क) राजस्थान ड) यापैकी एकही नाही.

२) एन. सी. सी झेंडयामधील तांबडा रंग ——— दर्शवितो.
अ) एअर फोर्स ब) आर्मी
क) नेव्ही ड) बी. एस. एफ

३) विश्राम पोझिशन मध्ये दोन्ही पायातील अंतर ——— इंच असते
अ) ६ ब) ९
क) १२ ड) १५

४) 'दहिने मूड' मध्ये आपण ——— डिग्री टर्म करतो.
अ) ६० ब) ७०
क) ८० ड) ९०

५) नकाशा सेट करण्याच्या एकूण ——— पध्दती आहेत.
अ) २ ब) ३
क) ४ ड) ५

६) ——— नॉर्थ ही नेहमी स्थिर असते.
अ) ग्रीड ब) ट्रू (वास्तविक)
क) मॅग्नेटिक ड) यापैकी एकही नाही.

प्र.२ खालील प्रश्न सोडवा. (कोणतेही तीन) **0६**

१) स्मशानभूमी आणि गांव यांची सांकेतिक चिन्हे काढा.
२) ATC आणि NIC यांचे फुल फॉर्मस् लिहा
३) सांकेतिक चिन्हांची व्याख्या लिहा.
४) ड्रीलचे उद्देश लिहा.

प्र.३ टीपा लिहा **0६**

भाजणे आणि सर्पदंश यावर प्रथमोपचार

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या. (कोणत्याही एका) **१२**

१) एन्. सी. सी ट्रेनिंगचे फायदे सविस्तर लिहा.

किंवा

२) अंतर अंदाजण्याच्या विविध पध्दती सविस्तर लिहा.

SLR-VA-545

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
(N.C.C.)
Military Science (G03-0121)

Day & Date: Wednesday, 28-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) Newly raised N.C.C directorate is _____.
a) Uttaranchal b) Maharashtra
c) Rajasthan d) None of these

2) A red color in N.C.C flag shows for _____.
a) Air force b) Army
c) Navey d) B. S. F

3) In Vishram position, the distance between the feet is _____ inches.
a) 6 b) 9
c) 12 d) 15

4) In 'Dahine Mur' we turn ____ degrees.
a) 60 b) 70
c) 80 d) 90

5) There are _____ methods of setting a map
a) 2 b) 3
c) 4 d) 5

6) ____ north is always constant.
a) Grid b) True
c) Magnetic d) None of these

Q.2 Attempt the following questions. (Any Three) **06**
1) Draw the conventional signs for grave yard and village.
2) Write down the full forms of ATC and NIC.
3) Write down the definition of conventional signs.
4) Write down the aims of drill.

Q.3 Write Short Answer/Short Note. **06**
First- aid on burning and snake bite

Q.4 Write the details answer (Any One) **12**

1) Describe the benefits of NCC training.

OR

2) Describe in detail methods of judging distance.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Physical Education
Introduction of Physical Education and Sports (G03-0113)

वार, दिनांक :गुरूवार, २९-०५-२०२५ कमाल गुण : ३०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) शारीरिक शिक्षणाद्वारे व्यक्तिचा ––– विकास साधला जातो.
अ) शारीरिक ब) मानसिक
क) भावनिक ड) वरील सर्व

२) साधारपणे वयाच्या कितव्या वर्षापर्यंत ––– कौशल्य जलद आत्मसात करता येते.
अ) ६ वर्षे ब) १५ वर्षे
क) १८ वर्षे ड) १० वर्षे

३) ––– विभागात शारीरिक शिक्षण प्रशिक्षण दिले जातात.
अ) शिक्षण ब) सैन्यदल आणि पोलीस दल
क) बांधकाम ड) डॉक्टर

४) शारीरिक शिक्षणामुळे मानवी जीवनाचा –––– विकास होतो.
अ) बुध्दी विकास ब) मानसिक विकास
क) सामाजिक विकास ड) वरील सर्व

५) शारीरिक शिक्षण हालचालीद्वारे दिल्या जाणाऱ्या ––– शिक्षणास काय म्हणतात.
अ) योगा ब) शिक्षण
क) शारिरीक शिक्षण ड) यापैकी नाही

६) बुलेट स्टार्ट ही खेळ पध्दत खेळाशी संबधित आहे.
अ) १०० मी. पळणे ब) फेकणे
क) उड्या मारणे ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

१) शारीरिक शिक्षणाच्या बदलत्या संकल्पना कोणत्या ते स्पष्ट करा.
२) भावनिक विकास म्हणजे काय ते थोडक्यात स्पष्ट करा.
३) शारिरीक कौशल्याचा विकास थोडक्यात स्पष्ट करा.
४) शारिरीक शिक्षणामध्ये सामाजिक विकास थोडक्यात स्पष्ट करा.

प्र.३ टीपा लिहा **०६**

शारीरिक शिक्षण ध्येय

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे दया. **१२**

१) शारीरिक शिक्षणाची उद्दिष्टे कोणती ते सांगून कोणत्याही तीन उद्दीष्टांचे सविस्तर स्पष्टीकरण करा.
२) शारीरिक शिक्षणाची तत्त्वे कोणती ते सांगून ते सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Physical Education
Introduction of Physical Education and Sports (G03-0113)

Day & Date: Thursday, 29-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) What is the development is achieved through physical education
a) physical b) social
c) emotions d) All of above

2) If skills are usually acquired quickly by which age?
a) 6 years b) 15 years
c) 18 years d) 10 years

3) Physical training is given in _____ which department.
a) Education b) military and police
c) construction d) Doctor

4) Physical education leads to the development of _____ human Being
a) Intelligence development b) Mental development
c) Social development d) All of the above

5) What _____ is called education is given through physical Education.
a) Yoga b) Education
c) Physical Education d) None of these

6) Bullet start _____ related with game in Athletic game.
a) 100 m running b) Throwing
c) Jumping d) None of these

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Write the importance of recreation in human life.
b) Briefly write what is emotional development.
c) Explain the in short of organic power development.
d) Explain the in short of Social development in Physical Education.

Q.3 Write the Short Note. **06**

General Aim

Q.4 Write the details answer (Any One) **12**

1) What are the objectives of Physical education? Explain details.

2) Write the principles of physical education in details.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
ENGLISH
Acquiring Soft Skills I (G03-SEC-104)

Day & Date: Tuesday, 06-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from those given below each sentence and rewrite the sentence. **06**

1) Soft skills include _____ and personality traits that help employees effectively interact with others and succeed in the workplace.
a) attributes b) contributes
c) maintenance d) environment

2) _____ people are more likely to achieve their professional goals.
a) Imperative b) Collaborative
c) Single d) Kind

3) Being a great _____ can help you to develop great communication skills.
a) communicator b) protector
c) saver d) monitor

4) Self-awareness can help you build _____ and maintain strong relationships with others.
a) temple b) house
c) rust d) trust

5) Strong interpersonal skills are considered an asset in a ___ environment.
a) world b) clean
c) polluted d) working

6) Leadership Skills are the soft skills you use to unite people working toward a common _____.
a) match b) world
c) goal d) soul

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**
a) What do you mean by adaptability?
b) Explain conflict management.
c) Why are Team-Building Skills important?
d) Write a short note on Human Values.

Q.3 Write a short note on Time Management. **06**

Q.4 Write a detailed answer the following (Any One) **12**

a) Interpersonal Relationship Skills.

OR

b) Leadership Skills

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Marathi
कौशल्य विकास (पूर्वार्ध) (G03-SEC-109)

वार, दिनांक : बुधवार, ०७-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०६**

१) कोणती कला ही भाषेच्या अनुषंगाने संवर्धित होते?
अ) चित्र ब) नृत्य
क) मुद्रण ड) यापैकी नाही

२) राजकीय कारणासाठी आयोजित समारंभास काय म्हणतात?
अ) सामाजिक समारंभ ब) अधिवेशन
क) राजकीय सभा ड) राजकीय समारंभ

३) 'ओळ सरळ करा' यासाठी मुद्रीतशोधनाची कोणती खूण वापरतात?
अ) =/ ब) =
क) !/ ड) I/

४) कोणत्याही प्रसंगाचा नियोजनबद्ध आराखडा तयार करून कार्यक्रम उत्कृष्ट पद्धतीने यशस्वी करण्याच्या व्यवस्थापनास काय म्हणतात?
अ) आदर्श कार्यक्रम व्यवस्थापन ब) कार्यक्रम व्यवस्थापन
क) उत्कृष्ठ नियोजन ड) कौशल्य विकास

५) ग्रंथमुद्रणासाठी मुद्रितशोधकाला कशाचे चांगले ज्ञान हवे?
अ) संवाद ब) लेखन
क) भाषा ड) संशोधन

६) नियोजन, आयोजन, व्यवस्थापन, त्याला लागणारी साधनसामुग्री, ठिकाण, वेळ, आर्थिक अंदाज या बाबी कशासाठी महत्वपूर्ण आहेत?
अ) कार्यक्रम व्यवस्थापन ब) भाषण व्यवस्थापन
क) सभा व्यवस्थापन ड) तंत्र व्यवस्थापन

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही दोन) **०६**

१) मुद्रीत शोधन म्हणजे काय?
२) मुद्रीत शोधनाचे स्वरूप स्पष्ट करा?
३) औपचारिक उपक्रम म्हणजे काय?
४) क्रीडा समारंभ म्हणजे काय? सोदाहरण स्पष्ट करा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

मंचावरील कार्यक्रमाचे व्यवस्थापन कसे करावे?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) मुद्रीत शोधन म्हणजे काय सांगून मुद्रीत शोधनाचे स्वरूप व घटक स्पष्ट करा.

किंवा

२) कार्यक्रमाची पूर्वतयारी कशी करावी? ते सांगून मंचावरील कार्यक्रमाचे नियोजन कसे केले जाते ते सविस्तर लिहा.

Seat No.	

Set **P**

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
History
Introduction of Historical Tourism (G03-SEC-107)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०८-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) मनोरंजन प्रवासाची संकल्पना प्रथम ––– ने विकसित केली होती.
अ) रोमन ब) ग्रीक
क) भारतीय ड) अमेरिकन

२) चारमिनार ––– येथे आहे.
अ) हैदराबाद ब) ओरिसा
क) राजस्थान ड) जयपूर

३) रॉयल ओरिएंट हे ––– च्या टुरिस्ट कॉर्पोरेशनद्वारे चालवले जाते.
अ) ओरिसा ब) गुजरात
क) दिल्ली ड) आग्रा

४) खालीलपैकी कोणते धार्मिक महत्त्व असलेले ठिकाण नाही?
अ) पुरी ब) व्हॅटिकन
क) जेरूसलेम ड) रियाध

५) खालीलपैकी पर्यटनाचा प्रकार नाही.
अ) ऐतिहासिक पर्यटन ब) सांस्कृतिक पर्यटन
क) मनोरंजनात्मक पर्यटन ड) यापैकी नाही

६) जागतिक पर्यटन दिवस कोणता आहे?
अ) २७ डिसेंबर ब) २८ डिसेंबर
क) २९ डिसेंबर ड) ३० डिसेंबर

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) पर्यटनाचा अर्थ
२) साहसी पर्यटन
३) पर्यटनाची व्याप्ती
४) पर्यटक

प्र.३ टीप लिहा **०६**

पर्यटक मार्गदर्शक

प्र.४ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१२**

पर्यटनाचे ऐतिहासिक महत्त्व विषद करा.

किंवा

पर्यटनाचे प्रकार स्पष्ट करा.

SLR-VA-549

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
History
Introduction of Historical Tourism (G03-SEC-107)

Day & Date: Thursday, 08-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 4:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) The concept of entertainment travel was first developed by the_____.
a) Romans b) Greek
c) Indian d) American

2) The Charminar is Situated in _____.
a) Hyderabad b) Orissa
c) Rajasthan d) Jaipur

3) Royal orient is operated by Tourist Corporation of _____.
a) Orissa b) Gujarat
c) Delhi d) Agra

4) Which one of the following is not a place of religious significance?
a) Puri b) The Vatican
c) Jerusalem d) Riyadh

5) Which of the following is not a form of tourism?
a) Historical tourism b) Cultural tourism
c) Recreational tourism d) None of these

6) Which is World Tourism Day?
a) 27th December b) 28th December
c) 29th December d) 30th December

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Tourism: Meaning
b) Adventure Tourism
c) Scope of Tourism
d) Tourist

Q.3 **Write Short note.** **06**
Tourist Guide

Q.4 Describe the Historical Importance of the Tourism. **12**

OR

Explain the Types of Tourism.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Economics Of Marketing-I (G03-SEC-102)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०९-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) ––– हा विपणन अर्थशास्त्राचा अभ्यास विषय आहे.
अ) विपणन व्युहरचना ब) उत्पादन विश्लेषण
क) किंमत विश्लेषण ड) वरील सर्व

२) विपणनाची आधुनिक संकल्पना ––– केंद्रीत आहे.
अ) उत्पादन ब) नफा
क) ग्राहक ड) उत्पादक

३) ––– ही विपणनाची मध्यवर्ती संकल्पना आहे.
अ) विनिमय ब) नफा मिळविणे
क) जाहिरात ड) विक्री

४) सामान्यपणे वैशिष्टयपूर्ण वस्तूंच्या किंमती ––– असतात.
अ) कमी ब) जास्त
क) मध्यम ड) वरील सर्व

५) संपूर्ण बाजारपेठेचे लहान भाग पाडणे म्हणजे ––– होय.
अ) बाजारपेठ विभाजन ब) बाजारपेठ विशेषीकरण
क) बाजारपेठ प्रमाणीकरण ड) यापैकी नाही

६) वितरणाचा संबंध हा उत्पादन केंद्रापासून उपभोग केंद्रापर्यत वस्तुची हालचाल करणे असल्यामुळे वितरण ––– उपयोगीता निर्माण करते.
अ) समय ब) स्थळ
क) स्वामित्व ड) मालकी

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) विपणनाचे महत्व सांगा.
२) वस्तुचे आवेष्टन ही संकल्पना स्पष्ट करा.
३) वितरण मार्गाचे प्रकार सांगा.
४) विपणन व्युहरचना ही संकल्पना स्पष्ट करा.

प्र.३ टीपा लिहा. **०६**

वस्तु व सेवांच्या किंमतीवर परिणाम करणारे घटक.

प्र.४ खालील पैकी एका प्रश्नाचे उत्तर सविस्तर लिहा. **१२**

विपणन म्हणजे काय? विपणनाचे स्वरूप आणि व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

बाजारपेठ विभाजनाचे आधार स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Economics Of Marketing-I (G03-SEC-102)

Day & Date: Friday, 09-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) _____ is the subject matter of Economics of marketing.
a) Marketing strategies b) Product analysis
c) Price analysis d) All the above

2) Modern concept of marketing is _____ oriented.
a) Production b) Profit
c) Consumers d) Producers

3) _____ is the central theme of marketing.
a) Exchange b) Profit earning
c) Advertising d) Selling

4) Generally the prices of specialty goods are _____.
a) Low b) High
c) Medium d) All the above

5) Dividing total market into different parts is known as _____.
a) Market segmentation b) Market specialization
c) Market standardization d) None of these

6) Distribution is concerned with movement of goods from the point of production to the point Consumption, therefore it creates _____ utility.
a) Time b) Place
c) Possession d) Ownership

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**
a) State the significance of marketing.
b) Explain the concept of product packaging.
c) State the types of distribution channels.
d) Explain concept of marketing strategies.

Q.3 Write a short note. **06**
Factors affecting on price of a product and service.

Q.4 Answer the following questions in detail (Any One) **12**

What is marketing? Explain the nature and scope of marketing.

OR

Explain the base for market segmentation in detail.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
Hindi
रोजगार परक हिंदी (अनुवाद एवं विज्ञापन) (G03-SEC-106)

वार, दिनांक : शनिवार, १०-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
समयः दोपहर ०३:०० से ०४:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य है।
२) दाहिनी ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित है।

प्र.१ निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। **०६**

१) ट्रान्सलेशन शब्द की व्युत्पत्ति ––– भाषा से हुई।
अ) अंग्रेज़ी ब) फ्रेंच
क) लॅटिन ड) जापानी

२) अनुवाद प्रक्रिया की पूर्णता के लिए ––– भाषाओं की आवश्यकता होती हैं।
अ) तीन ब) दो
क) चार ड) एक

३) जिस भाषा में अनुवाद किया जाता है उसे ––– भाषा कहा जाता है।
अ) लक्ष्य ब) स्त्रोत्र
क) राष्ट्र ड) मातृ

४) ग्राहक को आकर्षित करने के लिए ––– का सहारा लिया जाता है।
अ) अनुवाद ब) साक्षात्कार
क) विज्ञापन ड) पुरस्कार

५) विज्ञापन के लिए अंग्रेज़ी में ––– पर्यायवाची शब्द है।
अ) Adverb ब) Advertisement
क) Advance ड) Adverper

६) विज्ञापन मुद्रित, लिखित, उच्चारित अथवा चित्रित विक्रय ––– है।
अ) शास्त्र ब) कला
क) ज्ञान ड) मनोरंजन

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्हीं दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **०६**

१) काव्यानुवाद किसे कहते हैं?

२) अनुवादक के दो गुण लिखिए।

३) विज्ञापन के अर्थ लिखिए।

४) जनकल्याण संबंधी विज्ञापनों की जानकारी संक्षेप में लिखिए।

प्र.३ निम्नलिखित विज्ञापन का प्रारूप तैयार कीजिए। **०६**

मतदाताओं को मतदान जागृति संबंधी विज्ञापन

प्र.४ अनुवाद के प्रकार लिखिए। **१२**

अथवा

विज्ञापन का अर्थ लिखकर विज्ञापन की विशेषताएँ लिखिए।

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester -I) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Urdu
Inpage Urdu (G03-SEC-119)

Day & Date: Tuesday, 13-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جملہ مکمل کیجیے اور جوابی پرچے میں لکھیے۔ **06**

1)ماسٹ بٹن۔۔۔۔۔۔۔ ہو گا تو آپ ماسٹر پیج میں کام کر سکتے ہیں۔

A)آن۔ B)آف۔
C)ہولڈ۔ D)سٹینڈ بائی۔

2)دستاویز میں کتنے اسکرول بار ہوتے ہیں؟

A)ایک۔ B)دو۔
C) تین۔ D)چار۔

3)کرسر سے ایروٹول سلیکٹ کریں گے تو کرسر کی شکل۔۔۔۔۔۔ کی طرح ہوگی۔

A)دائرہ۔ B) کراس۔
C)ایرو۔ D)مربع۔

4)کسی آبجیکٹ کے ملنے یا ڈلیٹ ہونے سے روکنے کے لیے اسے۔۔۔۔۔ کر سکتے ہیں۔

A)ڈیلٹ۔ B)فریز۔
C)سو۔ D)لوک۔

5)ایک بار جب آپ کسی آبجیکٹ کو کلپ بورڈ سے کاپی کرلیں گے تو اسے بذریعہ پیسٹ کمانڈ کتنی مرتبہ پیسٹ کر سکتے ہیں۔

A)ایک۔ B)دو۔
C) تین۔ D)لاتعداد۔

6) گروپ کونسے مینو کے تحت آتا ہے؟

A) Edit | B) Replace

C) Find | D) Utilities

سوال نمبر.2. مختصر جواب لکھیئے۔(کوئی دو) 06

1) ٹائٹل ٹیکسٹ باکس کیسے تیار کیا جاتا ہے؟

2) پکچر باکس کے متعلق معلومات دیجیئے۔

3) کرسر پر مختصر نوٹ لکھیئے۔

4) رِبن پر نوٹ لکھیئے۔

سوال نمبر.3. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیئے۔ 06

1) اِن پیج میں آبجیکٹ کیسے تیا کیا جاتا ہے؟

سوال نمبر.4. مفصل جواب لکھیئے۔(کوئی ایک) 12

1) اِن پیج کی اہمیت وافادیت بیان کیجیئے۔

2) اِن پیج میں پکچر کا استعمال کیسے کیا جاتا ہے؟ تفصیل سے لکھیئے۔

SLR-VA-553

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Political Science
Parliamentary Procedures in India (G03-SEC-114)

वार, दिनांक : बुधवार, १४-०५-२०२५ कमाल गुणः ३०
वेळः दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) लोकसभेचा सदस्य होण्यासाठी कमीत कमी ––– वर्षे वय असणे आवश्यक आहे.
अ) २५ ब) ३०
क) ३५ ड) २१

२) भारतात ––– शासनपद्धती आहे.
अ) साम्यवादी ब) मिश्र
क) संसदीय ड) अध्यक्षीय

३) ––– या प्रकारातील शासनपद्धतीमध्ये कार्यकारी मंडळ कायदेमंडळाला जबाबदार राहून काम करते.
अ) हुकूमशाही ब) साम्यवादी
क) अध्यक्षीय ड) संसदीय

४) ––– या सध्या भारताच्या राष्ट्रपती आहेत.
अ) द्रौपदी मुर्मू ब) निर्मला सितारमण
क) सुप्रिया सुळे ड) प्रियांका गांधी

५) भारतीय संसदेचे ––– हे कनिष्ठ सभागृह आहे.
अ) राज्यसभा ब) विधानसभा
क) विधानपरिषद ड) लोकसभा

६) ––– हे सध्या राज्यसभेचे सभापती आहेत.
अ) नरेंद्र मोदी ब) ओम बिर्ला
क) जगदीप धनखड ड) अमित शहा

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) विधेयकाचे प्रकार सांगा.
२) अविश्वासाचा ठराव स्पष्ट करा.
३) लोकलेखा समिती स्पष्ट करा.
४) भारतीय संसदेतील 'शुन्य प्रहर' स्पष्ट करा.

प्र.३ टिप लिहा. **०६**

राज्यसभेचे अधिकार आणि कार्ये सांगा.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

अ) लोकसभेचे अधिकार आणि कार्ये स्पष्ट करा.

किंवा

ब) संसदीय प्रश्नांचे प्रकार सांगा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Political Science
Parliamentary Procedures in India (G03-SEC-114)

Day & Date: Wednesday, 14-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) _____ is the minimum age for being the member of Loksabha.
a) 25 years b) 30 years
c) 35 years d) 21 years

2) India has _____ form of Government.
a) Communist b) Mix
c) Parliamentary d) Presidential

3) In the _____ type of Government, executive body is responsible to the Legislature.
a) Dictatorship b) Communist
c) Presidential d) Parliamentary

4) _____ is the current president of India.
a) Draupadi Marmu b) Nirmala Sitaraman
c) Supriya Sule d) Priyanka Gandhi

5) _____ is the lower house of parliament of India.
a) Rajyasabha b) Vidhansabha
c) Vidhanparishad d) Loksabha

6) _____ is the current speaker of Rajyasabha.
a) Narendra Modi b) Om Birla
c) Jagdeep Dhankhar d) Amit Shaha

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Write the kinds of Bills.
b) Explain the ‘No-Confidence Motion’.
c) Explain the Public Account Committee.
d) Explain the ‘Zero Hour’ in Indian Parliament.

Q.3 Write short answers or short notes. **06**

Explain the power and functions of Rajyasabha.

Q.4 Write answer in detail. (Any One) **12**

a) Explain the power and functions of Loksabha.

OR

b) Explain the types of Parliamentary Questions.

SLR-VA-554

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Sanskrit
संगणकीय – आरेखनम् (G03-SEC-117)

वार, दिनांक : गुरूवार, १५-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

प्र.१ योग्यं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत। **०६**
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१) ––– हे मोबाईलवर उपलब्ध डिझाईनसाठी नाही.
अ) PPT ब) CANVA
क) Coreldraw ड) आधीचे कोणतेही नाही

२) CANVA ––– तयार करण्यासाठी वापरले जाते.
अ) इन्स्टाग्राम पोस्ट ब) फलायर
क) निमंत्रण पत्र व पत्रिका ड) आधीचे सर्व

३) खालीपैकी ––– पद्धतीने टायपिंग (टंकण) करता येत नाही.
अ) Voice (ध्वनी) ब) की बोर्ड
क) स्क्रीनवर लिहून ड) आधीचे कोणतेही नाही

४) PPT प्रोजेक्ट मध्ये फोटो घालता येतात का?
अ) येतात ब) येत नाहीत
क) सांगता येत नाही ड) अनावश्यक

५) खालीलपैकी ––– डिजिटल नाही.
अ) Apps ब) Docs
क) Paper ड) Wikipedia

६) खालीलपैकी ––– मध्ये Clear Background हे साधन (टूल) आहे.
अ) Coreldraw ब) Docs
क) Canva ड) AZ Screen

प्र.२ टिप्पणी लिखत। केवलं 2 **०६**
टीपा लिहा. फक्त २

१) Coreldraw
२) युनिकोड.
३) डिजिटल टूलचा परिचय.
४) डिजिटल संस्कृत.

प्र.३ CANVA चा परिचय सांगा. **०६**

प्र.४ वाढदिवसाच्या शुभेच्छा देणारे 1 फ्लायर Canva किंवा Coreldraw नुसार डिझाईन करून दाखवा. हे करताना टूलची नावे लिहावीत. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
KANNADA
Vyavaharik Kannada (G03-SEC-108)

Day & Date: Friday, 16-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಗುರುತಿಸಿರಿ. **೦೬**

೧) ವರದಿಯನ್ನು ಬರೆಯುವವ –
೧) ವರದಿಗಾರ ೨) ಮೋಸಗಾರ
೩) ಮಡಿವಾಳ ೪) ಡಂಗುರದವ

೨) ಪ್ರಾಚೀನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪತ್ರಗಳನ್ನು – ಮೇಲೆ ಬರೆಯುತ್ತಿದ್ದರು.
೧) ಗೋಡೆಗಳ ೨) ನೀರಿನ
೩) ಪುಸ್ತಕದ ೪) ಮರದ ಎಲೆಗಳ

೩) ವರದಿ ಎಂದರೆ –
೧) ಪತ್ರ ೨) ಸುದ್ಧಿ
೩) ರುಜು ೪) ದೂರವಾಣಿ

೪) ಸೊಲ್ಲಾಪುರದಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟವಾಗುವ ಸ್ಥಾನಿಕ ಮರಾಠಿ ದಿನಪತ್ರಿಕೆ –
೧) ಸಂಚಾರ ೨) ಲೋಕಮತ
೩) ಪುಢಾರಿ ೪) ಸಕಾಳ

೫) ಪತ್ರಕ್ಕೆ ಇಂಗ್ಲೀಷಿನಲ್ಲಿ – ಎಂದು ಕರೆಯುತ್ತಾರೆ.
೧) News ೨) Report
೩) Letter ೪) Study

೬) ಕುಟುಂಬದಲ್ಲಿಯ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಬರೆಯುವ ಪತ್ರ –
೧) ವರದಿ ೨) ಅರ್ಜಿ
೩) ಅನೌಪಚಾರಿಕ ಪತ್ರ ೪) ಔಪಚಾರಿಕ ಪತ್ರ

ಪ್ರ.೨ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಎರಡಕ್ಕೆ) **೦೬**

೧) ತಂದೆಯವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯುವಾಗ ಏನೆಂದು ಸಂಬೋಧಿಸುತ್ತಾರೆ?
೨) ಪತ್ರಕರ್ತನಲ್ಲಿ ಇರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳು ಯಾವುವು?
೩) ಪತ್ರದ ವಿಧ(ಪ್ರಕಾರ)ಗಳು ಯಾವುವು?
೪) ನಿಮಗೆ ಗೊತ್ತಿರುವ ಕನ್ನಡ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಹೆಸರು ಬರೆಯಿರಿ.

ಪ್ರ.೩ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಒಂದಕ್ಕೆ) ೦೬

೧) ವರದಿ ಲೇಖನ

೨) ಪತ್ರಲೇಖನ

ಪ್ರ.೪ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನಗೆ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ ೧೨

ನಿಮ್ಮ ಊರ ಜಾತ್ರೆಯ ಕುರಿತು ವರದಿ ತಯಾರಿಸಿರಿ.

ಅಥವಾ

ಪ್ರವಾಸಕ್ಕಾಗಿ ಹಣ ಕಳುಹಿಸುವ ಕುರಿತು ನಿಮ್ಮ ತಂದೆ/ತಾಯಿಯವರಿಗೆ ಪತ್ರ ಬರೆಯಿರಿ.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Education
Value Education (G03-SEC-103)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १६-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) मूल्य हा ––– शब्द आहे.
अ) तामिळ ब) प्राकृत
क) संस्कृत ड) कानडी

२) दोन जिवलग मित्रांची लग्ने एकाच दिवशी एकाच वेळी पण दोन दुरच्या वेगळया गावी आहेत. यापैकी कुणाच्या लग्नास जावे हा सुयशला पडलेला प्रश्न ––– चे उदाहरण आहे.
अ) मूल्य संघर्ष ब) अवमूल्य
क) मूल्यशिक्षण ड) मूल्यांचे एकात्मीकरण

३) शिक्षण हा शब्द ––– या संस्कृत शब्दापासून तयार झाला आहे.
अ) शिक्षा ब) शैक्ष
क) शक्ष ड) शिक्षक

४) ––– ही मूल्य संघर्षाची वैशिष्ट्ये आहेत.
अ) समविचारी गट
ब) स्व स्वीकृत, स्वमान्य, सामाजिक मान्य मूल्ये
क) हवीशी वाटणारी मुल्ये
ड) वरील सर्व

५) व्यक्तिमत्वाला प्रभावी करणाऱ्या घटकांचे शिक्षण म्हणजे मूल्य शिक्षण ही व्याख्या ––– यांची आहे.
अ) ऑलपोर्ट ब) मुखर्जी
क) पारकर ड) लिटन

६) मूल्य संघर्ष अधिक काळ टिकल्यास मूल्याविषयी ––– निर्माण होते.

अ) आस्था   ब) अनास्था

क) श्रद्धा   ड) अंधश्रद्धा

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **0६**

१) मूल्य शिक्षणाची उद्दिष्टे

२) मूल्य शिक्षणाचे स्वरूप

३) मूल्य संघर्ष संकल्पना

४) मूल्य संघर्ष वैशिष्ट्ये

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **0६**

अ) मूल्यशिक्षणाची व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मूल्य आणि शिक्षण यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) मूल्य शिक्षणाची गरज स्पष्ट करा.

किंवा

२) पाल्याच्या मूल्य संघर्षाच्या संदर्भात पालकाची भूमिका स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Education
Value Education (G03-SEC-103)

Day & Date: Friday, 16-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choos correct Alternative. 06

1) Value is _____ word.
a) Tamil b) Prakrit
c) Sanskrit d) Kanadi

2) Two best friends are getting married on the same day at the same time but in two far away towns which of these should go to marriage this question of Suyash is an example of _____.
a) value conflict b) depreciated
c) value education d) integration of values

3) The word education is derived from the Sanskrit word _____.
a) Shiksha b) Shaiksh
c) Shaksh d) Shikshak

4) _____ these are the characteristics of value conflict.
a) Like minded group
b) Self accepted, self acceptance, social accepted values
c) Desirable values
d) All of the above

5) Education of the factors influencing personality is the definition of value education is said by _____.
a) Allport. b) Mukharji
c) Parkar d) Liten

6) If the value conflict persists for a longer period of time, it becomes about value _____.
a) interest b) apathy
c) shraddha d) superstition

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) **06**

a) Objectives of value education
b) Nature of value education
c) Value conflict concept
d) Value conflict characteristics

Q.3 Write Short Notes. (Any One) **06**

a) Explain the scope of value education.
b) Explain the interrelationship between value and education.

Q.4 Write a answer in details. (Any One) **12**

a) Explain the need of value education.
b) Explain the parent's roll in relation to the child's value conflict.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
AIHC
Introduction to Tourism (G03-SEC-101)

वार, दिनांक : शनिवार, १७-०५-२०२५ Max. Marks: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) जर तुम्हाला उंट सफारीचा आनंद घ्यायचा असेल तर तुम्हाला ——— जावे लागेल.
अ) रॅन ऑफ केच ब) पिलानी
क) श्रीगंगानगर ड) जैसलमेर

२) जागतिक पर्यटन संघटनेची स्थापना ——— साली झाली.
अ) १९७५ ब) १९७६
क) १९७७ ड) १९७४

३) पर्यटन हा शब्द ——— भाषेतून निर्माण झाला आहे.
अ) लॅटिन ब) फ्रेंच
क) इंग्रजी ड) रोमन

४) ——— हा जगातील सर्वात वेगाने वाढणारा उद्योग आहे.
अ) हॉटेल ब) वाहतूक
क) पर्यटन ड) दा

५) ——— पर्यटनामुळे प्रेरित आहे.
अ) शिक्षण ब) वैयक्तिक संस्था
क) उद्योग ड) व्यवसाय

६) धर्मशाळा यासाठी योग्य आहे.
अ) जे व्यापारी श्रेणीबद्ध हॉटेल्समध्ये राहू शकतात
ब) कमी उत्पन्न असलेले कुटुंब
क) फक्त श्रीमंत व्यापारी
ड) वरील सर्व

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) पर्यटनाच्या उद्देशाचे वर्णन करा.
२) पर्यटनाच्या नवीन प्रकारांची चर्चा करा.
३) धार्मिक पर्यटन
४) कृषी पर्यटन

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

अ) पर्यटकांसाठी पर्यटन संस्थांचे कार्य सांगा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणतेही एक) **१२**

अ) पर्यटन मार्गदर्शकांच्या पात्रता आणि गुणांचे महत्व समजावून सांगा.
ब) महाराष्ट्र पर्यटनातील प्रमुख आकर्षणे कोणती आहेत?

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
AIHC
Introduction to Tourism (G03-SEC-101)

Day & Date: Saturday, 17-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **06**

1) If you to enjoy a Camel Safari you would have to go to _____.
a) Ran of Ketch b) Pilani
c) Shriganganager d) Jousalmer

2) World Tourism Organization is established in the year of _____.
a) 1975 b) 1976
c) 1977 d) 1974

3) Tourism is word originated from _____ language.
a) Latin b) French
c) English d) Roman

4) _____ is the fastest growing industry in the world.
a) Hotel b) Transport
c) Tourism d) Jewellery

5) _____ is motivated because of tourism.
a) Education b) Personal organization
c) Industry d) Business

6) A Dharamshala is suitable for
a) Those businessman who can stay in graded hotels
b) Low- Income families
c) Only rich merchants
d) All the above

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**

a) Describe purpose of tourism.
b) Discuss the new types of Tourism
c) Religious tourism
d) Agro Tourism

Q.3 Write Short Answers/Short notes. **06**

a) State the work of tourist agencies for tourist.

Q.4 Writes the detail answer (Any one) **12**

a) Explain the importance of qualification and qualities of tourism guides.

b) What are the prime attractions of Maharashtra?

SLR-VA-558

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
PERSIAN
Essay writing & translation (G03-SEC-111)

Day & Date: Monday, 19-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیئے۔ **06**

1) مضمون کو انگریزی مین۔۔۔۔۔۔کہتے ہیں۔

A) Song B) Poem
C) Essay D) Story

2) گھوڑے کو فارسی میں۔۔۔۔۔کہتے ہیں۔

A) اسپ۔ B) مار۔
C) شتر۔ D) گربہ۔

3) مضمون نگاری کا شمار۔۔۔۔ہوتا ہے۔

A) افسانوی نثر۔ B) غیر افسانوی نثر۔
C) شاعری۔ D) ڈرامائی نثر۔

4) ترجمہ۔۔۔۔۔۔۔زبان کا لفظ ہے۔

A) ترکی۔ B) عربی۔
C) ہندی۔ D) کنڑ۔

5) ترجمہ کا جمع۔۔۔۔۔۔ہے۔

A) مترجم۔ B) مترجمین۔
C) ترجمہ نگار۔ D) تراجم۔

6) مترجم کو انگریزی میں۔۔۔۔۔۔کہتے ہیں۔

A) رائٹر۔ B) پرنسپل۔
C) ٹرانسلیٹر۔ D) ڈاریکٹر۔

سوال نمبر.2. **مختصر جواب / نوٹ لکھیئے۔(کوئی دو)** 06

1) مضمون کے اقسام بیان کیجیئے۔

2) مضمون کے اصول بیان کیجیئے۔

3) ترجمہ کی اہمیت پر مختصر نوٹ لکھیئے۔

4) ترجمہ کی اہمیت بیان کیجیئے۔

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوال کا جواب / نوٹ لکھیئے۔ 06

1) "کالج" اس عنوان پر فارسی میں مضمون لکھیئے۔

سوال نمبر4 ذیل میں دی گئی فارسی عبارت کا اُردو، انگریزی یا مراٹھی کسی ایک زبان میں ترجمہ کیجیے۔(کوئی ایک) 12

01 اسپ حیوان زیبائی و قدر تمندی است۔ گردن بلند و کتف پہن دارد۔ اسپ سریع و چابک است۔ این حیوان وفادار و باہوش است۔ اسپ ھمراہی مھم انسان است۔ در جنگ ھا از اسپ استفادہ می شد۔ اسپ در کشادرزی نیز استفادہ می شود۔ این حیوان وسیلہ مھم حمل و نقل است۔ مراقبت و حفاظت از اسپ ضروری است۔ اسپ بخشی مھم از فرہنگ و تمدن ما است۔

02 حکایت در برادر بودند، یکی خدمت سلاطن کردی و دیگری بز در بازو خوردی۔ باری توانگر گفت درویش را کہ، چرا خدمت نکنی، تا از مشقت کار کردن برہی؟ گفت: تو چرا کار کنیتا از مذلت خدمت رہا۔ نہ یابی؟ کہ خردمندان گفتہ اند نان خود خوردن و نشستن بہ کہ کمر زرین بخدمت بستن۔

بدست آہک تفتہ کردن خمیر

بہ از دست بر سینہ پیش امیر

SLR-VA-559

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
PSYCHOLOGY
Stress Psychology Course Code (G03-SEC-116)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) दैनंदिन घडामोडी या वारंवार आणि पुनःपुन्हा ताण निर्माण करण्याचा ––– असतो.
अ) स्त्रोत/उगमस्थान ब) उदाहरण
क) परिणाम ड) उदासपणा

२) सामान्य प्रतियोजन सं–लक्षण (GAS) प्रारूप ––– यांनी प्रतिपादन केले.
अ) मॉर्गन ब) वुडवर्थ
क) सेल्से ड) कॅनन

३) 'लढा किंवा पळा' भीतीला दिली जाणारी प्रतिक्रिया ––– यांनी (१९३२) मध्ये वर्णन केली.
अ) नेईस् ब) हॅन्स शेल्से
क) वॉटर कॅनन ड) वरीलपैकी सर्व

४) चिंता विकृती वर उपचार करण्यासाठी पद्धतशीर अ–वेदनशिलता या वर्तन ––– तंत्राचा अवलंब केला जातो.
अ) समुपदेशन ब) उपचार
क) युक्ती ड) समतोल

५) ताणाला दिल्या जाणाऱ्या शारीरिक, मानसशासत्रीय आणि ––– प्रक्रियांचे मुल्यमापनाचा अंर्तभाव ताण मापनामध्ये केला जातो.
अ) मानसिक ब) वार्तनिक
क) शाररीक ड) प्रतिकारयंत्रणा

६) निद्रा वंचना/उपासमार हा ताणाचा ––– परिणाम असतो.
अ) बोधात्मक ब) मानसशास्त्रीय
क) शारिरीक ड) काल्पनिक

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) शैक्षणिक ताण म्हणजे काय?

२) सामान्य प्रतियोजन सं–लक्षण प्रारूपाच्या अवस्था सांगा?

३) ताण आणि ताणके म्हणजे काय?

४) संमोहन म्हणजे काय?

प्र.३ टीपा लिहा. **०६**

ताण–व्यवस्थापन प्रशिक्षणाचे फायदे.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा? (कोणताही एक दीर्घ प्रश्न लिहा?) **१२**

१) 'ताण' व्याख्या द्या? ताणाची उगमस्थाने स्पष्ट करा?

किंवा

२) ताणजन्य परिस्थिती हाताळण्याची साधक कौशल्ये व ध्येय वर्णन करा?

SLR-VA-559

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
PSYCHOLOGY
Stress Psychology Course Code (G03-SEC-116)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct Alternative given below. **06**

1) Daily Hussal is a frequent and recurring _____ of stress.
a) Source b) example
c) effect d) burnout

2) The General adaptation syndrome model given by _____.
a) Morgan b) Woodwortn
c) Selye d) Cannon

3) The "Fight or Flight" Response to threat first described by _____ (1932).
a) Neiss b) Hanes Selye
c) Walter Cannon d) All the above

4) Systematic Desensitization (SD) is a behavioral _____ technique used to treat anxiety disorders.
a) Counseling b) Therapy
c) Strategies d) Homeostasis

5) Measurement of stress involves assessing the Physiological, Psychological and _____ Response to stress.
a) mental b) behavioral
c) bodity d) immunity

6) Sleep disturbances is _____ consequences of stress.
a) cognitine b) psychological
c) physical d) fantasy

Q.2 Write Short Answers (Any Two) **06**

a) What is called Academic stress?
b) State Three stages of GAS model?
c) What is stress and stressors?
d) What is Hyponosis?

Q.3 Write Short Note. **06**

Benefits of stress management training.

Q.4 Write the details answer. (broad answer type question) (any one) **12**

a) Define “Stress” and Explain the sources of stress.

OR

b) Describe the goals of coping with “Stress” situation.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
Physical Education
Health, Wellness & Yoga (G03-SEC-113)

वार, दिनांक : मंगळवार, २०-०५-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०३**

१) खालीलपैकी ––– हे पाठीवरील आसन आहे.
अ) धनुरासन ब) शवासन
क) त्रिकोणासन ड) यापैकी नाही

२) वेगात दिशा बदलण्याची क्षमता म्हणजे ––– होय.
अ) वेग ब) लवचिकता
क) धावणे ड) दिशाभीमुखता

३) खालीलपैकी ––– हे शारीरिक निरामयतेचे लक्षण आहे.
अ) समतोल आहार ब) कमी झोप
क) तणाव ड) यापैकी नाही

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा / एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०३**

१) आरोग्य शिक्षण म्हणजे काय?
२) बौद्धिक निरामयता म्हणजे काय?
३) शारिरीक सुदृढतेची व्याख्या लिहा.
४) लवचिकतेची व्याख्या लिहा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा / टिपा लिहा. **०३**

योगा उपक्रमातून शारिरीक सुदृढतेचा विकास स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **०६**

१) आरोग्य आणि निरामयतेचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२) सायकलिंग उपक्रमातून शारिरीक सुदृढतेचा विकास स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Physical Education
Health, Wellness & Yoga (G03-SEC-113)

Day & Date: Tuesday, 20-05-2025 Max. Marks: 15
Time: 03:00 PM To 04:00 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **03**

1) _____ is the supine position Asana.
a) Dhanurasana b) Shavasana
c) Trikonasana d) None of these

2) Ability to change the direction at speed is called _____.
a) Speed b) Flexibility
c) Running d) Agility

3) _____ is the symptom of physical wellness.
a) Balanced diet b) Less Sleep
c) Stress d) None of these

Q.2 Write short answers/ write answer in one sentence. (Any Three) **03**

a) What is Health Education?
b) What is Intellectual Wellness?
c) Write down the definition of Physical Fitness.
d) Write down the definition of flexibility.

Q.3 Write short answer/ short note. **03**

Explain the development of Physical Fitness from Yoga initiatives.

Q.4 Write the detail answer (Broad answer type questions) (Any One) **06**

1) Explain the importance of Health and Wellness.
2) Explain the development of Physical Fitness from Cycling initiatives.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
GEOGRAPHY
Introduction to Tourism (G03-SEC-105)

वार, दिनांक : गुरूवार, २२-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या व नकाशे काढा.
४) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) मनोरंजनासाठी ––– लोकांनी पर्यटनाची संकल्पना मांडली.
अ) फ्रेंच ब) रोमन
क) ग्रीक ड) अरब

२) पर्यटनाचे ––– स्वरूप आहे.
अ) उत्पादक ब) व्यापारी
क) अनुत्पादक ड) मिश्र

३) पर्यटन भूगोलातील ––– हा आधुनिक कल आहे.
अ) कृषी पर्यटन ब) व्यापार पर्यटन
क) बाजार पर्यटन ड) वाहतुक पर्यटन

४) वाहतुक व उद्योग ही ––– प्रकारचे पर्यटन घटक आहेत.
अ) सांस्कृतिक ब) ऐतिहासिक
क) धार्मिक ड) आर्थिक

५) ––– ही भारतातील सर्वात महत्वाची पवित्र नदी आहे.
अ) गंगा ब) नर्मदा
क) कावेरी ड) ब्रह्मपुत्रा

६) व्यक्तिगत आणि समूह पर्यटन हे पर्यटन प्रकार ––– च्या आधारावर पडतात.
अ) राष्ट्रीयत्व ब) संख्या
क) कालावधी ड) उद्देश

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) परिस्थितीकी पर्यटनाच्या व्याख्या व महत्व सांगा.
२) कृषी पर्यटनाविषयी माहिती लिहा.
३) पर्यटन विकासावर परिणाम करणारे ऐतिहासिक घटक स्पष्ट करा.
४) कालावधी व वाहतुकीच्या साधनांवर आधारित पर्यटनाचे प्रकार सांगा.

प्र.३ पर्यटनाच्या महत्त्वावर टीप लिहा. **०६**

प्र.४ १) पर्यटन म्हणजे काय? पर्यटनाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा. **१२**

किंवा

२) पर्यटन विकासावर परिणाम करणारे प्राकृतिक घटक स्पष्ट कर.

SLR-VA-562

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
GEOGRAPHY
Introduction to Tourism (G03-SEC-105)

Day & Date: Thursday, 22-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Draw map and diagram wherever necessary.
4) Use of map stencil is allowed.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct Alternative given below. **06**

1) ______ people are put concept of tourism for recreation.
a) French b) Roman
c) Greek d) Arab

2) _______ is the nature of tourism.
a) Productive b) Commercial
c) Nonproductive d) Mixed

3) ______ is the recent trend in tourism Geography.
a) Agro tourism b) Trade tourism
c) Market tourism d) Transport tourism

4) Transport and industry are the _____ type of tourism factors.
a) Cultural b) Historical
c) Religious d) Economic

5) ______ is most important holy river in India.
a) Ganga b) Narmada
c) Kaweri d) Brahmputra

6) Individual and group tourism are the types of tourism based on ______.
a) Nationality b) Number
c) Time d) Purpose

Q.2 Write Short Answers (Any Two) **06**

a) State the definition and importance of Eco- tourism.
b) Write the information about Agro-tourism.
c) Explain the historical factors affecting on the development of tourism.
d) state the types of tourism based on time and mode of transportation.

Q.3 Write Short Note on Importance of tourism **06**

Q.4 **a)** What is tourism? Explain the Nature and Scope of Tourism. **12**

OR

b) Explain the physical factors affecting on the development of tourism.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Philosophy
Foundation of Logic (G03-SEC-112)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २३-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ––– म्हणजे आधारविधानावरून निष्कर्ष निष्पन्न करणे होय.
अ) विधान ब) पद
क) शब्द ड) अनुमान

२) युक्तायुक्तता ही अनुमानाच्या ––– वर आधारलेली आहे.
अ) आकार ब) आशय
क) सत्य ड) असत्य

३) निवेदक/वर्णनात्मक वाक्याला ––– असे म्हणतात.
अ) शब्द ब) पद
क) विधान ड) अनुमान

४) 'जर–तर–' हा ––– विधानाचा संयोजक आहे.
अ) निरूपाधिक ब) अनुलंब
क) विकल्प ड) यापैकी नाही

५) ––– हे सामान्य विधानाचे संकेत होय.
अ) काही ब) सर्व
क) निम्मा भाग ड) यापैकी नाही

६) सामान्य नास्तिवाची विधानाला ––– विधान असे म्हणतात.
अ) A ब) E
क) I ड) O

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) अनुमानाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
२) तर्कशास्त्राचा उपयोग स्पष्ट करा.
३) सत्यता आणि युक्तता यातील फरक स्पष्ट करा.
४) 'A' आणि 'E' विधानांची व्याप्ती स्पष्ट करा.

प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. **०६**

१) विरोधी पदे आणि व्याघाती पदे यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही एक दीर्घोत्तरी प्रश्न सोडवा. १२

१) निरूपाधिक विधानांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
२) निगामी आणि विगामी अनुमानातील फरक स्पष्ट करा.

SLR-VA-563

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Philosophy
Foundation of Logic (G03-SEC-112)

Day & Date: Friday, 23-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) ______ is one in which conclusion is derived from premises.
a) Proposition b) Term
c) Word d) Inference

2) Validity is depending upon _______ of an inference.
a) Form b) Matter
c) Truth d) Falsity

3) Assertive sentence is called ______.
a) Word b) Term
c) Proposition d) Inference

4) 'If_then_' is a connective of _____ proposition.
a) Categorical b) Hypothetical
c) Disjunctive d) None of these

5) ______ is a sign of Universal proposition.
a) Some b) All
c) Half part d) None of these

6) Universal negative proposition is also called ______ proposition.
a) A b) E
c) I d) O

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) **06**
a) Explain the nature of inference.
b) Explain the uses of logic.
c) Distinguish between truth and validity.
d) Explain the distribution of ‘A’ and ‘E’ propositions.

Q.3 Write short note- Distinguish between contrary and contradictory terms. **06**

Q.4 Solve any one broad question of the following. **12**
a) Explain the classification of categorical propositions.
b) Distinguish between deductive and inductive inference.

SLR-VA-564

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Music
Introduction to Folk Music of Maharashtra (G03-SEC-110)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २३-०५-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) दिमडी हे वाद्य ––– या गीत प्रकारासाठी वाजवितात.
अ) भारूड ब) ख्याल
क) कविता ड) ताल

२) चार मात्रा ––– तालाच्या असतात.
अ) सप्तक ब) एक
क) स्वर ड) केरवा

३) तुणतुणे या वाद्याला ––– तारा असतात.
अ) दोन ब) अलंकार
क) एक ड) ऐतिहासिक

४) पूर्वीच्या काळी स्त्रिया जात्यावर दळण दळताना ––– गात असत.
अ) भारूड ब) पोवाडा
क) ओव्या ड) जलसा

प्र.२ खालील पैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **०४**

१) भक्तीसंगती, अभंगाच्या साथीला वाजवल्या जाणाऱ्या वाद्यांची नावे लिहा.
२) लोकसंगीताची व्याख्या लिहा.
३) भजनी, धुमाळी यापैकी एका तालाची शास्त्रीय माहिती लिहा.

प्र.३ व्याख्या लिहा. (कोणत्याही तीन) **०३**

ध्वनी, सप्तक, कोमल स्वर, तीव्र स्वर, खंड, खाली, आरोह

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **०४**

१) भारूड, गोंधळ यापैकी एका गीत प्रकाराची माहिती लिहा.
२) ओवी, अभंग यापैकी एका गीत प्रकाराची माहिती लिहा.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – I) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Sociology
Interview Technique (G03-SEC-118)

वार, दिनांक : शनिवार, २४-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:00 ते ०४:30

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ज्या तंत्रात दोन किंवा अधिक व्यक्तिमध्ये संवाद अथवा मौखिक प्रश्नोत्तरे होतात त्यास ––– म्हणतात.
अ) मुलाखत ब) निरीक्षण
क) प्रश्नावली ड) यापैकी नाही

२) सामाजिक संशोधनाच्या वैज्ञानिक पद्धतीतील ––– ही पहिली पायरी आहे.
अ) समस्या सूत्रण ब) संशोधन आराखडा
क) निरीक्षण ड) अहवाल लेखन

३) सामाजिक घटना व समस्या याबाबत नवीन ज्ञान प्राप्त व्हावे म्हणून केलेल्या क्रमबद्ध अध्ययनाला ––– म्हणतात.
अ) सिद्धांत ब) सामाजिक संशोधन
क) संकल्पना ड) यापैकी नाही

४) खालीलपैकी मुलाखतकाराचे गुण कोणते?
अ) संयम व सावधगिरी ब) निष्पक्षता
क) विचार स्पष्टता ड) वरील सर्व

५) नवीन तथ्यांचा शोध व जुन्या तथ्यांचे परीक्षण हे ––– चे वैशिष्टय आहे.
अ) मुलाखत ब) संकल्पना
क) सामाजिक संशोधन ड) सिद्धांत

६) सामाजिक संशोधनाच्या वैज्ञानिक पद्धतीतील शेवटची पायरी कोणती?
अ) समस्यासूत्रण ब) संशोधन आराखडा
क) निरीक्षण ड) अहवाल लेखन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) सामाजिक संशोधनातील वैज्ञानिक पद्धतीच्या पायऱ्या कोणत्या?
२) मुलाखतकाराचे प्रमुख गुण कोणते?
३) मुलाखत तंत्राच्या प्रमुख पायऱ्या सांगा.
४) तथ्य संकलनाचे प्रमुख स्त्रोत कोणते?

प्र.३ टीपा लिहा. **०६**

सामाजिक संशोधनाचे महत्व.

प्र.४ सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) मुलाखत म्हणजे काय सांगून मुलाखतीची वैशिष्टये आणि प्रकार विशद करा.

किंवा

२) सामाजिक संशोधन म्हणजे काय सांगून सामाजिक संशोधनाची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - I) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Sociology
Interview Technique (G03-SEC-118)

Day & Date: Saturday, 24-05-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct Alternative given below. **06**

1) The technique in which dialogue or oral questioning takes place between two or more persons is called _____.
a) Interview b) Observation
c) Questionnaire d) None of these

2) _____ is the first step in the scientific method of social research.
a) Problem formulation b) Research design
c) Observation d) Report writing

3) Systematic study done to gain new knowledge about social phenomena and problems is called _____.
a) Theory b) Social Research
c) Concept d) None of these

4) Which of the following are qualities of an interviewer?
a) Sobriety and caution b) Fairness
c) Clarity of thought d) All of the above

5) Discovery of new facts and examination of old facts is characteristic of _____.
a) Interview b) Concept
c) Social Research d) Theory

6) What is the last step in the scientific method of social research?
a) Problem formulation b) Research design
c) Observation d) Report writing

Q.2 Write Short Answers. (Any Two) **06**
a) What are the steps of scientific method in social research?
b) What are the key qualities of an interviewer?
c) State the major steps of interview technique.
d) What are the primary sources of data collection?

Q.3 Write Short Note. **06**

Importance of Social Research

Q.4 Write the details answer. (Any One) **12**

a) Define Interview and Explain its characteristics and types.

OR

b) Define Social Research and Explain its characteristics.

SLR-VA-566

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
National Service Scheme (CC-201)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ––– हा दिवस जागतिक पर्यावरण दिन म्हणून साजरा केला जातो.
अ) २४ सप्टेंबर ब) १२ जानेवारी
क) १५ ऑगस्ट ड) ०५ जून

२) रा. से. यो. चिन्ह चक्र हे ––– रंगाचे आहे.
अ) हिरवा ब) लाल
क) पिवळा ड) निळा

३) राष्ट्रीय सेवा योजनेची सुरूवात ––– या वर्षी झाली.
अ) १९७५ ब) १९५०
क) १९६९ ड) १९४७

४) राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या एका वर्षात ––– तास काम करणे अपेक्षित असते.
अ) १०० ब) २४०
क) ८० ड) १५०

५) दत्तक खेडे हे ––– कि.मी. अंतरावर असावे अशी अपेक्षा आहे.
अ) २० ब) ३०
क) १८ ड) ४०

६) ––– हे राष्ट्रीय सेवा योजनांचे घोषवाक्य आहे.
अ) मी माझ्यासाठी नाही इतरांसाठी
ब) मी फक्त माझ्यासाठी
क) मी फक्त समाजासाठी
ड) मी फक्त माझ्या आर्थिकसाठी

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) महिला सक्षमीकरणाची गरज का आहे.
२) प्रथमोपचार कौशल्याची माहिती सांगा.
३) रा. से. या. कार्यक्रमाचे वर्गीकरण सांगा.
४) वृक्षरोपणाची आवश्यकता का आहे.
५) राष्ट्रीय सेवा योजनेच्या डायरी (नोंदवही) ची देखभाल लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) रा. से. यो. चा इतिहास लिहा.
२) दत्तक खेडयामध्ये नियमित उपक्रमावर चर्चा करा.
३) मतदार जनजागृती आणि नावनोंदणी शिबीर यावर चर्चा करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) **०६**

१) रा. से. यो. चे महत्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) विशेष शिबिर कार्यक्रमातील नियोजन लिहा.

प्र.५ दिर्घोत्तरी प्रश्न. **०६**

आरोग्य आणि रक्तदान शिबीर यावर वृत्तांत द्या.

SLR-VA-566

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Co-Curricular Course
National Service Scheme (CC-201)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks **06**

1) _____ is celebrated as the World Environment Day.
a) 24th September b) 12th January
c) 15th August d) 05th June

2) The N.S.S. emblem, the chakra bears _____ colour.
a) Green b) Red
c) Yellow d) Blue

3) The National Service Scheme is started in the year of _____.
a) 1975 b) 1950
c) 1969 d) 1947

4) _____ is the number of hours the N.S.S. volunteers expected to work during the year.
a) 100 b) 240
c) 80 d) 150

5) The adopted village is expected to be _____ k.m.
a) 20 b) 30
c) 18 d) 40

6) _____ is a motto of N.S.S.
a) Not me but you b) I m only me
c) I and we d) I only me economic

Q.2 Write a short answer (Any Three) **06**

a) Why need is Women empowerment.
b) State of First Aid Skill Activity.
c) State the Classification of NSS Programme.
d) Why is important of Tree Planation.
e) Write the maintenance of NSS dairy.

Q.3 Write short answers (Any Two) **06**

a) Write the History of NSS.
b) Discuss the Regular activities in Adopted Village.
c) Discuss the Voter Awareness and Registration Camp.

Q.4 Broad Questions. (Any One) **06**

a) Explain the Importance of NSS.
b) Write the Planning of Special Camping Programme.

Q.5 Broad Question. **06**

Give account of a Health and Blood Donation Camp.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
National Cadet Corps (CC-202)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ **कमाल गुण : 15**
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) सहानुभूती म्हणजे काय?
अ) जलद निर्णय घेणे
ब) इतर लोकांबद्दल समज आणि करूणा
क) स्पर्धात्मक असणे
ड) कठोर वर्तन

२) व्यक्तिमत्व विकासासाठी आकार देणारे घटक, की ज्यामुळे इतर प्रभावित होतील.
अ) हवामान ब) शिक्षण
क) लोकसंख्या ड) व्यायाम

३) खालीलपैकी कोणते रचनात्मक व्यक्तीचे सामान्य लक्षण नाही.
अ) जिज्ञासा ब) दृढता
क) आळस ड) कल्पना

४) काही ––– गुण बदलता येत नाहीत.
अ) नविन ब) दत्तक
क) जन्मजात ड) नैसर्गिक

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणत्याही दोन) **०४**

१) भारतीय नागरिकाचे मुलभूत अधिकार काय आहेत?
२) वेगवेगळ्या प्रकारची कौशल्ये लिहा.
३) उत्तम नागरिकाच्या चांगल्या सवयी लिहा.
४) प्रामाणिकपणाचे उदाहरणे द्या.

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **०३**

व्यक्तिमत्व विकासाला आकार देणारे घटक लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **०४**

अ) व्यक्तिमत्व विकासामध्ये एन.सी.सी. कॅडेट ची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

ब) उत्तम नेतृत्वासाठी महत्वाची मूल्ये स्पष्ट करा.

SLR-VA-567

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Co-Curricular Course
National Cadet Corps (CC-202)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **04**

1) What is the meaning of Empathy?
a) Making quick decisions
b) Understanding & compassion towards other peoples
c) Being competitive
d) Strick behavior

2) Which one is a crucial factor shaping and influencing personality?
a) Weather b) Education
c) Population d) Exercise

3) Which of the following leads to poor performance.
a) Curiosity b) Persistence
c) Laziners d) Imagination

4) Few _____ traits can not changed.
a) new b) adopted
c) inborn d) natural

Q.2 Write the following questions (Any Two) **04**
a) What are the fundamental Rights of citizen of India.?
b) Write various types & skills.
c) Give the good habits of good citizen.
d) Give examples of honesty.

Q.3 Write the Following question **03**
Write down the factors shaping personality development.

Q.4 Write the Following question (Any One) **04**
a) Explain role of NCC cadet in personality development.

b) Explain important values for a good leader.

SLR-VA-568

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Sports (CC-203)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ कमाल गुण : **15**
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) खेळ म्हणजे शारिरीक श्रमाचा ––– समावेश असलेल्या कियाकलापांचा संदर्भ होय.
अ) कौशल्य आणि संघटित नियम ब) स्पर्धा
क) व्यावसायिक यश ड) वरील सर्व

२) सांघिक खेळ ––– आहेत.
अ) फुटबॉल ब) स्विमिंग
क) जिमनॅस्टिक्स ड) कराटे

३) ––– या क्रिडेच्या संकल्पना आहेत.
अ) स्पर्धा
ब) शारिरीक आणि मानसिक फायदे
क) शारिरीक क्रिया आणि कौशल्ये
ड) वरील सर्व

४) पी. टी. उषा ––– खेळाची खेळाडू आहे.
अ) बॅडमिंटन ब) टेनिस
क) ॲथलेटिक्स ड) स्विमिंग

प्र.२ टिपा लिहा. (कोणत्याही तीन) **०६**

१) खेळाचे महत्त्व
२) खेळाचा प्राचीन इतिहास
३) खेळाची व्याख्या
४) सांघीक खेळाची यादी
५) खेळाद्वारे शारिरीक विकास

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. **०५**

अ) खेळाची संकल्पना स्पष्ट करा.

ब) खेळाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.

SLR-VA-568

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Co-Curricular Course
Sports (CC-203)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **04**

1) Sports refer to physical activities that involve physical effort _____.
a) Skill and organized rules b) Competition
c) Professional success d) Above all

2) Team games are _____.
a) Football b) Swimming
c) Gymnastics d) Karate

3) The concepts of sports are _____.
a) Competition b) Physical and Mental Benefits
c) Physical Activity and Skill d) Above all

4) P. T. Usha is the player of _____Game.
a) Badminton b) Tennis
c) Athletics d) Swimming

Q.2 Write short notes. (Any Three) **06**
a) Importance of Sports
b) Ancient History of Sports
c) Definition of Sports
d) List of Team Sports
e) Physical Development in Sports

Q.3 Write the Following question (Any One) **05**
a) Explain the Concept of Sports.
b) Explain about types of Sports.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Cultural Activities (CC-204)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ — कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०६**

१) ––– चे सादरीकरण जो प्रेक्षकांपर्यंत पोहाचवितो तो अभिनय होय.
अ) गायक ब) नट
क) वादक ड) नर्तक

२) ––– या ग्रंथाच्या पंधरा अध्यायांमध्ये अभिनयाविषयीचे नियम आणि संकेत विखुरलेले आढळतात.
अ) महाभारत ब) रामायण
क) पाकशास्त्र ड) नाट्यशास्त्र

३) 'एकांकिका' साहित्य प्रकारात एकूण ––– अंक असतात.
अ) चार ब) तीन
क) एक ड) दोन

४) ––– म्हणजे लोकांसमोर प्रभावीपणे आणि आकर्षकपणे बालेण्याची कला.
अ) वक्तृत्व ब) चित्र
क) नृत्य ड) गायन

५) ध्वनिक्षेपकाच्या शोधामुळे लाखो श्रोत्यांना ––– चा लाभ घेता येतो.
अ) दृश्य ब) नृत्य
क) वक्तृत्व ड) भोजन

६) एखाद्या विशिष्ट विषयावर साधकबाधक चर्चा करणे म्हणजे ––– होय.
अ) कथाकथन ब) वादविवाद
क) काव्यवाचन ड) अभिनय

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) कायिक अभिनया विषयी माहिती लिहा.
२) पथनाट्य कला प्रकाराचा परिचय द्या.
३) वाद–विवादाचे स्वरूप स्पष्ट करा.
४) कथाकथन करताना कशी तयारी करावी?

प्र.३ टिप्पणी लिहा. **०६**

काव्यवाचन

प्र.४ तपशीलवार उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) साहित्य कलेच्या सादरीकरणाचे प्रकार कोणकोणते आहेत?
२) अभिनयाची संकल्पना स्पष्ट करा.

SLR-VA-569

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Co-Curricular Course
Cultural Activities (CC-204)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks **06**

1) Acting is the presentation that reaches the audience.
a) Singer b) Actor/Nuts
c) musician d) dancer

2) Rules and instructions about acting are scattered throughout the fifteen chapters of this book.
a) Mahabharata b) Ramayana
c) Culinary Arts d) Theater Science

3) How many act as a literature from one act play?
a) four b) three
c) one d) two

4) It is the art of speaking effectively and engagingly in front of people.
a) elocution b) Picture
c) Dance d) Singing

5) The invention of the loudspeaker opened the doors to millions of listeners can be benefited are
a) scene b) Dance
c) Oratory d) Food

6) Discussing the pros and cons of a particular topic means
a) Storytelling b) Debate
c) poetry reading d) Acting

Q.2 Write a short answer (Any Two) **06**

a) Write information about physical performance.
b) Introduce the art form of street theatre.
c) Explain the nature of debate.
d) How to prepare for storytelling?

Q.3 Write short note. **06**

Poetry reading

Q.4 Write a detailed answer. (Any One) **12**

a) What are the types of presentation of literary art?

b) Explain the concept of acting.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Health, Wellness and Fitness (CC-205)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय लिहा. **०४**

१) एन. आय. एच. ही संस्था ––– संबंधित कार्य करते.
अ) आरोग्य ब) खेळ
क) व्यवसाय ड) यापैकी नाही

२) ––– हा जीवनसत्व प्रकार नाही.
अ) अ ब) ब
क) क ड) झेड

३) जागतिक आरोग्य संघटनेचे मुख्यालय ––– या ठिकाणी आहे.
अ) लंडन ब) रोम
क) जिनेव्हा ड) कतार

४) ––– याला वैयक्तिक स्वच्छता म्हणता येईल.
अ) आघोळ करणे ब) नखे काढणे
क) स्वच्छ कपडे घालणे ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) तंदुरूस्ती ची व्याख्या लिहा.
२) वैयक्तिक स्वच्छता म्हणजे काय?
३) प्रौढ व्यक्तिंनी दिवसभरात किती लिटर पाणी पिणे आवश्यक आहे.
४) सामाजीक आरोग्याचे घटक लिहा.

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **०५**

अ) शारीरिक तंदुरूस्ती चे घटक लिहा आणि उदहरणासह स्पष्ट करा.

किंवा

ब) जागतिक आरोग्य संघटनेचे सविस्तर कार्य लिहा.

SLR-VA-570

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Co-Curricular Course
Health, Wellness and Fitness (CC-205)

Day & Date: Wednesday, 21-05-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. 04

1) NIH is an organization that works in the field of _____.
a) Health b) Sports
c) Business d) None of these

2) _____ is not type of vitamin.
a) A b) B
c) C d) Z

3) The headquarter of the World Health Organization is located in _____.
a) London b) Rome
c) Geneva d) Qatar

4) _____ can be called as personal hygiene.
a) Washing hands b) Cutting nails
c) Wearing clean clothes d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Three) 06

a) Write the definition of fitness?
b) What is the personal hygiene?
c) How many liters of water an adult should drink per day?
d) Write the factors of social health.

Q.3 Write the detail answer (Any One) 05

a) Write the components of physical fitness and explain them with examples.
b) Write the detailed work of the World Health Organization.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Co-Curricular Course
Yoga Education (CC-206)

वार, दिनांक : बुधवार, २१-०५-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय लिहा. **०४**

१) योग या शब्दाचा अर्थ काय आहे?
अ) व्यायाम ब) जोडणे किंवा एकत्र आणणे
क) ध्यान ड) विश्रांती

२) योगाच्या अभ्यासासाठी (आसने करणे करिता) योग्य वेळ कोणती आहे?
अ) दुपार ब) सकाळी
क) संध्याकाळ ड) रात्री

३) योग दिवस कोणत्या दिवशी साजरा केला जातो?
अ) २१ जून ब) २२ जून
क) २५ जून ड) २८ जून

४) अनुलोम विलोम हा प्राणायमाचा प्रकार करताना श्वास कशा पद्धतीने घ्यावा?
अ) एका नाकपुडीतून श्वास घेऊन दुसऱ्यातून सोडवा
ब) दोन्ही नाकपुडीतून श्वास घेणे आणि सोडणे
क) तोंडाने श्वास घेणे
ड) श्वास रोखून ठेवणे

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा/एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) आसने कोणकोणत्या प्रकारे करता येतात?
२) योगाचे कोणतेही तीन उद्धिष्टे लिहा.
३) प्राणायमामध्ये श्वास घेणे, श्वास रोखणे आणि श्वास सोडणे या प्रक्रियांची नावे काय आहेत?
४) मानवी जीवनामध्ये योगाची गरज काय आहे?

प्र.३ सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **०५**

अ) योगाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

ब) प्राणायमाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

SLR-VA-571

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Co-Curricular Course
Yoga Education (CC-206)

Day & Date: Wednesday, 21-May-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **04**

1) What is the meaning of Yoga word?
a) Exercise b) Join & bring together
c) Meditation d) Rest

2) What is the right time to do Yoga?
a) Afternoon session b) Early morning
c) Evening session d) Night session

3) When is Yoga day celebrated?
a) 21 June b) 22 June
c) 25 June d) 28 June

4) How should one breathe while performing Anulom Vilom Pranayam?
a) Inhale through one nostril and exhale through the other
b) Inhale and exhale through both nostrils
c) Breathe through the month
d) Hold your breath

Q.2 Write short answers/Write answer in one sentence. (Any Three) **06**

1) In what ways can asanas be performed?
2) Write any three objectives of yoga.
3) What are the names of the processes of inhalation. holding the breath and exhalation in pranayama?
4) What is the need of yoga in human life?

Q.3 Write the detail answer (Any One) **05**

1) Explain the importance yoga.
2) Explain the importance of pranayama.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Marathi
मराठी पद्य (साहित्य लेणी) - (G03-GE-OE-210)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) महात्मा बसवेश्वरांनी धर्माचा धर्म कशाला म्हटले आहे?
अ) करूणा ब) दया
क) क्षमा ड) शांती

२) 'कुब्जा' या कवितेच्या कवयित्री कोण आहेत?
अ) पद्मा गोळे ब) प्रज्ञा पवार
क) इंदिरा संत ड) शांता शेळके

३) कवीला संताप अनावर झाल्यावर तो हाती काय घेतो?
अ) तलवार ब) पेन
क) हातोडा ड) सूरा

४) सरपंच झालेल्या रानवेडया माऊलीचे कशावर ध्यान असते?
अ) शेतावर ब) पैशांवर
क) पीकपाण्यावर ड) पाखरांवर

५) रात्री – अपरात्री झोपेत कवीच्या मेंदूवर कोण प्रहार करत असतो?
अ) माणूस ब) विचार
क) गाव ड) शहर

६) 'मुलं कामावर जात आहेत' या कवितेचे अनुवादक कोण आहेत?
अ) सौमित्र ब) एकनाथ पाटील
क) पृथ्वीराज तौर ड) केशव खटिंग

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) 'माय सरपंच झाली' या कवितेचे रसग्रहण करा.
२) 'मराठी खरी' या गझलेमधील मराठी भाषेविषयीची कवीची भावना लिहा.
३) कवयित्री पद्मा गोळे यांना 'आईपणाची भीती' कशामुळे वाटते ते लिहा.
४) 'शहर एक उदास पोकळी' या कवितेतील कवीला शहरात असूनही उदास का वाटते ते स्पष्ट करा.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. **०६**

कवी सौमित्र यांना सिनेमागृहात आलेला अनुभव लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) दया पवारांच्या 'हे महाकवी' या कवितेचा सविस्तर परिचय करून दया.

किंवा

२) गणेश वसईकरांनी समाज व्यवस्थेविषयी व्यक्त केलेला संताप सोदाहरण स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English For Competitive Examinations II (G03-GE-OE-204)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) **"Open the door"** is an example of _____ sentence.
a) imperative b) interrogative
c) declarative d) exclamatory

2) **"They will be traveling to Paris next month".** The sentence is written in _____ tense.
a) present continuous b) past continuous
c) future continuous d) present perfect

3) **"What a beautiful sunset!"** This sentence is an example of _____ sentence
a) declarative b) interrogative
c) imperative d) exclamatory

4) **She said, "I am tired."** The indirect speech of the above sentence is: "She said that she _____ tired."
a) is b) was
c) has been d) will be

5) **"I went to Hampi where I spent three days happily"** The given statement is a _____ sentence.
a) simple b) compound
c) complex d) compound-complex

6) The sentence, **"Geeta is a powerful artist and Sita is a powerful politician."** is an example of _____ sentence.
a) simple b) compound
c) complex d) imperative

Q.2 Answer the following questions. (Any Two) **06**

a) What is the difference between active and passive voice?
b) Give the list of tense with suitable examples.
c) What is an imperative sentence? Give suitable examples.
d) What is the difference between a simple sentence and a compound sentence? Provide one example of each.

Q.3 Write short notes. (Any One) **06**

a) Explain the rules for converting active voice to passive voice with two examples.

b) Differentiate between declarative and interrogative sentences with examples.

Q.4 Answer any one of the following (A or B). **12**

a) **Read the following passage and answer the questions below:**

The importance of time management cannot be overstated. Effective time management allows individuals to accomplish more in less time, reduces stress, and leads to career success. By prioritizing tasks and setting goals, one can ensure that important activities are completed on time. Procrastination, on the other hand, is the enemy of time management. It leads to wasted time and missed opportunities. Developing a daily schedule and sticking to it is a practical way to improve time management skills.

Questions:

1) What is the main idea of the passage?
2) List two benefits of effective time management mentioned in the passage.
3) Why is procrastination considered harmful according to the passage?
4) Suggest one method to improve time management as per the passage.
5) What is the meaning of the word "prioritizing" in the context of the passage?
6) Write a suitable title for the passage.

OR

b) **Write an essay on any one of the following topics in about 250-300 words:**

The Role of Technology in Education.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
HINDI
प्रायोजन मूलक हिंदी (G03-GE-OE-207)

वार, तारिख : सोमवार, ०२-०६-२०२५ — कमाल गुण: ३०

समय: सुबह ०९:०० से १०:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) दाई ओर लिखे अंक प्रश्न के गुण दर्शाते हैं।

प्र.१ निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए विकल्पों में से सही विकल्प चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। **०६**

१) समाचार–पत्र को किसी भी ––– की नींव माना जाता है।
अ) समाज ब) लोकतंत्र
क) देश ड) विदेश

२) बैनर एक साधारण और प्रभावी ––– माध्यम है।
अ) आर्थिक ब) सामाजिक
क) विज्ञापन ड) धार्मिक

३) इंस्टाग्राम की स्थापना सन ––– में हुई है।
अ) २०१० ब) २०११
क) २०१२ ड) २०१३

४) नौकरी के लिए ––– एक औपचारिक दस्तावेज होता है।
अ) आवेदन–पत्र ब) शिकायती पत्र
क) कार्यालय आदेश ड) कार्यालय ज्ञापन

५) कार्यालय आदेश को अंग्रेजी में ––– कहते हैं।
अ) Office Order ब) Randum
क) Memorendum ड) Office memorandum

६) सरकारी कामकाज में संपर्क माध्यम के रूप में ––– का प्रयोग किया जाता है।
अ) कार्यालय आदेश ब) आवेदन पत्र
क) शिकायती पत्र ड) परिपत्रक

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। (४ में से २) **०६**

१) इंटरनेट की विशेषताएँ लिखिए।
२) दूरदर्शन का इतिहास संक्षेप लिखिए।
३) औपचारिक पत्रों की संक्षिप्त जानकारी लिखिए।
४) नालियों की सफाई करने हेतु नगरपालिका के पदाधिकारी के नाम पत्र लिखिए।

प्र.३ टिप्पणियाँ लिखिए। (४ में से २) **०६**

१) भारत में रेडियो का विकास।
२) फेसबुक।
३) शिकायती पत्र।
४) कार्यालय ज्ञापन।

प्र.४ समाचारपत्र, पत्रिकाएँ और बैनर जैसे मुद्रित माध्यमों का परिचय दिजिए। **१२**

अथवा

पत्र लेखन के उद्देश्य बताकर उसके प्रकार स्पष्ट कीजिए।

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
HISTORY
History of Social & Religious Reforms in India - II (G03-GE-OE-208)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५   कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) स्वामी दयानंद सरस्वती यांचे मुळनाव ––– हे होते.
अ) स्वरूपानंद   ब) विरजानंद
क) मूळशंकर   ड) सिद्धार्थ

२) स्वामी दयानंद सरस्वती यांचा जन्म ––– साली झाला.
अ) १८२४   ब) १८२७
क) १८२९   ड) १८३०

३) सार्वजनिक सत्यधर्म हा ग्रंथ कोणी लिहिला.
अ) स्वामी दयानंद सरस्वती   ब) महात्मा फुले
क) लोकमान्य टिळक   ड) लोकहितवादी

४) सत्यशोधक समाजाची स्थापना ––– साली झाली.
अ) १८७३   ब) १८७४
क) १८७५   ड) १८७६

५) 'न्यू इंडिया' हे वृत्तपत्र ––– यांनी सुरू केले.
अ) स्वामी दयानंद सरस्वती   ब) महात्मा फुले
क) लोकमान्य टिळक   ड) अँनी बेझंट

६) अँनी बेझंट या ––– संघटनेच्या अध्यक्ष होत्या.
अ) थिऑसॉफिकल सोसायटी   ब) सत्यशोधक समाज
क) आर्य समाज   ड) ब्राह्मोसमाज

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) आर्य समाजाचे तत्त्वज्ञान सांगा.
२) सत्यशोधक समाजाच्या स्थापनेचे उद्देश लिहा.
३) अँनी बेझंट यांच्याबद्दल थोडक्यात माहिती लिहा.
४) महात्मा फुले यांनी कोणकोणते ग्रंथ लिहिले?

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

आर्य समाजाच्या कार्याविषयी माहिती लिहा?

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक) **१२**

१) महात्मा फुले यांच्या स्त्री–सुधारणा विषयक कार्याची सविस्तर माहिती लिहा.
२) थिऑसॉफिकल सोसायटीचे कार्य थोडक्यात स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
HISTORY
History of Social & Religious Reforms in India - II (G03-GE-OE-208)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) _____ was the original name of Swami Dayanand Sarswati.
a) Swarupanand b) Nirjanand
c) Mulshankar d) Siddharth

2) Swami Dyanand Sarswati was born in _____.
a) 1824 b) 1827
c) 1829 d) 1830

3) _____ was wrote Sarvajanik Satyadharm book.
a) Swami Dyanand Sarswati b) Mahatma Phule
c) Lokmany Tilak d) Lokhitwadi

4) Satyshodhak Samaj was established on.
a) 1873 b) 1874
c) 1875 d) 1876

5) The newspaper New India was started by _____.
a) Swami Dyanand Sarswati b) Mahatma Phule
c) Lokmany Tilak d) Annie Besant

6) Annie Besant was the predident of the _____ Organization.
a) Theosophical Society b) Satyshodhak Samaj
c) Arya Samaj d) Brhamosamaj

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**
a) Explain the philosophy of Arya Samaj
b) Write the purpose of establishing the Satyashodhak Samaj
c) Give brief information about Annie Besant.
d) What books did Mahatma Phule write?

Q.3 Write Short answers to questions. **06**
Write information about the work of Arya Samaj.

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

1) Give detailed information about Mahatma Phule’s work on women’s reform.
2) Briefly explain the functioning of Theosophical Society.

SLR-VA-576

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
POLITICAL SCIENCE
Political Leadership (G03-GE-OE-215)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा लिहा. ०६

१) प्रभावी नेतृत्वाचे प्रमुख वैशिष्ट्य खालीलपैकी कोणते आहे?
अ) सूक्ष्म व्यवस्थापन ब) संवादाचा अभाव
क) दूरदृष्टी आणि प्रेरणा ड) हुकूमशाही निर्णय घेणे

२) नेतृत्वाचे प्राथमिक ध्येय काय आहे?
अ) यथास्थिती राखणे ब) इतरांना सक्षम बनवणे
क) वैयक्तिक लाभ वाढवणे ड) कनिष्ठांवर नियंत्रण ठेवणे

३) खालीलपैकी कोणते पारवर्तनवादी नेत्याचे वैशिष्ट्य नाही?
अ) करिष्मा ब) प्रेरणा
क) बौद्धिक उत्तेजन ड) व्यवहारिक देवाणघेवाण

४) नेतृत्वामध्ये प्रभावी संवादाची भूमिका काय आहे?
अ) यशस्वी नेतृत्वासाठी ते अनावश्यक आहे
ब) ते गोंधळ आणि गैरसमज निर्माण करते.
क) ते सहकार्य आणि समजुतीला प्रोत्साहन देते.
ड) ते संघातील एकता आणि मनोबल रोखते.

5) प्रभावी नेतृत्वात विश्वासाची भूमिका काय आहे?
अ) प्रभावी नेतृत्वासाठी विश्वास आवश्यक नाही.
ब) विश्वास अनुयायांकडून निष्ठा आणि वचनबद्धता वाढवतो.
क) विश्वास संवाद आणि सहकार्यात अडथळा आणतो.
ड) विश्वास सूक्ष्म व्यवस्थापन आणि नियंत्रणाकडे नेतो.

६) नेतृत्वामध्ये कोणता गुण नसावा?
अ) पुरूष प्रधानत्व गुण ब) जबाबदारी सोपविण्याचा गुण
क) प्रेरणादायी गुण ड) तणावपूर्ण गुण

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) नेतृत्वाची विचारसरणी म्हणजे काय?
२) नेतृत्वाची अधिमान्यता म्हणजे काय?
३) नेतृत्व आणि राजकीय व्यवस्था यांच्यातील परस्परसंबंध स्पष्ट करा?
४) नेतृत्वाची व्याख्या आणि अर्थ सांगा?

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **०६**

१) नेतृत्वाचे नितीमत्ता आणि नैतिकता म्हणजे काय?
२) नेतृत्वाची कर्तव्ये स्पष्ट करा?

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) नेतृत्वाचे मुख्य प्रकार स्पष्ट करा?
२) नेतृत्वाची मुख्य वैशिष्ट्य स्पष्ट करा?

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
POLITICAL SCIENCE
Political Leadership (G03-GE-OE-215)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choice the correct alternative of the following Questions. **06**

1) Which of the following is a key characteristic of effective leadership?
a) Micromanagement b) Lack of communication
c) Vision and inspiration d) Authoritarian decision-making

2) What is the primary goal of leadership?
a) Maintaining the status quo
b) Empowering others
c) Maximizing personal gain
d) Exercising control over subordinates

3) Which of the following is not a characteristic of a transformational leader?
a) Charisma b) Inspirational motivation
c) Intellectual stimulation d) Transactional exchanges

4) What is the role of effective communication in leadership?
a) It is unnecessary for successful leadership.
b) It promotes confusion and misunderstandings.
c) It fosters collaboration and understanding.
d) It inhibits team cohesion and morale.

5) What is the role of trust in effective leadership?
a) Trust is not essential for effective leadership.
b) Trust fosters loyalty and commitment from followers.
c) Trust hinders communication and collaboration.
d) Trust leads to micromanagement and control.

6) Which is the quality not possessed by the leader?
a) Paternalistic b) Delegating
c) Motivational d) Stressful

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) What is ideology in leadership?
b) What is legitimacy in leadership?
c) What is the relationship between leadership and political system?
d) Give the Definition and meaning of leadership.

Q.3 Write short answers of the following question (Any One) **06**

a) What are the moral and ethics of leadership?

b) What are the duties of a leader?

Q.4 Write the detail answer the following question (Any One) **12**

1) What are the main types of leadership?

2) What is the main characteristic of leadership?

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
ECONOMICS
Introduction To Economics - II (G03-GE-OE-202)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) भौगोलिक क्षेत्रफळाच्या दृष्टीने जगात भारताचा ––– क्रमांक लागतो.
अ) चौथा ब) सातवा
क) नववा ड) पहिला

२) अतिरिक्त लोकसंख्या ही संकल्पना सर्वप्रथम ––– यांनी मांडली.
अ) हिक्स ब) माल्थस
क) कॅनन ड) डाल्टन

३) भारतात दारिद्रयाची संकल्पना सर्वप्रथम ––– यांनी मांडली.
अ) महात्मा गांधी ब) वि. म. दांडेकर
क) दादाभाई नौरोजी ड) आर. ए. गोपाल स्वामी

४) वाढत्या किंमती ––– कडून नियंत्रित आणल्या जातात.
अ) रिसर्व्ह बँक ऑफ इंडिया ब) नाबार्ड
क) स्टेट बँक ऑफ इंडिया ड) भांडवल बाजार

५) वाढत्या किंमतीच्या वेळी पैशाचे मूल्य ––– राहते.
अ) घटते ब) वाढते
क) स्थिर ड) यापैकी नाही

६) छुपी बेकारी प्रामुख्याने ––– क्षेत्रात आढळते.
अ) उद्योग ब) बँकिंग
क) सेवा ड) शेती

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) अतिरिक्त लोकसंख्या म्हणजे काय?
२) भारतीय लोकसंख्येची व्यावसायिक रचना सांगा.
३) दारिद्रयाची संकल्पना स्पष्ट करा.
४) वाढत्या किंमतीचे परिणाम सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

सन २000 चे लोकसंख्या धोरण.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) भारतातील अतिरिक्त लोकसंख्येची कारणे सांगा.

किंवा

२) भारतातील बेकारीची कारणे सांगा.

SLR-VA-577

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
ECONOMICS
Introduction To Economics - II (G03-GE-OE-202)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) According to geographical area India ranks _____ in the world.
a) Fourth b) Seventh
c) Nineth d) First

2) The concept of overpopulation firstly introduced by _____.
a) Hiks b) Malthus
c) Cannon d) Dalton

3) In India _____ has firstly introduced the concept of poverty.
a) Mahatma Gandhi b) V. M. Dandekar
c) Dadabhai Naoroji d) R. A. Gopalswami

4) Rising prices controlled by _____.
a) Reserve Bank of India b) NABARD
c) State Bank of India d) Capital Market

5) In the condition of rising prices the value of money is _____.
a) Decreases b) Increases
c) Constant d) None of above

6) Disguised unemployment founded in _____ sector.
a) Industry b) Banking
c) Services d) Agriculture

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**
a) What is over population?
b) State the occupational structure of Indian population.
c) Explain the concept of poverty.
d) State the effects of rising prices.

Q.3 Write Short Note. **06**
Population Policy 2000.

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

1) State the causes of over population in India.

OR

2) State the causes of unemployment in India.

SLR-VA-578

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
KANNADA
Spardha Kannada (G03-GE-OE-209)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಗುರುತಿಸಿರಿ. **೦೬**

೧) ತೀರ್ಥರೂಪ –
೧) ಗಳೆಯನಿಗೆ ೨) ಗುರುಗಳಿಗೆ
೩) ಅಣ್ಣನಿಗೆ ೪) ತಂದೆಯವರಿಗೆ

೨) ಅಜ x
೧) ಮಜ ೨) ಗಜ
೩) ಸಜ ೪) ಧ್ವಜ

೩) Communication ಎಂದರೆ –
೧) ಸಂವಹನ ೨) ವಾಹನ
೩) ಸುವಾಸನೆ ೪) ಸುಂದರ

೪) ಇಸ್ತ್ರಿ ಇದು – ಭಾಷೆಯ ಶಬ್ದ.
೧) ಮರಾಠಿ ೨) ಹಿಂದಿ
೩) ಪೋರ್ಚುಗೀಸ್ ೪) ಉರ್ದು

೫) ಶುದ್ಧ ಶಬ್ದ ಗುರುತಿಸಿರಿ.
೧) ದಿಗ್ಬಂಧನ ೨) ದಿಗ್ಭಂದನ
೩) ದಿಗ್ಬಂಧನ ೪) ದಿಕ್ ಬಂಧನ

೬) ಆಕಾಶಕ್ಕೆ ಏಣಿ ಇಡು –
೧) ಅಸಾಧ್ಯವಾದ ಕೆಲಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕು ೨) ಸುಲಭದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕು
೩) ಆಕಾಶದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕು ೪) ಸ್ವರ್ಗದ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಕೈ ಹಾಕು

ಪ್ರ.೨ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಎರಡಕ್ಕೆ) **೦೬**

೧) ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥಕ ಪದಗಳು
೨) ಸಂಸ್ಕೃತ ಶಬ್ಧಗಳು
೩) ಏಕಾಗ್ರತೆ ಎಂದರೇನು?
೪) ಶುದ್ಧ ಬರಹ ಎಂದರೇನು?

ಪ್ರ.೩ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಒಂದಕ್ಕೆ). ೦೬

೧) ಉದ್ಯೋಗಾರ್ಹತೆಗಳು

೨) ನುಡಿಗಟ್ಟುಗಳು

ಪ್ರ.೪ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. ೧೨

ಸಂವಹನ ಮತ್ತು ಭಾಷಾ ಕೌಶಲ್ಯದ ಮಾನದಂಡಗಳು ಯಾವುವು? ವಿವರಿಸಿರಿ.

SLR-VA-579

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester -II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
URDU
Urdu Forms of Urdu Prose (G03-GE-OE-220)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

06 **سوال نمبر.1.** **صحیح متبادل الفاظ کا انتخاب کر کے جوابات لکھیئے۔**

1) سہراب کس ملک کا سپہ سالار تھا؟

A) چمنستان۔ B) ترکستان۔

C) توران۔ D) سیستان۔

2) ڈراما "رستم و سہراب" کس نے لکھا؟

A) امتیاز علی تاج۔ B) حبیب تنویر۔

C) حیات اللہ انصاری۔ D) آغا حشر کاشمیری۔

3) گرد آفرید ذاتی محبت پر کس کی محبت پر ترجیح دیتی ہے؟

A) عاشق۔ B) وطن۔

C) ماں۔ D) سترویں صدی۔

4) رستم کی شادی توران کی کس شہزادی سے ہوتی ہے؟

A) سلمہ۔ B) تہمینہ۔

C) فہمیدہ۔ D) زیور کا ڈبہ۔

5) سہراب کی موت کس کے ہو تھوں ہوتی ہے؟

A) رستم۔ B) بہرام۔

C) بارمان۔ D) طوس۔

6) کس کی سازش کی بدولت سہراب قلعہ سفید میں داخل ہو جاتا ہے؟

A) بہرام۔ B) رستم۔

C) طوس۔ D) ہجیر۔

سوال نمبر.2.   مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیئے۔(کوئی دو)   06

1)وحید الدین سلیم کی ظرافت پر مختصر روشنی ڈالیئے؟

2)مرزا فرحت اللہ بیگ کے بارے میں آپ کیا جانتے ہیں؟

3)ڈراما کا اہم جزو "پلاٹ" کے بارے میں مختصر معلومات لکھیئے؟

4)خاکہ نگاری کی تعریف بیان کیجیئے۔

سوال نمبر.3   مندرجہ ذیل سوال کا مختصر جواب لکھیئے۔   06

1)اردو میں خاکہ نگاری کا آغاز وارتقاء کا مفصل جائزہ لیجیئے۔

سوال نمبر.4.   مندرجہ ذیل سوال کا مفصل جواب لکھیئے۔(کوئی ایک)   12

1)ڈراما "رستم وسہراب" کا خلاصہ مفصل لکھیئے؟

2)فرحت اللہ بیگ کا تحریر کردہ مشہور خاکہ "ایک وصیت کی تعمیل" کا خلاصہ قلمبند کیجیئے؟

SLR-VA-580

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
PERSIAN
Study of Persian Gazal (G03-GE-OE-212)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

06 **سوال نمبر.1.** صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیئے۔

1)۔۔۔۔۔۔۔نے غالب کو حیوان ظریف کہا ہے۔

A)رشید احمد۔ B)حالی۔

C)آزاد۔ D)کلیم الدین۔

2)غالب کے والد کا نام۔۔۔۔۔۔۔۔۔ہے۔

A) فوقان بیگ۔ B) عبداللہ بیگ۔

C) ابراھیم بیگ۔ D) نصراللہ بیگ۔

3)غالب نے پنشن کے لیے۔۔۔۔۔۔۔۔کا سفر کیا تھا۔

A)دہلی۔ B)میسور۔

C)کلکتہ۔ D)پونہ۔

4)غالب نے فارسی شاعر۔۔۔۔۔۔۔کی روش پر اپنے اردو کلام کی ابتدا کی۔

A)روم۔ B)اقبال۔

C)میر۔ D)بیدل۔

5)غالب نے اپنی تصنیف۔۔۔۔۔۔۔۔میں غدر کے حالات قلمبند کیے ہیں۔

A)دستنبو۔ B) قاطع برہان۔

C)پنج آہنگ۔ D) قادر نامہ۔

6)غزل کا پہلا شعر۔۔۔۔۔۔۔۔کہلاتا ہے۔

A)مطلع۔ B)مقطع۔

C)حسن مطلع۔ D)بیت۔

سوال نمبر.2. مختصر جواب / نوٹ لکھیے۔(کوئی دو) 06

1)مرزاغالب کی ولادت اور ابتدائی زندگی کا اجمالی جائزہ لیجیئے۔

2)مرزاغالب کی بنشن پر مختصر روشنی ڈالیے۔

3)غالب کی چند فارسی تصانیف کے نام لکھیئے۔

4)مرزاغالب کی شاعری کی موضوعات پر مختصر روشنی ڈالیے۔

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل غزل کے اشعار کی تشریح کیجیئے۔ 06

تعالی اللہ برحمت شاد کردن بیگناھان را	=	خجل نپسند دآزرم کرم بید ستگاھان را
خوب شرم گنہ درپیشگاہ رحمت عامت	=	سہیل وزھرہ افشاند زرسیمارو سیاہان را
زہے دردت کہ بایک عالم آشوب جگر خامی	=	دود در دل گدایان راودر سر پادشاہان را

سوال نمبر4 مفصل جواب لکھیئے۔(کوئی ایک) 12

01 مرزاغالب کی حیات اور خدمات پر مفصل نوٹ لکھیئے۔

02 مرزاغالب کی فارسی غزل گوئی کا تنقیدی جائزہ لیجیئے۔

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल – २०२५
SANSKRIT
श्रीमद्भगवत गीता–दर्शनम (G03-GE-OE-218)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ — कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय चितवा वाक्य पुनर्लेखत। **०६**
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१) भगवद्गीते मध्ये ––– अध्याय आहेत.
   अ) १८ ब) १९
   क) २० ड) २१

२) पांडवांचे व कौरवांचे गुरू ––– होते.
   अ) द्रोणाचार्य ब) भीष्म
   क) विश्वामित्र ड) भारद्वाज

३) ––– नाश् ।त प्रणशती।
   अ) बुद्धी ब) मन
   क) शरीर ड) स्मृती

४) काम म्हणजे –––
   अ) इच्छा ब) राग
   क) द्वेष ड) प्रेम

५) भक्ती ––– प्रकारे केली जाते.
   अ) पाच ब) सहा
   क) सात ड) नऊ

६) भगवत गीता ––– ने सांगितली.
   अ) श्रीकृष्ण ब) अर्जुन
   क) भीम ड) द्रोणाचार्य

प्र.२ टिप्पणी लिखत। / टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) **०६**

१) श्रीकृष्ण
२) कुरूक्षेत्र
३) अर्जुनाची पहिल्या अध्यायातील शारीरिक मानसिक स्थिती.
४) भक्तीचे ४ प्रकार कोणतेही.

प्र.३ लघुउत्तरम लिखत। **०६**

दैवी संपत्तीच्या स्वभावाचे लोक कसे असतात ते लिहा.

प्र.४ एकस्य प्रश्नस्य उत्तर लिखत। **१२**

१) अर्जुन विशाद् योग या अध्यायाचे रसग्रहण करा.

किंवा

२) कर्मयोग यावर विवेचक टिप लिहा.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
AIHC
Ancient Indian Science and Technology (G03-GE-OE-201)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) सुश्रुत संहिता विशेषतः ––– साठी प्रसिद्ध आहे.
अ) पर्यटकांचे मनोरंजन करण्यासाठी
ब) सांस्कृतिक वारसा शिक्षित करण्यासाठी आणि जतन करण्यासाठी
क) वैज्ञानिक संशोधन करण्यासाठी
ड) कला प्रदर्शित करण्यासाठी

२) शून्याची संकल्पना आणि दशांश संख्या प्रणालीमध्ये त्याचा वापर ––– काळात विकसित झाला.
अ) हडप्पा संस्कृती ब) गुप्त
क) वैदिक ड) कुशाण

३) ––– यांना संस्कृत व्याकरणाचे जनक मानले जाते.
अ) पाणिनी ब) ब्रहमगुप्त
क) पतंजली ड) व्यास

४) प्राचीन ––– संस्कृती प्रगत शहरी नियोजनासाठी ओळखली जाते.
अ) गुप्त ब) सिंधू संस्कृती
क) कुशाण ड) मौर्य

५) प्राचीन भारतात वैद्यकीय साधनांसाठी ––– धातूचा मोठ्या प्रमाणात वापर केला जात असे.
अ) कास्यं ब) लोखंड
क) सोने ड) तांबे

६) ––– हा ग्रंथ औषधी वनस्पतींच्या तपशीलवार वर्णनासाठी ओळखला जाते.
अ) योगविन्यास ब) सुश्रुत संहिता
क) अष्टांगहृदय ड) ऋग्वेद

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) गुरूकुल पद्धतीची संकल्पना.
२) संस्कृत ग्रंथ.
३) प्राचीन भारतीय साहित्याचे महत्त्व.
४) चरक यांच्याबद्दल थोडक्यात लिहा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

कवी कालिदासाच्या योगदानाबद्दल थोडक्यात लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) प्राचीन भारतातील नालंदा विद्यापीठाचे महत्त्व स्पष्ट करा.

किंवा

२) सिंधू संस्कृतीतील विज्ञान आणि तंत्रज्ञानाचे वर्णन करा.

Seat No.	

Set **P**

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AIHC
Ancient Indian Science and Technology (G03-GE-OE-201)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) Sushrut Samhita is particularly known for _____?
a) To entertain visitors
b) To educate & preserve cultural heritage
c) To conduct scientific research
d) To showcase art

2) The concept of zero & its use in the decimal Number system were developed in _____ period.
a) Harappan Civilization b) Gupta Period
c) Vedic Period d) Kushan period

3) _____ is considered the father of Sanskrit grammer.
a) Panini b) Brahmagupta
c) Patanjali d) Vyas

4) _____ ancient civilization is known for its advanced urban planning.
a) Gupta b) Indus valley
c) Kushan d) Mauryan

5) _____ metal was extensively used in ancient India for medical tools.
a) Bronze b) Iron
c) Gold d) Copper

6) _____ is known for its detailed description of medicinal plants.
a) Yogvinyas b) Sushruta Samhita
c) Ashtang Hriday d) Rigveda

Q.2 Write short Answers (Any Two) **06**
a) Concept of Gurukul system
b) Sanskrit Texts
c) Importance of ancient Indian literature
d) Write in brief about Charak

Q.3 Write short Answer **06**
Write in brief about contribution of Kalidasa.

Q.4 Write the detail answer (any one) **12**

a) Explain the importance of Nalanda University Ancient India.

OR

b) Describe the science & technology in Indus Valley civilization.

SLR-VA-584

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Philosophy
Foundation of Scientific Method - 2 (G03-GE-OE-213)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) निरिक्षण हा विज्ञानाचा ––– आधार आहे.
अ) वास्तविक ब) आकारिक
क) शाब्दिक ड) अतार्किक

२) निरीक्षण ––– असावे.
अ) संदिग्ध ब) सहकेतु
क) असत्य ड) व्याघात

३) ––– हा निरिक्षणातील दोषाचा एक प्रकार आहे.
अ) अनिरिक्षण ब) स्पष्टीकरण
क) प्रयोग ड) सर्वेक्षण

४) केवल गणनात्मक हे ––– विगमन होय.
अ) पूर्ण ब) अपूर्ण
क) निश्चित ड) सत्य

५) 'शाम अनेक गुणधर्मांच्या समानतेच्या बाबतीत राम जितका हुशार असेल' हा साम्यानुमानावरून काढलेला निष्कर्ष आहे.
अ) केवलगणनात्मक ब) शास्त्रीयपद्धती
क) संविधान ड) साम्यानुमान

६) संशोधनात ––– पद्धतीची आवश्यकता असते.
अ) नैतिक ब) धार्मिक
क) वैज्ञानिक ड) यापैकी नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) विगामी अनुमान म्हणजे काय?

२) प्रयोग म्हणजे काय?

३) दुर्निरीक्षण म्हणजे काय?

४) अभ्युपगमाची प्रचिती आणि सिद्धता यातील फरक स्पष्ट करा.

प्र.३ थोडक्यात टिप लिहा. **०६**

साम्यानुमानाचे स्वरूप

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) केवल गणनात्मक विगमनाची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

२) शास्त्रीय विगमनाच्या अवस्था स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Philosophy
Foundation of Scientific Method - 2 (G03-GE-OE-213)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) Observation is _____ ground of science.
a) Material b) Formal
c) Verbal d) Illogical

2) Observation should be _____.
a) Vague b) Purposeful
c) False d) Contradict

3) _____ is a kind of fallacy of observation
a) Non observation b) Explanation
c) Experiment d) Survey

4) Simple enumeration is _____ induction
a) Complete b) Incomplete
c) Definite d) True

5) 'Sham will be as clever as Ram in terms of many attributes in similarities' this conclusion is derived from analogy.
a) Simple enumeration b) Scientific method
c) Syllogism d) Analogy

6) Research requires a _____ method.
a) Moral b) Religious
c) Scientific d) None of these

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) What is inductive inference?
b) What is experiment?
c) What is Mal-observation?
d) Distinguish between verification and proof of hypothesis.

Q.3 Write short note. **06**

Nature of analogy.

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

1) Explain the characteristics of simple enumerative induction.

2) Explain the stages of scientific induction.

SLR-VA-585

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Psychology
Sport Psychology (G03-GE-OE-217)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) क्रीडा विषयक समस्या व विकासाच्या दृष्टीने कार्य प्रामुख्याने ––– मानसशास्त्रात केले जाते.
अ) बाल ब) क्रीडा
क) महिला ड) यापैकी नाही

२) क्रीडा कार्यमान हे एक प्रकारचे ––– आहे.
अ) स्वरूप ब) नेतृत्व
क) वर्तन ड) वरील सर्व

३) १९२१ मध्ये शुलेट यांनी ––– पुस्तक प्रकाशित केले.
अ) बॉडी अँड माईंड इन स्पोर्ट
ब) स्पोर्ट सायकॉलॉजी
क) स्पोर्ट अँड एक्झरसाइज सायकॉलॉजी
ड) यापैकी नाही

४) क्रीडा कार्यमानासाठी ––– खूप महत्त्वाचे आहे.
अ) नेतृत्व ब) एकसंघता
क) समूह ड) वरील सर्व

५) प्राथमि आणि दुय्यम हे ––– चे प्रकार आहेत.
अ) समूह ब) नेतृत्व
क) क्रीडा कार्यमान ड) यापैकी नाही

६) ––– हा क्रीडे मधील महत्त्वपूर्ण घटक आहे.
अ) व्यायाम ब) नेतृत्व
क) एकसंघता ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) क्रीडा मानसशास्त्र म्हणजे काय?
२) नेतृत्व म्हणजे काय?
३) समूह गतिशीलता म्हणजे काय?
४) समूहाचे प्रकार स्पष्ट करा.

प्र.३ थोडक्यात टिपा लिहा. (कोणतेही एक) **०६**

१) क्रीडा मानसशास्त्राचे स्वरूप.
२) क्रीडे मधील नेतृत्व.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणतेही एक) १२

१) खेळा मधील मानसशास्त्रज्ञाची भूमिका स्पष्ट करा.
२) क्रीडा मानसशास्त्राचा इतिहास स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Psychology
Sport Psychology (G03-GE-OE-217)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) The work regarding sports problems and development is done in _____ psychology.
a) Child b) Sport
c) Women d) None of these

2) Sport performance is one kind of _____.
a) Nature b) Leadership
c) Behaviour d) All the above

3) In 1921 Shulte published the book _____.
a) Body and mind in sport.
b) Sport psychology.
c) Sport and exercise psychology.
d) None of this.

4) For the sport performance _____ Very important
a) Leadership b) Cohesiveness
c) Group d) All the above

5) Primary and secondary these are the types of _____.
a) Group b) Leadership
c) Sport performance d) None of these.

6) _____ is an important factor in sport.
a) Exercise b) Leadership
c) Cohesiveness d) All the above

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) What is sports psychology?
b) What is the leadership?
c) What is group dynamics?
d) Explain types of groups

Q.3 Write short note. (Any One) **06**

a) Nature of sports psychology.

b) Leadership in sport

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

a) Explain the role of psychologist in sport.

b) Describe the history of sports psychology.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Sociology
Recent Trends in Social Institutions (G03-GE-OE-219)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ — कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) ——— प्राथमिक सामाजिक संस्था आहे.
अ) कुटुंब — ब) संस्कृती
क) राजकारण — ड) श्रद्धा

२) शालेय अभ्यासक्रम शिक्षणाचा ——— प्रकार आहे.
अ) औपचारिक — ब) अनौपचारिक
क) अनुवंशिक — ड) अप्रत्यक्ष

३) जात हा एक बंद वर्ग आहे असे कोणी म्हटले?
अ) मदन आणि मजुमदार — ब) कुले
क) धुर्ये — ड) गिलीन

४) ——— विवाह सर्वश्रेष्ठ विवाह मानला जातो.
अ) एक — ब) दोन
क) तीन — ड) चार

५) ग्रामीण समाज व्यवस्था ——— आधारलेली होती.
अ) विवाह संस्थेवर — ब) जाती संस्थेवर
क) लोकमतावर — ड) दुय्यम संबंधावर

६) कुटुंब हा ——— सामाजिक समूह आहे.
अ) प्राथमिक — ब) दुय्यम
क) प्रासंगिक — ड) अल्पकालीन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) शिक्षणाचे प्रकार लिहा.
२) भारतातील जाती व्यवस्था.
३) शिक्षण संस्थेचे कोणतेही चार वैशिष्टये लिहा.
४) विवाह संस्थेतील अलीकडील कल लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा **०६**

कुटुंबाची व्याख्या देऊन त्यांची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) जाती व्यवस्थेची व्याख्या देऊन वैशिष्टये स्पष्ट करा.
२) विवाह संस्थेचा अर्थ सांगून वैशिष्टये स्पष्ट करा.

SLR-VA-586

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Recent Trends in Social Institutions (G03-GE-OE-219)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) _____ is the primary social institution.
a) family b) culture
c) politics d) faiths

2) School syllabi is _____ form of Education.
a) Formal b) Informal
c) Inheritant d) Indirect

3) who said “Caste is closed class”?
a) Madan and Majumdar b) Cooley
c) Ghurye d) Gillin

4) _____ marriage considered the best marriage.
a) One b) Two
c) Three d) Four

5) Rural society was based on _____.
a) Marriage System b) Caste System
c) Public opinion d) Secondary

6) Family is _____ social group.
a) Primary b) Secondary
c) Occasional d) Short-termed.

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) Write the Types of education.
b) Caste system in India.
c) Write and four characteristics of on Education institution.
d) Write a recent trend in the institution of marriage.

Q.3 Write short note. **06**

Define family and explain its characteristics.

Q.4 Write answers in detail (Any One) **12**

1) Define caste system and explain its characteristics.
2) Define marriage institution and explain its characteristics.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Geography
Demographic Geography of Maharashtra (G03-GE-OE-205)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०

वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.
४) नकाशा स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) भारतात लोकसंख्येच्या बाबतीत महाराष्ट्राचा ––– क्रमांक लागतो.
अ) पहिला ब) दुसरा
क) तिसरा ड) चौथा

२) २०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्राची लोकसंख्या घनता (दर चौ.कि.मी.) ––– इतकी आहे.
अ) २६० ब) २८५
क) ३६५ ड) ४००

३) मुंबई शहरात आशियातील सर्वात मोठी ––– झोपडपट्टी आहे.
अ) धारावी ब) कराची
क) मरीन ड) यापैकी नाही

४) लोकसंख्येतील स्त्री–पुरूषाच्या प्रमाणाला ––– असे म्हणतात.
अ) वय संरचना ब) लिंग–गुणोत्तर
क) साक्षरता ड) यापैकी नाही

५) महाराष्ट्रात ––– जिल्हयात साक्षरतेचे प्रमाण सर्वात कमी आहे.
अ) गडचिरोली ब) भंडारा
क) गोंदिया ड) नंदुरबार

६) २०११ च्या जनगणनेनुसार महाराष्ट्रात ग्रामीण लोकसंख्या –––% आहे.
अ) ४५.२२ ब) ५४.७६
क) ५८.०२ ड) ६०.२०

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वाढीच्या आर्थिक समस्या सांगा.
२) महाराष्ट्राची लोकसंख्या वाढ थोडक्यात सांगा.
३) महाराष्ट्रातील साक्षरतेची वैशिष्टये लिहा.
४) महाराष्ट्रातील लोकसंख्या वाढीच्या समस्यावरील उपयोजना सांगा.

प्र.३ टिप लिहा. **०६**

लिंग–गुणोत्तर (स्त्री–पुरूष प्रमाण)

प्र.४ खालील प्रश्नाच उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) स्थलांतर म्हणजे काय? स्थलांतराचे प्रकार स्पष्ट करा.
२) महाराष्ट्रातील लोकसंख्येच्या वितरणावर परिणाम करणारे घटक स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Geography
Demographic Geography of Maharashtra (G03-GE-OE-205)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.
4) Use of map stencils is allowed.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) In terms of population, Maharashtra ranks _____ in India.
a) First b) Second
c) Third d) Fourth

2) According to the 2011 Census, the population density (per sq.km.) of Maharashtra is_____.
a) 260 b) 285
c) 365 d) 400

3) _____ is the largest slum in Asia is located in Mumbai city.
a) Dharavi b) Karachi
c) Marine d) None of these

4) The ratio of male to female population is called _____.
a) Age Structure b) Sex Ratio
c) Literacy d) None of these

5) The district with the lowest literacy rate in Maharashtra is _____.
a) Gadchiroli b) Bhandara
c) Gondia d) Nandurbar

6) According to the 2011 Census, the rural population in Maharashtra is _____%.
a) 45.22 b) 54.76
c) 58.02 d) 60.20

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) State the economic problems caused by population growth in Maharashtra.
b) Briefly explain the population growth in Maharashtra.
c) State the characteristics of literacy in Maharashtra.
d) Suggest solutions to the problems caused by population growth in Maharashtra.

Q.3 Write short note. **06**

Sex-Ratio (Male-Female Ratio)

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

1) What is migration? Explain the types of migration.

2) Explain the factors that affect the population distribution in Maharashtra.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Geography
Science Technology and Development (STD) (G03-GE-OE-206)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ––– हा नांगर हा एक लोखंडी नांगराचा प्रकार आहे.
अ) तासी ब) हॅरो
क) स्पाईकटूथ ड) कृषक

२) सोनखत हे ––– या प्रकारच्या खताचे एक उदाहरण आहे.
अ) रासायनिक ब) सेंद्रिय
क) संयुक्त ड) कृत्रिम

३) भारतात हरितक्रांतीची सुरूवात ––– साली झाली.
अ) १९४७ ब) १९५७
क) १९६५ ड) १९६७

४) अष्टांगहृदय हा ग्रंथ ––– याने लिहिला.
अ) वाग्भट ब) चरक
क) नागार्जुन ड) जीवक

५) सूर्याच्या कोवळया किरणात ––– हे जीवनसत्व असते.
अ) डी ब) के
क) क ड) अ

६) एड्स हा रोग ––– या विषाणूमुळे होतो.
अ) HIV ब) HIS
क) HBV ड) HIC

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) पिक संरक्षणाच्या विविध पद्धती सांगा.
२) नैसर्गिक खते.
३) जीवनसत्वाचे प्रकार सांगा.
४) समतोल आहार

प्र.३ टिप लिहा. **०६**

जलसिंचनाचे प्रकार सविस्तर लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) आधुनिक शेतीच्या समस्या सांगा.
२) कर्करोगाची कारणे, प्रकार व उपचार सांगा.

SLR-VA-588

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Geography
Science Technology and Development (STD) (G03-GE-OE-206)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) _____ being plow is a type of an iron plow.
a) Tasi b) Haro
c) Pipe tooth d) Fanner

2) Sonakhat is an example of _____ fertilizer.
a) Chemical b) Organic
c) Joint d) Artificial

3) The green revolution in India began _____.
a) 1947 b) 1957
c) 1965 d) 1967

4) The book Ashtangahruday write by _____.
a) Wagbhat b) Chark
c) Nagarjun d) Jeevak

5) _____ Contains vitamins in the sun of the Sun.
a) D b) K
c) C d) A

6) AIDS is a disease caused by _____ virus.
a) HIV b) HIS
c) HBV d) HIC

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) Explain the variants of crop protection.
b) Natural fertilizer
c) Types of vitamins
d) A balanced diet

Q.3 Write short notes. **06**

Write a detailed type of irrigation

Q.4 Write the detail answers (Any One) **12**

1) Write a detailed modem agriculture problem.
2) Explain the type, Causes and Treatment of cancer.

SLR-VA-589

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Music
Introduction to Sugam Sangeet Paper - II (G03-GE-OE-211)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुणः १५
वेळः सकाळी ०९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) खालीलपैकी ––– हे वाद्य सुगम संगीतात वापरले जात नाही.
अ) तबला ब) मांदल
क) हलगी ड) हार्मोनियम

२) राग यमन चा वादी स्वर ––– आहे.
अ) नी ब) सा
क) म ड) ग

३) ताल केरवा ––– मात्रांचा आहे.
अ) सात ब) चार
क) पाच ड) नऊ

४) उतरत्या क्रमाने स्वर घेत येण्याच्या क्रियेस ––– म्हणतात.
अ) मात्रा ब) पकड
क) अवरोह ड) ताल

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तर लिहा. (कोणतेही दोन) **०४**

१) बालगीत म्हणजे काय?
२) सुगम गायनाची वैशिष्टये लिहा.
३) सुगम संगीतात वापरल्या जाणाऱ्या चार वाद्यांची नावे सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **०३**

ताल भजनी अथवा ताल दादरा याची शास्त्रीय माहिती लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **०४**

अ) सुगम संगीतात वापरल्या जाणाऱ्या कोणत्याही दोन वाद्यांची नावे लिहा.

किंवा

ब) राग यमन अथवा राग भीमपलासची शास्त्रीय माहिती लिहा.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Military Science (National cadet crop) (N.C.C.) (G03-GE-OE-221)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) भूकंप ही एक ––– प्रकारची आपत्ती आहे.
अ) मानवनिर्मित ब) कृत्रिम
क) नैसर्गिक ड) यापैकी एकही नाही.

२) बॉम्ब स्फोट ही एक ––– प्रकारची आपत्ती आहे.
अ) नैसर्गिक ब) कृत्रिम
क) मानवनिर्मित ड) यापैकी एकही नाही.

३) जिल्हा स्तरावर सिव्हील डिफेन्सचा प्रमुख ––– हा असतो.
अ) डिस्ट्रिक्ट – मेडिकल ऑफिसर
ब) पी. डब्ल्यू. डी इंजिनिअर
क) डिस्ट्रिक्ट मॅजिस्ट्रेट
ड) यापैकी एकही नाही.

४) नॅशनल इन्स्टिटयुट ऑफ डिझास्टर मॅनेजमेंट हे ––– याठिकाणी आहे.
अ) दिल्ली ब) मुंबई
क) नागपूर ड) कलकत्ता

प्र.२ खालीलपैकी कोणतेही दोन प्रश्न सोडवा. **०४**

१) NDRF चा फुल फॉर्म लिहा.
२) आपत्तीचे प्रकार लिहा.
३) आग विझविण्याऱ्या उपकरणांची नावे नमूद करा.
४) मानवनिर्मित आपत्तीची नावे लिहा.

प्र.३ ''नागरी सुरक्षा सेवा'' यावर थोडक्यात टिप लिहा. **०३**

प्र.४ एन. सी. सी. कॅडेटची आपत्ती व्यवस्थापन मधील भूमिका स्पष्ट करा. **०४**

किंवा

''आपत्ती व्यवस्थापन'' सविस्तर स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Military Science (National cadet crop) (N.C.C.) (G03-GE-OE-221)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:00 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct Alternative and fill in the blanks **04**

1) Earthquake is a _____ type of calamity.
a) Man-made b) Artificial
c) Natural d) None of These

2) Bomb explosion is a _____ type of calamity.
a) Natural b) Artificial
c) Man-made d) None of These

3) The ultimate authority of civil defence at district level is the_____.
a) District – Medical officer
b) PWD Engineer
c) District Magistrate
d) None of These

4) National Institute of Disaster Management is located at _____.
a) Delhi b) Mumbai
c) Nagpur d) Kolkata

Q.2 Attempt any two of the following questions. **04**

a) State full form of NDRF.
b) Write down the types of disasters.
c) Mention the names of fire fighting equipment.
d) Write down the names of man made disasters.

Q.3 Write a note on “Civil defence services”. **03**

Q.4 Explain role of NCC cadet in disaster management. **04**

OR

Describe in detail disaster management.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Introduction to NSS II
Environmental issues and Yuva Health (G03-GE-OE-222)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ''एक मुल एक झाड'' हा कार्यक्रम ––– योजनेअंतर्गत राबविण्यात आला आहे.
अ) सामाजिक वनीकरण ब) ग्राम स्वराज योजना
क) स्वयं बचत गट ड) रोजगार हमी योजना

२) ''ज्वालामुखी'' ही ––– प्रकारची आपत्ती आहे.
अ) सामाजिक ब) धार्मिक
क) आर्थिक ड) नैसर्गिक

३) तरूण वयामध्ये ––– ही मोठी समस्या आहे.
अ) व्यसनधीनता ब) एड्स
क) शिक्षण ड) पैसा

४) जागतिक रक्तदान दिन ––– या दिवशी साजरा केला जातो.
अ) ०१ डिसेंबर ब) २२ मार्च
क) १४ जून ड) ११ सप्टेंबर

५) जागतिक तापमानवाढीची समस्या ––– मुळे निर्माण झाली.
अ) हवामान बदल ब) लोकसंख्यवाढ
क) रासायनिक खतांचा वापर ड) वाहनाचा वापर

६) 'एड्स' हा आजार ––– विषाणूमुळे होतो.
अ) एच.आय.व्ही ब) कोव्हीड–१९
क) पोलीओ ड) एच १ एच १

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **0६**

१) अंमली व्यसनधीनताचे चार नियंत्रण उपाय सांगा.
२) कृत्रिम श्वसनाच्या पद्धती सांगा.
३) सामाजिक वनीकरणची संकल्पना सांगा.
४) नेत्रदानाची आवश्यकता का आहे?

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **0६**

१) रक्तदानाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
२) 'जलपुनर्भरण' यावर चर्चा करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) आपत्ती व्यवस्थापन स्पष्ट करा.
२) 'एडस् जनजागृती कार्यक्रम' यावर वृतांत द्या.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Introduction to NSS II
Environmental issues and Yuva Health (G03-GE-OE-222)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks with appropriate words those are given below. **06**

1) "One Child One Tree' programme working under the scheme of _____.
a) Social Forestry b) G.S.Y.
c) S.S.G. d) E.G.S

2) "Volcano" is _____ type of disaster.
a) Social b) Religious
c) Economic d) Natural

3) _____ is a important problem in youth stage.
a) Drug addiction b) AIDS
c) Education d) Money

4) The World Blood Donation day is celebrated on _____.
a) 01 December b) 22 March
c) 14 June d) 11 September

5) Due to _____ global warming is growth problem in world.
a) Climate Change b) Increasing Population
c) Use of Fertilizers d) Use of Vehicle

6) The 'AIDS' is caused by _____ virus.
a) HIV b) Covid-19
c) Polio d) H1N1

Q.2 Write answer of the following questions (Any Two) **06**

a) State the four control measure of drug addiction
b) State the methods of Artificial Respiration
c) State the concept of Social forestry.
d) Why is important of Eye Donation.

Q.3 Write Short answers to questions (Any One) **06**

a) Explain the Importance of Blood Donation
b) Discuss the Rain Water Harvesting.

Q.4 Write answers to broad questions (Any One) **12**

1) Explain the Disaster Management

2) Give brief account of 'AIDS Awareness programme'

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च／एप्रिल – २०२५
Physical Education
Importance of Anatomy in Physical Education & Sports (G03-GE-OE-214)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:००

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०३**

१) मानव श्वसन क्रियेमध्ये ––– हा वायू घेतात.
अ) ऑक्सिजन ब) नायट्रोजन
क) हायड्रोजन ड) कार्बनडाय ऑक्सिड

२) विकास ही ––– चालणारी प्रक्रिया आहे.
अ) लहान वया पर्यंत ब) जन्मा पासून मृत्यू पर्यंत
क) वयाच्या पंचेवीस वर्षा पर्यंत ड) पैकी नाही

३) व्यायामामुळे हाडे ––– बनतात.
अ) टनक ब) पिळदार
क) लवचिक ड) वरील सर्व

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०३**

१) बाल्यावस्थेतील शारीरिक बदल लिहा.
२) कुमार अवस्थेतेतील मानसिक स्थिती लिहा.
३) खेळाची व्याख्या लिहा.
४) स्त्री आणि पुरूष यांच्यातील तीन फरक लिहा.

प्र.३ टिप लिहा. **०३**

पचनसंस्था सविस्तर लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नांची उत्तरे लिहा (कोणताही एक) **०६**

१) कौमार्य अवस्थेतील शारीरिक व भावनिक बदल लिहा.
२) खेळाचे महत्त्व सवस्तिर लिहा.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Physical Education
Importance of Anatomy in Physical Education & Sports (G03-GE-OE-214)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 15
Time: 09:00 AM To 10:00 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **03**

1) Humans inhale _____ gases during respiration.
a) Oxygen b) Nitrogen
c) Hydrogen d) Carbon dioxide

2) Development is a process that continues _____.
a) Until childhood b) From birth to death
c) Until the age of twenty-five d) None of these

3) Exercise makes bones _____.
a) Toned b) Soft
c) Flexible d) All of the above.

Q.2 Write short answers (Any Three) **03**
a) Write the physical changes during childhood.
b) Write the mental state during adolescence..
c) Write the definition of play.
d) Write three differences between men and women.

Q.3 Short note **03**
Digestive System

Q.4 write the detail answer (Any one) **06**
1) Write the physical and emotional changes during puberty,
2) Write the importance of play in detail.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Education
History of Indian Education - II (G03-GE-OE-203)

वार, दिनांक : सोमवार, ०२-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ब्राह्मण काळातील अध्ययनाचे व शिक्षणाचे मुख्य केंद्र ––– होते.
अ) तक्षशीला ब) नालंदा
क) काशी ड) विक्रमशीला

२) ––– विद्यापीठात संशोधन कार्य व्यापक प्रमाणात चालत असे.
अ) तक्षशीला ब) काशी
क) विक्रमशीला ड) नालंदा

३) ––– या मुस्लीमकालीन दोन प्रमुख अध्यापन पद्धती होत्या.
अ) मौखिक व स्वाध्याय ब) व्याख्यान व वाचन
क) व्याख्यान व स्वाध्याय ड) लेखन व वाचन

४) मुस्लीमकालीन शिक्षण व्यवस्थेमध्ये ––– शिक्षण सक्तीचे केले होते.
अ) सांस्कृतिक ब) धार्मिक
क) लष्करी ड) व्यावसायिक

५) ––– या मुस्लीम राज्यकर्त्याने धार्मिक शिक्षण देताना हिंदुना स्वातंत्र्य दिले.
अ) हुमायून ब) अकबर
क) जहांगीर ड) औरंगजेब

६) ––– हे तक्षशीला विद्यापीठाचे प्रमुख वैशिष्टय होते.
अ) समताधीष्टीत शिक्षण ब) बहुव्यापक अभ्यासक्रम
क) व्यवस्थापन ड) अध्यापन पद्धती

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) मुस्लीम काळातील शिक्षणाचे प्रकार स्पष्ट करा.
२) नालंदा विद्यापीठातील अध्यापनाच्या पद्धती सांगा.
३) मुस्लीम काळातील शिक्षणाचा अभ्यासक्रम स्पष्ट करा.
४) इस्लामिक काळातील शिक्षणाची कोणतेही तीन वैशिष्टये लिहा.

प्र.३ खालील टिप लिहा. **०६**

तक्षशीला विद्यापीठाची वैशिष्टे स्पष्ट करा.

प्र.४ खालील प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा (कोणताही एक) **१२**

१) प्राचीन भारतातील प्रमुख शैक्षणिक केंद्र म्हणून नालंदा विद्यापीठाची वैशिष्टे वर्णन करा.
२) भारतातील इस्लामिक काळातील शिक्षणाची ध्येये आणि अध्यापन पद्धती यांची सविस्तर चर्चा करा.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Education
History of Indian Education - II (G03-GE-OE-203)

Day & Date: Monday, 02-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **06**

1) _____ was the main learning and education centre in Brahmanic era.
a) Takshashila b) Nalanda
c) Kashi d) Vikramsheela

2) In _____ university the research work was conducted on a grand scale.
a) Takshashila b) Kashi
c) Vikramsheela d) Nalanda

3) _____ were the two main teaching methods in Islamic education.
a) Oral and exercise b) Lecture and reading
c) Lecture and exercise d) Writing and reading

4) In Islamic education system _____ education was made compulsory.
a) Cultural b) Religious
c) Military d) Vocational

5) _____ Muslim kings gave freedom to Hindus regardinh religious education.
a) Humayun b) Akabar
c) Jahangir d) Aurangazeb

6) _____ was the main feature of ‘Takshashila University’.
a) Equality in education b) Multifaceted curriculum
c) Management d) Teaching methods

Q.2 Answer the following questions in short (any two) **06**

a) Explain the types of education in Muslim period.
b) State the methods of teaching in Nalanda University.
c) Explain the Curriculum in Muslim period.
d) Explain any three characteristics in Islamic period.

Q.3 Write short note. **06**

Explain the characteristics of ‘Takshashila University’.

Q.4 Answer the following question in detail (Any One) **12**

1) Explain the characteristics of ‘Nalanda University’ as a main educational center in ancient India.

2) Discuss in detail the aims of education and methods of teaching of Islamic period in India.

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AEC
English/ English for communication (ENG-201)

Day & Date: Tuesday, 03-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) The listening process involves _____ stages
a) Seven b) five
c) three d) two

2) Listening involves understanding and _____ the layers of meaning behind those words.
a) Interpreting b) criticizing
c) accepting d) explaining

3) Watermark in email is used for purpose.
a) Branding b) contact
c) punctuality d) trading

4) Newspaper report must be _____
a) Fictitious b) lengthy
c) factual d) imaginary

5) _____ feature of email lets you add the name and contact information automatically at the bottom of mail.
a) logo b) signature
c) salutations d) watermark

6) There are _____ types of listening.
a) Three b) four
c) five d) two

Q.2 Write short answer (any two) **06**

a) What is the importance of news report?
b) What is the importance of email?
c) What are the benefits of active listening?
d) What is the purpose of writing the business letters?
e) Comment on the types of listening?
f) Why do we write blogs?

Q.3 Write short notes. (any one) **06**

a) Comment on the ways to improve the listening skill.

b) What is the importance of listening skills?

Q.4 Answer any one of the following. **12**

a) What is the importance of business letters?

b) What are the elements of report writing?

Seat No.	

Set | P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
VES
Environmental Studies (ENS24)

वार, दिनांक : बुधवार, ०४-०६-२०२५ कमाल गुण : ३०
वेळ: सकाळी ०९:०० ते १०:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) खालीलपैकी ––– हे आम्ल पावसाचे प्राथमिक कारण आहे.
अ) अत्यधिक ध्वनी प्रदूषण
ब) वातावरणात सल्फर डायऑक्साइड आणि नायट्रोजन ऑक्साइडचे उत्सर्जन
क) नदयांमध्ये प्रक्रिया न केलेले सांडपाणी सोडणे
ड) शेतीत कीटकनाशकांचा वाढता वापर

२) खालीलपैकी ––– हे जैवविविधता हॉटस्पॉटची व्याख्या करणारे एक महत्त्वाचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) स्थानिक प्रजातींची कमी संख्या
ब) लक्षणीय मानवी लोकसंख्येचा अभाव
क) स्थिर परिसंस्थेसह मोठा भौगोलिक प्रदेश
ड) अधिवासाचा मोठ्या प्रमाणावर ऱ्हास

३) खालीलपैकी ––– प्रकारचे प्रदूषण हे प्रामुख्याने मानवी आणि प्राणी आरोग्यास हानिकारक ठरू शकणाऱ्या अत्यधिक आवाजाच्या पातळीशी संबंधित आहे.
अ) जल प्रदूषण ब) वायू प्रदूषण
क) ध्वनी प्रदूषण ड) मृदा प्रदूषण

४) खालीलपैकी ––– हे परिसंस्थेतील अजैविक घटकाचे उदाहरण आहे.
अ) सूर्यप्रकाश ब) एक शाकाहारी कीटक
क) एक विघटन करणारी बुरशी ड) एक शिकारी पक्षी

५) खालीलपैकी ––– ही जंगलतोडीची प्राथमिक व्याख्या आहे.
   अ) नवीन वनांची लागवड करणे.
   ब) वनांचे शाश्वत व्यवस्थापन
   क) वन जमिनीचे दीर्घकाळ बिगर–वन जमिनीत रूपांतरण
   ड) वनातील झाडांची निवडक कटाई करणे.

६) भारतात आदिवासी समुदायांचा उल्लेख करण्यासाठी सामान्यतः ––– हा शब्द वापरला जातो.
   अ) अनुसूचित धर्म   ब) अनुसूचित जमाती
   क) इतर मागास वर्ग   ड) अल्पसंख्याक समुदाय

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **0६**

१) हरित वित्तपुरवठा (Green Finance) म्हणजे काय?
२) स्व– स्थानी (In-Situ) आणि पर स्थानि (Ex-situ) संवर्धनातील फरक सांगा.
३) पर्यावरणीय उत्तराधिकारी (Ecological succession) या संज्ञेचे वर्णन करा.
४) मृदा धूप होण्याची कारणे सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **0६**

१) योग्य उदाहरणासह अन्न साखळया (food chains) स्पष्ट करा.
२) मानव–वन्यजीव संघर्षांचे (man-wildlife conflicts) वर्णन करा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

१) चिपको आंदोलनावर (Chipko Movement) एक टिपण्णी लिहा.
२) जागतिक तापमान वाढीबद्दल (global warming) लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
VES
Environmental Studies (ENS24)

Day & Date: Wednesday, 04-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 09:00 AM To 10:30 AM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) _____ of the following is the primary cause of acid rain.
a) Excessive noise pollution
b) Release of sulfur dioxide and nitrogen oxides into the atmosphere
c) Discharge of untreated sewage into rivers
d) Increased use of pesticides in agriculture

2) _____ is a key characteristic that defines a biodiversity hotspot.
a) Low number of endemic species
b) Absence of significant human population
c) Large geographical area with stable ecosystems
d) High degree of habitat degradation

3) _____ type of pollution is primarily associated with excessive noise levels that can harm human and animal health.
a) Water pollution b) Air pollution
c) Noise pollution d) Soil pollution

4) _____ of the following is an example of an abiotic factor in an ecosystem.
a) Sunlight b) A herbivorous insect
c) A decomposer fungus d) A predatory bird

5) _____ is the primary definition of deforestation.
a) The planting of new forests
b) The sustainable management of forests
c) The long-term conversion of forest land to non-forest land
d) The selective cutting of trees in a forest

6) ____ term is commonly used in India to refer to indigenous communities.
a) Scheduled Religion b) Scheduled Tribes
c) Other Backward Classes d) Minority Communities

Q.2 Answer the following questions. (Any Two) **06**

a) What is Green Finance?
b) Give difference between In-situ and Ex- situ conservation.
c) Describe term Ecological succession.
d) Give Causes of soil erosion.

Q.3 Answer the following questions. (Any One). **06**

a) Explain food chains with suitable example.
b) Describe man-wildlife conflicts

Q.4 Answer the following questions. (Any One) **12**

a) Add a note on Chipko Movement.
b) Write about global warming.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल - २०२५
Marathi – II अक्षरवेल (G03-0209)

वार, दिनांक : गुरूवार, ०५-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) 'माझ्या आठवणी व अनुभव' हे ––– यांचे आत्मचरित्र आहे.
अ) राजर्षी शाहू महाराज ब) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे
क) चारुता सागर ड) सीताराम सावंत

२) 'द प्रॉब्लेम ऑफ द रुपी' हा ––– यांचा ग्रंथ आहे.
अ) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर ब) दिनकर दत्तात्रय भोसले
क) सखा कलाल ड) राजर्षी शाहू महाराज

३) चारुता सागर यांचा ––– हा कथासंग्रह आहे.
अ) नागीण ब) ढग
क) गुडदाणी ड) खरवड

४) सीताराम सावंत यांच्या 'वस्तारा चालवणारी बाय' ही कथा कोणत्या कथासंग्रहातून घेतली आहे?
अ) दीक्षा ब) हरवलेल्या कथेच्या शोधात
क) ढग ड) बेगड

५) सखा कलाल यांची ––– ही कथा आहे.
अ) पंगत ब) न लिहिलेले पत्र
क) दीक्षा ड) आठवणीतले वडील

६) रघूनंदन त्रिवेदी हे ––– मधील महत्वाचे कवी व लेखक आहेत.
अ) इंग्रजी ब) कन्नड
क) हिंदी ड) मराठी

७) ––– यांनी भागवत धर्माची पताका पंजाब पर्यंत फडकवली.
अ) संत तुकाराम
ब) संत नामदेव
क) संत ज्ञानेश्वर
ड) संत एकनाथ

८) 'सत्यशोधक समाज नावाची संस्था' यांनी स्थापन केली.
अ) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे
ब) राजर्षी शाहू महाराज
क) महात्मा जोतिबा फुले
ड) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर

९) अनंत फंदी हे ––– येथे रहात होते.
अ) सोलापूर
ब) संगमनेर
क) यवतमाळ
ड) पंढरपूर

१०) 'गोलपिढा' हा कवितासंग्रह कोणाचा आहे?
अ) केशवसुत
ब) गोविंदाग्रज
क) दिलिप चित्रे
ड) नामदेव ढसाळ

११) भुजंग मेश्राम यांचा ––– हा कविता संग्रह आहे.
अ) गोलपिढा
ब) जातक
क) ऊलगुलाब
ड) सलाम

१२) ––– यांची कविता आंबेडकरी जाणीवेची कविता म्हणून ओळखली जाते.
अ) माधुरी मरकड
ब) पारा
क) अविनाश सांगोलेकर
ड) अरुण काळे

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) 'न लिहिलेले पत्र' या कथेतील कृष्णाचे स्वभावचित्रण रेखाटा.
२) समाजअवनितीचे कोणती कारणे राजर्षी शाहू महाराजांनी सांगितली आहेत?
३) महर्षी विठ्ठल रामजी शिंदे यांनी शेतकऱ्यांच्या शोषणाची कोणती कारणे सांगितली आहेत?
४) गौराबाईच्या कुटुंबातील दारिद्रयाचे वर्णन करा.
५) कामगारबंधो कवितेत श्रमाचे मुल्य कसे अधोरेखित केले आहे?
६) संत नामदेवांच्या अभंगवाणीतील मुळ सूत्रे कोणती?

प्र.३ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) १२

१) राजर्षी शाहू महाराज यांनी हुबळी येथे केलेल्या भाषणाचा आशय विशद करा?

२) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकरांनी लोकशाहीचे महत्व कसे विशद केले आहे?

३) चारचौघी या माधुरी मरकड यांच्या कवितेतील सामाजिक वास्तवाचे वर्णन करा.

४) अविनाश सांगोलेकर यांच्या 'सारा समाज हल्ली ———' या कवितेचा आशय स्पष्ट करा.

प्र.४ दिर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणतेही एक) १२

१) सखा कलाल यांच्या कथेची वैशिष्टये सांगून 'पंगत' या कथेचा आशय स्पष्ट करा.

किंवा

२) चारुता सागर यांच्या 'न लिहिलेले पत्र' या कथेतील शिक्षक व विद्यार्थी यांच्या नात्यातील स्नेहभाव रेखाटा.

प्र.५ सीताराम सावंत यांच्या 'वस्तारा चालवणारी बाय' या कथेतील गौराबाईच्या जीवन संघर्षाचे चित्रण करा. १२

Seat No.	

Set | **P**

B.A. (Semester-II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English Introduction to Literature II (G03-0204)

Day & Date: Friday, 06-June-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the Correct Alternative. **12**

1) Which of the following is *not a* typical characteristic of a short story?
a) Multiple plots and characters
b) Brevity and unity of effect
c) Immediate beginning
d) Limited setting

2) In a short story, the protagonist is _____.
a) The writer of the story
b) The villain or opposing force
c) The main character who faces a challenge
d) A background character with no role

3) Which of the following best defines the ‘plot’ of a short story?
a) The description of places in the story
b) The sequence of events that make up the story
c) The dialogue between characters
d) The theme or moral of the story

4) Which of the following is not a characteristic of a flat character?
a) Simple and predictable
b) Undergoes character development
c) Stereotypical or symbolic
d) Lacks emotional depth

5) What kind of narration is used when the narrator knows everything in the novel?
a) First-person b) Second-person
c) Third-person limited d) Omniscient

6) What is the central message or idea in a novel called?
a) Plot b) Setting
c) Theme d) Character

7) Where is the story “An Astrologer’s Day” set?
a) Delhi b) Malgudi
c) Mumbai d) Kolkata

8) What is Iona Potapov's occupation?
a) Farmer b) Shoemaker
c) Cab driver d) Baker

9) What illness does Johnsy suffer from?
a) Malaria b) Tuberculosis
c) Pneumonia d) Cancer

10) Who is the main character in *The Pearl*?
a) Juana b) Kino
c) Coyotito d) The doctor

11) What does Kino find that changes his life?
a) A treasure map b) A boat
c) A pearl d) A gold coin

12) What is the name of Kino's wife?
a) Maria b) Juana
c) Rosa d) Anita

Q.2 Write Short answers. (Any Four) **12**
a) Name any three key characteristics of a short story.
b) What is the purpose of the climax in a short story?
c) What role does the setting play in a short story?
d) Name any three elements of a short story.
e) What is meant by the 'style and tone' of a short story?
f) Define a short story with an example.

Q.3 Write Short Answers /Short notes. (Any Two) **12**
a) Discuss the key characteristics of a novel with suitable examples.
b) Describe the types of characters in a novel. Differentiate between flat and round characters with examples.
c) What are the different points of view in novel narration?
d) Explain the significance of plot structure in a novel.

Q.4 Answer the following question. (Any One) **12**
a) Write a detailed character sketch of the astrologer.

OR.

b) What is the significance of the last leaf in the story 'The Last Leaf?

Q.5 Answer the following question. **12**
What are the themes discussed in 'The Pearl'?

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English
Introduction to Linguistics II (DSC1-2) (G03-0220)

Day & Date: Monday, 09-June-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks..

Q.1 A) Rewrite the following by choosing the correct alternative: **12**

1) The word 'Motel' is an example of _____
a) Affixation b) Clipping
c) Blending d) Acronym

2) 'ATM' is an example of _____
a) Blending b) Acronym
c) Conversion d) Suffixation

3) '_____' is an open class word.
a) And b) Mary
c) Because d) Can

4) The synonym of the word 'begin' is _____
a) Start b) Cease
c) Stop d) Close

5) The antonyms of the word 'beautiful' is _____
a) Ugly b) Lovely
c) Handsome d) Gorgeous

6) '_____' is an example of proper noun.
a) Fan b) Ramesh
c) Farm d) Table

7) The morphemes which have independent meaning in the language are called _____.
a) free morphemes b) bound morphemes
c) Zero morphemes d) None of these

8) The noun phrase does not function as _____.
a) Subject b) Object
c) Predicator d) Complement

9) The suffix in word 'kingdom' is ______.
a) king- b) -dom
c) Kingdom d) All the above

10) The prefix in word 'minibuses' is ______
a) mini- b) -buses
c) Minibus d) -es

11) In linguistics, ______ is related to the study of meaning.
a) Phonology b) Morphology
c) Semantics d) Syntax

12) '______' is determiner in English.
a) The b) Mary
c) Can d) Of

Q.2 Answer any four of the following as directed: **12**

a) Give labelled morphological analysis of the following words:
a) Unfriendly b) semifinals c) teapots

b) Identify free and bound morphemes in the following words and separate them:
a) progod b) singer c) childhood

c) Identify the word formation process of the underlined words in the following sentences:
a) I am an M.A.
b) The policeman noticed the tick-tock of the watch.
c) I have had a brunch.

d) Identify prefixes and suffixes in the following words:
a) Unhappiness b) antidevelopment c) unlabelled

e) Match the synonyms of the given words in the following.

Group A	Group B
Mad	Ancient
Old	Large
Big	Foolish

f) Match the Antonyms of the given words in the following

Group A	Group B
Absent	Bad
Good	Kind
Cruel	Present

Q.3 Write short notes on any two of the following **12**

a) Synonyms and antonyms
b) Morpheme and its types
c) Types of Noun
d) Syntax

Q.4 Attempt any one of the following. **12**

a) Explain open class words and closed class words in English.

b) Write a note on major and minor word formation processes in English.

Q.5 Write a detailed note on the elements of clause in English with suitable examples. **12**

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Hindi
आधुनिक हिंदी कहानी (G03-0206)

वार, दिनांक : बुधवार, ११-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
समय: दोपहर १२:०० से ०२:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य हैं।
२) दाईं ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक हैं।

प्र.१ निम्नलिखित प्रश्नों के नीचे दिए गए पर्यायों में से सही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। १२

१) ईदगाह कहानी का मुख्य पात्र ––– है।
अ) नूरे ब) महमूद
क) हामिद ड) सम्मी

२) लहना सिंह नं ––– राइफल्स में जमादार रहता है।
अ) ७५ ब) ७६
क) ७७ ड) ७८

३) परदा कहानी ––– वर्ग पर लिखि है।
अ) मध्य ब) निम्न
क) उच्च ड) अति निम्न

४) मलबे का मालिक कहानी के कहानिकार ––– है।
अ) मोहन राकेश ब) भीष्म सहानी
क) ज्ञानरंजन ड) प्रेमचंद

५) ज्ञानरंजन ––– कहानी के रचनाकार है।
अ) ईदगाह ब) पिता
क) परदा ड) मैं हार गई

६) अमृतसर आ गया कहानी में ––– के विभाजन का वर्णन है।
अ) भारत ब) पाकिस्तान
क) बंगला ड) जापान

७) अरे जाना यह क्या तुमने हर समय ––– का पचडा लगा रखा है?
अ) नेतागिरी ब) दादागिरी
क) चमचेगिरी ड) गुंडगिरी

८) बाजार में रामधन प्रस्तुत कहानी में बालोदा का ——— बाजार है।
अ) सोमवारी ब) मंगलवारी
क) बुधवारी ड) गुरूवारी

९) अजय नावरिया का जन्म ——— में हुआ।
अ) मुंबई ब) नागपुर
क) अमरावती ड) दिल्ली

१०) शब्द भेद के ——— प्रकार है।
अ) एक ब) दो
क) तीन ड) चार

११) एक ने डंडा उठाया यह वाक्य ——— कारक है।
अ) कर्ता ब) कर्म
क) अधिकरण ड) संबंध

१२) हिंदी में 'वचन' का विकास ——— से हुआ।
अ) पालि ब) प्राकृत
क) संस्कृत ड) तमिल

प्र.२ निम्नलिखित प्रश्नों में से किन्ही चार प्रश्नों के उत्तर दो या तीन वाक्यों में लिखिए। १२

१) ईदगाह पर से बच्चे खेलने के लिए क्या—क्या लेकर आते है?
२) मलबे का मालिक कहानी में गनी चाचा के परिवार का नाम लिखिए।
३) संबंध कारक किसे कहते है सोदाहरण स्पष्ट कीजिए।
४) शब्द भेद के प्रकार उदाहरण सहित स्पष्ट कीजिए।
५) वचन के प्रकार उदाहरण सहित लिखिए।
६) कारक के प्रकार लिखिए।

प्र.३ निम्नलिखित में से किन्ही दो टिप्पणीयों के उत्तर लिखिए। १२

१) हामिद
२) गनी चाचा
३) पिता
४) एक देर शाम कहानी में दलीत विमर्श

प्र.४ निम्नलिखित में से किसी एक प्रश्न का उत्तर लिखिए। १२

१) उसने कहा था शीर्षक कहानी का वर्णन कीजिए।

अथवा

२) अमृतसर आ गया कहानी का उद्देश्य स्पष्ट कीजिए।

प्र.५ मैं हार गई शीर्षक कहानी में मन्नू भंडारी क्या स्पष्ट करना चाहती है? १२

Seat No.	

Set P

B.A. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: मार्च/एप्रिल - 2025
History
Chhatrapati Sambhaji Maharaj and Maratha War of Independence (1681 to 1707AD) (G03-0207)

वार, दिनांक : गुरूवार, २६-0६-२0२५ कमाल गुण: ६0
वेळ: दुपारी १२:00 ते 0२:३0

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. १२

१) छत्रपती संभाजी महाराजांनी ––– हा संस्कृत ग्रंथ लिहिला.
अ) शिवभारत ब) अणुपुराण
क) पर्णालपर्वतग्रहणाख्यान ड) बुधभूषण

२) ––– लिहितो की, 'युवराज संभाजी लहान असला तरी धैर्यशील आणि आपल्या पित्याच्या कीर्तीस साजेसा असा शूर आहे'.
अ) ॲबे कॅरे ब) मनुची
क) सर थॉमस रो ड) ट्रव्हेनीयर

३) शिवरायांनी कर्नाटक मोहिमेच्या वेळी शंभू राजांना ––– येथे राहण्यास पाठवले होते.
अ) सिंहगड ब) श्रृंगारपूर
क) पन्हाळा ड) सावंतवाडी

४) शिवराय आणि शंभूराजे यांची अखेरची भेट ––– किल्ल्यावर झाली.
अ) पन्हाळा ब) रायगड
क) प्रतापगड ड) विशाळगड

५) शंभूराजांना कैद करण्यासाठी अण्णाजी दत्तो व मोरोपंत पिंगळे हे दोन प्रधान ––– किल्ल्यावर गेले होते.
अ) रायगड ब) विशाळगड
क) पन्हाळा ड) जंजिरा

६) छत्रपती संभाजी महाराजांचा राज्याभिषेक ––– किल्ल्यावर झाला.
अ) रायगड ब) प्रतापगड
क) पन्हाळा ड) विशाळगड

७) छत्रपती संभाजी राजांनी औरंगजेबाचा शहजादा ––– याला आश्रय दिला होता.

अ) आजम शहा	ब) बहादूरशहा
क) अकबर	ड) कामबक्ष

८) मोगलांचे ––– हे प्रसिद्ध शहर छत्रपती संभाजी महाराजांनी लुटले.

अ) आग्रा	ब) बुऱ्हाणपूर
क) सूरत	ड) सीकर

९) मोगली सरदार शेख निजाम याने छत्रपती संभाजी महाराजांना ––– येथे पकडले.

अ) संगमेश्वर	ब) पाली
क) पाचाड	ड) पोलादपूर

१०) मराठयांच्या स्वातंत्र्ययुद्धाच्या कालखंडात छत्रपती राजाराम महाराजांनी ––– येथून स्वराज्याचा कारभार चालवला.

अ) रायगड	ब) पन्हाळा
क) जिंजी	ड) बागलाण

११) कवी देवदत्त यांनी ––– यांना 'भद्रकाली' म्हटले आहे.

अ) महाराणी येसूबाई	ब) महाराणी ताराबाई
क) महाराणी पुतळाबाई	ड) महाराणी राजसबाई

१२) सेनापती संताजी घोरपडे यांच्याकडून दोड्डेरीच्या लढाईतील पराभूत झाल्याने मोगल सरदार ––– याने अफू खाऊन आत्महत्या केली.

अ) फरीदखान	ब) कलीमखान
क) कासीमखान	ड) दिलेरखान

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **१२**

१) शंभूराजांच्या साहित्याविषयी थोडक्यात माहिती सांगा.
२) शंभूराजांच्या जीवनातील आगऱ्याच्या कैदेतून सुटका प्रसंगाविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
३) शंभूराजांच्या बुऱ्हाणपूरवरील मोहिमेविषयी थोडक्यात माहिती सांगा.
४) राजाराम महाराजांच्या समोरील सुरूवातीच्या प्रमुख अडचणी विषयी थोडक्यात लिहा.
५) सेनापती संताजी घोरपडेंच्या हत्येविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.
६) मराठा स्वातंत्र्य युद्ध कालखंडातील रामचंद्रपंत अमात्य यांच्या कार्याविषयी थोडक्यात माहिती लिहा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) शंभूराजांच्या समोरील प्रारंभिक अडचणी
२) शंभूराजे आणि अकबर संबंध
३) महाराणी ताराबाई यांचे कार्य
४) सेनापती धनाजी जाधव

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. १२

अ) छत्रपती राजाराम महाराजांच्या कार्यावर प्रकाश टाका.

किंवा

ब) शंभूराजे आणि पोर्तुगीज यांच्यातील संघर्षाची विस्तृत माहिती लिहा.

प्र.५ छत्रपती संभाजी महाराजांच्या हौतात्म्याच्या प्रसंगाचा विस्तृतपणे आढावा घ्या. १२

Seat No.	

Set P

B. A (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
History
Chhatrapati Sambhaji Maharaj and Maratha War of Independence (1681 to 1707AD) (G03-0207)

Day & Date: Thursday, 26-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **12**

1) Chhatrapati Sambhaji Maharaj wrote the Sanskrit book _____
a) Shivbharat b) Anupuran
c) Parnalparvatgrahanakhyan d) Budhbhushan

2) _____ writes that, 'Yuvraj Sambhaji, though small, is courageous and brave as befits his father's fame.'
a) Abe Carey b) Manuchi
c) Sir Thomas Rode d) Trevenier

3) Shivaji Maharaj had sent Shambhu Raje to live at _____ during the Karnataka campaign.
a) Sinhagad b) Shringarpur
c) Panhala d) Sawantwadi

4) Shivaji Maharaj and Shambhu Raje last meeting took place at _____ fort.
a) Panhala b) Raigad
c) Pratapgad d) Vishalgad

5) Two chiefs, Annaji Datto and Moropant Pingle, had gone to the fort of _____ to imprison Shambhu Raja.
a) Raigad b) Vishalgad
c) Panhala d) Janjira

6) Chhatrapati Sambhaji Maharaj was coronated at _____ fort.
a) Raigad b) Pratapgad
c) Panhala d) Vishalgad

7) Chhatrapati Sambhaji Maharaj had given shelter to Aurangzeb's prince _____.
a) Azam Shah b) Bahadur Shah
c) Akbar d) Kambaksh

8) Chhatrapati Sambhaji Maharaj looted this famous city of the Mughals.
a) Agra
b) Burhanpur
c) Surat
d) Sikar

9) Mughal Sardar Shaikh Nizam captured Chhatrapati Sambhaji Maharaj at _____.
a) Sangameshwar
b) Pali
c) Pachad
d) Poladupr

10) During the Maratha War of Independence, Chhatrapati Rajaram Maharaj administered the administration of Swarajya from _____.
a) Raigad
b) Panhala
c) Jinji
d) Baglan

11) Poet Devdutt has called _____ 'Bhadrakali'.
a) Maharani Yesubai
b) Maharani Tarabai
c) Maharani Putlabai
d) Maharani Rajasbai

12) After being defeated by the general Santaji Ghorpade in the battle of Dodderi, the Mughal chieftain _____ committed suicide by consuming opium.
a) Faridkhan
b) Kalimkhan
c) Qasimkhan
d) Dilerkhan

Q.2 Write Short Answers of Any Four questions. **12**

1) Give brief information about the literature of Shambhuraj.
2) Write brief information about the incident in the life of shambhuraj when he was released from the prison of Agra.
3) Give brief information about Shambhuraj's campaign against Burhanpr.
4) Write briefly about the main initial difficulties faced by Rajaram Maharaj.
5) Write a brief account of the assassination of Senapati Santaji Ghorpade.
6) Write a brief account of the work of Ramchandrapant Amatya during the Maratha War of Independence.

Q.3 Write Notes. (Any Two) **12**

1) Initial difficulties faced by Shambhuraje
2) Shambhuraje and Akbar's relationship
3) Work of Maharani Tarabai
4) Senapati Dhanaji Jadhav

Q.4 Review on the work of Chhatrapati Rajaram Maharaj. **12**

OR

Write a detailed account of the conflict between Shambhuraje and the Portuguese.

Q.5 Review the incident of the martyrdom of Chhatrapati Sambhaji Maharaj in detail. **12**

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च / एप्रिल – २०२५
Political Science
Political Process in India (G03-0214)

वार, दिनांक : गुरूवार, १२-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) ––– यांनी असे म्हटले आहे की, "भारतीय संघराज्य हे अर्ध संघराज्यात्मक (Quasi Federal) पद्धतीचे आहे".
अ) के. सी. व्हीअर ब) मायकेल स्टुअर्ट
क) डॉ. बी. आर. आंबेडकर ड) यापैकी नाही

२) वित्त आयोगाच्या अध्यक्षाची नियुक्ती ––– हे करतात.
अ) अर्थमंत्री ब) पंतप्रधान
क) राष्ट्रपती ड) उपराष्ट्रपती

३) भारतीय राज्यघटनेच्या ––– व्या कलमानुसार राष्ट्रीय आणीबाणी घोषित करण्याचा अधिकार राष्ट्रपतींना आहे.
अ) ३५२ ब) २५६
क) १६० ड) ३६६

४) भारताच्या मुख्य निवडणूक आयुक्तांची नियुक्ती ––– वर्षांसाठी केली जाते.
अ) दोन ब) तीन
क) सहा ड) सात

५) सध्या लोकसभेचे सभापती ––– हे आहेत.
अ) सुमित्रा महाजन ब) ओम बिर्ला
क) मीरा कुमार ड) नरेंद्र मोदी

६) भारतात ––– पक्षपद्धती आहे.
अ) एकपक्ष ब) द्विपक्ष
क) बहुपक्ष ड) यापैकी नाही

७) राष्ट्रीय काँग्रेस पक्षाची स्थापना ––– साली झाली.
अ) १८९० ब) १८८५
क) १९४७ ड) १९५०

८) ––– राज्यात रेड्डी व कम्मा जाती राजकारणात प्रभावी आहेत.
   अ) महाराष्ट्र   ब) कर्नाटक
   क) आंध्र प्रदेश   ड) गुजरात

९) भारत हे ––– स्वरूपाचे राज्य आहे.
   अ) धर्मनिरपेक्ष   ब) धर्माधिष्ठित
   क) धार्मिक   ड) धर्मबाहय

१०) भारतीय राज्यघटनेतील ३७० वे कलम रद्द केल्यामुळे ––– या राज्याला दिलेला विशेष दर्जा रद्द झाला.
   अ) जम्मू व काश्मीर   ब) तामिळनाडू
   क) दिल्ली   ड) तेलंगणा

११) १९८९ साली ६१ वी घटनादुरूस्ती होऊन मतदारांच्या वयाची अट ––– वर्षे करण्यात आली आहे.
   अ) १८   ब) १९
   क) २०   ड) २१

१२) भारतीय जनता पक्षाचे पूर्वीचे नाव ––– हे होते.
   अ) हिंदू महासभा   ब) समाजवादी पक्ष
   क) भारतीय जनसंघ   ड) बजरंग दल

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) काँग्रेस पक्षाची विचारसरणी थोडक्यात लिहा.
२) सरकारिया आयोग स्थापनेमागील उद्देश लिहा.
३) वित्त आयोग.
४) बहुजन समाज पक्षाची ध्येय धोरणे.
५) निवडणुकीच्या खर्चासंबंधीच्या सुधारणा लिहा.
६) राष्ट्रीय अल्पसंख्यांक अनुसूचित जाती–जमाती आयोग.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) केंद्र राज्य कायदेविषयक संबंध.
२) निवडणूक आयोगाचे स्वातंत्र्य.
३) प्रादेशिकतावादाचा भारतीय राजकारणावरील प्रभाव.
४) भाषावार राज्यपुनर्रचना १९५६

प्र.४ खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२

१) भारतीय पक्ष पद्धतीची वैशिष्टे सविस्तर लिहा.

किंवा

२) भारतीय राज्यघटनेतील आणीबाणीविषयक तरतुदी सविस्तर स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

भारतीय निवडणूक आयोगाची रचना, अधिकार आणि कार्ये सविस्तर लिहा.

SLR-VA-601

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Political Science
Political Process in India (G03-0214)

Day & Date: Thursday, 12-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternative given below. **12**

1) _____ has stated that "The Indian federation is of a quasi federal nature".
a) K. C. Wheare b) Michael Stuart
c) Dr. B. R. Ambedkar d) None of these

2) _____ appoints the chairman of the Finance Commission?
a) Finance Minister b) Prime Minister
c) President d) Vice-President

3) As per _____ of the Indian constitution, the president has the power to declare a National Emergency.
a) Article 352 b) Article 256
c) Article 160 d) Article 366

4) The chief Election commissioner of India is appointed for a term of _____ years.
a) 2 b) 3
c) 6 d) 7

5) Currently, the speaker of the Lok Sabha is _____.
a) Sumitra Mahajan b) Om Birla
c) Meira Kumar d) Narendra Modi

6) India has a _____ system.
a) One Party b) Bilateral
c) Multi-Party d) None of these

7) Indian National congress was established in _____.
a) 1890 b) 1885
c) 1947 d) 1950

8) In the state of _____ the Reddy and kamma castes are influential in politics.
a) Maharashtra b) Karnataka
c) Andhra Pradesh d) Gujarat

9) India is a _____ State.
- a) Secular
- b) Theocratic
- c) Religious
- d) Non-religious

10) With the abrogation of Article 370 of the Indian constitution the special status granted to _____ was revoked.
- a) Jammu and Kashmir
- b) Tamil Nadu
- c) Delhi
- d) Telangana

11) In the year 1989, the 61th constitution was amended and the age requirement of voters was made _____ years.
- a) 18
- b) 19
- c) 20
- d) 21

12) The former name of the Bharatiy Janata Party (BJP) was _____.
- a) Hindu Mahasabha
- b) Samajwadi Party
- c) Bharatiya Janasangh
- d) Bajrang Dal

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Write the ideology of the congress party in brief.
2) Write the purpose behind the establishment of a Sarkaria Commission.
3) Finance Commission.
4) The ideology and Policies of the Bahujan Samaj Party (BSP).
5) Write about the reforms related to election expenses.
6) National Minorities S.C./S.T. commission.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**

1) Centre-State Legislative Relations.
2) Independence of Election Commission.
3) Impact of Regionalism on Indian Politics.
4) Linguistics Reorganization of state 1956.

Q.4 Write answer any One of the following questions. **12**

1) Write the characteristics of Indian Party System.

OR

2) Write in detail the provisions of the Indian Constitution Regarding Emergency.

Q.5 Write answer the following question. **12**

Explain structure, power and Function of Indian Election Commission.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Economics
Indian Economy - II (G03-0202)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १३-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) ––– हे भारतीय नियोजनाचे उद्दिष्ट आहे.
अ) आर्थिक वाढ ब) बेरोजगारी दूर करणे
क) गरिबी दूर करणे ड) वरील सर्व

२) आर्थिक विकासाचे एलपीजी मॉडेल □१९९१□––– यांनी सादर केले.
अ) महात्मा गांधी ब) डॉ. मनमोहन सिंग
क) डॉ. मार्शल ड) ॲडम स्मिथ

३) महाराष्ट्राचा ––– प्रदेश साखर उद्योगांसाठी प्रसिद्ध आहे.
अ) पश्चिम महाराष्ट्र ब) पूर्व महाराष्ट्र
क) उत्तर महाराष्ट्र ड) यापैकी काहीही नाही

४) लघु उद्योग प्रामुख्याने ––– आहेत.
अ) श्रम प्रधान ब) भांडवल प्रधान
क) भूमी प्रधान ड) यापैकी काहीही नाही

५) महाराष्ट्र राज्य ––– मध्ये अस्तित्वात आले.
अ) १ मे १९५० ब) १ मे १९५५
क) १ मे १९६० ड) १ मे १९६५

६) औद्योगिकीकरण आणि दरडोई उत्पन्न यांच्यात ––– संबंध आहे.
अ) सकारात्मक ब) नकारात्मक
क) अ आणि ब दोन्ही ड) यापैकी काहीही नाही

७) सूक्ष्म, लघु आणि मध्यम उद्योग कायदा (MSMED कायदा) ––– या वर्षी लागू करण्यात आला.
अ) १९९१ ब) २०००
क) २००६ ड) २००५

८) पहिले औद्योगिक धोरण ––– साली लागू करण्यात आले.

अ) १९५0 ब) १९५६
क) १९९१ ड) १९४८

९) PURA मॉडेल ––– यांनी सादर केले.

अ) डॉ. मनमोहन सिंग ब) व्ही. के. व्ही. आर. राव
क) ए. पी. जे. अब्दुल कलाम ड) डॉ. डी. आर. गाडगीळ

१0) सहकारी संस्थांमुळे शेतकऱ्यांची सौदेबाजी करण्याची क्षमता –––.

अ) कमी होते ब) वाढते
क) स्थिर राहते ड) यापैकी काहीही नाही

११) भारतातील औद्योगिकीकरणाच्या प्रक्रियेत ––– उद्योग दुर्लक्षित आहेत.

अ) मोठया प्रमाणात ब) भांडवली वस्तू
क) लोह आणि पोलाद ड) लघु आणि कुटिर

१२) ––– हे नीती आयोगाचे अध्यक्ष आहेत.

अ) अर्थमंत्री ब) कृषीमंत्री
क) भारताचे राष्ट्रपती ड) पंतप्रधान

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) उद्योगांचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
२) NITI आयोगाची कार्ये सांगा.
३) PURA मॉडेल स्पष्ट करा.
४) कृषी आधारित उद्योगाचे महत्त्व स्पष्ट करा.
५) एलपीजी मॉडेल.
६) कोरडवाहू शेतीची तीन वैशिष्टये सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) भारतीय नियोजनाची उद्दिष्टे सांगा.
२) भारतीय अर्थव्यवस्थेतील उद्योगाची भूमिका स्पष्ट करा.
३) महाराष्ट्रातील नागरी सहकारी बँकांची कार्ये लिहा.
४) महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेत सहकारी संस्थांची भूमिका स्पष्ट करा.

प्र.४ खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२

१) लघु उद्योग म्हणजे काय? भारतीय अर्थव्यवस्थेतील लघु उद्योगांची भूमिका स्पष्ट करा.

किंवा

२) महाराष्ट्रातील सहकारी साखर कारखान्यांच्या समस्या सांगा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. १२

महाराष्ट्राच्या अर्थव्यवस्थेची वैशिष्टये स्पष्ट करा.

SLR-VA-602

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Economics
Indian Economy - II (G03-0202)

Day & Date: Friday, 13-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **12**

1) _____ is the objective of Indian planning.
a) Economic growth b) Removal of unemployment
c) Removal of poverty d) All the above

2) LPG model of economic development (1991) was introduced by _____.
a) Mahatma Gandhi b) Dr. Manmohan Singh
c) Dr. Marshall d) Adam Smith

3) Maharashtra's _____ region is famous for sugar industries.
a) Western Maharashtra b) East Maharashtra
c) North Maharashtra d) None of these

4) Small scale industries are mainly _____.
a) Labour intensive b) Capital intensive
c) Land intensive d) None of these

5) Maharashtra state came in existence in _____.
a) 1st May 1950 b) 1st May 1955
c) 1st May 1960 d) 1st May 1965

6) There is _____ relationship between industrialization and per capita income.
a) Positive b) Negative
c) Both a and b d) None of these

7) The Micro, Small and Medium Enterprises Act (MSMED Act) was Implemented in the year _____.
a) 1991 b) 2000
c) 2006 d) 2005

8) The first Industrial policy was launched in the _____ year.
a) 1950 b) 1956
c) 1991 d) 1948

9) PURA model was presented by _____.
a) Dr. Manmohan Singh b) V. K. V. R. Rao
c) A. P. J. Abdul Kalam d) Dr. D. R. Gadgil

10) Bargaining power of farmers due to cooperatives _____.
a) Decreases b) Increases
c) Remains constant d) None of these

11) In process of Industrialization in India _____ Industries are neglected.
a) Large scale b) Capital goods
c) Iron and Steel d) Small and Cottage

12) _____ is the Chairman of NITI Aayog.
a) Finance Minister b) Agriculture Minister
c) President of India d) Prime Minister

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) Explain the classification of industries.
2) State the functions of NITI Aayog.
3) Explain PURA model.
4) Explain the importance of agriculture based industry.
5) LPG Model.
6) State three characteristics of dry land agriculture.

Q.3 Write short answers/Notes. (Any Two) **12**
1) State the objectives of Indian planning.
2) Explain the role of industry in Indian economy.
3) Write the functions of urban co-operative banks in Maharashtra.
4) Explain Role of co-operatives in economy of Maharashtra.

Q.4 Write answer any One of the following questions. **12**
1) What is a small scale enterprise? Explain the role of small scale enterprises in the Indian economy.

OR

2) State the problems of co-operative sugar factories in Maharashtra.

Q.5 Write answer the following question. **12**
Explain the features of economy of Maharashtra.

SLR-VA-603

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
KANNADA
Vachan and Keertan Literature (G03 -0208)

Day & Date: Saturday, 14-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಕೆಳಗಿನ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಆರಿಸಿ ಬರೆಯಿರಿ **೧೨**

೧) ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳ ಅಂಕಿತ
೧) ಕೂಡಲಸಂಗಮ ೨) ಕಲಿದೇವರ ದೇವ
೩) ರಾಮನಾಥ ೪) ಗುಹೇಶ್ವರ

೨) ಧರ್ಮದ ಮೂಲ –
೧) ದಯೆ ೨) ಪ್ರೀತಿ
೩) ಅಧರ್ಮ ೪) ಕರ್ಮ

೩) ಅನುಭವ ಮಂಟಪದ ರೂವಾರಿ
೧) ಅಲ್ಲಮ ಪ್ರಭು ೨) ಬಸವಣ್ಣ
೩) ಚನ್ನಬಸವಣ್ಣ ೪) ಸಿದ್ಧರಾಮ

೪) ಅಮುಗೇಶ್ವರ ಲಿಂಗ ಅಂಕಿತದ ವಚನಕಾರರು
೧) ಅಮುಗೆಯ ದೇವಯ್ಯ ೨) ಅಮುಗೆಯ ರಾಯಮ್ಮ
೩) ಸಿದ್ಧರಾಮ ೪) ಜೇಡರದಾಸಿಮಯ್ಯ

೫) ಸೀಮೆಯಿಲ್ಲದ ನಿಸ್ಸೀಮನಿಗೆ ಒಲಿದವಳು –
೧) ಸಂಚಿ ಹೊನ್ನಮ್ಮ ೨) ಅಕ್ಕಮಹಾದೇವಿ
೩) ಅಮುಗೆಯ ರಾಯಮ್ಮ ೪) ಹೆಳವನ ಕಟ್ಟೆ ಗಿರಿಯಮ್ಮ

೬) ಸುಳಾದಿ ದಾಸರೆಂದು ಕರೆಯಲ್ಪಡುವ ದಾಸರು
೧) ಪುರಂದರದಾಸ ೨) ಕನಕದಾಸ
೩) ಜಗನ್ನಾಥದಾಸ ೪) ವಿಜಯದಾಸ

೭) ಕನಕದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳ ಅಂಕಿತ
೧) ಕಾಗಿನೆಲೆ ಆದಿಕೇಶವ ೨) ಪುರಂದರ ವಿಠಲ
೩) ವಿಜಯ ವಿಠಲ ೪) ರಂಗವಿಠಲ

೮) ಪುರಂದರದಾಸರ ತಂದೆ ಹೆಸರು –
೧) ತಿಮ್ಮಪ್ಪ ನಾಯಕ ೨) ಬೀರಪ್ಪ ನಾಯಕ
೩) ವರದಪ್ಪ ನಾಯಕ ೪) ಕನಕಪ್ಪ ನಾಯಕ

೯) ದಾಸರಲ್ಲಿ ಕವಿಗಳು ಎಂಬ ಅಭಿದಾನಕ್ಕೆ ಪಾತ್ರರಾದ ಕೀರ್ತನಕಾರ –
 ೧) ಪುರಂದರ ದಾಸ ೨) ವಿಜಯದಾಸ
 ೩) ಮಹಿಪತಿದಾಸ ೪) ಕನಕದಾಸ

೧೦) ಪುರಂದರದಾಸರ ಗುರು –
 ೧) ವಾದಿರಾಜ ೨) ಶ್ರೀಪಾದ ರಾಜ
 ೩) ನರಹರಿತೀರ್ಥ ೪) ವ್ಯಾಸರಾಯ

೧೧) ದಾಸರಲ್ಲಿ ಗುರುಬ ಜಾತಿಗೆ ಸೇರಿದ ದಾಸರು
 ೧) ಪುರಂದರ ದಾಸ ೨) ವಿಜಯದಾಸ
 ೩) ಮಹಿಪತಿದಾಸ ೪) ಕನಕದಾಸ

೧೨) ಆಯ್ದ ಕೀರ್ತನೆಗಳು ಕೃತಿಯ ಸಂಪಾದಕರು –
 ೧) ರಾಜಶೇಖರ ೨) ಸಂಡೂರ
 ೩) ಪಂಚಾಳ ೪) ಗುರುಸಿದ್ಧಯ್ಯ

ಪ್ರ.೨ ನಾಲ್ಕಕ್ಕೆ ಸಂದರ್ಭದೊಡನೆ ಸ್ಪಷ್ಟೀಕರಿಸಿರಿ **೧೨**
೧) ಶಯನಕ್ಕೆ ಹಾಳುದೇಗುಲಗಳುಂಟು
೨) ನಿಮ್ಮ ಮನೆಯ ಮಗನೆಂದೆನಿಸಯ್ಯ
೩) ಕಾಗೆ ಮರಿ ಕೋಗಿಲೆಯಾಗಬಲ್ಲುದೆ?
೪) ಕಡುಜಾನಿ ಭಕ್ತಿ ವೈರಾಗ್ಯದ ನಿಧಿಯೆ
೫) ಮಾತು ಕೇಳದೆ ಮಲೆತು ನಡೆವ ಮಕ್ಕಳೇತಕೆ?
೬) ಸುಳ್ಳಿನ ಸಂಸಾರ ಸುಳಿಗೆ ಸಿಲುಕಬೇಡಿ

ಪ್ರ.೩ ಎರಡಕ್ಕೆ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ **೧೨**
೧) ಜೇಡರ ದಾಸಿಮಯ್ಯನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಸ್ತ್ರೀ
೨) ಬಸವಣ್ಣನವರ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಢನಂಬಿಕೆಯ ಖಂಡನೆ
೩) ಆಮುಗೆಯ ರಾಯಮ್ಮ
೪) ಹೆಳವನ ಕಟ್ಟೆ ಗಿರಿಯಮ್ಮ

ಪ್ರ.೪ ಕೆಳಗಿನ ಒಂದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಂಧರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. **೧೨**
೧) ಅಲ್ಲಮಪ್ರಭುದೇವರ ವಚನಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಬರೆಯಿರಿ.
೨) ಪುರಂದರದಾಸರ ಕೀರ್ತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ನಿತಿಬೋಧನೆಯನ್ನು ಕುರಿತು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

ಪ್ರ.೫ ಈ ಕೆಳಗಿನ ಪ್ರಶ್ನೆಗೆ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. **೧೨**
ಅಮುಗೆಯ ರಾಯಮ್ಮನ ವಚನಗಳಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತವಾಗಿರುವ ಅರಿವು–ಆಚಾರ ಕುರಿತ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿರಿ.

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Education
Sociological Foundation of Education (G03-0203)

वार, दिनांक : शनिवार, १४-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. १२

१) 'समाजशास्त्र म्हणजे समूहासंबंधीचे विज्ञान' अशी समाजशास्त्राची व्याख्या ——— यांनी केली आहे.
अ) हॉर्टन ब) किंबाल यंग
क) हॅरी जॉन्सन ड) मॅक आयव्हर

२) ——— ला शैक्षणिक समाजशास्त्राचा जनक असे म्हणतात.
अ) जॉन डयुई ब) जॉर्ज पेन
क) ऑगस्ट कॉम्त ड) हर्बर्ट स्पेन्सर

३) शैक्षणिक समाजशास्त्र हे ——— प्रगतीचे साधन आहे.
अ) शैक्षणिक ब) धार्मिक
क) सांस्कृतिक ड) सामाजिक

४) ——— विषमतेमुळे समाज परिवर्तनाची गती मंदावते.
अ) सामाजिक ब) आर्थिक
क) शैक्षणिक ड) व्यावसायिक

५) समाज परिवर्तनाच्या प्रक्रियेवर ——— या घटकाचा परिणाम होतो.
अ) शासन ब) स्वार्थ
क) वय ड) अज्ञान

६) ——— हा समाज परिवर्तनाचा खराखुरा आधार आहे.
अ) शिक्षण ब) शिक्षक
क) पालक ड) विद्यार्थी

७) शहरी भागातील शिक्षण संस्थांमध्ये गाजत असलेली समस्या म्हणजे ––– होय.

अ) व्यसनाधीनता ब) रॅगिंग
क) गळती ड) स्थगिती

८) ग्रामीण भागात विद्यार्थ्यांची शैक्षणिक ––– ही एक गंभीर व वैशिष्टयपूर्ण समस्या आहे.

अ) गळती ब) स्थगिती
क) नापासी ड) अनुपस्थिती

९) ––– समूहाचा आकार लहान नसतो.

अ) प्राथमिक ब) दुय्यम
क) तृतीय ड) सामाजिक

१०) ––– हे एक मूल्य आहे.

अ) राष्ट्र ब) धर्म
क) राष्ट्रीयत्व ड) जात

११) राष्ट्रीय एकात्मता निर्माण करण्यासाठी ––– हे उपयुक्त साधन आहे.

अ) धर्म ब) समाज
क) जात ड) शिक्षण

१२) ––– हा भारतीय समाजाला लागलेला कलंक आहे.

अ) जात ब) धर्म
क) भाषा ड) प्रादेशिकता

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) समाजशास्त्राचे स्वरूप लिहा.
२) प्राथमिक समूहाची कोणतेही तीन वैशिष्टये सांगा.
३) राष्ट्रीय एकात्मतेमधील कोणतेही तीन अडथळे सांगा.
४) शैक्षणिक समाजशास्त्राची कार्ये लिहा.
५) राष्ट्रीय एकात्मता शिक्षणासाठीची उद्दिष्टे लिहा.
६) दुय्यम समूहाची कोणतेही तीन वैशिष्टे सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणतेही दोन) १२

१) ग्रामीण भागातील शैक्षणिक समस्या
२) सामाजिक परिवर्तनातील शिक्षकाची भूमिका
३) राष्ट्रीय एकात्मतेची गरज
४) शैक्षणिक समाजशास्त्राचे स्वरूप

प्र.४ खालीलपैकी एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२

१) सामाजिक परिवर्तनाची कारणे सांगून सामाजिक परिवर्तनातील अडथळे स्पष्ट करा.

किंवा

२) शहरी भागातील शिक्षण विषयक समस्या स्पष्ट करा.

प्र.५ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. १२

भारतातील निरक्षरतेमुळे निर्माण होणाऱ्या सामाजिक समस्या कोणत्या?

SLR-VA-604

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Education
Sociological Foundation of Education (G03-0203)

Day & Date: Saturday, 14-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Select the correct alternative. **12**

1) 'Sociology is the science that deals with social groups' this definition is stated by _____.
a) Harten b) Kimbal Young
c) Harry Johnson d) MC Iver

2) _____ was known as 'Father of Educational Sociology'.
a) John Dewey b) George Pen
c) August Comte d) Herbert Spencer

3) Educational sociology is a means of _____ progress.
a) Educational b) Religious
c) Cultural d) Social

4) The speed of social change will be slow due to _____ inequality.
a) Social b) Economical
c) Educational d) Vocational

5) _____ factor affects on the process of social change.
a) Government b) Selfishness
c) Age d) Darkness

6) _____ is the real base of social change.
a) Education b) Teacher
c) Parents d) Students

7) Well known problem in educational institutions of urban area is _____.
a) Addictions b) Ragging
c) Wastage d) Stagnation

8) Students educational _____ is the serious and salient problem in primary education.
a) Absentee b) Wastage
c) Stagnation d) Progress

9) The size of _____ group is not small.
a) Primary b) Secondary
c) Tertiary d) Social

10) _____ is a value.
a) Nation b) Religion
c) Nationality d) Caste

11) _____ is a useful aid to create National Integration.
a) Religion b) Community
c) Caste d) Education

12) _____ is a disgrace to the Indian society.
a) Caste b) Religion
c) Language d) Provincialism

Q.2 Answer the following questions in short. (Any Four) **12**
1) Write down the nature of Sociology.
2) State any three characteristics of primary group.
3) State any three obstacles in National Integration.
4) Write down the functions of educational sociology.
5) Write down objectives of National Integration Education.
6) State any three characteristics of secondary group.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Educational problems in rural areas.
2) Role of teacher in social change.
3) Need of National Integration.
4) Nature of educational Sociology.

Q.4 Answer the following question in detail. (Any One) **12**
1) State the causes of social change and explain the obstacles of social change.

OR

2) Explain the educational problems in urban area.

Q.5 Answer the following question in detail. **12**
What different social problems are created due to illiteracy in India?

SLR-VA-605

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
URDU
Study of Urdu Afsana (G03-0219)

Day & Date: Monday, 16-06-2025 — Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

سوال نمبر.1. **صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابات لکھیے۔** **12**

1) کس فنکار نے ناول، افسانے، ناولٹ اور رپور تاژ لکھے ہیں؟

A) عصمت چغتائی۔ B) قرۃ العین حیدر۔

C) منشی پریم چند۔ D) عصمت جاوید۔

2) " گھیسو " یہ کردار کس افسانے سے تعلق رکھتا ہے؟

A) آوارہ گرد۔ B) کفن۔

C) فوٹو گرافر۔ D) دو بیل۔

3) اردو ادب میں افسانہ نگاری کا آغاز کس صدی میں ہوتا ہے؟

A) انیسویں صدی۔ B) اٹھارویں صدی۔

C) بیسویں صدی۔ D) سترویں صدی۔

4) " اچھن ماموں " کا کردار کس افسانے میں پیش کیا گیا ہے؟

A) آوارہ گرد۔ B) فوٹو گرافر۔

C) کفن۔ D) زیور کا ڈبہ۔

5) منشی پریم چند کا اصل نام بتائیے؟

A) کرشن چند۔ B) پریم چند۔

C) راجندر سنگھ بیدی۔ D) دھنپت رائے۔

6) پندرہ سال کی عمر میں کس فنکار کی شادی ہوئی تھی؟

A) سعادت حسن منٹو۔ B) عصمت چغتائی۔

C) پریم چند۔ D) قرۃ العین حیدر۔

7)"جے گوپال" کی بیوی کا نام بتائیے؟

A) گائتری۔ B) ساوتری۔

C) سندری۔ D) کندن۔

8)"نونی" کی بڑی بہن کا نام بتائیے؟

A) چمیلی۔ B) چمپا۔

C) کندن۔ D) صندلی۔

9) والدین کے بڑھاپے میں اولاد ہوتی ہے یہ کس افسانے میں دکھایا گیا ہے؟

A) آوارہ گرد۔ B) بڑی بہن۔

C) کفن۔ D) فوٹو گرافر۔

10) افسانہ "آوارہ گرد" کس فنکار کا تحریر کردہ ہے؟

A) کرشن چندر۔ B) پریم چند۔

C) سعادت حسن منٹو۔ D) قرۃ العین حیدر۔

11)"ستاروں سے آگے" کس کا افسانوی مجموعہ ہے؟

A) قرۃ العین حیدر۔ B) سجاد حیدر یلدرم۔

C) خدیجہ مستور۔ D) صالحہ عابد حسین۔

12) اشیا کے فنا ہونے کا تصور اور ماضی کے گزرے ہوئے ایام کی کیفیات کا امتزاج کس افسانے میں بتایا گیا ہے؟

A) فوٹو گرافر۔ B) آوارہ گرد۔

C) کفن۔ D) بڑی بہن۔

سوال نمبر.2. مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔(کوئی چار) **12**

1) افسانہ کی تعریف بیان کیجیے اور اس کی تکنیک پر روشنی ڈالیئے۔

2) افسانہ کا اہم جزو "وحدت تاثر" کسے کہتے ہیں؟ مختصر وضاحت کیجیے۔

3) افسانہ بڑی بہن کا کردار "کندن" کے بارے میں مختصر نوٹ لکھیے۔

4) افسانہ کا اہم جزو پلاٹ سے کیا مراد ہے؟ مختصر وضاحت کیجیے۔

5) قرۃ العین حیدر کی افسانہ نگاری پر تبصرہ کیجیے؟

6) افسانہ "بڑی بہن" کا مرکزی خیال تحریر کیجیے؟

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔ (کوئی دو) **12**

1) قرۃ العین حیدر کی حیات و شخصیت پر روشنی ڈالیے۔

2) اردو میں افسانے کے موضوعات پر مختصر نوٹ تحریر کیجیے؟

3) قرۃ العین حیدر کی ادبی خدمات کا مختصر احاطہ کیجیے؟

4) منشی پریم کی افسانہ نگاری پر تبصرہ کیجیے؟

سوال نمبر.4 **مندرجہ ذیل سوال کا مفصل جواب لکھیے۔ (کوئی ایک)** **12**

1) افسانہ "کفن" کا خلاصہ مفصل لکھیے؟

2) افسانہ "آوارہ گرد" کا خلاصہ اپنے الفاظ میں بیان کیجیے۔

سوال نمبر.5 قرۃ العین حیدر کا شاہکار افسانہ "فوٹو گرافر" کا خلاصہ اپنے الفاظ میں تحریر کیجیے؟ **12**

SLR-VA-606

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
PERSIAN
Study of Persian Prose & Poetry (G03-0211)

Day & Date: Tuesday, 17-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیے۔ **12**

1) اعرابی نے خلیفہ کی خدمت میں کیا پیش کیا؟

A) شراب۔ B) زم زم۔

C) پانی۔ D) شربت۔

2) گلستان سعدی میں کتنے ابواب ہیں؟

A) آٹھ۔ B) نو۔

C) بارہ۔ D) پندرہ۔

3) سعدی شیرازی۔۔۔۔۔۔کے شہر شیراز میں پیدا ہوئے۔

A) عراق۔ B) ایران۔

C) افغان۔ D) عرب۔

4) حکایت جدال سعدی بامدعی کے مصنف کا نام کیا ہے؟

A) عرفی شیرازی۔ B) حافظ شیرازی۔

C شعدی شیرازی۔ D) ملاواعظ کاشفی۔

5) دجلہ کا پانی کیسا تھا؟

A) کڑوا۔ B) کھارا۔

C) میٹھا۔ D) پھیکا۔

6) پرہیز گاروں کی ایک جماعت۔۔۔۔۔۔کی وجہ سے عین فساد میں پڑ گئی ہے۔

A) امیری۔ B) افلاس۔

C) تکبر۔ D) اف۔

7) خدا نے شیطان کو۔۔۔۔۔۔۔سے بنایا۔

A) آگ۔ B) نور۔

C) لوہا۔ D) مٹی۔

8) بارش کا قطرہ اپنے آپ کو حقارت کی نظر سے دیکھا تو۔۔۔۔۔۔۔نے اسے اپنی آغوش میں لیا۔

A) سیپی۔ B) مچھلی۔

C) بطخ۔ D) ساحل۔

9) عقلمند نوجوان کو نیکوں کے سردار نے۔۔۔۔۔۔کی خاک صاف کرنے کہا۔

A) کتب خانہ۔ B) مسجد۔

C) اسکول۔ D) گھر۔

10) بایزید بسطامی کے سر پر کیا گر گیا تھا؟

A) پانی کا مٹکا۔ B) درخت کی ٹہنی۔

C) آنٹے کی بوری۔ D) راکھ کا ایک طشت۔

11) صالح بادشاہ نے مسجد میں۔۔۔۔۔۔کو پریشان دل سویا ہوا پایا۔

A) دو درویشوں۔ B) دو غلاموں۔

C) دو مسافروں۔ D) دو وزیروں۔

12) حکایت جدال سعدی با مدعی گلستان سعدی کے کس باب میں شامل ہے؟

A) دوم۔ B) سوم۔

C) ہفتم۔ D) ششم۔

سوال نمبر.2. مختصر جواب / نوٹ لکھیئے۔(کوئی چار) **12**

1) بوستان سعدی کا تعارف بیان کیجیئے۔

2) پرہیز گار اور حق پرست انسان کے اوصاف بیان کیجیئے۔

3) حکایت جواں خردمند در مسجد عماد کا مرکزی خیال بیان کیجیئے۔

4) حاجی بابا اصفہانی کی ولادت اور تربیت کے بارے میں مختصر لکھیئے۔

5)مامون نے اعرابی کو مغداد جانے سے کیوں روکا؟

6)حکایت ملک صالح و دعائے درویش سے ہمیں کیا سبق ملتا ہے؟

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات / نوٹ لکھیئے۔(کوئی دو) 12

1)سر گزشت حاجی بابا اصفہانی کے گفتار دوم کا اجمالی جائزہ لیجیئے۔

2)حکایت خداوند پاک کا خلاصہ اپنے الفاظ میں بیان کیجیئے۔

3)حکایت اعرابی کا اجمالی جائزہ لیجیئے۔

4)حکایت بایزید بسطای کا اجمالی جائزہ لیجیئے۔

سوال نمبر.4 **مفصل جواب لکھیئے / مع حوالہ اشعار کی تشریح کیجیے۔(الف اور ب میں سے کوئی ایک)** 12

(الف) سعدی شیرازی کی سوانح حیات اور ادبی کارناموں پر مفصل نوٹ لکھیئے۔

(ب) مندرجہ ذیل اشعار کی مع حوالہ تشریح کیجیئے۔

شنیدم کہ فرزانہ حق پرست — گریباں فرفتش یکے رند مست

ازان تیرہ دل مرد صافی دروں — قفا خوردو سر بر نکرد از سکوں

یکے گفتش آخر نہ مروی تو نیز — تحمل دریغست ازیں بے تمیز

شنید ایں سخن مرد پاکیزہ خوے — بد گفت زیں نوع با من بگوے

دردمست ناداں گریباں مرد — کہ باشیر جنگی سگالد نبرد

زہشیار عاقل نترسد کہ دست — زند در گریباں ناداں مست

سوال نمبر.5 ترجمہ کیجیئے۔ 12

یکی در صورت درویشان نہ بر صفت ایشان، در محفلی دیدم نشتہ و شنعتی در پیوشتہ و دفتر شکایتی باز کردہ وذمّ توانگران آغاز کردہ، سخن بدین جار سائیدہ کہ "درویش را دست قدرت بستہ است و توانگر راپای ارادت شکست۔

کریمان را بہ دست اندر درم نیست

خداوندان نعمت را کرم نیست

مرکہ پروردہ نعمت بزرگانم این سخن سخت آمد۔ گفتم:"ای یاد، توانگران دخل مسکینا نند وزخیرئہ گوشہ نشینان و مقصدِ زائزان وکہف مسافران وتحمل بادگران از بہر راحت دگران۔؛دست تناول آنگہ بہ طعام برند کہ متعلقان۔ زیردستان بخورند وفضلہ مکارم ایشان بہارامل وپران واقارب وجیران رسیدہ۔

توانگران راوقف است ونزدومهمانی
زکات وفطره واعتاق وهدی وقربانی
توکی بدولت ایشان رسی که نتوانی
جزاین دورکعت وآن هم به صدپریشانی

اگر قدرت جوداست وگر قوت سجود، توانگران رابه میسر شود که مال مزکی دارند وجامئه پاک وعرض مصونودل فارغ۔ وقوت طاعت درلقمئہ لطیف است وصحت عبادت درکسوت نظیف، پیدااست که ازمعده خالی چه قوت آید وازدست تهی چه مروت، وازپای بسته چه سیر آید وازدست گرسنه چه خیر!

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sanskrit
संस्कृतमयूखः (G03-0217)

वार, दिनांक : बुधवार, १८-०५-२०२५ **कमाल गुण : ६०**
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) सर्व प्रश्नांची उत्तरे एकाच उत्तरपत्रिकेत लिहावीत.

प्र.१ योग्य पर्याय चित्वा वाक्य पुनर्लिखत । **१२**
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पून्हा लिहा.

१) मंथरकौलिक कथा ––– ग्रंथातून घेतली आहे.
अ) पंचतंत्र ब) बृहत्कथा
क) हितोपदेश ड) कथासरित्सागर

२) मालविकायाः नृत्यशिक्षकस्य नाम ––– अस्ति ।
अ) हरदत्तः ब) गणदासः
क) विदूषकः ड) अग्निमित्रः

३) मालविकाग्निमित्र नाटकस्य लेखकः ––– अस्ति ।
अ) भासः ब) व्यासः
क) कालिदासः ड) माघः

४) पुष्प फलवन्तो ––– ।
अ) वृक्षः ब) औषधीः
क) विरूधः ड) लता

५) वाजी हयः ––– अन्य नामानि सन्ति ।
अ) अश्वस्य ब) गजस्य
क) व्याघ्रस्य ड) सिंहस्य

६) महाभारते ––– पर्वाणि सन्ति ।
अ) १७ ब) १८
क) १९ ड) २०

७) ––– यांच्या स्वभावासारखे श्रोते उत्तम प्रकारचे मानले आहेत.

अ) गाय व हंस	ब) पोपट व चिमणी
क) मेंढा व बोकड	ड) डास व जळू

८) दूजनं ––– वन्दे।

अ) प्रथमं	ब) द्वितीयं
क) तृतीयं	ड) चतुर्थं

९) अर्थस्य ––– दासः।

अ) नारि	ब) पुरूषो
क) बालकः	ड) सेवकः

१0) पदम् = ––– समूहः।

अ) वाक्य	ब) वर्ण
क) भाषा	ड) ध्वनि

११) रामः फलम् खादति। या वाक्यात रामः ––– आहे.

अ) कर्ता	ब) कर्म
क) करण	ड) क्रियापद

१२) संधि हा शब्द ––– आहे.

अ) पुल्लिंग	ब) स्त्रिलिंग
क) नपु. लिंग	ड) यापैकी नाही

प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवलाः ४) **१२**
टिपा लिहा (फक्त ४)

१) मंथरकौलिक
२) वृक्षाचे ऋग्वेदाने केलेले वर्गीकरण
३) मालविका
४) महाभारत
५) वृक्षायुर्वेदः
६) वाक्यप्रकाराः

प्र.३ लघु उत्तरं लिखत। (को. २) **१२**

१) उत्तम वक्ता
२) उत्तम अश्वः
३) संधिचा उपयोग
४) अतिसर्वत्र वजयेत्।

प्र.४ कोऽपि एकस्य प्रश्नस्य उत्तरं लिखत। (को.१) १२

१) मंथरकौलिक कथायाः सार लिखत्।

किंवा

२) अश्वशास्त्रं टिप्पणी लिखत।

प्र.५ 'उत्तम श्रोता' कथं अस्ति गुणानि वर्णयत्। १२

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
AIHC
History of Ancient India up to 650A.D. (Political and Social) (G03-0201)

वार, दिनांक : गुरूवार, २०-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) प्राचीन भारतातील मौर्य घराण्याचा पहिला संस्थापक राजा ––– हा होय.
अ) अजातशत्रु ब) अशोक
क) बिंदुसार ड) चंद्रगुप्त मौर्य

२) चंद्रगुप्त मौर्याच्या मृत्यूनंतर त्याचा मुलगा ––– हा सत्तेवर आला.
अ) अजातशत्रु ब) बिंदुसार
क) कालाशोक ड) शिशुपाल

३) सम्राट अशोकाने परदेशात धर्मप्रसार करण्यासाठी ––– नावाचे अधिकारी नेमले.
अ) अंतमहामात्र ब) धर्ममहामात्र
क) महामात्र ड) यापैकी नाही

४) ––– हा मौर्य अधिकारी महसूल कर जमा करण्याचे काम करीत असे.
अ) अंतपाल ब) कर्मांतक
क) समाहर्ता ड) सन्नीधाता

५) सातवाहन घराण्याचा संस्थापक राजा ––– हा होता.
अ) गौतमीपुत्र सातकर्णी ब) सातकर्णी – पहिला
क) सिमुक ड) हाल

६) ––– हा सातवाहन घराण्यातील पराक्रमी राजा होता.
अ) गौतमीपुत्र सातकर्णी ब) सातकर्णी – पहिला
क) सिमुक ड) यज्ञश्री सातकर्णी

७) सातवाहनाच्या राजधानीचे शहर ––– हे होते.
अ) कल्याण ब) प्रतिष्ठाण
क) तगर ड) उज्जैन

८) 'गाथासप्तशती' हा प्रसिद्‌ध ग्रंथ ——— या सातवाहन राजाने लिहिला.
अ) गौतमीपुत्र सातकर्णी ब) हाल
क) पुलुमावी ड) सिमुक

९) ——— या काळास प्राचीन भारतीय सुवर्णयुग म्हणून ओळखले जाते.
अ) गुप्त ब) मौर्य
क) शुंग ड) कुशाण

१०) व्ही. ए स्मिथने ——— या राजास भारतीय नेपोलियन असे म्हटले आहे.
अ) चंद्रगुप्त पहिला ब) चंद्रगुप्त दुसरा
क) कुमारगुप्त ड) समुद्रगुप्त

११) प्राचीन भारतीय इतिहासातील शेवटचा राजा ——— हा होय.
अ) चंद्रगुप्त मौर्य ब) हर्षवर्धन
क) राजवर्धन ड) सुशर्मा

१२) कनोज बौद्‌ध धर्मपरिषद ——— या राजाने भरवली होती.
अ) अशोक ब) हर्षवर्धन
क) कनिष्क ड) अजातशत्रु

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) कलिंग युद्‌धाची थोडक्यात माहिती दया.
२) मौर्य सत्तेच्या ऱ्हासाची कारणे सांगा.
३) सातवाहन घराण्यातील राजा हाल याचे योगदान स्पष्ट करा.
४) पहिला चंद्रगुप्ताच्या राजकीय कामगीरीची चर्चा करा.
५) कुमारगुप्ताचे सांस्कृतिक योगदान स्पष्ट करा.
६) कनौज येथील धर्मपरिषदेचे महत्व स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) अशोकाचे धार्मिक धोरण
२) सातवाहन कालीन सामाजिक जीवन
३) गुप्त राजा चंद्रगुप्त – दुसरा
४) सम्राट हर्षवर्धनाचे धार्मिक धोरण

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२

१) प्राचीन भारतातील पहिला सम्राट चंद्रगुप्त मौर्याच्या राजकीय कामगिरीची सविस्तर माहिती लिहा.

किंवा

२) सातवाहन घराण्यातील राजा गौतमीपुत्र श्री सातकर्णीचे योगदान विशद करा.

प्र.५ दीर्घोत्तरी प्रश्न. १२

सम्राट हर्षवर्धनाच्या राजकीय व धार्मिक कार्याचे मूल्यामापन करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
AIHC
History of Ancient India up to 650A.D. (Political and Social) (G03-0201)

Day & Date: Thursday, 20-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **12**

1) _____ is the first founder king of maurya in the ancient India.
a) Ajatshatru b) Ashok
c) Bindusar d) Chandragupta Maurya.

2) _____ succeeded to the throne after the death of Chandra Gupta Maurya.
a) Ajatshatru b) Bindusar
c) Kalashok d) Shishupal

3) Samart Ashoka appointed ____ for the spreading the religion in abroad.
a) Antamahamatra b) Dharmamahamatra
c) Mahamatra d) None of these

4) _____ was the Maruryan officer incharge of the revenue tax collection.
a) Antpal b) Karmantaka
c) Samaharta d) Sannidhata

5) _____ was the fouder of satvahan dynasty.
a) Gautamiputra Satkarni b) Satkarni - I
c) Simuk d) Hala

6) _____ was the most powerful king of Satvahan dynasty.
a) Gautamiputra satkarni b) Satkarni - I
c) Simuk d) Yagnashri satkarni

7) _____ was the capital city of satvahan.
a) Kalyan b) Pratisthan
c) Togar d) Ujjain

8) The famous “Gathasapshati” text was written by _____ satvahan king.
a) Gautamiputra satkarni b) Hala
c) Pulumavi d) Simuk

9) _____ age was known as golden age of the ancient India.
   a) Gupta   b) Maurya
   c) Shung   d) Kushan

10) V. A. Smith has called _____ king the Indian Nepolean.
   a) Chandragupta - I   b) Chandragupt - II
   c) Kumargupta   d) Samudragupta

11) _____ is the last king of ancient Indian history.
   a) Chandragupta Maurya   b) Harshavardhan
   c) Rajvardhan   d) Susharma

12) Kanoj Buddhis council was called by _____ king.
   a) Ashok   b) Harshavardhan
   c) Kanishka   d) Ajatshatru

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**

1) Give brief information about the Kalinga War.
2) State the reasons for the decline of the Mauryan Power.
3) Explain the contribution of king Hala of the Satvahan Dynsty.
4) Discuss the political achievements of Charndragupta - I.
5) Explain the cultural contribution of king Kumargupta.
6) Explain the importance of religious conference at Kanoj.

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**

1) Religious Policy of King Ashoka.
2) Social life in Satvahan Period.
3) Gupta King Chandragupta - II
4) Religious Policy of King Harshavardhan.

Q.4 Board answer Question. (Any One) **12**

a) Write a detailed account of the political contribution of Chandragupta Maurya, the first emperor of ancient India.

OR

b) Describe the contribution of King Gautamiputra shri Satkarni of the Satvahana dynasty.

Q.5 Broad answer question. **12**

Explain the evaluation of the political and religious work of Emperor Harshavardhan.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Philosophy
Introduction to philosophy (G03-0212)

वार, दिनांक : शनिवार, २१-०६-२०२५ **कमाल गुण**: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. १२

१) नास्तिक (अवैदिक) दर्शनांचे ––– प्रकार आहेत.
अ) दोन ब) तीन
क) चार ड) पाच

२) चार्वाक दर्शन हे ––– म्हणून ओळखले जाते.
अ) लोकायत ब) जैन
क) बौद्ध ड) न्याय

३) जैन हे ––– दर्शन आहे.
अ) आस्तिक ब) नास्तिक
क) जडवादी ड) यापैकी नाही

४) ––– ही बौद्ध दर्शनाची संकल्पना आहे.
अ) क्षणिकवाद ब) विवर्तवाद
क) मायावाद ड) अध्यासवाद

५) ––– हे दुसरे आर्यसत्य होय.
अ) दुःख ब) दुःख, कारण
क) दुःख, निरोध ड) दुःख, निरोध मार्ग

६) वैशेषिकांनुसार, द्रव्य ––– प्रकारची आहेत.
अ) ६ ब) ७
क) ८ ड) ९

७) सांख्यांनुसार प्रकृती ––– गुणात्मक आहे.
अ) १ ब) २
क) ३ ड) ४

८) पृथ्वी, जल, अग्नी, वायू आणि आकाश ही ——— होत.
   अ) पंचभूते　　　　ब) पंचकर्मे
   क) ज्ञानेंद्रिये　　　　ड) यापैकी नाही

९) सांख्य दर्शनाचा ——— दर्शनाशी अगदी जवळचा संबंध आहे.
   अ) योग　　　　ब) चार्वाक
   क) बौद्ध　　　　ड) जैन

१०) योगाची एकूण ——— अंगे आहेत.
   अ) सहा　　　　ब) सात
   क) आठ　　　　ड) नऊ

११) पूर्व मीमांसा ——— वर आधारलेली आहे.
   अ) कर्मकांड　　　　ब) ज्ञानकांड
   क) भक्ती　　　　ड) योग

१२) ब्रह्म सत्, चित् आणि ——— स्वरूप आहे.
   अ) दु:ख　　　　ब) आनंद
   क) अविद्या　　　　ड) अविवेक

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२
१) चार्वाकाचा जडवाद स्पष्ट करा.
२) भारतीय दर्शनांचे उद्दिष्ट स्पष्ट करा.
३) सांख्य दर्शनानुसार पुरूष म्हणजे काय?
४) बौद्धांनुसार अनात्म संकल्पना स्पष्ट करा.
५) अनेकांतवाद संकल्पना स्पष्ट करा
६) योग चा अर्थ स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२
१) चार्वाक दर्शनाची विचारसरणी
२) सांख्य दर्शनाची विचारसरणी
३) योग दर्शनाची विचारसरणी
४) वेदांत दर्शनाची विचारसरणी

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. १२
अ) भारतीय दर्शनांतील समान वैशिष्टे स्पष्ट करा.

किंवा

ब) मायावाद सिद्धांत स्पष्ट करा.

प्र.५ सांख्य दर्शनातील पुरूषाच्या अस्तित्वाविषयीचे युक्तिवाद स्पष्ट करा. १२

SLR-VA-610

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Philosophy
Introduction to philosophy (G03-0212)

Day & Date: Saturday, 21-June-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **12**

1) There are _____ kinds of heterodox darsanas.
a) Two b) Three
c) Four d) Five

2) Charvaka Darsana is known as _____.
a) Lokayata b) Jaina
c) Bouddha d) Nyaya

3) Jaina is _____ Darsana.
a) Heterodox b) Orthodox
c) Materialistic d) None of these

4) _____ is a Bouddha Darsana's concept.
a) Momentariness b) Vivartavada
c) Mayavad d) Adhyasavad

5) _____ is the second noble truth.
a) Dukhh, b) Dukhh karana,
c) Dukhh nirodha, d) Dukhh nirodh marga

6) According to Vaisheshika, Dravyas(Substances) are _____ kinds.
a) 6 b) 7
c) 8 d) 9

7) According to Sankhya Prakrti has _____ gunas.
a) 1 b) 2
c) 3 d) 4

8) Earth, Water, Fire, Air and Ether are called _____.
a) Panchabhuta b) Panchakarma
c) Sense organs d) None of these

9) Sankhya is most related to the _____ school.
a) Yoga b) Charvaka
c) Bouddha d) Jaina

10) There are _____ limbs of Yoga.
a) Six b) Seven
c) Eight d) Nine

11) Purva mimansa is based on _____.
a) Karmakanda b) Dnyanakanda
c) Bhakti d) Yoga

12) Brahma is Sat, Cit and _____.
a) Duhkha b) Ananda
c) Avidya d) Aviveka

Q.2 Write Short Answers: (Any Four) **12**
1) Explain Charvaka's materialism.
2) Explain the aim of Indian Darsanas.
3) What is purusha, by Sankhya Darsana?
4) Explain the concept of Non-soul by Buddhism.
5) Explain the concept of Anekantavada.
6) Explain the meaning of Yoga.

Q.3 Write short notes: (Any Two) **12**
1) Charvaka darshana's ideology
2) Sankhya darshana's ideology
3) Yoga darshana's ideology
4) Vedant darshana's ideology

Q.4 Explain the common characteristics of Indian philosophy. **12**

OR

Explain the theory of Mayavada.

Q.5 Explain the argument for existence of Purusha in Sankhya Darsana. **12**

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Psychology
Fundamental of Psychology (G03-0216)

वार, दिनांक : सोमवार, २३-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०

वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) अभिजात अभिसंधान सिध्दांतकर्ता ––– होते.
अ) पॅव्हलॉव्ह ब) स्किनर
क) फ्राईड ड) वॅटसन

२) अल्पकालीन स्मृतीत माहिती ––– सेकंद टिकून राहते.
अ) ४० ब) ३०
क) ३५ ड) ४५

३) $\frac{\text{मानसिक वय}}{\text{शारीरिक वय}} \times १००$ या सूत्राला ––– म्हणतात.
अ) स्मरण ब) अध्ययन
क) बुध्दिगुणांक ड) व्यक्तिमत्व

४) ––– यांनी व्यक्तिमत्वाचा गुणतत्व सिध्दांत मांडला.
अ) टर्मन ब) कोहलर
क) गार्डनर ड) ऑलपोर्ट

५) ––– यांनी परिणामाचा नियम मांडला
अ) थॉर्नडाईक ब) वॅटसन
क) पॅव्हलॉव्ह ड) स्किनर

६) स्मरण प्रक्रियेमध्ये ––– अवस्थांचा समावेश होतो.
अ) २ ब) ३
क) ४ ड) ५

७) ––– यांनी बहुविध बुध्दिमत्ता सिध्दांत मांडला.
अ) स्पिअरमन ब) बिने
क) गार्डनर ड) कॅटेल

८) व्यक्तिमत्त्व संकल्पना ––– भाषेच्या शब्दापासून बनली.
   अ) ग्रीक   ब) फ्रेंच
   क) इंग्रजी   ड) लॅटिन

९) साधक अभिसंधान प्रयोगामध्ये उपयोगात आणलेल्या पेटीला ––– म्हणतात.
   अ) स्किनर पेटी   ब) पत्र पेटी
   क) लाकडी पेटी   ड) मूर्ख पेटी

१०) 'विस्मरण' संकल्पनेचा अभ्यास ––– यांनी केला.
   अ) टर्मन   ब) एबिंगहॉस
   क) फ्राईड   ड) ऑलपोर्ट

११) रॉबर्ट स्टर्नबर्ग यांनी बुध्दिमत्तेत ––– घटक सांगितले.
   अ) पाच   ब) चार
   क) तीन   ड) दोन

१२) महान पंच घटक व्यक्तिमत्व सिध्दांत ––– यांनी मांडला.
   अ) ऑलपोर्ट   ब) कॅटेल
   क) मॅस्लो   ड) गोल्डबर्ग

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) अध्ययन म्हणजे काय?
२) स्मृती म्हणजे काय?
३) बुध्दिमत्ता व्याख्या लिहा.
४) व्यक्तिमत्व व्याख्या लिहा.
५) कॅटेलच्या बुध्दिमत्तेचे प्रकार लिहा.
६) विस्मरण म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) व्यक्तिमत्व विकासातील मनोलैंगिक अवस्था
२) स्टर्नबर्ग त्रयात्मक सिध्दांत
३) विस्मरणाची कारणे
४) साधक अभिसंधान प्रयोग

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (कोणताही एक) १२

१) स्मृती प्रक्रिया स्पष्ट करा.

किंवा

२) बुध्दिमत्तेचा बहुघटकीय सिध्दांत स्पष्ट करा.

प्र.५ अभिजात अभिसंधान प्रयोगाचे वर्णन करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Psychology
Fundamental of Psychology (G03-0216)

Day & Date: Monday, 23-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternative given below. **12**

1) The classical conditioning theory proposed by _____.
a) Pavlov b) Skinner
c) Freud d) Watson

2) _____ second duration period of short term memory.
a) 40 b) 30
c) 35 d) 45

3) $\frac{\text{Mental Age}}{\text{Chronological Age}} \times 100$ called _____.
a) Memory b) Learning
c) Intelligence Quotient (IQ) d) Personality

4) The trait theory proposed by _____.
a) Terman b) Kohler
c) Grandner d) Allport

5) _____ proposed law of effect.
a) Thorndike b) Watson
c) Pavlov d) Skinner

6) The memory processes included _____ stages.
a) 2 b) 3
c) 4 d) 5

7) _____ proposed multiple intelligence theory.
a) Spearman b) Bine
c) Gardner d) Cattel

8) The term 'Personality' derived from _____ language.
a) Greek b) French
c) English d) Latin

9) Instrumental conditioning experiment used box know as _____.
a) Skinner box b) Letter box
c) Wooden box d) Idiot box

10) The concept ‘forgetting’ studied by _____.
a) Terman b) Ebbinghaus
c) Freud d) Allport

11) Robert Sternberg given by _____ factors of intelligence.
a) Five b) Four
c) Three d) Two

12) Big five personality factor theory proposed by _____.
a) Allport b) Cattel
c) Maslow d) Goldberg

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
1) What is learning?
2) What is memory?
3) Define intelligence
4) Define personality
5) State Cattel’s intelligence type
6) What is forgetting?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
1) Psycho-sexual stages of personality development
2) Sternberg’s Triarchic theory
3) Causes of forgetting
4) Experiment of instrumental conditioning

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**
1) Explain the process of memory.

OR

2) Explain multiple Intelligence theory.

Q.5 Describe the experiment of classical conditioning. **12**

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Basic Concepts in Sociology (G03-0218)

वार, दिनांक : मंगळवार, २४-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) प्राथमिक समूहाची संकल्पना ——— यांनी मांडली.
अ) हर्बर्ट स्पेन्सर ब) सी एच कुले
क) विल्यम समनर ड) इरावती कर्वे

२) ——— हे सामाजिक नियंत्रणाचे औपचारिक साधन आहे.
अ) कायदा ब) धर्म
क) कुटुंब ड) प्रथा

३) घनिष्ठ संबंधाचा अभाव हे ——— समूहाचे वैशिष्ट्य आहे.
अ) दुय्यम समूह ब) प्राथमिक समूह
क) संदर्भ समूह ड) यापैकी नाही

४) सामाजिक नियमांचा भंग करणारे वर्तन म्हणजे ——— होय.
अ) नियंत्रण ब) सामाजिककरण
क) विचलन ड) यापैकी नाही

५) सामाजिक पदातील कोणतेही परिवर्तन म्हणजेच सामाजिक ——— होय.
अ) विचलन ब) गतिशीलता
क) नियंत्रण ड) परिवर्तन

६) खालीलपैकी सामाजिक चळवळीचे वैशिष्ट्ये कोणते?
अ) विचारप्रणाली ब) संघटन
क) निश्चित उद्देश ड) वरील सर्व

७) व्यक्ती ——— समूहाची सभासद नसते.
   अ) प्राथमिक
   ब) दुय्यम
   क) संदर्भ
   ड) यापैकी नाही

८) ——— हे सामाजिक परिवर्तनाचे वैशिष्ट्य आहे.
   अ) सार्वत्रिकता   ब) निरंतर प्रक्रिया
   क) तटस्थता   ड) वरील सर्व

९) एका व्यक्तीचे वरिष्ठ वर्गातून कनिष्ठ वर्गात होणारे वाटचाल म्हणजे ——— गतिशीलता होय.
   अ) अधोगामी   ब) उर्ध्वगामी
   क) समस्तरीय   ड) यापैकी नाही

१०) सामाजिक स्तरीकरण हे एक ——— प्रक्रिया आहे.
   अ) नकारात्मक   ब) सकारात्मक
   क) सार्वत्रिक   ड) विचलन

११) खालीलपैकी कोणते घटक सामाजिक परिवर्तनास जबाबदार आहे.
   अ) लोकसंख्या   ब) तांत्रिक
   क) भौगोलिक   ड) वरील सर्व

१२) खालीलपैकी सामाजिक स्तरीकरणाचे आधार कोणते?
   अ) जात   ब) लिंग
   क) वय   ड) वरील सर्व

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही चार) १२

१) सामाजिक गतिशीलतेचे प्रकार स्पष्ट करा?
२) संदर्भ समूह म्हणजे काय?
३) सामाजिक नियंत्रणाची साधने कोणती?
४) सामाजिक चळवळीचे वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
५) समूहाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा?
६) सामाजिक नियंत्रणाचे प्रकार सांगा?

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) सामाजिक नियंत्रणाचे कार्य.
२) दुय्यम समूहाची वैशिष्ट्ये.
३) सामाजिक स्तरीकरणाचे प्रकार.
४) सामाजिक विचलनाची कारणे.

प्र.४ १) सामाजिक स्तरीकरणाचा अर्थ सांगून वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. १२

किंवा

२) सामाजिक परिवर्तनाचा अर्थ सांगून परिवर्तनाची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.५ प्राथमिक समूहाच्या व्याख्या सांगून प्राथमिक समूहाची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा. १२

SLR-VA-612

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Basic Concepts in Sociology (G03-0218)

Day & Date: Tuesday, 24-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **12**

1) _____ propounded the concept of primary group.
a) Herbert Spencer b) C.H. Coole
c) William Samner d) Iravati Karve

2) _____ is the formal tool of social control.
a) Law b) Religion
c) Family d) Custom

3) Lack of intimate relationship is the characteristics of _____.
a) Secondary group b) Primary group
c) Reference group d) None of these

4) The behaviour that violates the rules of society is a _____.
a) Control b) Socialization
c) Deviation d) None of these

5) _____ is any change in social position.
a) Deviation b) Mobility
c) Control d) Change

6) What is the characteristics of the social movement of the following.
a) Thought system b) Organization
c) Fixed purpose d) All of the above

7) The person is not a member of the _____ group.
a) Primary b) Secondary
c) Reference d) None of these

8) _____ is a characteristics of social change.
a) Universality b) Continuous process
c) Neutrality d) All of the above

9) A person's departure from the senior class to the junior class is the _____ mobility.
a) Downward b) Upward
c) Horizontal d) None of these

10) Social stratification is a _____ process.
a) Negative b) Positive
c) Universality d) Deviation

11) Which of the following components is responsible for social change?
a) Population b) Technical
c) Geographical d) All of the above

12) Which is the following is the basis of the social stratification?
a) Age b) Cast
c) Sex d) All of the above

Q.2 Write short answers. (Any Four) **12**
a) Explain the type of social mobility?
b) What is meant by reference group?
c) Explain the agencies of social control?
d) Explain the characteristics of social movement?
e) Explain the characteristics of social group?
f) Explain the type of social control?

Q.3 Write short notes. (Any Two) **12**
a) Function of social control
b) Characteristics of Secondary group
c) Type of social stratification
d) Cause of social deviation

Q.4 a) Explain the meaning of social stratification and explain its characteristics? **12**

OR

b) Explain the meaning of social change and explain the Factors social change?

Q.5 Define primary group and explain its characteristics? **12**

SLR-VA-613

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च / एप्रिल - २०२५
Geography
Human Geography (G03-0205)

वार, दिनांक : बुधवार, २५-०६-२०२५ कमाल गुण: ६०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. १२

१) आर्थिक भूगोल ही ——— भूगोलाची शाखा आहे.
अ) प्राकृतिक ब) मानवी
क) ऐतिहासिक ड) राजकीय

२) ——— भूगोल हा अस्थिर पृथ्वी व चंचल मानव यांच्या बदलत्या संबंधाचा अभ्यास होय.
अ) आर्थिक ब) मानवी
क) राजकीय ड) ऐतिहासिक

३) ——— यांना मानवी भूगोलाचे जनक म्हणतात.
अ) फ्रेडरिक रॅटझेल ब) इ. हंटिंग्टन
क) जीन्स ब्रुहन्स ड) कार्ल रिटर

४) पर्यावरण या शब्दाची उत्पती मूळ ——— या भाषेतील आहे.
अ) फ्रेंच ब) ग्रीक
क) अमेरिका ड) रोमन

५) पर्यावरणाचे नैसर्गिक व ——— पर्यावरण असे दोन प्रकार पडतात.
अ) राजकीय ब) आर्थिक
क) सांस्कृतिक ड) वैदयकीय

६) थांबा व जा निश्चिततावाद ही संकल्पना ——— यांनी मांडली.
अ) फेबवरे ब) डेव्हीस
क) सेंपल ड) जी. टेलर

७) संभववाद या शब्दाचा प्रयोग सर्वप्रथम ––– या शास्त्रज्ञाने केला.
   अ) फेबवरे   ब) डेव्हीस
   क) रिटर   ड) टेलर

८) वंश ही ––– संकल्पना आहे.
   अ) जैविक   ब) भौगोलिक
   क) रासायनिक   ड) प्राकृतिक

९) १८५९ मध्ये चार्ल्स डार्विन याने ––– हा ग्रंथ प्रकाशित केला.
   अ) अर्डकुन्डे   ब) लेडरकुन्डे
   क) जीव उत्पत्ती   ड) पायस

१०) त्वचा, रंग, केस इ. ––– चे घटक आहेत.
   अ) धर्म   ब) वंश
   क) भाषा   ड) राज्य

११) गोंड लोक ––– या प्रदेशात राहतात.
   अ) सहारा   ब) गोंडवाना
   क) टुंडा   ड) सैबेरिया

१२) एस्किमोच्या हिवाळयातील बर्फाच्या घरात ––– म्हणतात.
   अ) टयुपिक   ब) स्लेज
   क) युर्ट   ड) इग्लू

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा (कोणतेही चार) १२

१) मानवी भूगोलाचे महत्त्व.
२) थांबा व जा विचारसरणी.
३) नैसर्गिक पर्यावरणाचे घटक.
४) तोडा जमातीचे आर्थिक जीवन.
५) बुश्मेन जमातीचे सामाजिक जीवन.
६) हिंदू धर्माची वैशिष्टये.

प्र.३ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे/टिपा लिहा. (कोणत्याही दोन) १२

१) मानवी भूगोलाच्या शाखा
२) निसर्गवाद संकल्पना
३) वंश वर्गीकरणाचे आधार
४) एस्किमो जमातीचे आर्थिक जीवन

प्र.४ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. (कोणताही एक) १२

१) मानवी भूगोल म्हणजे काय ते सांगून मानवी भूगोलाचे स्वरूप व व्याप्ती स्पष्ट करा.

किंवा

२) पठारी प्रदेशातील गोंड जमातीच्या मानवी जीवनाचे वर्णन करा.

प्र.५ मानवाचा पर्यावरणावर होणारा परिणाम स्पष्ट करा. १२

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester–II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Geography
Human Geography (G03-0205)

Day & Date: Wednesday, 25-06-2025 Max. Marks: 60
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Neat diagrams must be drawn wherever necessary.

Q.1 Select the proper alternative and fill in the blanks. **12**

1) Economic geography is a branch of _____ geography.
a) Physical b) Human
c) Historical d) Political

2) _____ geography is the study of the changing relationship between the unresting man and unstable earth.
a) Economic b) Human
c) Political d) Historical

3) _____ is the father of human geography.
a) Fredrick Ratzel b) E. Huntington
c) J. Brunhes d) Karl Ritter

4) The word environment is originated by _____ language.
a) French b) Greek
c) American d) Roman

5) Natural and _____ environment are the two main types of environment.
a) Political b) Economic
c) Cultural d) Medical

6) ______ put forth the concept of **'Stop and Go'** determinism.
a) Febvare b) Davis
c) Semple d) G. Taylor

7) ______ used the term possibilism for the first time.
a) Febvare b) Davis
c) Ritter d) Taylor

8) Race is the _____ Concept.
a) Biological b) Geographical
c) Chemical d) Physical

9) Charles Darwin published his book ______ in 1859.
a) Erd Kunde b) Lander Kunde
c) Origin of species d) Payas

10) Skin, Colour, hair etc. are the important elements of _____.
a) Religious b) Race
c) Language d) State

11) Gond People lives in _____ region.
a) Sahara b) Gondwana
c) Tundra d) Saiberia

12) The snow house of Eskimo in winter season is called _____.
a) Tupic b) Slage
c) Yurt d) Igloo

Q.2 Write a short answer of the following questions (Any Four) **12**
a) Importance of Human Geography
b) Stop and Go determinism
c) Elements of natural Environment
d) Economic life of Toda
e) Social life of Bushmen
f) Characteristics of Hinduism

Q.3 Write a short Answer / short note of the following (Any Two) **12**
a) Branches of Human Geography
b) Concept of Environmentalism
c) Basis of Racial classification
d) Economic life of Eskimo

Q.4 Answer any one of the following. (Any One) **12**
a) Define Human geography and explain the nature & scope of Human geography.

OR

b) Describe the human life in plateau region of Gond tribe.

Q.5 Explain the impact of man on environment. **12**

SLR-VA-614

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र –II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Music
Fundamental Study of Indian Music (G03-0210)

वार, दिनांक : गुरूवार, २६-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०५:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) खालीलपैकी ––– हा एकच तीव्र स्वर होऊ शकतो.
अ) प ब) रे
क) म ड) नि

२) ––– हा सात मात्रांचा ताल आहे.
अ) एकताल ब) त्रिताल
क) रूपक ड) दादरा

३) हात बाहेर काढून ताल दर्शविणाऱ्या क्रियेस ––– म्हणतात.
अ) एकताल ब) काल किंवा खाली
क) सम ड) वादी

४) बागेश्री रागाचा थाट ––– आहे.
अ) मारवा ब) तोडी
क) काफी ड) खमाज

५) ––– या प्रसिद्ध मराठी पार्श्वगायिका आहेत.
अ) निर्मला सितारामन ब) किरण राव
क) श्रेया घोषाल ड) उर्मिला धनगर

६) तिनताल मध्ये खाली ही ––– मात्रेवर आहे.
अ) पहिल्या ब) पाचव्या
क) नवव्या ड) अकराव्या

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) सरगम गीत म्हणजे काय?
२) शास्त्रीय संगीतातील चार प्रसिद्ध कलाकारांची नावे लिहा.
३) लक्षण गीत म्हणजे काय?

प्र.३ व्याख्या लिहा. (कोणत्याही तीन) **०६**

१) गमक
२) आलाप
३) ख्याल
४) तान
५) कणस्वर
६) मुरकी

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१२**

१) पंडित विष्णू दिगंबर पलुस्कर यांच्या शास्त्रीय संगीताच्या प्रचार – प्रसारातील योगदानाबद्दलची माहिती लिहा.

किंवा

२) पं. पलुस्कर संगीत लेखन पद्धतीतील स्वर, सप्तक, ताल यापैकी कोणत्याही एकाची चिन्हे लिहा.

SLR-VA-615

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Military Science (N.C.C.) (G03-0221)

वार, दिनांक : शुक्रवार, २७-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०२:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ––– हे नविन निर्माण झालेले एन.सी.सी. डायरेक्टरेट आहे.
अ) उत्तरांचल ब) महाराष्ट्र
क) राजस्थान ड) उत्तरप्रदेश

२) वृक्षारोपन हा ––– चा एक भाग आहे.
अ) ड्रील ब) वेपन ट्रेनिंग
क) समाजसेवा ड) यापैकी एकही नाही

३) फायरिंगच्या वेळी बट पॉईन्टवरती ––– रंगाचा झेंडा लावला जातो.
अ) निळ्या ब) पांढऱ्या
क) पिवळ्या ड) लाल

४) ७.६२ एम.एम. एल एम जी मॅगझीनमध्ये ––– राऊंडस भरले जातात.
अ) २८ ब) ३०
क) ४० ड) ५०

५) एन.सी.सी. झेंड्यांमध्ये एकूण ––– रंग आहेत.
अ) २ ब) ३
क) ४ ड) ५

६) ––– हे एन.सी.सी चे ध्येय वाक्य आहे.
अ) युनिटी ब) डिसीप्लिन
क) युनिटी ॲन्ड डिसीप्लिन ड) यापैकी एकही नाही

प्र.२ खालील प्रश्नांची उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

१) फायरिंगच्या पोझिशन्स लिहा.
२) चांगल्या फायरिंगची तत्वे लिहा.
३) सिव्हिल डिफेन्सची व्याख्या लिहा.
४) फायर फायटिंगच्या उपकरणांची नावे लिहा.

प्र.३ ''आदर्श नागरिकाचे गुण'' यावर थोडक्यात टिप लिहा. **०६**

प्र.४ नेतृत्वाचे मुलभूत गुण सविस्तर लिहा. **१२**

किंवा

एन.सी.सी. ट्रेनिंगचे फायदे सविस्तर लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Military Science (N.C.C.) (G03-0221)

Day & Date: Friday, 27-June-2025 Max. Marks: 30
Time: 12:00 PM To 02:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Fill in the blanks by choosing correct alternative from the given below: **06**

1) _____ is a newly raised N.C.C. directorate.
a) Uttaranchal b) Maharashtra
c) Rajasthan d) Uttar Pradesh

2) Tree – plantation is a part of _____.
a) Drill b) Weapon training
c) Social service d) None of these

3) _____ coloured flag is kept on the top of butt point during firing.
a) A blue b) A white
c) A yellow d) A red

4) _____ rounds are filled in the 7.62mm LMG magazine.
a) 28 b) 30
c) 40 d) 50

5) There are _____ colours in the N.C.C. flag.
a) 2 b) 3
c) 4 d) 5

6) The motto of N.C.C. is _____.
a) Unity b) Discipline
c) Unity & discipline d) None of these

Q.2 Attempt any three of the following questions. **06**

1) Write down the positions of firing.
2) Write down the principles of good firing.
3) Write down the definition of Civil Defence.
4) Write down the names of fire fighting equipments.

Q.3 Write a short note on "Qualities of an Ideal Citizen". **06**

Q.4 Describe in detail the basic leadership traits. **12**

OR

Describe the benefits of N.C.C training.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Physical Education - II
Foundation of Physical Education & Sports (G03-0213)

वार, दिनांक :बुधवार, ०४-०६-२०२५ कमाल गुण : ३०
वेळ: दुपारी १२:०० ते ०१:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) व्हॉलीबाल मध्ये निर्णायक सेट ––– गुणांचा असतो.
अ) १५ गुण ब) २२ गुण
क) २६ गुण ड) १० गुण

२) गोळाफेक मधील वर्तुळाचा कोन (सेक्टर) ––– अंशाचा असतो.
अ) ३४.९२^0 ब) ३५.९२^0
क) ३६.९२^0 ड) ३७.९२^0

३) व्हॉलीबाल या खेळात एका संघात ––– खेळाडू असतात.
अ) १२ खेळाडू ब) १३ खेळाडू
क) १४ खेळाडू ड) १५ खेळाडू

४) मानवी वाढ व विकासाच्या प्रमुख ––– अवस्था आहे.
अ) बालावस्था ब) किशोर अवस्था
क) युवा अवस्था ड) वरील सर्व

५) गोळाफेक मधील गोळा स्त्रियांसाठी ––– कि.ग्रॅ. वजनाचा असतो.
अ) ४ कि.ग्रॅ ब) ६ कि.ग्रॅ
क) ५ कि.ग्रॅ ड) ३ कि.ग्रॅ

६) राष्ट्रीय क्रीडादिन ––– दिवशी साजरा केला जातो.
अ) २९ ऑगस्ट ब) १५ ऑगस्ट
क) ५ सप्टेंबर ड) २६ जानेवारी

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा./एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) वाढ म्हणजे काय?
२) विकास म्हणजे काय?
३) बाल्यावस्थेत शारीरिक विकास कसा होतो ते थोडक्यात सांगा.
४) खेळ आणि काम

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा./टीपा लिहा. (कोणताही एक) **०६**

१) रक्ताभिसरण संस्था
२) खेळाचे महत्त्व

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या. (कोणताही एक) **१२**

१) पचनसंस्था आणि व्यायाम उदाहरणासह लिहा.

किंवा

२) उत्सर्जनसंस्था आणि व्यायाम उदाहरणासह लिहा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Physical Education - II
Foundation of Physical Education & Sports (G03-0213)

Day & Date: Wednesday, 4-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 12:00 PM To 01:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. **06**

1) In Volleyball, the deciding set is of _____ points.
a) 15 points b) 22 points
c) 26 point d) 10 points

2) The angle (sector) of the circle in shot put is _____ degrees.
a) 34.92° b) 35.92°
c) 36.92° d) 37.92°

3) In the game of Volleyball, a team consists of_____ players.
a) 12 players b) 13 players
c) 14 players d) 15 players

4) _____ is main stage of human growth & development.
a) Child hood b) Adolescent
c) Youth d) All above

5) The Shot put for woman weights_____ kg.
a) 4 kg b) 6 kg
c) 5 kg d) 3 kg

6) National Sports Day is Celebrated on _____.
a) 29 August b) 15 August
c) 9 September d) 26 January

Q.2 Write short answers / Write answer in one sentence. (Any Two) **06**

1) What is Growth?
2) What is Development?
3) Briefly explain how physical development occurs during childhood.
4) Play and Work

Q.3 Write Short Answer/Short Note. (Any One) **06**

1) Circulatory System.
2) Importance of Play.

Q.4 Write the details answer. (Board answer type questions) (Any One) 12

1) Write Digestive System & Exercise with example.

OR

2) Write Excretory System & Exercise with example.

SLR-VA-617

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
English
Acquiring Soft Skills II (G03-SEC-204)

Day & Date: Thursday, 05-June-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from those given below each sentence and rewrite the sentence. **06**

1) _____ is the key to successful time management.
a) Prioritisation b) research
c) contribution d) postponement

2) Presentation skills help in _____ and career success
a) time growth b) professional growth
c) income growth d) life growth

3) _____ is your body's natural response to challenging or demanding situations.
a) Time b) Presentation
c) Stress d) Treasure

4) Thinking Skills Enhances _____ and innovation.
a) pressure b) brevity
c) activity d) creativity

5) Problem-solving skills help you determine the source of _____ and find a solution.
a) happiness b) a problem
c) plantation d) a news

6) Every decision carries _____ that must be evaluated.
a) safety b) money
c) bricks d) risks

.

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**
a) Different steps in the Decision-Making Process.
b) The essential skills for Seeking Employment.
c) Write a short note on Thinking Skills.
d) Write a short note on Stress Management.

Q.3 Write the Short Notes on the following. **06**
a) Presentation Skills.

Q.4 Write the details answer (any one). **12**

a) Problem-Solving skills.

b) Workplace Etiquettes.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester-II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Marathi
कौशल्य विकास (उत्तरार्ध) (G03-SEC-209)

वार, दिनांक : शुक्रवार, ०६-०६-२०२५ — कमाल गुण: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडा. **०६**

१) मुलाखतीचा सगळयात लोकप्रिय प्रकार कोणता आहे?
अ) पॅनेल मुलाखत — ब) दूरध्वनी मुलाखत
क) गट मुलाखत — ड) संरचित मुलाखत

२) 'आमदार सौभाग्यवती' या कादंबरीचे माध्यमांतर कशात झाले?
अ) नाटक — ब) चित्रपट
क) लघुनाट्य — ड) शॉर्ट फिल्म

३) 'माध्यमांतर मीमांसा' या पुस्तकाचे लेखक कोण आहेत?
अ) डॉ. महेंद्र कदम — ब) डॉ. आनंद यादव
क) डॉ. शकील शेख — ड) डॉ. इ. जा. तांबोळी

४) मुलाखतीचा पहिला आणि शेवटचा टप्पा कोणता असतो?
अ) वैयक्तिक मुलाखत — ब) टेलिफोनिक मुलाखत
क) संरचित मुलाखत — ड) चाचणी मुलाखत

५) कोणत्या मुलाखतीला बोर्ड मुलाखत असेही म्हणतात?
अ) पॅनेल मुलाखत — ब) खोली मुलाखत
क) दूरध्वनी मुलाखत — ड) संरचित मुलाखत

६) 'नटसम्राट' या नाटकाचे माध्यमांतर कशात झाले.?
अ) लघुनाट्य — ब) शॉर्ट फिल्म
क) चित्रपट — ड) वेब सिरीज

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) माध्यमांतर लेखन कौशल्याचे घटक स्पष्ट करा.
२) मुलाखतीचे प्रकार कोणते?
३) माध्यमांतर म्हणजे काय?
४) मुलाखतीची तयारी कशी करावी.?

प्र.३ टीप लिहा. **०६**

मुलाखत म्हणजे काय सविस्तर स्पष्ट करा?

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. (दोन पैकी एक) **१२**

१) मुलाखतीची गुणवैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
२) माध्यमांतर लेखन कौशल्याचे घटक स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
HISTORY
Historical Tourism and Travel Management (G03-SEC-207)

वार, दिनांक : सोमवार, ०९-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) पर्यटन नियोजनामुळे ––– च्या विकासाला चालना मिळते.
अ) शेती ब) उद्योगधंदे
क) खनिज ड) शिक्षण

२) पर्यटनासाठी देशात येणाऱ्या परदेशी पर्यटकामुळे देशाला ––– चलनाची प्राप्ती होते.
अ) सुवर्ण ब) ताम्र
क) परकीय ड) लोह

३) पर्यटकांच्या निवासासाठी समुद्र, तलाव, सरोवराच्या पाण्यावर उभारलेल्या हॉटेल्स्ला ––– हॉटेल्स् म्हणतात.
अ) व्यापारी ब) आंतरराष्ट्रीय
क) तरंगती ड) मोटेल्स्

४) ––– हे पर्यटन निवासस्थानाचा आधुनिक प्रकार आहे.
अ) धर्मशाळा ब) राहूटया
क) हॉलीडे व्हीलेज ड) पंचतारांकित हॉटेल्स्

५) पर्यटकांच्या गरजा व त्यांचे समाधान करण्यासाठी पर्यटन स्थळाच्या परिसरात निर्माण झालेली संघटित विक्री व्यवस्था म्हणजे ––– होय.
अ) मोटेल्स् ब) हॉटेल्स्
क) धर्मशाळा ड) पर्यटन बाजारपेठ

६) केंद्र सरकारच्या पर्यटन विभागामार्फत कार्यरत असणाऱ्या इन्स्टिट्यूट ऑफ टुरिझम अँड ट्रॅव्हल मॅनेजमेंटची शाखा ––– येथे आहे.
अ) पुणे ब) दिल्ली
क) पाटणा ड) कोचीन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) पर्यटनासाठी आवश्यक असलेल्या बस वाहतूक व्यवस्थेची थोडक्यात माहिती सांगा.
२) पर्यटनाची कोणतीही दोन कारणे लिहा.
३) भारताच्या पर्यटन मंत्रालयाविषयी माहिती लिहा.
४) रिसोर्ट हॉटेल्स विषयी माहिती सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

पर्यटनातील निवास व्यवस्थेच्या प्रकारांची माहिती लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक) १२

१) पर्यटन नियोजनाची विविध कारणे लिहा.
२) पर्यटन बाजारपेठेची वैशिष्टये सांगा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
HISTORY
Historical Tourism and Travel Management (G03-SEC-207)

Day & Date: Monday, 09-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) Tourism planning promotes the development of _____.
a) Agriculture b) Industry
c) Minerals d) Education

2) Foreign tourists coming to the country for tourism earn _____ currency for the country.
a) Gold b) Copper
c) Foreign d) Iron

3) Hotels built on the sea, lake for the accommodation of tourists are called _____ hotels.
a) Commercial b) International
c) Floating d) Motels

4) _____ is a modern type of tourist accommodation.
a) Dharamshala b) Tent
c) Holiday Village d) Five-star hotels

5) An organized sales system created in the vicinity of a tourist destination to meet the needs of tourists and satisfy them is called _____.
a) Motels b) Hotels
c) Dharamshala d) Tourism Market

6) The branch of the Institute of Tourism and Travel Management, which operates under the Tourism Department of the Central Government, is located at _____.
a) Pune b) Delhi
c) Patna d) Cochin

Q.2 Write short answer (Any Two) **06**

a) Give brief information about the bus transport system required for tourism.
b) Write any two causes of Tourism.
c) Write information about the Ministry of Tourism of India.
d) Give information about resort hotels.

Q.3 Write Short answers. **06**

Write information about the types of accommodation in tourism.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

1) Write various reasons for tourism planning.

2) Give the characteristics of the tourism market.

SLR-VA-620

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Economics
Economics of Marketing - II (G03-SEC-202)

वार, दिनांक : मंगळवार, १०-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून उत्तरे लिहा. ०६

१) ग्राहकांचे वर्तन समजून घेणे ––– साठी महत्त्वपूर्ण आहे.
अ) अभियंता ब) विक्रेते
क) अकाउंटंट ड) डॉक्टर

२) ग्राहक संरक्षण कायदा ––– साली लागू करण्यात आला.
अ) १९५६ ब) १९९६
क) १९८६ ड) २००६

३) ग्राहक संरक्षण कायद्याचे मुख्यतः ––– हे उद्दीष्ट आहे.
अ) व्यवसायांना अन्यायकारक स्पर्धेपासून वाचविणे.
ब) ग्राहकांना शोषणापासून वाचविणे.
क) आंतरराष्ट्रीय व्यापार नियंत्रित करणे.
ड) महागाई नियंत्रित करणे.

४) उत्पन्न, किंमत आणि पत उपलब्धता ही ग्राहकांच्या वर्तनावर परिणाम करणारे ––– घटकांची उदाहरणे आहेत.
अ) सांस्कृतिक ब) सामाजिक
क) मानसशास्त्रीय ड) आर्थिक

५) ई–व्यवसायाचे मुख्य तोटे म्हणजे –––.
अ) व्यवसाय चालवण्याचा सततचा खर्च कमी झाला.
ब) ग्राहकांची निष्ठा वाढली.
क) सुरक्षा चिंता आणि माहितीच्या गोपनीयतेचे उल्लंघन होते.
ड) वेगवान वस्तूची मागणी प्रक्रिया होते.

६) टेलीमार्केटिंगचे मुख्य वैशिष्टय ——— म्हणजे.
   अ) समोरासमोर संवाद
   ब) मार्केटिंग मोहिमांची किंमत —प्रभावीता जास्त
   क) थेट ग्राहक संपर्क
   ड) लेखी संप्रेषणावर अवलंबून

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) ग्राहक वर्तन म्हणजे काय सांगा.
२) १९८६ च्या ग्राहक संरक्षण कायद्याचा प्राथमिक हेतू सांगा.
३) आभासी विपणनाची संकल्पना स्पष्ट करा.
४) मोबाईल विपणन म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा. **०६**

ई—व्यवसायाचे फायदे आणि तोटे स्पष्ट करा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न. **१२**

१) ग्राहकांच्या वर्तनावर परिणाम करणारे घटक लिहा.

किंवा

२) आभासी विपणन म्हणजे काय? सांगून त्याचे महत्त्व लिहा.

SLR-VA-620

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
ECONOMICS
Economics of Marketing – II (G03-SEC-202)

Day & Date: Tuesday, 10-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All Questions are Multiple choice Questions.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) Understanding consumer behavior is crucial for _____.
a) Engineers b) Marketers
c) Accountants d) Doctors

2) The Consumer Protection Act was enacted in _____ year.
a) 1956 b) 1996
c) 1986 d) 2006

3) The Consumer Protection Act primarily aims to _____.
a) Protect businesses from unfair competition.
b) Protect consumers from exploitation.
c) Regulate international trade
d) Control inflation

4) Income, price, and availability of credit are examples of _____ factors affecting consumer behavior.
a) Cultural b) Social
c) Psychological d) Economic

5) One of the main disadvantages of E-Business is _____.
a) Reduced overhead costs.
b) Increased customer loyalty.
c) Security concerns and data breaches.
d) Faster order processing.

6) A key feature of Telemarketing is _____.
a) Face-to-face interaction.
b) High cost per lead.
c) Direct customer contact.
d) Reliance on written communication.

Q.2 Write Short Answers. (Any two) **06**

a) Define consumer behaviour?
b) What is the primary purpose of the Consumer Protection Act of 1886?
c) Explain the concept of Virtual Marketing.
d) What is Mobile Marketing?

Q.3 Write Short Answers/ short notes. **06**

Explain the Merits and Demerits of E-Business.

Q.4 Write the detail answer/Broad answer type question (Any One) **12**

1) Write the Factors Affecting on Consumer Behaviour.

2) What is Virtual Marketing? Write its Importance.

SLR-VA-621

Seat No.	

Set P

बी. ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Hindi
रोजगार परक हिंदी (साक्षात्कार एंव पटकथा) (G03-SEC-206)

वार, तारीख : बुधवार, ११-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
समय: दोपहर ०३:०० से ०४:३०

सूचनाएँ : १) सभी प्रश्न अनिवार्य है।
२) दाई ओर लिखे अंक प्रश्न के लिए निर्धारित अंक है।

प्र.१ निम्नलिखित वाक्यों के नीचे दिए गए पर्यायों में से सही पर्याय चुनकर वाक्य फिर से लिखिए। ०६

१) निम्न में से समाचार संकलन की प्रक्रिया में ——— एक महत्त्वपूर्ण है।
अ) साक्षात्कार ब) डायरी
क) स्वयं लेखन ड) रिपोर्ताज

२) साक्षात्कार क्षेत्र की एक अद्भुत ——— नूतन शैली है।
अ) समाचार ब) पत्रकारिता
क) संपादकीय ड) फोटोग्राफी

३) साक्षात्कार को अंग्रजी में ——— कहा जाता है।
अ) प्रेस ब) मिट
क) इंटरव्ह्यू ड) टॉक

४) पटकथा एक ——— दस्तावेज है।
अ) श्राव्य ब) दृश्य
क) मौखिक ड) लिखित

५) पटकथा में कहानी, पात्र, संवाद और ——— का विस्तृत विवरण होता है।
अ) दृश्यों ब) संगीत
क) रंगमंच ड) वर्णन

६) स्क्रीन प्ले के लिए हिंदी में ——— शब्द प्रयुक्त होता है।
अ) संवाद ब) पटकथा
क) नकल ड) अन्य

प्र.२ निम्नलिखित में से किन्ही दो प्रश्नों के उत्तर संक्षेप में लिखिए। **०६**

१) साक्षात्कार के लिए हिंदी में प्रयुक्त किन्ही छः पर्यायवाची शब्द लिखिए।
२) साक्षात्कार का अर्थ बताकर उसकी किसी भी एक परिभाषा को लिखिए।
३) पटकथा के प्रमुख तत्वों की जानकारी दीजिए।
४) पटकथा के प्रमुख तीन प्रकारों की चर्चा कीजिए।

प्र.३ निम्नलिखित प्रश्न का उत्तर लिखिए। **०६**

१) साक्षात्कार के सोपानो की संक्षेप में चर्चा कीजिए।

प्र.४ दीर्घ उत्तरीय प्रश्न निम्न में से किन्ही एक प्रश्न का उत्तर लिखिए। **१२**

१) विजन महाराष्ट्र २०५० के संबंध से महाराष्ट्र के मुख्यमंत्री के साक्षात्कार लिखिए।
२) आत्महत्या पिड़ित किसान परिवार पर पटकथा लिखिए।

SLR-VA-622

Seat No.	

Set P

B. A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Urdu
Internet (G03-SEC-219)

Day & Date: Thursday, 12-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

06

سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جملہ مکمل کیجیے اور جوابی پرچے میں لکھیے۔

1)1950ء کی دہائی کے آخر میں کس ملک نے "آرپا" نامی ایجنسی بنائی۔

A)چین۔ B)جاپان۔

C)امریکہ۔ D)لندن۔

2)1995ء میں ـــــــــ کی طرف سے انٹرنیٹ ایکسپلورر ریلیز کیا گیا۔

A)مائیکروسافٹ۔ B)ڈوس۔

C)ڈاٹ نیٹ۔ D)انڈروئڈ۔

3)ڈارپا انٹرنیٹ پروگرام پروٹوکال کو کیا کہتے ہیں؟

A) IPv4 B) IPv3

C) IPv2 D) IPv1

4)جس سوفٹ ویئر یا پروگرام کے ذریعے ہم ویب سائٹ دیکھتے ہیں اُسے ـــــــ کہتے ہیں۔

A)ویب براؤزر۔ B)میمری۔

C)ہارڈ ڈسک۔ D)کلاؤڈ۔

5)ـــــــ لینگویج ویب کے دل کی حیثیت رکھتی ہے۔

A) DVD B) CD

C) WWW D) HTML

6)انٹرنیٹ ـــــــ دور کی ایجاد ہے۔

A) ماضی۔ B) حال۔

C) مستقبل۔ D) ماضی بعید۔

سوال نمبر.2. **مختصر جواب لکھیے۔(کوئی دو)** **06**

1) جالبین کیا ہے ؟

2) آج کا انٹر نیٹ۔

3) انٹر نیٹ کی ساخت۔

4) ویب سائیٹ کے اجزاء۔

سوال نمبر.3 **مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات لکھیے۔** **06**

1) ورلڈ وائڈ ویب کی تاریخ کا اجمالی جائزہ لیجیے۔

سوال نمبر.4. **مفصل جواب لکھیے۔(کوئی ایک)** **12**

1) انٹر نیٹ کی مختصر تاریخ بیان کیجیے۔

2) انٹر نیٹ کی اہمیت وافادیت بیان کیجیے۔

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Political Science
Elections Process in India (G03-SEC-214)

वार, दिनांक : शुक्रवार, १३-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्य पर्याय निवडून विधाने पुन्हा पूर्ण करून लिहा. **०६**

१) केंद्रीय निवडणूक आयोगाच्या मुख्य निवडणूक आयुक्त यांची नियुक्ती कोणाकडून होते?
अ) पंतप्रधान ब) राष्ट्रपती
क) सरन्यायाधीश ड) उपराष्ट्रपती

२) केंद्रीय निवडणूक आयोगाची तरतूद भारतीय राज्यघटनेच्या कोणत्या कलमात केली आहे?
अ) ३२४ ब) ३५६
क) ३६० ड) ३१४

३) राष्ट्रीय मतदार दिन केव्हा साजरा केला जातो?
अ) १५ जानेवारी ब) १५ मार्च
क) २५ जानेवारी ड) २५ मार्च

४) VVPAT म्हणजे काय?
अ) Voter Verifiable Paper Audit Trial
ब) Voter Verifiable Paper Audit Test
क) Voter Very Paper Audit Trial
ड) Voter Verifiable Paper Act Trial

५) भारतात ईव्हीएम चा वापर पहिल्यांदा ——— या साली करण्यात आला.
अ) १९७२ ब) १९८२
क) १९९२ ड) २००४

६) भारतात निवडणुकीची आचारसंहिता खऱ्या अर्थाने कोणी राबविली?
अ) शकधर ब) टी. एन. शेषन
क) लिंगडोह ड) बी. बी. टंडन

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

अ) प्रौढ मताधिकार म्हणजे काय?

ब) भारतीय निवडणूक व्यवस्थेची वैशिष्ट्ये कोणती?

क) मतदार संघ परिसिमन आयोग यावर टीप लिहा.

ड) टी. एन. सेशन यांच्या निवडणूक सुधारणा कोणत्या?

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **०६**

इलेक्ट्रॉनिक वोटिंग मशीनची सविस्तर माहिती सांगा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर लिहा. (कोणताही एक) **१२**

अ) निवडणूक आचारसंहिता स्पष्ट करा.

ब) केंद्रीय निवडणूक आयोगाची रचना व कार्य स्पष्ट करा.

SLR-VA-623

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Political Science
Elections Process in India (G03-SEC-214)

Day & Date: Friday, 13-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose one option from the following and complete the sentence. 06

1) Who appoints the Chief Election Commissioner of the Central Election Commission?
a) Prime Minister b) President
c) Chief Justice d) Vice President

2) In which article of the Constitution of India is the provision for the Central Election Commission made?
a) 324 b) 356
c) 360 d) 314

3) When is National Voters Day celebrated?
a) 15th January b) 15th March
c) 25th January d) 25th March

4) What is VVPAT?
a) Voter Verifiable Paper Audit Trial
b) Voter Verifiable Paper Audit Test
c) Voter Very Paper Audit Trial
d) Voter Verifiable Paper Act Trial

5) EVM was first used in India in the year _____.
a) 1972 b) 1982
c) 1992 d) 2004

6) Who really implemented the election code of conduct in India?
a) Shakdhar b) T. N. Seshan
c) Lyngdoh d) B. B. Tandon

Q.2 Write short answers. (Any Two) 06

a) What is adult suffrage?
b) What are the features of Indian electoral system?
c) Write a note on Constituency Parsimony Commission.
d) What are the electoral reforms of T. N. Sheshan?

Q.3 Answer the following questions. **06**

Give detailed information about electronic voting machines.

Q.4 Write a detailed answer to the following question (Any One) **12**

a) Explain the election code of conduct.

b) Explain the structure and functioning of the Central Election Commission.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Sanskrit
भाषाभ्यसः (G03-SEC-217)

वार, दिनांक : शनिवार, १४-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ योग्यं पर्यायं चित्वा वाक्यं पुनर्लिखत। **०६**
योग्य पर्याय निवडून वाक्य पुन्हा लिहा.

१) खालीलपैकी ––– हे अकारान्त पुल्लिंग नाम आहे.
अ) कवी ब) देवः
क) भानु ड) वारि

२) ––– हा 'आ' कारान्त स्त्रिलिंगी नाम आहे.
अ) माला ब) नदी
क) मती ड) कवी

३) खालीलपैकी ––– हे नपुसकलिंग नाम आहे.
अ) वनम् ब) देवः
क) गीता ड) नदी

४) सः हे ––– सर्वनाम आहे.
अ) यापैकी नाही ब) तदनपु
क) तद्स्त्रिलिंग ड) तद् पुलिंग

५) अहम् हे ––– सर्वनाम आहे.
अ) अस्मद ब) युष्मद
क) तद् ड) यद्

६) लभ् हा ––– पदी धातू आहे.
अ) परस्मैपदी ब) आत्मनेपदी
क) उभयपदी ड) यापैकी नाही

प्र.२ टिप्पणीं लिखत। (केवलं २) **०६**
टीपा लिहा. (फक्त २)

१) अकारान्त पुलिंग नाम उदा.
२) ईकारान्त स्त्रीलिंगी नाम उदा.
३) उकारान्त पुलिंगी नाम उदा.
४) आकारान्त स्त्रीलिंगी नाम उदा.

प्र.३ लघुउत्तरं लिखत। **०६**
चौथा गण परस्मै पद. स्निह, क्रुध धातु.

प्र.४ यद् सर्वनाम चालवून लिहा. **१२**

किंवा

'अकारान्त' पुलिंग नाम लिहा.

SLR-VA-625

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April-2025
KANNADA
Computer Skill (G03-SEC-208)

Day & Date: Monday, 16-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

ಪ್ರ.೧ ಸರಿಯಾದ ಉತ್ತರ ಗುರುತಿಸಿರಿ ೦೬

೧) ಇದು ಒಂದು ಇನ್ ಪುಟ್ ಸಾಧನ –
- ೧) Soundbox ೨) Keyboard
- ೩) CPU ೪) Monitor

೨) ಮೊದಲ ಕಂಪ್ಯೂಟರ್ ಕಂಡುಹಿಡಿದವರು –
- ೧) ನ್ಯೂಟನ್ ೨) ಚಾರ್ಲ್ಸ್ ಬ್ಯಾಬೇಜ
- ೩) ಭಾಭಾ ೪) ಫರ್ನಾಂಡೀಸ್

೩) MS ಇದರ ಪೂರ್ಣ ಹೆಸರು –
- ೧) Myself ೨) Mysir
- ೩) Microsoft ೪) Microspores

೪) ಪ್ರಿಂಟರ್ ಇದು ಒಂದು – ಸಾಧನ
- ೧) ಧ್ವನಿವರ್ಧಕ ೨) ಇನ್‌ಪುಟ್
- ೩) ನಿರುಪಯುಕ್ತ ೪) ಔಟಪುಟ್

೫) Computer ಇದರ ಸಂವಾದಿ ಕನ್ನಡ ಪದ –
- ೧) ಗಣಕ ೨) ಸಂಗಮಕ
- ೩) ಸಂಗಣ್ಣ ೪) ಸಂಗಣಕ

೬) ಇದು ಕೇಂದ್ರ ಸಂಸ್ಕರಣ ಘಟಕ
- ೧) Mouse ೨) Keyboard
- ೩) CPU ೪) Monitor

ಪ್ರ.೨ ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಎರಡಕ್ಕೆ) ೦೬

೧) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಪ್ರಕಾರಗಳು
೨) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಭಾಗಗಳು
೩) ಇನ್‌ಪುಟ್ ಸಾಧನಗಳು
೪) ಔಟಪುಟ್ ಸಾಧನಗಳು

ಪ್ರ.೩ ಟಿಪ್ಪಣಿ ಬರೆಯಿರಿ (ಬೇಕಾದ ಒಂದಕ್ಕೆ) ೦೬

೧) ವರ್ಡ್, ಎಕ್ಸೆಲ್

೨) ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಇತಿಹಾಸ

ಪ್ರ.೪ ಪ್ರಬಂಧ ರೂಪದ ಉತ್ತರ ಬರೆಯಿರಿ. ೧೨

ಕಂಪ್ಯೂಟರ್‌ನ ಪ್ರಯೋಜಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿರಿ.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा: मार्च/एप्रिल – २०२५
Education
Self Learning and Training of Values (G03-SEC-203)

वार, दिनांक : सोमवार, १६-०६-२०२५ **कमाल गुण**: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) परिस्थिती, अनुभव यांच्या माध्यमातून स्वयंप्रेरणेने किंवा इतरांच्या प्रेरणेने मूल्ये आत्मसात करणे व वर्तनातून अभिव्यक्त करणे म्हणजे मूल्यांचे ––– होय.
अ) स्वयंशिक्षण ब) एकात्मिकरण
क) उपक्रम ड) शिक्षण

२) कथा, कविता, संवाद हे ––– तंत्राचे उदाहरण आहे.
अ) तात्विक आधार ब) प्रतिक्रिया
क) प्रश्नमालिका ड) निरूपयोगी

३) आनंद, चिंता, काळजी व्यक्त करणे हे ––– तंत्राचे उदाहरण आहे.
अ) तात्विक आधार ब) प्रतिक्रिया
क) प्रश्न मालिका ड) निरूपयोगी

४) 'सद्‌गुण शिकवता येत नाहीत' हे मत ––– ने मांडले.
अ) सॉक्रिटिस ब) स्वामी विवेकानंद
क) महात्मा गांधी ड) जॉन ड्यूई

५) मूल्यबंद प्रस्थापित होऊन तो दृढ होणे म्हणजे मूल्यांचे ––– होणे होय.
अ) एकात्मिकरण ब) स्वयंशिक्षण
क) जुळणीकरण ड) वरील सर्व

६) मूल्याधिष्ठित वर्तनाच्या उपयुक्ततेचा अनुभव आल्यानंतर मूल्ये आत्मसात करण्याची प्रक्रिया ––– होते.
अ) शून्य ब) गतिमान
क) सावकाश ड) कंटाळवाणी

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) **०६**

अ) मूल्यांच्या स्वयंशिक्षणाची साधने लिहा.
ब) स्वयंप्रेरणात्मक उपक्रमाचे दोन प्रकार सांगा.
क) मूल्य प्रशिक्षणाच्या मर्यादा सांगा.
ड) 'मूल्यांची एकात्मता' व्याख्या व संकल्पना सांगा.

प्र.३ टिपा लिहा **०६**

अ) प्रतिक्रिया तंत्र
ब) मूल्य एकात्मिकरणात शिक्षकाची भूमिका

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे सविस्तर उत्तर द्या. **१२**

अ) मूल्यांचे प्रशिक्षण असावे असे तुम्हाला वाटते का? विद्यार्थ्यांसाठी व पालकांसाठीही मूल्यांच्या प्रशिक्षणात तुम्ही कोणकोणत्या अभ्यास घटकांचा समावेश कराल?
ब) मूल्यांच्या स्वयंशिक्षणाची तंत्रे स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set **P**

B. A (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Education
Self Learning and Training of Values (G03-SEC-203)

Day & Date: Monday, 16-June-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **06**

1) The acquisition of values through self motivation or through the inspiration of others through situations and experiences and their expression through behaviour is the _____ of values.
a) Self education b) Integration
c) Activity d) Education

2) Story, Poetry, Dialogue are examples of _____ technique.
a) Philosophical basis b) Reaction
c) Question Series d) Useless

3) Expressing joy, anxiety and concern is an example of _____ technique.
a) Philosophical basis b) Reaction
c) question series d) Useless

4) ______ Proposed the view that, 'virtu cannot be taught'.
a) Sacrates b) Swami Vivekananda
c) Mahatma Gandhi d) John Dewey

5) Establishing and Strengthening of value bonds means _____ being of values.
a) Integration b) Self-education
c) Matching d) All above

6) The Process of acquiring values after experiencing the usefulness of value based behavior ______.
a) Zero b) Dynamic
c) Slowly d) Dull

Q.2 Write Short Answers: (Any Three) **06**

a) Write down the tools for self education of values.
b) State two types of self-motivated activity.
c) State the limitations of value training.
d) State the definition and concept of Integration of values.

Q.3 Write a short note. **06**

a) Reaction technique

b) Role of teachers in the integration of values

Q.4 Write detail answers to the following questions. (Any One) **12**

a) Do you think there should be values training? What learning elements would you include in values training for students and parents?

b) Explain the techniques of self-education of values.

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
AIHC
Museum Studies (G03-SEC-201)

वार, दिनांक : मंगळवार, १७-०६-२०२५ **कमाल गुण**: ३०

वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) 'म्युझियम' हा शब्द ––– या भाषेतून आलेला आहे.
अ) अरबी ब) फ्रेंच
क) ग्रीक ड) लॅटिन

२) ––– ही ग्रीकांची विद्या व कलेची देवता होय.
अ) अपोलो ब) ॲथिनिस
क) हरक्युलिस ड) म्युझेस

३) भारतातील पहिले वस्तुसंग्रहालय ––– या शहारामध्ये सुरू झाले.
अ) चेन्नई ब) दिल्ली
क) कोलकत्ता ड) मुंबई

४) इतिहास प्रसिध्द राष्ट्रीय संग्रहालय दिल्ली येथील ––– हे दालन पर्यटकांचे मुख्य आकर्षण आहे.
अ) हडप्पन गॅल्री ब) अलंकार
क) वस्त्र दालन ड) वनस्पती दालन

५) पर्यटकांचे आकर्षण असलेले सालारजंग संग्रहाल्य ––– या शहरामध्ये अस्तित्वात आहे.
अ) औरंगाबाद ब) दिल्ली
क) हैद्राबाद ड) कोलकत्ता

६) मुबंई येथील इतिहास प्रसिध्द छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तु–संग्रहालयातील ––– हे दालन पर्यटकांचे मुख्य अत्कर्षण आहे.
अ) सिंधू संस्कृती ब) अलंकार
क) चित्रकला् ड) शस्त्रास्त्रे

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

अ) वस्तु संग्रहालयाच्या व्याख्या लिहा.
ब) वस्तु संग्रहालयाच्या उद्याची चर्चा करा.
क) दिल्ली येथील राष्ट्रीय संग्रहाल्याची ठळक वैशिष्ट्ये सांगा.
ड) मुंबई येथील छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तुसंग्रहाल्यातील चित्रकला विभागाची माहिती द्या.

प्र.३ टिपा लिहा. (कोणतीही एक) **०६**

अ) संग्रहालयाचे महत्व.
ब) हैद्राबाद येथील सालारजंग वस्तुसंग्रहालयाचे पर्यटन महत्व

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्नः **१२**

अ) पर्यटकांचे आकर्षक पर्यटन स्थळ म्हणून मुबंई येथील छत्रपती शिवाजी महाराज वस्तु संग्रहाल्याची सविस्तर माहिती लिहा.
ब) वस्तु संग्रहालयाची उत्पत्ती सांगून भारतातील वस्तुसंग्रहालयाच्या विकासाची चर्चा करा.

Seat No.	

Set P

B. A (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
AIHC
Museum Studies (G03-SEC-201)

Day & Date: Tuesday, 17-June-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative from the options. **06**

1) The word Museum comes from the _____ language
a) Arabi b) French
c) Greek d) Latin

2) _____ is the Greek god of learning and art.
a) Apollo b) Athiniss
c) Hercules d) Muses

3) The first museum started was established at _____ city.
a) Chennai b) Delhi
c) Kolkata d) Mumbai

4) The _____ Hall at the famous National Museum of history, Delhi is a main tourist attraction.
a) Harappan gallery b) Jewellery
c) Textile gallery d) Botanical garden

5) The famous tourist attraction of salarjung museum is situated in _____ city.
a) Aurangabad b) Delhi
c) Hyderabad d) Kolkata

6) The _____ gallery at the Chhatrapati Shivaji Maharaj Museum in Mumbai is the main attraction of tourist.
a) Indus Valley Civilization b) Jewellery
c) Painting d) Weapons

Q.2 Write Short Answers: (Any Two) **06**

a) Write the definition of museum.
b) Discuss the rise of museum.
c) State the salient features of National Museum at Delhi.
d) Give the information about the painting department of Chhatrapati Shivaji Maharaj Museum in Mumbai.

Q.3 Short Note (Any One) **06**

a) Importance of museum

b) Tourist importance of Salarjung Museum at Hyderabad

Q.4 Board answer. **12**

a) Write a detailed description of the Chhatrapati Shivaji Maharaj Museum in Mumbai as an attractive tourist.

b) Discuss the development at museum in India, Mentioning the orign of museums.

SLR-VA-628

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
PERSIAN
Importance of Advertisement (G03-SEC-211)

Day & Date: Wednesday, 18-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the left indicate full marks.

06

سوال نمبر.1. صحیح متبادل کا انتخاب کر کے جوابی پرچے میں لکھیے۔

1) اخبارات اور رسائل، جرائد کا شمار۔۔۔۔۔۔ اشتہارات میں ہوتا ہے۔

A) مطبوعاتی۔ B) الیکٹرانک۔

C) انٹرنیٹ۔ D) بل بورڈ۔

2) خبر کو انگریزی میں۔۔۔۔۔۔ کہتے ہیں۔

A) میگزین۔ B) پریس۔

C) نیوز۔ D) نوٹ بک۔

3) تجارتی مقاصد کے لیے جو اشتہارات دیئے جاتے ہیں انہیں۔۔۔۔۔ اشتہار میں شمار کیا جاتا ہے۔

A) ادارہ جاتی۔ B) صنعتی۔

C) فلمی۔ D) سفری۔

4) اخبار کی آمدنی کس سب سے اہم ذریعہ۔۔۔۔۔۔ ہیں۔

A) اشتہارات۔ B) اخبار بیچنے والا۔

C) اخبار خریدنے والا۔ D) اخبار لکھنے والا۔

5) کاغذات پر شائع شدہ اشتہارات جو عوام الناس میں تقسیم کیے جاتے ہیں اسے۔۔۔۔۔ کہتے ہیں۔

A) میگزین۔ B) رسالہ۔

C) پمفلٹ۔ D) ہورڈنگ بورڈ۔

6) ویب سائیڈ کے مخصوص صفحہ پر چھپنے والے اشتہارات کا شمار۔۔۔۔۔۔ اشتہارات میں ہوتا ہے۔

A) مطبوعاتی۔ B) انٹرنیٹ۔

C) ٹیلی ویژن۔ D) ریڈیو۔

سوال نمبر.2. مختصر جواب / نوٹ لکھیے۔(کوئی دو) **06**

1)اشتہار کی تعریف بیان کیجیے۔

2)صنعتی اشتہارات سے کیا مراد ہے؟

3)ریڈیو نیوز سے کیا مراد ہے؟

4)ہورڈنگ بورڈ سے کیا مراد ہے؟

سوال نمبر.3 مندرجہ ذیل سوالات کے جوابات / نوٹ لکھیے۔ **06**

1)اشتہارات کی مختلف اقسام پر روشنی ڈالیئے۔

سوال نمبر4 مفصل جواب لکھیے۔(کوئی ایک) **12**

1) اشتہارات کی اہمیت وافادیت پر روشنی ڈالیے۔

2) مندرجہ ذیل موضوع پر اشتہار تیار کیجیے۔

آپ نے ایک کمپیوٹر انسٹیٹوت کھولا ہے اور اس میں مختلف کورسیس شروع کیے ہیں۔اپنے صارفین کے لیے ادارہ جاتی اشتہار تیار کیجیے۔

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Psychology
Leadership Development (G03-SEC-216)

वार, दिनांक : गुरूवार, १९-०६-२०२५ **कमाल गुण**: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०६

१) ––– नेता खूप आकर्षण असतो.
अ) तज्ञ ब) कामगार
क) दैवी ड) वरील सर्व

२) इतरांवर ––– म्हणजे नेतृत्व होय.
अ) छाप पाडणे ब) प्रभाव पाडणे
क) दया दाखवणे ड) वरील सर्व

३) नेतृत्व आणि आत्मविश्वास यांच्यामध्ये घनिष्ठ संबंध असतो.
अ) बरोबर ब) चूक
क) तटस्थ ड) यापैकी नाही

४) ––– हे नेत्याचे कार्य आहे.
अ) प्रशासन ब) धोरण निश्चिती
क) नियोजन ड) वरील सर्व

५) धोरण ठरविणारे आणि प्रशासक यांचा सल्लागार म्हणून काम करणाऱ्या व्यक्तीस ––– नेता म्हणतात.
अ) लोकशाहीवादी ब) आदर्शवादी
क) तज्ञ ड) प्रतिकरूप

६) नेता ––– मध्ये बदल घडवून आणू शकतो.
अ) व्यक्ती ब) समूह
क) संस्था ड) यापैकी नाही

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) नेतृत्व म्हणजे काय?
२) नेत्याची गुणवैशिष्ट्ये लिहा.
३) लोकशाही आणि हुकूमशाही नेतृत्वातील फरक स्पष्ट करा.
४) निरंकुश नेतृत्व म्हणजे काय?

प्र.३ टिपा लिहा (कोणतीही एक) **०६**

१) दैवी नेता
२) सत्तेच्या माध्यमातून नेतृत्व

प्र.४ कोणत्याही एका दार्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१२**

नेत्याची कार्य स्पष्ट करा.

किंवा

नेतृत्वाचे स्वरूप स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Psychology
Leadership Development (G03-SEC-216)

Day & Date: Thursday, 19-June-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Multiple choice questions. **06**

1) _____ leader is very much attractive.
a) Expert b) Bureaucratic
c) Charismatic d) All the above

2) To _____ others is called leadership.
a) Impress b) Influence
c) Mercy d) All the above

3) There is a strong relationship between leadership and self confidence.
a) Right b) Wrong
c) Neutral d) None of these

4) _____ is a function of leader.
a) Administration b) Policy making
c) Planning d) All QA the above

5) The person who work as a advisor of policy makers and administrators is called _____ leader.
a) Democratic b) Ideologist
c) Expert d) Symbolic

6) Leader can bring about changes in ____.
a) People b) Groups
c) Organisation d) None of these

Q.2 Write Short Answers: (Any Two) **06**

1) What is leadership?
2) Write the characteristics of the leader.
3) Explain the difference between democratic and authoritarian leadership.
4) What is Laissez Fair leadership?

Q.3 Write short note: (Any One) **06**

1) Charismatic leader.
2) Leadership through power.

Q.4 Write broad answer of the following question. (Any One) **12**

1) Explain functions of leader.

OR

2) Explain nature of leadership.

SLR-VA-630

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Physical Education
Physical fitness for Career (G03-SEC-213)

वार, दिनांक : गुरूवार, १९-०६-२०२५ **कमाल गुण**: १५
वेळ: सकाळी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ दिलेल्या पर्यायांमधून योग्य पर्याय निवडा. ०३

१) लांब पल्ल्याच्या धावण्यासाठी सुदृढतेचा ––– घटक आवश्यक आहे.
अ) ताकद ब) दिशाभिमुखता
क) ह्रदिराभिसरण दमदारपणा ड) समन्वय

२) शटल रन ही कसोटी ––– या सुदृढता घटकाचे मापन करते.
अ) लवचिकता ब) गती
क) दिशाभिमुखता ड) स्नायूचा दमदारपणा

३) ––– हा आरोग्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढतेचा घटक आहे.
अ) तोल ब) प्रतिक्रिया काळ
क) स्नायूचा दमदारपणा ड) दिशाभिमुखता

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा/एका वाक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही तीन) ०३

१) ह्रदिराभिसरण दमदारपणा स्पष्ट करा.
२) स्नायूंची ताकद म्हणजे काय?
३) शीरीरिक सुदृढतेत गती कशाला म्हणतात?
४) लवचिकता मापनाच्या कोणत्याही दोन कसोट्यांची नावे लिहा.

प्र.३ थोडक्यात उत्तरे लिहा./टिपा लिहा. ०३

कौश्यल्याधिष्ठीत शारीरिक सुदृढतेचे घटक लिहा.

प्र.४ खालीलपैकी कोणत्याही एका प्रश्नाचे उत्तर द्या. ०६

अ) शारीरिक सुदृढतेमध्ये लवचिकतेची भूमिका स्पष्ट करा.
ब) खेळांमध्ये गतीचे महत्त्व लिहा.

Seat No.	

Set P

B. A (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Physical Education
Physical fitness for Career (G03-SEC-213)

Day & Date: Thursday, 19-June-2025 Max. Marks: 15
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative. **03**

1) _____ component of fitness is essential for long-distance running.
a) Strength b) Agility
c) Cardiovascular endurance d) Coordination

2) The Shuttle Run Test measures _____ fitness component.
a) Flexibility b) Speed
c) Agility d) Muscular endurance

3) _____ is a health-related physical fitness component.
a) Balance b) Reaction time
c) Muscular endurance d) Agility

Q.2 Write short answers/ write answer in one sentence (Any Three) **03**

1) Define cardiovascular endurance.
2) What is muscular strength?
3) What is speed in physical fitness?
4) Name any two tests used to measure flexibility.

Q.3 Write short answer/ short note. **03**

What are the different types of skill-related physical fitness components?

Q.4 Write the detail answer (Broad answer type questions) (Any One) **06**

1) Explain the role of flexibility in physical fitness.
2) Write down the Importance of Speed in Sports.

SLR-VA-632

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Geography
Tourism Planning and Management (G03-SEC-205)

वार, दिनांक : शनिवार, २१-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.
३) स्टेन्सिल वापरण्यास परवानगी आहे.
४) आवश्यक तेथे सुबक आकृत्या काढा.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) ––– हा पर्यटन नियोजनातील प्रथम संशोधक होता.
अ) गन ब) गेटझ
क) स्पनौडीस ड) विल्यम

२) राष्ट्रीय पातळीवर केल्या जाणाऱ्या पर्यटनाच्या नियोजनास ––– म्हणतात.
अ) राष्ट्रीय ब) ग्रामीण
क) स्थानिक ड) प्रादेशिक

३) महाराष्ट्रात पर्यटन नियोजनात ––– ची भूमिका अत्यंत महत्त्वाची आहे.
अ) टीटीडीसी ब) आटीडीसी
क) एमटीडीसी ड) जीटीडीसी

४) ––– वर्षावरील व्यक्तींना स्वतंत्र पासपोर्ट मिळू शकतो.
अ) सोळा ब) दहा
क) अठरा ड) पंधरा

५) TAAI म्हणजे ––– होय.
अ) ट्रॅव्हल एजंट्स असोसिएशन ऑफ इंडिया
ब) टुरिझम ॲक्टिव्हिटीज असोसिएशन ऑफ इंडिया
क) टुरिझम एजन्सी ऑफ इंटरनॅशनल
ड) ट्रॅव्हल असिस्टन्स ऑफ इंडिया

६) PATA या संघटनेची स्थापना ––– साली करण्यात आली
अ) १९३१ ब) १९७१
क) १९९१ ड) १९५१

प्र.२ खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) पर्यटन नियोजनातील समस्या सांगा.

२) प्रवास नियोजनाची पूर्वतयारी याविषयी माहिती लिहा.

३) परकीय चलनाचे पर्यटनात महत्त्व स्पष्ट करा.

४) TAAI या संघटनेची प्रमुख कार्ये सांगा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे थोडक्यात उत्तर लिहा. **०६**

पर्यटन व्यवस्थापनाच्या मर्यादा यावर टीप लिहा.

प्र.४ दीर्घोत्तरी प्रश्न (कोणताही एक) **१२**

१) पर्यटन नियोजन म्हणजे काय सांगून राष्ट्रीय, प्रादेशिक व स्थानिक स्तरावरील नियोजन स्पष्ट करा.

किंवा

२) पर्यटन व्यवस्थापन म्हणजे काय सांगून पर्यटन व्यवस्थापनाचे घटक व प्रकार स्पष्ट करा.

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Geography
Tourism Planning and Management (G03-SEC-205)

Day & Date: Saturday, 21-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.
3) Use of stencils of allowed.
4) Draw neat diagrams wherever necessary.

Q.1 Choose the correct alternatives. **06**

1) _____ was the first researcher in tourism planning.
a) Gunn b) Getz
c) Spanoudis d) William

2) Tourism planning conducted at the national level is called _____ planning.
a) National b) Rural
c) Local d) Regional

3) In Maharashtra _____ plays a very important role in tourism planning.
a) TTDC b) ITDC
c) MTDC d) GTDC

4) Individuals passport can get above the age of _____ years.
a) Sixteen b) Ten
c) Eighteen d) Fifteen

5) TAAI stands for _____.
a) Travel Agents Association of India
b) Tourism Activities Association of India
c) Tourism Agency of International
d) Travel Assistance of India

6) PATA was established in the year _____.
a) 1931 b) 1971
c) 1991 d) 1951

Q.2 Write short answer. (Any Two) **06**

a) State the problems in Tourism Planning.
b) Write the information about preparations for itinerary.
c) Explain the important of foreign exchange in tourism.
d) State the main functions of TAAI.

Q.3 Write Short answers. **06**

Write short note on limitations of Tourism Management.

Q.4 Broad Question. (Any One) **12**

1) What is tourism planning? Explain national, regional, and local level planning.

OR

2) What is tourism management? Explain the components and types of tourism management.

SLR-VA-633

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षाः मार्च/एप्रिल – २०२५
Philosophy
Application of Traditional Logic (G03-SEC-212)

वार, दिनांक : सोमवार, २३-०६-२०२५ **कमाल गुण**: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. ०६

१) अनुमानाच्या युक्ततेच्या नियमांचा अभ्यास करणे, हा ––– चा अभ्यास विषय आहे.
अ) गणित ब) संख्याशास्त्र
क) तर्कशास्त्र ड) नीतिशास्त्र

२) विशिष्टा आधार विधानाकडून सामान्य निष्कर्षाकडे ही ––– अनुमानाची प्रक्रिया आहे.
अ) विगामी ब) परिवर्तन
क) प्रतीवर्तन ड) व्यवहित

३) व्यवहीत अनुमानात निष्कर्ष निष्पन्न करण्यासाठी ––– आधार विधाने पुरेशी आहेत.
अ) एक ब) दोन
क) तीन ड) चार

४) विधान प्रतीयोगाचे ––– प्रकार आहेत.
अ) चार ब) तीन
क) दोन ड) एक

५) निरूपाधिक संविधानात एकूण ––– विधाने असतात.
अ) तीन ब) चार
क) पाच ड) सहा

६) जर निरूपाधिक संविधानातील दोन्ही आाधरविधाने अशंवाची असतील तर –––.
अ) निष्कर्ष शक्य आहे ब) निष्कर्ष शक्य नाही
क) दोन निष्कर्ष शक्य आहेत ड) यापैकी नाही

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) अनुमान म्हणजे काय?
२) व्यवहित अनुमान म्हणजे काय?
३) विधानांतील विरोधी प्रतियोग स्पष्ट करा.
४) विधायक अनुलंब संविधानाची रचना स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा **०६**

निगामी अनुमानाचे स्वरूप.

प्र.४ कोणत्याही एका दार्घोत्तरी प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **१२**

अ) निरूपाधिक संविधानाचे स्वरूप आणि रचना स्पष्ट करा.

ब) खालील निरूपाधिक संविधानांची युक्तता स्पष्टीकरणासहीत तपासा.

१) सर्व हिंदू धार्मिक असतात
सर्व महाराष्ट्रीय हिंदू होत
———————————————
म्हणून, सर्व महाराष्ट्रीय धार्मिक होत

२) एकही मानव शिक्षित नाही
सर्व विद्यार्थी मानव होत
———————————————
म्हणून, सर्व विद्यार्थी शिक्षित होत

SLR-VA-633

Seat No.	

Set P

B. A (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April - 2025
Philosophy
Application of Traditional Logic (G03-SEC-212)

Day & Date: Monday, 23-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternatives from the options. 06

1) Study of rules of validity of inference is the subject matter of ____.
a) Mathematics b) Statistics
c) Logic d) Ethics

2) Particular premises to General conclusion is a process of _____ inference.
a) Inductive b) Conversion
c) Obversion d) Mediate

3) In mediate inference _____ premises are sufficient for drawing a conclusion.
a) One b) Two
c) Three d) Four

4) There are _____ kinds of oppositions of propositions.
a) Four b) Three
c) Two d) One

5) Categorical Syllogism consists _____ propositions.
a) Three b) Four
c) Five d) Six

6) If both premises are particular in categorical syllogism then _____.
a) Conclusion can drawn b) No conclusion can drawn
c) Two conclusions can drawn d) None of these

Q.2 Write Short Answers: (Any Two) 06

1) What is inference?
2) What is mediate inference?
3) Explain the contrary opposition between propositions.
4) Explain the structure of constructive hypothetical syllogism.

Q.3 Write short notes 06

Nature of deductive inference

Q.4 Solve any one broad question of the following. **12**

a) Explain the nature and structure of syllogism.

b) Test the validity of the following categorical syllogism with explanation.

1) All Hindus are religious
All Maharashtrians are Hindus

Therefore, All Maharashtriyans are religious

2) No men are educated
All students are men

Therefore, All students are educated

SLR-VA-634

Seat No.	

Set P

बी.ए. (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) परीक्षा : मार्च/एप्रिल – २०२५
Music
Introduction to Bhakti Sangeet (G03-SEC-210)

वार, दिनांक : सोमवार, २३-०६-२०२५ कमाल गुण: १५
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०४**

१) गायन वादन नृत्य या तिन्ही कलांना मिळून ––– असे म्हणतात.
अ) ताल ब) संगीत
क) गझल ड) वाद्य

२) धुमाळी तालाची सम ––– मात्रेवर आहे.
अ) पहिल्या ब) पाचव्या
क) दुसऱ्या ड) आठव्या

३) परमेश्वराबद्दल वाटणारी श्रद्धा किंवा भक्ती व्यक्त करणारे गीत ––– होय.
अ) बालगीत ब) बडबडगीत
क) भक्तीगीत ड) तबला

४) भक्ती संगीतात खालीलपैकी ––– हे वाद्य प्रामुख्याने वापरले जाते.
अ) टाळ ब) ढोलकी
क) हलगी ड) दिमडी

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन प्रश्नांची सविस्तर उत्तरे लिहा. **०४**

१) 'सप्तक' म्हणजे काय? व्याख्या लिहा.
२) आवर्तन म्हणजे काय ते लिहा.

प्र.३ खालील प्रश्नाचे उत्तर लिहा. **०३**

सात शुद्ध स्वरांचे दोन अलंकार लिहा.

प्र.४ खालील प्रश्नाचे सविस्तर उत्तरे लिहा. (कोणताही एक) **०४**

१) पखवाज किंवा हार्मोनियम वाद्याची माहिती आणि उपयोग सांगा.
२) भक्ती संगीताची व्याख्या आणि वैशिष्ट्ये सांगून त्याचे प्रकार लिहा.

Seat No.	

Set P

B. A (सत्र – II) (नवीन) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Clinical Sociology (G03-SEC-218)

वार, दिनांक : मंगळवार, २४-०६-२०२५ कमाल गुण: ३०
वेळ: दुपारी ०३:०० ते ०४:३०

सूचना : १) सर्व प्रश्न अनिवार्य आहेत.
२) उजवीकडील अंक पूर्ण गुण दर्शवितात.

प्र.१ खालील दिलेले योग्य पर्याय निवडून गाळलेल्या जागा भरा. **०६**

१) ––– समाजशास्त्र ही एक उपयोजित पद्धत आहे.
अ) ग्रामीण ब) क्लिनिकल
क) नागरी ड) आदिवासी

२) खालीलपैकी ––– हे रूग्णालयाचे कार्य आहेत.
अ) आरोग्य सेवा ब) रूग्णसेवा
क) शस्त्रक्रिया ड) वरील सर्व

३) ––– ही नैसर्गिक उपचार पद्धती आहे.
अ) आयुर्वेद ब) आलोपॅथी
क) होमिओपॅथी ड) यापैकी नाही

४) ––– ही आरोग्य सेवेसाठी तयार केलेली एक संस्था आहे.
अ) बँक ब) रूग्णालय
क) संघटना ड) शाळा

५) ––– हे रोगाची कारणे आहेत.
अ) आहार ब) धूम्रपान
क) अस्वच्छता ड) वरील सर्व

६) ––– आरोग्य केंद्र म्हणजे एक आरोग्य सुविधा आहे.
अ) सामाजिक ब) राजकीय
क) प्राथमिक ड) दुय्यम

प्र.२ थोडक्यात उत्तरे लिहा. (कोणतेही दोन) **०६**

१) क्लीनिकल समाजशास्त्र म्हणजे काय?
२) आयुर्वेद उपचार पद्धती स्पष्ट करा?
३) आशा वर्करचे कार्य स्पष्ट करा?
४) रोगाची कारणे स्पष्ट करा.

प्र.३ टिपा लिहा. **०६**

ग्रामीण रूग्णालयाची कार्य.

प्र.४ १) आजाराचा अर्थ सांगून आजाराची कारणे स्पष्ट करा. **१२**

किंवा

२) रूग्णालयाचा अर्थ सांगून रूग्णालयाची कार्य स्पष्ट करा.

SLR-VA-635

Seat No.	

Set P

B.A. (Semester - II) (New) (NEP CBCS) Examination: March/April – 2025
Sociology
Clinical Sociology (G03-SEC-218)

Day & Date: Tuesday, 24-06-2025 Max. Marks: 30
Time: 03:00 PM To 04:30 PM

Instructions: 1) All questions are compulsory.
2) Figures to the right indicate full marks.

Q.1 Choose the correct alternative: **06**

1) _____ sociology is a applied method.
a) Rural b) Clinical
c) Urban d) Tribal

2) _____ are the function of hospital.
a) Patient service b) Health care
c) Surgery d) All of the above

3) _____ is a method of natural treatment.
a) Ayurved b) Allopathy
c) Homeopathy d) None of these

4) A _____ is an institution designed for health care.
a) Bank b) Hospital
c) Organization d) School

5) _____ are the causes of disease.
a) Diet b) Smoking
c) Unhygienic d) All of the above

6) A _____ health center is a health facility.
a) Social b) Political
c) Primary d) Secondary

Q.2 Write short answers. (Any Two) **06**
a) What is meant by clinical sociology?
b) Explain the Ayurved treatment methods?
c) Explain the function of Asha worker?
d) Explain the causes of disease?

Q.3 Write short notes. **06**
Function of rural hospital.

Q.4 a) Explain the meaning of illness and explain the causes of illness? **12**

OR

b) Explain the meaning of hospital and explain the function of hospital?